

แผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”
ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน

The Workforce Development Plan of Vocational Education to Support the Policy of
Prototype City on the “Triangle of Stability, Prosperity and Sustainability”
in the Southern Border Provinces

ราตรีสวัสดิ์ ธนานันต์
Ratrisahwat Thananan

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Doctor of Education in Educational Administration
Prince of Songkla University

2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

แผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”
ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน

The Workforce Development Plan of Vocational Education to Support the Policy
of Prototype City on the “Triangle of Stability, Prosperity and Sustainability”
in the Southern Border Provinces

ราตรีสวัสดิ์ ธนานันต์
Ratrisahwat Thananan

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Doctor of Education in Educational Administration
Prince of Songkla University

2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ แผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยม
มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน

ผู้เขียน นายราตรีสวัสดิ์ ธนานันต์

สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....

.....ประธานกรรมการ

(ดร.เรชา ชุสุวรรณ)

(รองศาสตราจารย์ ดร.คณิตา นิจจรัลกุล)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

.....กรรมการ

(ดร.เรชา ชุสุวรรณ)

.....

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วุฒิชัย เนียมเทศ)

(รองศาสตราจารย์ ดร.วุฒิชัย เนียมเทศ)

.....

.....กรรมการ

(ดร.ณรงค์ศักดิ์ ครอบคอบ)

(ดร.ณรงค์ศักดิ์ ครอบคอบ)

.....

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....

(ศาสตราจารย์ ดร.ดำรงศักดิ์ ฟ้ารุ่งแสง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(3)

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ.....

(ดร.เรखा ชูสุวรรณ)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ลงชื่อ.....

(นายราตรีสวัสดิ์ ธนานันต์)

นักศึกษา

(4)

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน และ
ไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ

(นายราตรีสวัสดิ์ ธนานันต์)

นักศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์	แผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน
ผู้เขียน	นายราตรีสวัสดิ์ ธนานันต์
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2564

บทคัดย่อ

วิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาความต้องการแรงงาน คุณลักษณะแรงงาน และแผนการจัดการศึกษา เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” 2) เพื่อศึกษาแบบความร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาร่วมกับภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” 3) เพื่อสร้างแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยแบ่งขั้นตอนเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการคุณลักษณะแรงงาน แนวโน้มอาชีพภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ และแบบความร่วมมือ เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ระยะที่ 2 จัดทำแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน ขั้นตอนการวิจัย ได้แก่ การสังเคราะห์เอกสาร สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย 10 คน วิเคราะห์เนื้อหา สรุปแล้วส่งให้กลุ่มเป้าหมายเดิมนำมาสังเคราะห์ วิเคราะห์ และประเมินผล ข้อมูลที่ได้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีบทบาท ออกนโยบายและติดตามงาน จำนวน 3 คน จากกระทรวงศึกษาธิการ สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้แทนพิเศษของรัฐบาล ในการแก้ปัญหาภาคใต้ชายแดน อย่างละ 1 คน ผลการวิจัย พบว่า

1. ภายใน 5 ปี ตั้งแต่ พ.ศ.2563-2565 จะมีความต้องการแรงงานอาชีวศึกษาปีละ 324 ตำแหน่ง อุตสาหกรรมที่ต้องการแรงงานอาชีวศึกษา 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับที่ 1 แปรรูปยางพารา ปาล์ม ผลไม้ อันดับที่ 2 อาหารฮาลาล อันดับที่ 3 ประมง คุณลักษณะแรงงาน 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับที่ 1 ด้านความรู้ ทักษะภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ด้านไฟฟ้า อันดับที่ 2 ด้านร่างกาย มีความอดทน แก้ปัญหาเป็น คิดแบบหลักวิทยาศาสตร์ อันดับที่ 3 ด้านจิตใจ มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ สำหรับแผนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาควรยึดหลัก 1) สำรวจต้นทุนด้านบุคลากร 2) วิชาการฝึกปฏิบัติและคุณลักษณะที่พึงประสงค์แรงงานอาชีวศึกษา 3) พิจารณาโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่นอกเขตจังหวัดภาคใต้ชายแดนในการร่วมจัดทวิศึกษา

2. การร่วมมือจัดการศึกษาอาชีวศึกษาร่วมกับภาครัฐและเอกชน พบว่า มี 6 แบบความร่วมมือ คือ 1) แสวงหาความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน ด้านการสนับสนุนการเตรียมการผลิต

2) แสวงหาความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนด้านการเรียนการสอน 3) แสวงหาความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน ด้านการสร้างชื่อเสียงให้นักศึกษา 4) แสวงหาความร่วมมือระหว่างองค์กรธุรกิจหรือราชการร่วมมือกับวิทยาลัยอาชีวศึกษาด้านการสนับสนุน 5) แสวงหาความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐและเอกชนด้านการผลิตนักศึกษา และ 6) แสวงหาความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนด้านการติดตามนักศึกษาที่จบแล้วทำงานหรือประกอบธุรกิจที่โดดเด่น มาเป็นตัวอย่างสร้างชื่อเสียง รูปแบบความร่วมมือที่มีคะแนนสูงที่สุด คือ องค์กรธุรกิจหรือราชการร่วมมือกับวิทยาลัยอาชีวศึกษา ต่างคนต่างดำเนินการในภารกิจขององค์กร แต่อาจจะมีบางลักษณะที่สามารถสนับสนุนกันได้ เช่น โรงเรียนเอกชน โรงเรียนรัฐบาล ส่งนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 มาเรียนต่ออาชีวศึกษาโดยรับโควตา ซึ่งนำไปจัดทำโครงการภายใต้แผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ระยะที่ 1

3. การสร้างแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษามีปัจจัยที่จะนำมาพิจารณา 4 ปัจจัยได้แก่

1) ความต้องการภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่ 2) ความต้องการแรงงานนอกประเทศ 3) ความต้องการตอบสนองแรงงานภาคการผลิตบริการในพื้นที่ และ 4) พัฒนาแผนพัฒนาบุคลากรทางอาชีวศึกษา ประกอบด้วย (1) การพัฒนาครูสอนอาชีวศึกษา (2) การพัฒนานักศึกษาอาชีวศึกษา

Thesis Title	The Workforce Development Plan of Vocational Education to Support the Policy on the “Triangle of Stability, Prosperity, and Sustainability” in the Southern Border Provinces
Author	Mr. Ratrihahwat Thananan
Major Program	Educational Administration
Academic Year	2021

ABSTRACT

Objectives of the research entitled The Workforce Development Plan of Vocational Education to Support the Policy on the Triangle of “Stability, Prosperity, and Sustainability in the Southern Border Provinces were 1) to study labor needs, labor attributes, and educational management plan to support the prototype policy “Triangle of Stability, Prosperity, and Sustainability” 2) to study the prototype policy of cooperation on management of vocational education with the public and private sectors to support the prototype policy of "Triangle of Stability, Prosperity, and Sustainability", and 3) to create the plan to develop vocational workforces to support the policy of “Triangle of Stability, Prosperity, and Sustainability”. The research was qualitative research including document synthesis, getting interview by conducted from ten persons, and the evaluation of information by three experts who had roles in policymaking and following-up work from the Ministry of Education, the National Economic and Social Development Council, and the government's special representative on solving the problems in the southern border provinces (one person from each sector). Research indicated the following results:

1. Within 5 years from year 2020-2022, there will be a need for 324 vocational workers per year. The top three industries that will need vocational workers are as follows: the first rank is rubber, palm, fruit processing, the second rank is halal food, and the third rank is fishery. The top three labor attributes are: the first rank is knowledge including Thai, English, and Electrical skills, the second rank consists of physical and intellectual attributes such as patience, problem-solving, and scientific thinking, and the third rank was mental attributes such as having moral and being honest. For vocational education management plans, the educators should be

tenacious to these principles: 1) personnel cost survey, 2) providing academic practice and inserting desirable characteristics to vocational students, and 3) considering industrial factories outside the southern border provinces to participate in Co-operative Education.

2. The collaboration in vocational education management with the public and private sectors, it was found that there were six forms. The fastest form of cooperation is a business or government organization collaborating with a vocational college or each organization carries out its own mission, but there might be some cooperation. For example, private schools or government schools send grade 9 students to study vocational education by being given a quota.

3. The building of vocational workforce development plan, there were four factors should be consisting by: 1) industrial demand in the area, 2) accordance with the needs for being workers in abroad, 3) responding to labor in the manufacturing sector in the service area and 4) the development plan should be divided into two types: (1) teacher development and (2) student development

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างสูงจาก ดร.เรขา ชูสุวรรณ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วุฒิชัย เนียมเทศ และ ดร.ณรงค์ศักดิ์ รอบคอบ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำช่วยเหลือและชี้แนะแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ นายสุทิน แก้วพนา รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ นายการุณ สกุลประดิษฐ์ ที่ปรึกษาผู้แทนพิเศษของรัฐบาล (ด้านการศึกษา) และนางวินัส นาคสุวรรณ ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคใต้ ที่กรุณาให้ความเมตตาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาผลการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิรุณราช ที่ปรึกษาคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ จัดการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่กรุณาให้การสนับสนุนการดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. เอกรินทร์ สังข์ทอง คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชาวลิต เกิดทิพย์ หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ที่ให้การดูแล เป็นกำลังใจ ช่วยเหลือ แนะนำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณ คณะผู้บริหาร ครูและบุคลากรสถานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้ชายแดน ที่ให้ความร่วมมือในการจัดทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ขอขอบคุณ ประธานสภาหอการค้า ประธานสภาอุตสาหกรรม ผู้อำนวยการศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้จัดการสาขาภาคใต้ตอนล่าง (เอกชน) สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และประธานอาชีวศึกษาจังหวัดในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้ชายแดนทุกท่าน ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ ดร.เสริมศักดิ์ นิลวิสัย ดร.ภิรมย์ จีนธาดา และ ดร.นิดา หมั่นดี ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการจัดทำสัมภาษณ์การวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการจัดการบริหารการศึกษา ทุกท่าน ที่คอยเป็นกำลังใจสนับสนุนและให้การช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณอาจารย์นุรฮัยนีย์ ธนानันต์ ภรรยา และเด็กชายธนภฤต ธนानันต์ บุตรที่ให้กำลังใจ ช่วยเหลือ สนับสนุนในการศึกษาต่อจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ท้ายที่สุดนี้ ขอขอบคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แต่ผู้เป็นบิดามารดาที่เคารพรัก ที่ได้อบรมเลี้ยงดูส่งเสริมอุปถัมภ์ทางด้านการศึกษาและให้โอกาสที่ดีกับผู้วิจัยมาโดยตลอด อีกทั้งขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาจนประสบความสำเร็จได้ในวันนี้

ราตรีสวัสดิ์ ธนानันต์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(5)
ABSTRACT	(7)
กิตติกรรมประกาศ.....	(9)
สารบัญ.....	(10)
รายการตาราง	(12)
รายการภาพประกอบ	(13)
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย	7
ขอบเขตการศึกษา	7
กรอบแนวคิดของการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
การวางแผนการพัฒนากำลังคน	12
นโยบายการพัฒนาเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”	24
การพัฒนาเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”	25
การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาไทยและต่างประเทศ	30
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยเน้นความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน	40
การวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาภาคใต้ชายแดน	50
บริบทพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน.....	56
แนวคิด Value Chain และแนวคิดรูปแบบความร่วมมือต่าง ๆ	58
แนวคิดการพัฒนาการศึกษา	61
คุณลักษณะแรงงาน	64
แบบความร่วมมือ	65
แนวโน้มอาชีพภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ	67

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ทฤษฎีระบบ	69
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	72
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	77
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	77
ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการแรงงาน คุณลักษณะแรงงาน แนวโน้มอาชีพ ภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ และแบบความร่วมมือ เพื่อสนับสนุนนโยบาย เมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”	80
ระยะที่ 2 จัดทำแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน	84
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	88
ตอนที่ 1 ความต้องการแรงงาน คุณลักษณะแรงงานและแผนจัดการศึกษา เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”	88
ตอนที่ 2 แบบความร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาร่วมกับภาครัฐและ เอกชน เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”	108
ตอนที่ 3 แผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้	116
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	138
การสรุปผลการวิจัย	138
การอภิปรายผลการวิจัย.....	145
ข้อเสนอแนะการวิจัย	149
บรรณานุกรม.....	151
ภาคผนวก.....	160
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	161
ภาคผนวก ข การตรวจสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	173
ภาคผนวก ค รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	183
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	185

รายการตาราง

ตาราง	หน้า
1 การวางแผนบุคลากรในองค์การจำแนกตามประเภทของการวางแผน	23
2 จำนวนและการกระจายของสถานศึกษาอาชีวศึกษา	30
3 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	77
4 สรุปความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน (ตอนที่ 1) นำคำตอบของคำถาม 2.1 และ 2.5 มาสังเคราะห์ จัดกลุ่ม.....	96
5 สรุปความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน (ตอนที่ 1) นำคำตอบของคำถาม 2.2, 2.3 และ 2.4 มาสังเคราะห์ จัดกลุ่ม.....	105
6 แบบความร่วมมือตามแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ	114
7 แบบความร่วมมือทั้ง 6 แบบ.....	115
8 สรุปความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน นำคำตอบของคำถาม 4.1, 4.2, 4.3, 4.4 และ 4.5 มาสังเคราะห์ จัดกลุ่ม.....	125
9 นำผลการค้นพบข้อสรุปของวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 มาประเมินผล โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ที่มีบทบาทสูงในการกำหนดนโยบาย แนวทางการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดภาคใต้ชายแดน.....	128
10 นำผลการค้นพบข้อสรุปของวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 มาประเมินผล โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ที่มีบทบาทสูงในการกำหนดนโยบาย แนวทางการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดภาคใต้ชายแดน.....	132
11 นำผลการค้นพบข้อสรุปของวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 มาประเมินผล โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ที่มีบทบาทสูงในการกำหนดนโยบาย แนวทางการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดภาคใต้ชายแดน.....	135
12 วิธีการร่วมมือและกิจกรรมที่ดำเนินการ	140

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย	9
2 กระบวนการวางแผนกำลังแรงงาน	19
3 ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนบุคลากรระยะต่าง ๆ.....	22
4 ประยุกต์จาก Value Chain	60
5 ประยุกต์จาก Supply Chain	60
6 ประยุกต์จาก กลยุทธ์พันธมิตร.....	60
7 ประยุกต์จาก กลยุทธ์ร่วมลงทุน.....	61
8 ประยุกต์จาก ทฤษฎีระบบ.....	61
9 ทฤษฎีระบบ	71
10 แบบความร่วมมือตามการประยุกต์จากแนวคิดและทฤษฎี.....	109
11 แบบความร่วมมือ แบบ Value Chain	110
12 แบบความร่วมมือ แบบ Supply Chain	110
13 แบบความร่วมมือ แบบทฤษฎีระบบ	110
14 ความสัมพันธ์ของความร่วมมือแบบที่ 1	111
15 ความสัมพันธ์ของความร่วมมือแบบที่ 2.....	111
16 ความสัมพันธ์ของความร่วมมือแบบที่ 3.....	112
17 ความสัมพันธ์ของความร่วมมือแบบที่ 4.....	112
18 ความสัมพันธ์ของความร่วมมือแบบที่ 5.....	113
19 ความสัมพันธ์ของความร่วมมือแบบที่ 6.....	113
20 แผนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา	139
21 สรุปแผนการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยม มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”	143
22 แผนพัฒนานักศึกษาระยะสั้นด้วยการฝึกอบรม.....	143
23 แผนพัฒนาแบบเรียน สอบ	144

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ถึง 12 ล้วนแต่ให้ความสำคัญ ของแรงงานอาชีวศึกษาโดยระบุว่าความได้เปรียบทางการแข่งขันทางเศรษฐกิจ จะต้องมาจากการ ที่มีแรงงานอาชีวศึกษา ที่มีปริมาณเพียงพอ และมีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10, 11 และ 12) และคนไทยสามารถต่อยอดความรู้พัฒนา ผลิตภัณฑ์และสร้างนวัตกรรมใหม่ขึ้นได้ด้วยตนเอง เหมาะสมกับปัจจัยพื้นฐานหรือทุนที่มีอยู่เดิม ในประเทศ ดังนั้น จึงต้องปรับโครงสร้างการผลิตของประเทศให้เข้มแข็งและแข่งขันได้ทั้งภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการบนฐานองค์ความรู้โดยเน้นการสร้างคุณค่าให้กับสินค้าและบริการของไทย ที่มีจุดเด่นด้านวัฒนธรรม อัจฉริยะ ไมตรีและเอกลักษณ์ความเป็นไทย เพื่อพัฒนา “ความเก่ง” ในการแข่งขันยุคโลกาภิวัตน์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

ส่วนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ตอนหนึ่ง ระบุไว้ชัดเจนถึง การพัฒนาเศรษฐกิจ ที่พิจารณาแล้วจะเกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับอาชีวศึกษา คือ การพัฒนา เศรษฐกิจเป็นประเด็นหลักมาเป็นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไปพร้อมกัน จึงเป็น จุดเริ่มต้นของแนวคิดการพัฒนาที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” โดยให้เศรษฐกิจเป็นเครื่องมือใน การพัฒนาคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และเปลี่ยนวิธีการพัฒนาเป็นแบบองค์รวมที่เชื่อมโยงมิติ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกันอย่างสมดุล ซึ่งการพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน โดยนำทุนของประเทศที่มีศักยภาพมาใช้ประโยชน์อย่างบูรณาการและเกื้อกูลกัน พร้อมทั้งเสริมสร้าง ให้แข็งแกร่งเพื่อเป็นรากฐานการพัฒนาประเทศที่สำคัญได้แก่ การเสริมสร้างทุนสังคม (ทุนมนุษย์ ทุนสังคม ทุนทางวัฒนธรรม) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยสู่สังคมคุณภาพ สำหรับการเสริมสร้าง ทุนเศรษฐกิจ (ทุนกายภาพ ทุนทางการเงิน) มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็ง โดยใช้ ภูมิปัญญา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งภาพรวมกำลังแรงงานของประเทศ ไทยมีการศึกษาสูงขึ้น โดยปี พ.ศ. 2553 มีกำลังแรงงานจบการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษาเพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ 45.4 และสัดส่วนนักเรียนสายอาชีพต่อสายสามัญอยู่ในอัตรา 40 : 60 แต่การเรียนต่อใน สายอาชีวศึกษายังไม่สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนระดับกลางของประเทศ ขณะเดียวกันอัตรา เพิ่มของผลิตภาพแรงงานในช่วงปี พ.ศ. 2550-2551 โดยเฉลี่ยยังคงอยู่ในระดับต่ำ เพียงร้อยละ 1.8

นับเป็นจุดอ่อนต่อการขยายการผลิตในภาคอุตสาหกรรมและเพิ่มผลิตภาพโดยรวมของประเทศ ดังนั้น การพัฒนากำลังแรงงานระดับกลาง โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้ เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา การสร้างแรงจูงใจ ปลุกฝังค่านิยมในการเรียนสายอาชีพและการประกอบ อาชีพอิสระ การยกระดับคุณภาพมาตรฐานอาชีวศึกษาให้ผู้เรียนมีสมรรถนะในการประกอบอาชีพ ที่เชื่อมโยงกับกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย และสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา รวมทั้ง สร้างเครือข่ายการผลิตและพัฒนากำลังแรงงานกับภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะสถานประกอบการ สถาบันเฉพาะทาง ควบคู่กับการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับนานาชาติ (สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2556)

ในปัจจุบันแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ตอนหนึ่งกล่าวถึง การพัฒนาเศรษฐกิจ ที่พิจารณาแล้วจะเกี่ยวข้องกับการศึกษาอาชีวศึกษา คือ เป็นแผนที่ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” การมีส่วนร่วมในการพัฒนา และการมุ่งเสริมสร้างกลไกการพัฒนา ประเทศ ให้มีการพัฒนาเชิงบูรณาการระหว่างหน่วยงานโดยยึดพื้นที่เป็นหลัก และกำหนดให้คนเป็น ศูนย์กลางการพัฒนา มีระบบเศรษฐกิจที่มีโครงสร้างที่เข้มแข็งมีเสถียรภาพ แข่งขันได้อย่างยั่งยืน มีความมั่นคงทางพลังงาน มีการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค มีโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพได้ มาตรฐานสากล ซึ่งได้กำหนดให้มีการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการขับเคลื่อนแผนให้บรรลุเป้าหมาย ดังนั้น การพัฒนาการศึกษาของชาติ จึงเป็นภารกิจหลักในการ พัฒนาคอน อันเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศในทุกระบบ โดยมีกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศ ตามยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) เป็นกรอบในการดำเนินการ เพื่อให้การพัฒนาประเทศในทุกระบบมีความ สอดคล้องกัน และนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาประเทศให้ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ต่อไป (ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ทั้ง 3 ฉบับ ต่างมุ่งหวังความต้องการกำลังคน อาชีวศึกษา ทั้งปริมาณและคุณภาพ ดังนั้น จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบหนึ่งของการพัฒนาให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ คือ การศึกษา สำหรับประชาชน การอาชีวศึกษาเป็นส่วนที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดเตรียมบุคคลให้มีอาชีพใน อนาคต กระทรวงศึกษาธิการจึงได้เชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มาสู่ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา เพื่อดำเนินการพัฒนาศึกษาให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและทุกพื้นที่ของประเทศ จึงได้จัดทำ แผนพัฒนาการศึกษาพื้นที่ชายแดน (พ.ศ. 2560-2564) ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นกรอบ แนวทางในการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดน ให้มีประสิทธิภาพ เกิดผลเป็นรูปธรรม ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียน นักศึกษา และประชาชนในพื้นที่ชายแดนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ มีทักษะอาชีพ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงการคลังที่ได้หารือกับ

สำนักงานประมาณ ในการทุ่มงบประมาณไปยังจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศไทย เพื่อพัฒนาระบบ เศรษฐกิจ สังคมและการศึกษา รวมถึงความมั่นคงของประเทศ ในขณะที่จังหวัดตามชายแดนของ ประเทศกลับได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อยกว่าจังหวัดตามหัวเมืองใหญ่ ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนา ในด้านต่าง ๆ สามารถกระทำได้น้อยกว่าจังหวัดตามหัวเมืองใหญ่ ประกอบกับการทำงานในภาคธุรกิจ ตามชายแดนติดประเทศเพื่อนบ้านและในโรงงานอุตสาหกรรมที่มีแรงงานต่างด้าวเป็นจำนวนมาก มีความต้องการนักศึกษาหรือบุคลากรที่สามารถพูดภาษาของเพื่อนบ้านได้ ซึ่งในปัจจุบันบุคลากรที่มี ความสามารถและทักษะด้านภาษาเพื่อนบ้าน ไม่มีความสามารถหรือศักยภาพเพียงพอที่จะผ่านการ พิจารณาเข้าทำงานได้เหมือน ๆ กับผู้ที่จบการศึกษาจากสถาบันการศึกษาใหญ่ ๆ ในเมือง จึงทำให้นักศึกษาที่มีทักษะด้านภาษาเพื่อนบ้าน ไม่ได้เข้าสู่ระบบงานที่เหมาะสมอย่างแท้จริง (สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) และตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ก็มีจุดเน้นอาชีวศึกษา สอดคล้องเช่นเดียวกันกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเช่นกัน โดยที่การจัดการอาชีวศึกษา จะต้องมียุทธศาสตร์ ร้อยละ 50 ของยอดผู้เรียนสายสามัญ

ในแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) กล่าวว่า การส่งเสริมการอาชีวศึกษา และเร่งผลิตและพัฒนากำลังคน เพื่อตอบสนองความต้องการ พัฒนาประเทศ โดยดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาผ่าน โครงการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) มีผู้เรียนสนใจสมัคร เข้าร่วมโครงการแล้วใน 588 สถานศึกษา จำนวน 30,405 คน พัฒนาผู้บริหาร ครูโรงเรียนเอกชน อาชีวศึกษา ครูฝึกในสถานประกอบการด้านต่าง ๆ ดำเนินการปรับภาพลักษณ์นักเรียน นักศึกษา อาชีวศึกษาโดยจัดศูนย์อาชีวอาสาในช่วงเทศกาลต่าง ๆ ดำเนินโครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix It Center) ในส่วนของผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของการพัฒนา ประเทศ ได้ดำเนินโครงการอาชีวศึกษามาตรฐานสากล โดยศึกษาจุดเด่นของประเทศต่าง ๆ มาปรับ ใช้เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาอาชีวศึกษา จัดการศึกษาหลักสูตรปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการในสถาบันการอาชีวศึกษา จำนวน 9 สถาบัน 16 สาขาวิชา รวม 43 หลักสูตร ผลักดันการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยจัดทำคู่มือสิทธิประโยชน์ทางภาษีให้กับ สถานประกอบการที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จัดทำความร่วมมือจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ผลิตกำลังคนรองรับภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม และภาคบริการของประเทศ โดยสถาบัน การอาชีวศึกษา 18 แห่ง จับคู่กับหอการค้ากลุ่มจังหวัด 18 จังหวัด รวมทั้งสร้างหลักสูตรใหม่รองรับ ความต้องการของประเทศพร้อมก้าวสู่ประชาคมอาเซียน พัฒนาการจัดอาชีวศึกษา เพื่อรองรับ

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่เขตชายแดนของประเทศ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาการจัดการศึกษาในพื้นที่ที่มีผลการเรียนและโอกาสทางการศึกษาน้อยกว่าในจังหวัดภาคอื่น พบว่า พื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส จะมีปัญหาเรื่องผลการเรียน ปริมาณการเรียน และโอกาสทางการศึกษาน้อยกว่าภาคอื่น ๆ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553) สอดคล้องกับแนวคิดของ Lunenburg and Ornstein (2012) กล่าวว่า เมื่อสภาพแวดล้อมแตกต่างกัน การจัดการศึกษาจะต้องแตกต่างกัน และหลักคิดของรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และหัวหน้าผู้แทนพิเศษของรัฐบาลในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาทั้งหมด โดยเฉพาะอาชีวศึกษาที่รับผิดชอบโดยตรงทั่วประเทศได้คำสั่งให้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้การบริหารการศึกษาชายแดนมีประสิทธิภาพประสิทธิผล และคุณภาพเท่าเทียมกับภาคอื่น ๆ แต่เมื่อพิจารณาจะพบว่า 3 จังหวัด จาก 5 จังหวัด คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส มีผลการเรียนและมีปัญหาต่าง ๆ มากกว่าจังหวัดอื่น ๆ และเฉพาะการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาที่ รรมช.ศธ. พลเอกสุรเชษฐ์ ชัยวงศ์ ให้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาโดยมี 6 ภารกิจของงานที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดภาคใต้ชายแดน

ในแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) มีจุดเน้น 2 ประการ ได้แก่ 1) การพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร และ 2) การพัฒนาเมืองชายแดนให้เป็นเมืองการค้าและท่องเที่ยว ควบคู่กับการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และมีแนวทางการพัฒนา และสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในการที่คนจะต้องดำเนินการได้ ใน 6 ด้าน คือ 1) ด้านความมั่นคง 2) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน 4) ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาค และเท่าเทียมกันทางสังคม 5) ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ 6) ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ และเมื่อมาพิจารณาในจังหวัดภาคใต้ชายแดน 3 จังหวัด จะพบจุดเน้นของ 3 จังหวัดชายแดน คือ จังหวัดปัตตานี มีจุดเน้นอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร จังหวัดยะลา มีจุดเน้นการค้าและการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และจังหวัดนราธิวาส มีจุดเน้นเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และรองรับการขนส่งสินค้าและโลจิสติกส์ (สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

ในการจัดการศึกษาของภาคใต้ชายแดน เป็นที่สนใจของรัฐบาลมาก กระทรวงศึกษาธิการได้จัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการบูรณาการด้านการศึกษาระดับภาค ประจำปี

งบประมาณ พ.ศ. 2562 และได้ประชุมพร้อมมีมติในวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2561 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาจังหวัดภาคใต้ชายแดนว่า จะต้องยึดหลักการตามยุทธศาสตร์ชาติ 6 ข้อ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) โดยมีจุดเน้นเชิงเป้าหมายคือ เป็นแหล่งผลิตภาคเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปที่สำคัญของประเทศและเป็นเมืองชายแดนเชื่อมโยงการค้าและท่องเที่ยวกับพื้นที่ภาคใต้ รวมถึงการพัฒนาเศรษฐกิจของมาเลเซีย สิงคโปร์ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ซึ่งก็ตรงกับจุดเน้นของเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” นั้นเอง และในปัจจุบันนี้ ปีการศึกษา 2561 กระทรวงศึกษาธิการได้ร่างกำหนดวิสัยทัศน์ การศึกษาในจังหวัดภาคใต้ชายแดนได้ว่า ประชาชนในจังหวัดชายแดนใต้ได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงศตวรรษที่ 21 (ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้, 2563)

แต่การจัดการศึกษาด้วยกำลังของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเอง อาจจะติดขัดในเรื่องบุคลากร สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ศาสตร์องค์ความรู้ต่าง ๆ ที่ไม่สามารถสร้างได้ทัน ด้วยงบประมาณภาครัฐ ช่วงปี พ.ศ.2563 และอาจจะต่อเนื่อง พ.ศ. 2564 ต้องทุ่มเทไปแก้ไขสถานการณ์ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) จำนวนมาก ดังแสดงงบประมาณรายจ่ายประจำปี ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดังนี้

ปี พ.ศ. 2560 งบประมาณ 31,736,162,452.47 บาท

ปี พ.ศ. 2561 งบประมาณ 31,609,655,516.53 บาท

ปี พ.ศ. 2562 งบประมาณ 31,740,273,175.84 บาท

จากงบประมาณมีลดลงและเพิ่มขึ้นไม่มาก อีกทั้งในเชิงประจักษ์งบประมาณค่าใช้จ่ายทุกหน่วยงาน ได้ถูกดึงกลับไปช่วยแก้ไขเศรษฐกิจที่ตกเนื่องจากสถานการณ์ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ทำให้งบประมาณในการจัดการเรียนการสอนที่ปัจจุบัน อาชีวศึกษาต้องอาศัยเครื่องมือ และการเรียนแบบเน้นทักษะให้ทำได้จริง เป็นประการสำคัญ ต้องอาศัยงบประมาณจำนวนมากและผู้สอนที่มีทักษะและเครื่องมือที่ทันสมัยเพียงพอ

ดังนั้น จึงเกิดประเด็นด้านวิชาการว่า สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรจะร่วมมือกับองค์กรภาคเอกชน ภาครัฐ หน่วยงานอื่น ๆ อย่างไร ในการจัดการศึกษา ทั้ง Soft Skill และ Hard Skill ดังนั้น การจัดการศึกษาที่จะทำให้อาชีวศึกษาพัฒนาไปได้ตามคาดหวังจะต้องได้รับความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชนในการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งแผนการศึกษาควรเป็นเช่นไร และปริมาณการผลิตหรือแผนการผลิตเพื่อให้ได้รับการตอบสนองจากภาคอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการอื่น ๆ ควรมีจำนวนเท่าไร จึงจะเพียงพอ และเป็นการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน

และเมื่อมาพิจารณาความหมายของอาชีวศึกษา ยูเนสโก (Moodie, 2008) ได้ให้ความหมายของอาชีวศึกษาว่า การศึกษาอาชีวศึกษา ต้องพึ่งพาการออกแบบ เพื่อการพัฒนาการผลิตกำลังแรงงานทางด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถทางวิชาชีพ ความรู้ ความเข้าใจ เพื่อสนองตอบความต้องการของผู้ประกอบการในทุกระดับของธุรกิจ

คำถามการวิจัย

1. อุตสาหกรรมในพื้นที่เมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” มีความต้องการแรงงานอาชีวศึกษา จำนวนเท่าไร ภายใน 5 ปี (2563-2568) และแรงงานนั้นควรมีคุณลักษณะอย่างไร
2. การจัดการศึกษาในพื้นที่เมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ควรมีความร่วมมือจากภาครัฐและภาคเอกชนในแบบใดบ้าง
3. ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดนควรมีแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์หลัก

เพื่อจัดทำแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาความต้องการแรงงาน คุณลักษณะแรงงาน และแผนการจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”
2. เพื่อศึกษาแบบความร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาร่วมกับภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”
3. เพื่อสร้างแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

เมื่อวิจัยเสร็จและนำผลวิจัยไปเขียนแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน จะได้รับประโยชน์ 3 ประการ ได้แก่

1. ได้แนวทางการจัดการศึกษาที่ผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาภาคใต้ชายแดน ตรงกับความต้องการของเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”
2. สถานศึกษามีแบบความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนในการวางแผนพัฒนากำลังคนเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน
3. ผู้เรียนอาชีวศึกษาภาคใต้ชายแดน ที่จบการศึกษาจะมีคุณภาพ (Out Come) และสามารถมีทักษะทำงาน (Impact) ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยมีขอบเขตด้านเนื้อหา แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการพัฒนาเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยเน้นความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนากำลังคน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาขอบข่ายเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความต้องการแรงงาน คุณลักษณะและแนวโน้มอาชีพภาคอุตสาหกรรม ธุรกิจบริการที่มีความสอดคล้องกับพื้นที่เมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับนโยบายการพัฒนากำลังคน ประกอบด้วย ประธานสภาอุตสาหกรรม ประธานหอการค้า และแรงงานจังหวัด ส่วนที่ 2 บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรมหรือสถานประกอบการ ประกอบด้วย ผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น 18 คน

ขอบเขตด้านผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับขอบข่ายความต้องการแรงงาน คุณลักษณะแรงงาน และแบบความร่วมมือทางการศึกษาอาชีวศึกษา ตามนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ด้วยวิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการกำหนดนโยบายการพัฒนากำลังคน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนากำลังคนร่วมกับ

สถานศึกษาอาชีวศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษากำลังคนอาชีวศึกษารวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น 12 คน ซึ่งผู้วิจัยเลือกผู้ทรงคุณวุฒิด้วยการเลือกแบบเจาะจง

ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่างการสนทนากลุ่มผู้ร่วมวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหาร

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดภาคใต้ชายแดน จำนวน 9 คน

ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส โดยวิธีการสนทนากลุ่มผู้ร่วมวิจัย (Focus Group)

เพื่อปรับปรุง เสนอแนะการพัฒนาแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ

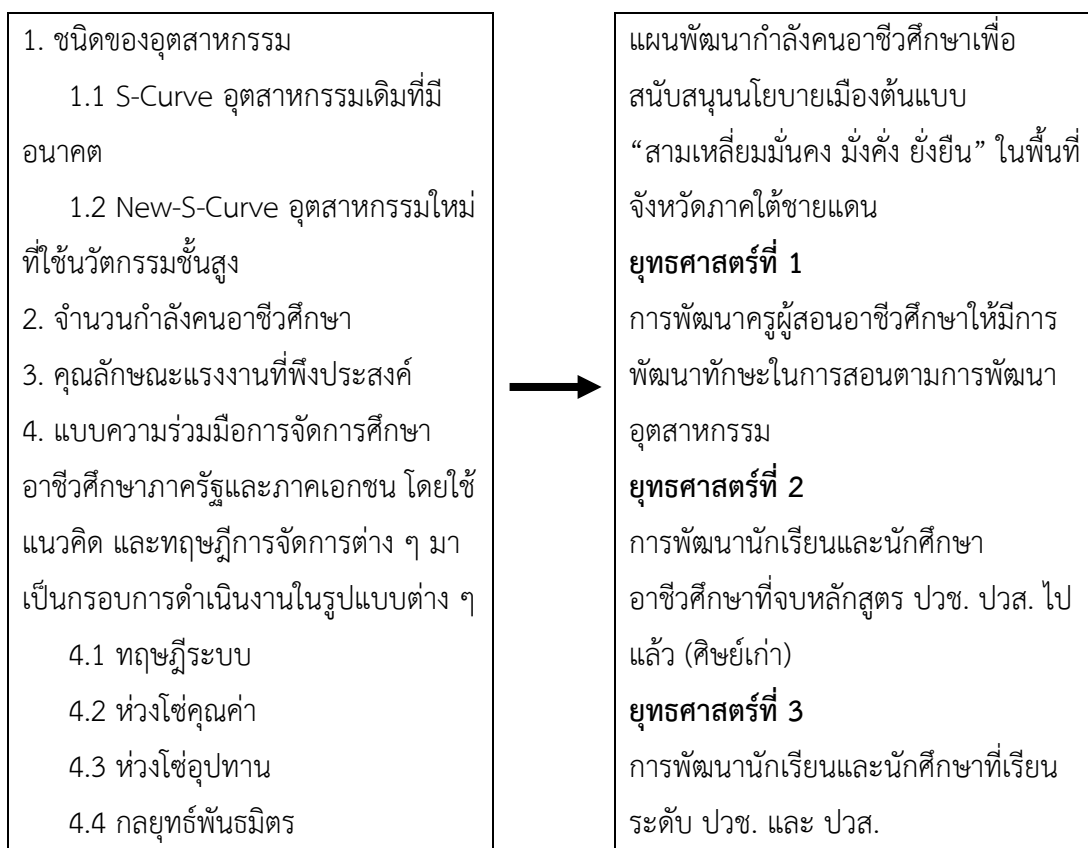
“สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน ซึ่งผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างการสนทนา

กลุ่มผู้ร่วมวิจัยด้วยการเลือกแบบเจาะจง

กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยนี้เป็นกรอบที่ผู้วิจัยได้มาจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน ได้สรุปมาเป็นกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีให้เห็นเป็นภาพความเชื่อมโยงระหว่างแนวคิด เรื่องแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน กับความสอดคล้องทางทฤษฎี เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์กับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้มาจากการวิจัย

นโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

แผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา หมายถึง แนวทางในการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการด้านแรงงานในอนาคต เพื่อสนับสนุนโครงการเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน จำนวนทั้งสิ้น 13 แห่ง

นโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” หมายถึง โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ โดยนำมิติเศรษฐกิจมาเป็นแนวทางในการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงครบวงจร เพื่อสร้างโอกาสด้านเศรษฐกิจ และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในพื้นที่อย่างเท่าเทียม ถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่มุ่งไปสู่การแก้ไขปัญหาในมิติด้านความมั่นคง และพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างเต็มรูปแบบ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี เป็นเมืองต้นแบบการพัฒนาเกษตรอุตสาหกรรม
ก้าวหน้าผสมผสาน (Agricultural Industry City)
2. อำเภอเบตง จังหวัดยะลา เป็นเมืองต้นแบบการพัฒนาที่พึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน
(Sustainable Development City)
3. อำเภอสุโขทัย-โก-ลก จังหวัดนราธิวาส เป็นเมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่าง
ประเทศ (International Border City)

ความต้องการแรงงาน หมายถึง การศึกษาความต้องการด้านคุณลักษณะแรงงาน
ด้านปริมาณและคุณภาพในอนาคตจากสถานประกอบการ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาระดับ
อาชีวศึกษา ทั้งในส่วนของเตรียมความพร้อมด้านหลักสูตร บุคลากรในการจัดการเรียนการสอน
ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขา สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียน พร้อมทั้งผู้เรียน
ที่มีความสนใจในศาสตร์นั้น ซึ่งการเตรียมความพร้อมในระดับสถานศึกษาจะต้องมีความสอดคล้องกับ
ความต้องการของสถานประกอบการในอนาคตอย่างสมดุล

คุณลักษณะ หมายถึง เครื่องหมายหรือสิ่งชี้ให้เห็นความดีหรือลักษณะประจำ
ซึ่งกำลังคนอาชีวศึกษามีก่อนจะได้มาซึ่งสิทธิและตำแหน่งที่มีความสอดคล้องกับความต้องการแรงงาน
ของสถานประกอบการ

แบบความร่วมมือ หมายถึง ลักษณะของความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน
ประชาสังคมกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้ชายแดน ภายใต้โครงการ
เมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

แนวโน้มอาชีพภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ หมายถึง ทิศทางและแนวทาง
ที่น่าจะเป็นไปในทางใดทางหนึ่งของการเติบโตภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการของพื้นที่จังหวัด
ภาคใต้ชายแดนในอนาคต

ทวิภาคี หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ร่วมระหว่างสถานประกอบการและ
สถานศึกษาในระดับอาชีวศึกษา เพื่อการพัฒนาผู้เรียนที่เข้าร่วมโครงการฝึกประสบการณ์ทางวิชาชีพ
โดยผู้เรียนจะมีสถานภาพ 2 สถานะ คือ นักเรียน และพนักงานฝึกอาชีพของสถานประกอบการ
ซึ่งนักเรียนจะต้องทำการศึกษาในรายวิชาสามัญ รายวิชาชีพพื้นฐานในสถานศึกษา และฝึกปฏิบัติงาน
จริงในสถานประกอบการ

ทวิศึกษา หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนในระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลายสามารถเรียนรู้ในสายสามัญและสายอาชีพควบคู่กัน เพื่อเป็นการตอบสนอง
ความต้องการของนักเรียนที่มีความประสงค์ที่ศึกษา และการสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรมัธยมศึกษา
ตอนปลายและสายอาชีพไปพร้อมกัน

ภาคใต้ชายแดน หมายถึง จังหวัดในพื้นที่ภาคใต้ชายแดนของประเทศไทย
ครอบคลุมในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส

S-Curve หมายถึง อุตสาหกรรมที่มีอนาคต 5 ประเภท ได้แก่ 1) อุตสาหกรรมยานยนต์
สมัยใหม่ (Next-Generation Automotive) 2) อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ (Smart
Electronics) 3) อุตสาหกรรมท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Affluent,
Medical and Wellness Tourism) 4) การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ (Agriculture and
Biotechnology) 5) อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร (Food for the Future)

New-S-Curve หมายถึง อุตสาหกรรมใหม่ที่ใช้นวัตกรรมขั้นสูง 5 ประเภท ได้แก่
1) อุตสาหกรรมหุ่นยนต์เพื่อการอุตสาหกรรม (Robotics) 2) อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์
(Aviation and Logistics) 3) อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ (Biofuels and
Biochemical) 4) อุตสาหกรรมดิจิทัล (Digital) 5) อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร (Medical Hub)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการแรงงาน คุณลักษณะแรงงาน แนวโน้มอาชีพภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ และรูปแบบความร่วมมือ เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” และนำไปสร้างแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. การวางแผนการพัฒนากำลังคน
2. นโยบายการพัฒนาเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”
3. การพัฒนาเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”
4. การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาไทยและต่างประเทศ
5. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยเน้นความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน
6. การวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาภาคใต้ชายแดน
7. บริบทพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน
8. แนวคิด Value Chain และแนวคิดเกี่ยวกับแบบความร่วมมือต่าง ๆ
9. แนวคิดการพัฒนาการศึกษา
10. คุณลักษณะแรงงาน
11. แบบความร่วมมือ
12. แนวโน้มอาชีพภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ
13. ทฤษฎีระบบ
14. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวางแผนการพัฒนากำลังคน

ความหมายการวางแผนกำลังคน

ทวิศักดิ์ สุททวาทิน (2549) กล่าวว่า การวางแผนทรัพยากรมนุษย์หรือบางที่เรียกว่า การวางแผนกำลังคน (Manpower Planning) การวางแผนบุคลากร (Personnel Planning) หรือ การวางแผนการจ้างงาน (Employment Planning) หมายถึง กระบวนการคาดการณ์ความต้องการ

ใช้ทรัพยากรมนุษย์ขององค์กรไว้ล่วงหน้า ว่าต้องการบุคคลที่มีคุณสมบัติอย่างไร ระดับใด จำนวนเท่าใด เมื่อใด ด้วยวิธีการใด ต้องพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ความสามารถอย่างไร และจะควบคุมจำนวนทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการดำเนินงานขององค์กรได้อย่างไร ตลอดจนการกำหนดนโยบายและระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อจะใช้ทรัพยากรบุคคลที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เมื่อวิเคราะห์คำนิยามของการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ที่กล่าวมา จะพบว่า มีองค์ประกอบ 2 ส่วนที่สำคัญ คือ การคาดการณ์ (Forecasting) และการกำหนดแผนปฏิบัติ (Programming) จึงอาจกล่าวได้ว่า เป็นการนำแนวความคิดจากการคาดการณ์มาสู่การปฏิบัติจริง เพื่อประสิทธิภาพสูงสุดต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ต่อไป

อนิวัช แก้วจันทน์ (2552) กล่าวว่า การวางแผนกำลังคนเป็นกระบวนการวิเคราะห์และการพยากรณ์ความต้องการทรัพยากรมนุษย์ในระยะเวลา 3-5 ปี ได้อย่างครบวงจร โดยระบุความต้องการ ประเภทของงานที่จะให้ปฏิบัติ รวมถึงระดับของความสามารถ ทักษะเฉพาะ ความรู้พื้นฐาน หรือความรู้เฉพาะด้านที่ต้องการ ทำให้องค์กรเกิดความเชื่อมั่นว่ามีแรงงานกำลังคนที่มีคุณสมบัติตามความต้องการ และมีกำลังคนเพียงพอกับการปฏิบัติงานในอีก 3-5 ปีข้างหน้า พร้อมทั้งวางแผนการแนวทางในการปฏิบัติ และมีการวางแผนการใช้กำลังคนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2552) ได้ให้ความหมายการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ว่าเป็นการดำเนินการในรูปแบบคาดการณ์การผลิตกำลังคนแรง และการสร้างแรงงานกำลังคน อย่างเป็นระบบ ส่วนในการวิเคราะห์กำลังคนเพื่อกำหนดกลยุทธ์ให้ได้แรงงานที่มีทักษะความสามารถตรงความต้องการอย่างเหมาะสมและเพียงพอทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ เพื่อปฏิบัติงานตามเวลาที่วางแผนไว้ โดยการวางแผนการตามความต้องการใช้ รวมถึงการพัฒนากำลังคนเหล่านั้นให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดและต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการรักษากำลังคนตามความต้องการไว้กับองค์กรอย่างยั่งยืนต่อเนื่อง สามารถทำงานให้กับหน่วยงาน/ องค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

บรรพต วิรุณราช (2560) กล่าวว่า การวางแผนกำลังคนในภาคธุรกิจอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมของเมืองต้นแบบ มีรายละเอียดดังนี้ 1) อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี เป็นเมืองต้นแบบการพัฒนาเกษตรอุตสาหกรรมก้าวหน้าผสมผสาน 2) อำเภอเบตง จังหวัดยะลา เป็นเมืองต้นแบบการพัฒนาที่พึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน และ 3) อำเภอสุโขทัย-โก-ลก จังหวัดนครราชสีมา เป็นเมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศ ซึ่งสถานประกอบการต้องดำเนินการพัฒนาได้อย่างสอดคล้องกับจุดเน้นของเมืองต้นแบบ

ศูนย์ประสานงานการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (2561) ได้ให้ความหมายของการวางแผนกำลังคนอาชีวศึกษา หมายถึง การที่บริษัทเอกชนได้ทำการประเมินสถานการณ์ของการผลิต หรือกระบวนการอื่น ๆ ทางธุรกิจว่า ธุรกิจของบริษัทจะเจริญก้าวหน้าอย่างไร และแต่ละภาระงานต้องการกำลังคนอาชีวศึกษาด้านใด จำนวนเท่าไร

Nigro (1914) กล่าวว่า การวางแผนกำลังคนเป็นแนวความคิดในการคาดการณ์ความต้องการกำลังคนสำหรับระยะเวลาหนึ่งในอนาคต โดยวิเคราะห์เกี่ยวกับทักษะความสนใจและลักษณะอื่น ๆ ของกำลังคนที่มีอยู่ ตลอดจนการปรับปรุงแผนปฏิบัติการต่าง ๆ เกี่ยวกับการหาคนที่เหมาะสมมาดำรงตำแหน่งที่คาดคะเนไว้สำหรับอนาคต

Walker (1981) กล่าวว่า การวางแผนกำลังคนเป็นกระบวนการในการกำหนดและดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายและแผนปฏิบัติการต่าง ๆ ด้านกำลังคน เพื่อให้องค์กรมีการบริหารกำลังคนที่มีประสิทธิภาพภายใต้สถานการณ์แวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

จากวรรณกรรมดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปแนวทางในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ โดยที่การวางแผนกำลังคนเป็นกระบวนการที่ระบบในการคาดการณ์ความต้องการและการตอบสนองความต้องการด้านทรัพยากรมนุษย์ในอนาคตให้สอดคล้องกับการดำเนินงานขององค์กร เพื่อกำหนดนโยบาย วางแผนกำลังคนด้านปริมาณ คุณสมบัติ และเวลาที่ต้องการ รวมถึงระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ในการใช้ทรัพยากรมนุษย์ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดภายใต้สถานการณ์แวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ประเภทของแรงงาน

แรงงานเป็นเรื่องเกี่ยวกับประชากรในวัยทำงาน และกำลังทำงานแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. แรงงานฝีมือ (Skilled Labor) หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ทางทฤษฎีและเชี่ยวชาญด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ สามารถคิดวิเคราะห์แก้ไขและตัดสินใจแก้ไขปัญหาข้อผิดพลาดจากการทำงานได้ด้วยตนเอง

2. แรงงานกึ่งฝีมือ (Semi-skilled Labor) หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ทางทฤษฎีและปฏิบัติในสิ่งที่มีความชำนาญเพียงบางส่วนของงานอาชีพ

3. แรงงานไร้ฝีมือ (Unskilled Labor) หมายถึง ผู้ที่ทำงานโดยใช้กำลังกาย ไม่จำเป็นต้องใช้ความรู้ความชำนาญ เพียงได้รับคำแนะนำบ้างเล็กน้อยก็สามารถทำงานได้

รูปแบบและกระบวนการของการวางแผนกำลังคน

อัมพร วิจิตรพันธ์ (2546) กล่าวว่า กระบวนการของการวางแผนกำลังคนเพื่อให้แผนกำลังคนใช้ได้ดีและมีประโยชน์อย่างแท้จริงนั้น ในการวางแผนกำลังคนจะต้องมีการพิจารณารายละเอียดดังต่อไปนี้ 1) การพิจารณาและจัดทำความสอดคล้องเข้ากันได้กับแผนรวมขององค์กร กล่าวคือ แผนกำลังคนจะต้องสัมพันธ์กับแผนงาน การใช้อุปกรณ์ การค้นคว้าวิจัย ด้านผลิต การขาย รวมถึงให้สอดคล้องกับสถานะทางการเงินของสถานประกอบการ และวางแผนแนวทางเกี่ยวกับเครื่องมืออุปกรณ์ช่วยในการทำงานต่าง ๆ ด้วย 2) ความครอบคลุมในรายละเอียดที่ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในเรื่องการพัฒนาทักษะ ความรู้ต่าง ๆ ในรูปแบบการฝึกฝนผ่านการอบรมและพัฒนา ทั้งนี้ เพราะ

คุณภาพของแรงงานในอีก 3-5 ปีข้างหน้าขึ้น ขึ้นอยู่กับวิธีการดำเนินการด้านการฝึกฝนผ่านการอบรม และพัฒนาที่ได้วางแผนงานไว้อย่างชัดเจนในแผนกำลังคนเป็นสำคัญ 3) สำหรับกรณีที่มีอุปสรรคด้านการเจรจาต่อรองที่มีข้อสัญญาพิเศษกับแรงงานเกี่ยวกับเรื่องการบริหารจัดการเกี่ยวกับการย้าย ลดชั้นให้ออก จนถึงการไล่ออก เป็นสิ่งที่แผนกำลังคนก็จะต้องมีการทำเตรียมไว้ โดยจะต้องไม่ผิดหลักการหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของการพูดจาต่อรองกัน 4) แผนกำลังคนที่จะใช้ในการดำเนินการนั้นต้องได้ผ่านการพิจารณาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมอีกด้วย

กำหนดขั้นตอนในการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ 3 ขั้นตอน ดังนี้ (โสภณ ภูเก้าล้วน และฐิติวรรณ สิ้นจุนอก, 2547)

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการคาดการณ์กำลังคนที่ต้องการในอนาคต เป็นอุปสงค์ (Demand) โดยเน้นความต้องการด้านทรัพยากรมนุษย์กับอุปทาน (Supply) ถือเป็นปริมาณทรัพยากรสำคัญในตลาดแรงงาน โดยศึกษาวิเคราะห์ดูแนวโน้มว่าทรัพยากรมนุษย์ที่ต้องการในอนาคตของหน่วยงานมีจำนวนเท่าใด ต้องมีคุณสมบัติเป็นอย่างไร ดังนั้น การคาดการณ์ทรัพยากรมนุษย์ของหน่วยงานสามารถนำเอาวิธีทางสถิติ (Statistical Method) ควบคู่กับการใช้ดุลยพินิจ (Judgement) และประสบการณ์ (Experience) มาใช้ แล้วนำเอาวิธีการหลากหลายวิธีมาผสมผสานกัน

ในการคาดการณ์ความต้องการกำลังคน (Manpower Forecast) ของหน่วยงาน โดยทั่วไปมีรูปแบบที่นิยมใช้กันอยู่ 2 ลักษณะ คือ

1. การคาดการณ์เชิงปริมาณ (Quantity) จะใช้สำหรับการคาดการณ์จำนวนบุคลากรที่ต้องการ มีวิธีการที่นิยมใช้กันมาก คือ การวิเคราะห์ปริมาณงาน และการวิเคราะห์กำลังคน
2. การคาดการณ์เชิงคุณภาพ (Quality) จะใช้ในการกำหนดลักษณะงานและคุณสมบัติของผู้ที่จะทำงานในตำแหน่งต่าง ๆ วิธีการที่ใช้ คือ การวิเคราะห์งาน และเมื่อทำการวิเคราะห์งานแล้ว จะได้ผลลัพธ์ออกมาอีก 2 ประการ คือ รายละเอียดลักษณะของงาน และคุณสมบัติของผู้ที่จะมาทำงาน

ขั้นตอนที่ 2 การสำรวจความต้องการกำลังคนที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยพิจารณาจากจำนวนบุคลากรว่ามีอยู่จำนวนเท่าใด มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการในอนาคตหรือไม่ และเมื่อถึงเวลานั้นในเวลาที่ต้องการจะเหลือจำนวนบุคลากรเท่าไร โดยในขั้นตอนที่ 2 นี้จะมีเครื่องมือสำคัญที่ช่วยในการสำรวจภายในหน่วยงาน อาทิเช่น การวิเคราะห์ Strength (จุดแข็ง), Weakness (จุดอ่อน), Opportunities (โอกาส) และ Threats (ความเสี่ยง) เป็นต้น เพื่อเป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพความต้องการกำลังคนที่สอดคล้องกับกลยุทธ์ของหน่วยงาน ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้กลยุทธ์ของหน่วยงานประสบผลสำเร็จ ดังนั้น จึงต้องมีความพร้อมในแง่ของข้อมูลและรายละเอียดว่า กำลังคนที่มีอยู่ในปัจจุบันนั้นมีปริมาณและคุณภาพเป็นอย่างไร

การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของปริมาณกำลังคนที่มีอยู่ในองค์กร มีอยู่

2 ลักษณะ

1. การเพิ่มขึ้นของปริมาณกำลังคน อาจเกิดจากสาเหตุดังต่อไปนี้ การจ้างแรงงานใหม่ การโยกย้ายภายใน และการกลับเข้าทำงานใหม่ของบุคลากรหลังจากการลาพักงาน
2. การลดลงของปริมาณกำลังคน อาจเกิดจากการเกษียณอายุ การปลดออก การโอนย้ายตำแหน่ง การลาออก การหมดอายุสัญญาจ้าง การเจ็บป่วยเป็นเวลานานทำให้ไม่สามารถทำงานต่อไปได้ การลาพักร้อน และการเสียชีวิต

ขั้นตอนที่ 3 การเปรียบเทียบกำลังคนที่มีอยู่ในปัจจุบันกับการคาดการณ์ความต้องการในอนาคต ถ้ากำลังคนไม่เพียงพอก็ต้องเตรียมทำการวางแผนจัดหากำลังคนเพิ่มเติม แต่ถ้ามีปริมาณกำลังคนมากเกินไปความต้องการก็ต้องมีการวางแผนที่จะทำให้จำนวนบุคลากรเกิดความสมดุลกับความต้องการเช่นเดียวกัน

อนิวิช แก้วจางค์ (2552) กล่าวว่า กระบวนการของการวางแผนกำลังคนที่สำคัญขึ้นอยู่กับความพร้อมขององค์ประกอบหลัก คือ ด้านแรงงานกำลังคนที่มีอยู่ ณ ปัจจุบันนั้นว่างมีความพร้อมทั้งในเรื่องความพร้อมด้านข้อมูล ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลว่ากำลังคนในปัจจุบันที่มีอยู่นั้นในเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณมีผลการวิเคราะห์เป็นในแนวทางใด

ประคัลภ์ ปันตพลังกูร (2561) กล่าวว่า ขั้นตอนการวางแผนกำลังคนอย่างมีประสิทธิภาพมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ศึกษาและทำความเข้าใจ ทิศทางและเป้าหมายขององค์กร (Strategic Direction) สิ่งแรกที่นักบริหารทรัพยากรบุคคลต้องทำก่อนที่จะวางแผนกำลังคนได้ก็คือ ต้องศึกษาและทำความเข้าใจในธุรกิจขององค์กร โดยมีการวางแผนเป้าหมายในอนาคต ในระยะ 1-3 ปีข้างหน้า นับตั้งแต่เริ่มวางแผนการ ทิศทาง กลวิธี และอื่น ๆ โดยเจ้าหน้าที่ทรัพยากรมนุษย์ต้องเข้าใจแผนของหน่วยงานของตนเป็นอย่างดี ถ้าไม่เข้าใจแล้วนั้น การดำเนินการในขั้นต่อไปจะไม่สามารถดำเนินการต่อได้ในเรื่องของแผนกำลังคน

2. วิเคราะห์กำลังคน (Workforce Analysis) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ความต้องการกำลังคนอย่างไรในสถานะใด เมื่อเรารู้ว่าความต้องการและแนวทางขององค์กรเป็นอยู่สถานะใด แล้วจึงวิเคราะห์ว่าองค์กรนั้นจะต้องพึ่งพาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและทักษะในตำแหน่งงานแบบใด โดยต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

2.1.1 ลักษณะของบุคลากรที่ต้องการ ต้องคำนึงถึงอายุ วุฒิการศึกษา และความสามารถด้านทักษะในตำแหน่งงาน

2.1.2 เทคโนโลยีที่จำเป็นต้องนำมาใช้ในการทำงานในอนาคต ว่าจะมีผลต่อการทำงานของหน่วยงานใดบ้าง และตำแหน่งอะไรบ้าง

2.1.3 แนวโน้มตลาดแรงงานเป็นอย่างไร เช่น แรงงานส่วนใหญ่

จบการศึกษาในระดับใด อัตราการว่างงานเป็นอย่างไร กลุ่มเป้าหมายที่มีจะได้มานั้นมีข้อจำกัดด้านใดบ้างจากตลาดแรงงาน

2.2 ลักษณะกำลังคนในปัจจุบันขององค์กรมีความเหมาะสม โดยในการวิเคราะห์ตรงนี้ ดูแค่ “จำนวนที่มี” ไม่ได้ อาจเกิดความผิดพลาดได้ นั่นคือ ถ้าคิดว่าจำนวนแรงงานขาดหรือเกินจำนวนใดแล้ว ต้องคิดในเรื่องอื่น ๆ ที่สำคัญด้วย ได้แก่

2.2.1 ความรู้ ความสามารถและทักษะของแรงงานในแต่ละระดับนั้น มีอยู่จำนวนเท่าใด ระดับใด มีความสามารถเรื่องใด มีเก่งด้านใดมากที่สุด Competency ที่แรงงานปัจจุบันมีความสามารถได้อยู่ก่อนแล้วบ้าง

2.2.2 ตรวจสอบ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับอัตราการลาออกของแรงงาน โดยแยกรายและละเอียดเชิงลึกถึงสายงานที่มีการลาออกด้วย วิเคราะห์ช่วงอายุของแรงงาน และจำนวนแรงงานที่กำลังเกษียณด้วย

2.2.3 ประเมิน พร้อมวิเคราะห์ว่า แรงงานนั้นสามารถนำไปพัฒนาทักษะได้หรือไม่ มีอุปสรรคในการพัฒนาอย่างไร

2.3 วิเคราะห์หาความแตกต่าง (Gap Analysis) จากข้อมูลความต้องการ อัตรากำลัง และอัตรากำลังแรงงาน ณ ปัจจุบันแล้ว นำข้อมูลนี้มาวิเคราะห์หาความแตกต่าง ซึ่งผลที่ได้มีดังนี้

2.3.1 ขาด พิจารณาต่อว่า ขาดด้านใด เช่น ขาดการมองมุมของจำนวนแรงงาน หรือมุมมองของทักษะ ความรู้ที่ต้องการอันดับแรก ไม่มีตำแหน่งที่เป็นความต้องการหรือไม่ เป็นต้น

2.3.2 เกิน พิจารณาต่อว่า แรงงานที่มีอยู่ มีจำนวนเกินกว่าที่ต้องการหรือไม่ ไม่ว่าจะจำนวนปริมาณแรงงาน หรืออาจมีทักษะความรู้ที่สำคัญต่อการดำเนินงาน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงขององค์กร

3. จัดทำเป็นแผนอัตรากำลัง (Workforce Plan) ประกอบไปด้วย

3.1 ตำแหน่งเดิม ตำแหน่งใหม่ที่ต้องการ คุณสมบัติ ทักษะความรู้ของแรงงานที่จะมารับตำแหน่ง

3.2 จำนวนแรงงานที่จะเกษียณอายุ แผนการทดแทน หรือไม่ต้องทดแทนในแต่ละตำแหน่ง

3.3 แผนการเลื่อนตำแหน่งของแรงงานภายในหน่วยงานที่จะขึ้นมาทดแทนคนที่เกษียณ

3.4 แผนการรับแรงงานเข้ามาเสริม ในกรณีที่ไม่สามารถหาแรงงานจากพนักงานภายในองค์กรได้

3.5 แผนการสร้างผู้สืบทอดตำแหน่ง เพื่อวางเรื่องอัตรากำลังในอนาคต

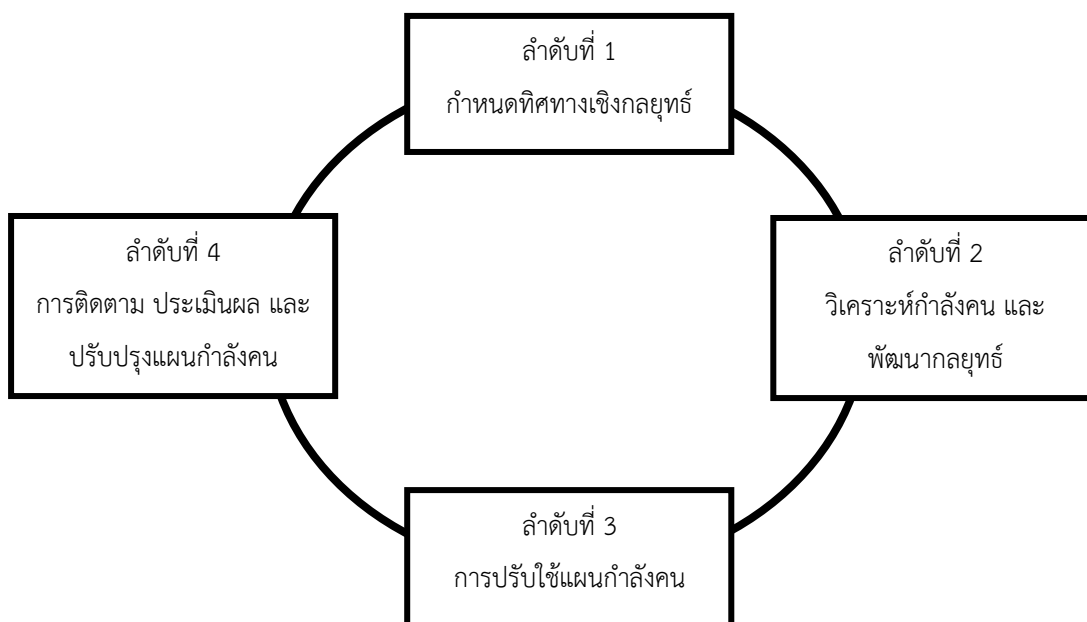
3.6 แผนในการพัฒนาพนักงาน ในส่วนของความรู้ทักษะที่ขาดไป

3.7 แผนในการสรรหาคัดเลือกพนักงานกลุ่มใหม่ ซึ่งมีความรู้ใหม่ ๆ ทักษะใหม่ ๆ ที่พนักงานในองค์กรไม่สามารถทำได้ เพื่อพัฒนาแรงงาน สามารถทำงานได้ตามความต้องการ และตามภาระกิจของขององค์กรได้

3.8 แผนอัตรากำลังนี้จะต้องทำขึ้นโดยพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ประกอบด้วย

1) เวลา หมายถึง เวลาที่ใช้เพื่อพัฒนากำลังคนให้ทักษะตามความต้องการ มีเวลาเพียงพอในการพัฒนากำลังคนเท่าใด เพียงพอหรือไม่ วางแผนให้ความสำคัญในเรื่องของการหากำลังคนใหม่มากขึ้น และนำมาพัฒนาด้วย ซึ่งต้องนับเวลาช่วงนี้ด้วย 2) ทรัพยากรที่ต้องการมีเพียงพอระดับใด อุปกรณ์การทำงาน เครื่องมือต่าง ๆ เทคโนโลยี โปรแกรม เครื่องจักร ฯลฯ สิ่งเหล่านี้มีความพร้อมระดับใด มีกำลังคนแต่ขาดอุปกรณ์ เครื่องมือในการทำงาน กำลังคนไม่สามารถทำงานได้ ซึ่งทรัพยากรหากยังไม่มีหรือไม่ครบ นำเรื่องนี้มาวางแผนเรื่องของการจัดหาทรัพยากรอย่างเหมาะสมและเพียงพอด้วย และ 3) ความพร้อมของแรงงานในองค์กร อีกสิ่งหนึ่งที่เป็นสิ่งสำคัญ แรงงานกำลังคน ต้องมีความพร้อมที่จะได้รับการพัฒนาในด้านความรู้ ความสามารถและทักษะใหม่ ๆ ในระดับที่เพียงพอหรือไม่ อาจจะพิจารณาจากแรงงานในแต่ละรุ่นในการเข้าทำงาน เพราะแต่ละรุ่นจะมีความพร้อมไม่เท่ากัน การรับรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ ไม่เท่ากัน จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องพิจารณาอย่างมาก ซึ่งจะเกี่ยวเนื่องกับการลงทุนในการพัฒนาแรงงานได้รับประสิทธิภาพและประสิทธิ ความคุ้มค่า ความทันเวลา หรือควรเลือกแรงงานที่มีทักษะพร้อมทำงาน โดยไม่ต้องใช้เวลาพัฒนาเลย และยังช่วยต่อยอดให้แรงงานใหม่ ๆ ที่เข้ามาได้เป็นอย่างดี

Chartered Institute of Personnel and Development (2018) กล่าวว่า การวางแผนกำลังคนเป็นกระบวนการในการวิเคราะห์แรงงานในปัจจุบัน การกำหนดอนาคต ความต้องการแรงงาน การหาช่องว่างของจำนวนพนักงานที่ความต้องการและความต้องการพนักงานในอนาคต และการแก้ปัญหาเพื่อให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายได้ โดยการกำหนดภารกิจ เป้าหมายและแผนกลยุทธ์ ขั้นตอนหลักในกระบวนการวางแผนกำลังแรงงาน สรุปได้ดังนี้

ภาพประกอบ 2 กระบวนการวางแผนกำลังแรงงาน

ที่มา: Chartered Institute of Personnel and Development (2018)

การพยากรณ์เกี่ยวกับการวางแผนกำลังคน

Etzel, Walker and Stanton (1981) กล่าวว่า การพยากรณ์ (Forecasting) เป็นการคาดคะเนลักษณะต่าง ๆ หรือเป็นเรื่องการคาดคะเนสิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้น เช่น ความต้องการในอีก 3-5 ปีข้างหน้า ด้วยการคาดการณ์ล่วงหน้า โดยการนำตัวแปรเงื่อนไขหรือปัจจัยภายนอก รวมถึงการใช้วิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ในการคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคต

Sherman and Bohlander (1992) กล่าวว่า การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ไว้ว่าเป็นกระบวนการพยากรณ์ ความต้องการทรัพยากรบุคคล โดยเปรียบเทียบความต้องการที่จะใช้พนักงานกับจำนวนพนักงานที่มีอยู่จริง แล้วจึงดำเนินการตัดสินใจตามความเหมาะสม เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างจำนวนบุคลากรที่ต้องการในอนาคตกับจำนวนที่ต้องสรรหาเพิ่ม วิธีการที่ใช้เพื่อพยากรณ์ความต้องการทรัพยากรมนุษย์ใช้ทั้งวิธีเชิงปริมาณ และคุณภาพควบคู่กันไป

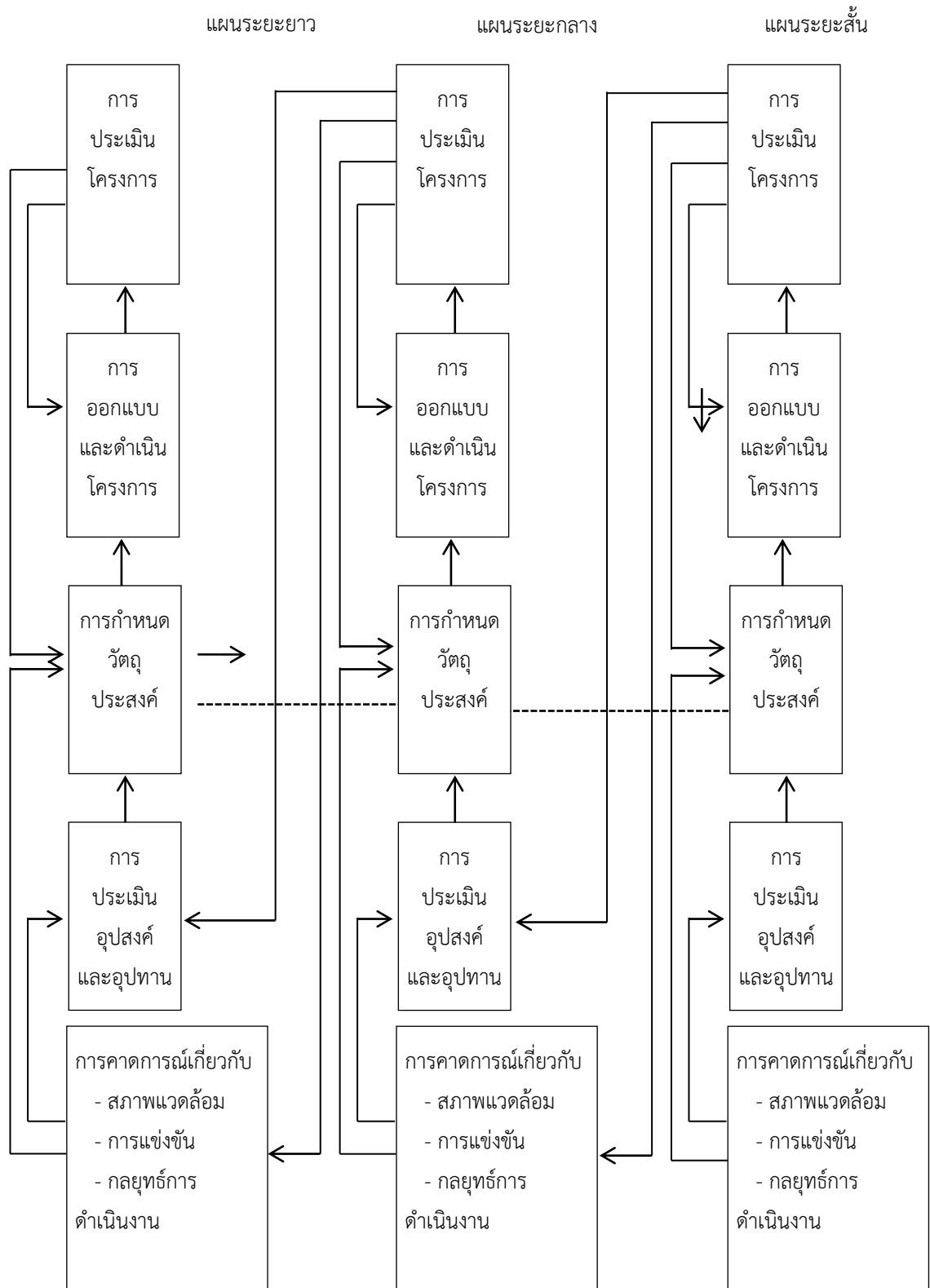
Heizer and Render (1999) กล่าวว่า การพยากรณ์นั้นใช้ข้อมูลประวัติและข้อมูลที่สำคัญในอดีต เพื่อนำมาประมวลผลโดยใช้การทำนายเพื่อช่วยเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ การคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงอุปสงค์ในระยะ 1 ปี จะช่วยในการวางแผนดำเนินธุรกิจขององค์กร ยกตัวอย่างเช่น การวางแผน การผลิต การจ้างแรงงาน การเตรียมปัจจัยการลงทุน การเตรียมเงินทุนลงและบริการจัดการ เป็นต้น ส่วนการคาดการณ์แนวโน้มในระยะ 3-5 ปี จะเป็นประโยชน์เบื้องต้นสำหรับการวางแผนการลงทุน การเงิน และด้านอื่น ๆ ในระยะยาว เพราะว่าการตัดสินใจขยายกำลัง

การผลิตซึ่งต้องการคาดการณ์ถึงความต้องการใน 3-5 ปีข้างหน้า และมีความไม่มั่นคงในอนาคตที่มีโอกาสเกิดขึ้นสูง เช่น แผนการขยายกิจการของคู่แข่งที่เกิดขึ้นกะทันหันจนเกิดความเสียหายในการจำหน่ายสินค้า รวมถึงการผลิตที่ไม่ทันสภาวะการณ์ ณ เวลานั้น ดังนั้น ต้องมีข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ การคาดการณ์แนวโน้มการเพิ่มอุปสงค์ในอีก 3-5 ปีข้างหน้า การนำข้อมูลสถิติที่ผ่านมาเพื่อคาดการณ์ในอนาคต

สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2539) ได้เสนอกลยุทธ์สำคัญของการพยากรณ์ การพยากรณ์ความต้องการจะสนับสนุนให้สร้างกิจกรรมขององค์กรด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources) เกิดกิจกรรมการสร้างมูลค่าของระบบการบริหารงานบุคคล ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ การสรรหาแรงงาน การพัฒนาและการฝึกอบรมแรงงาน รวมถึงการบริหารจัดการการเข้า-ออกจากของแรงงานจะขึ้นอยู่กับปริมาณความต้องการในอนาคต ส่วนการผลิตผลิตภัณฑ์ การคาดการณ์ในส่วนนี้สำคัญมาก หากคาดการณ์ว่าจะต้องผลิตจำนวนมาก องค์กรต้องวางแผนการจ้างแรงงานจำนวนมากเช่นกัน หรือมีการฝึกอบรมเพิ่มความรู้ ความสามารถ และทักษะเฉพาะที่ต้องการสำหรับการผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีรูปแบบใหม่ 2) กำลังการผลิต (Capacity) เป็นสมรรถภาพเป็นสิ่งสำคัญว่าแรงงานจะสามารถทำงานในหน้าที่ที่ได้รับการคาดการณ์ และความสามารถของแรงงาน เครื่องจักร ส่วนของโรงงาน หรือองค์กรในการดำเนินการผลิต เพื่อได้ผลผลิตต่อหน่วยในเวลาที่เหมาะสม เมื่อมีกำลังการผลิตน้อยกว่าที่กำหนด เกิดการขาดแคลนกำลังแรงงานในการผลิตจะเกิดสถานการณ์ผลิตผลิตภัณฑ์ไม่ตรงตามเป้าหมายการผลิต อาจทำให้เสียลูกค้าและส่วนครองตลาดของผลิตภัณฑ์ได้ 3) การบริหารเครือข่ายปัจจัยการผลิต (Supply-Chain Management) เป็นการบริหารเรื่องวัตถุดิบ การทำบัญชีวัตถุดิบ ในระดับสินค้าชั้นกลางจนถึงขั้นสุดท้าย และขั้นการทำระบบการจัดจำหน่าย การมีสัมพันธ์กับผู้จัดส่งในระดับต่าง ๆ ทั้งจัดส่งปัจจัยการผลิต จัดส่งผลิตภัณฑ์เพื่อกระจายไปสู่ลูกค้า และการรับรู้ด้านราคาขายต่าง ๆ เช่น ของวัตถุดิบ ชิ้นส่วนต่าง ๆ จะต้องมีการคาดการณ์ที่ใกล้เคียงมากที่สุด ดังนั้น การพยากรณ์ที่ใกล้เคียง ใกล้เคียงความจริงที่สุดจะเป็นผลดีอย่างมาก 4) วิธีคาดคะเนแนวโน้ม (Time Trend Method) เป็นเทคนิคการคาดการณ์เชิงปริมาณ โดยการรวบรวมข้อมูล นำมาคำนวณสมการด้วยตัวเลขจากสถิติย้อนหลัง และใช้สมการเพื่อคาดการณ์เหตุการณ์ในอีก 1-2 ปีข้างหน้า เป็นวิธีการในเรื่องของอนุกรมเวลา ซึ่งเหมาะสมกับเส้นแนวโน้มอนุกรมของแต่ละจุดของข้อมูลในอดีต และมุ่งสู่การคาดการณ์ในอนาคต เทคนิคการคาดคะเนเชิงปริมาณซึ่งได้จากการรวบรวมข้อมูลนำมาคำนวณสมการด้วยตัวเลขจากสถิติย้อนหลัง และใช้สมการเพื่อคาดการณ์เหตุการณ์ในอีก 1-3 ปีข้างหน้า เทคนิคชนิดนี้จะเหมาะสมกับการใช้เส้นแนวโน้ม ของข้อมูลในอดีตและมุ่งสู่ข้อมูลในอีก 1-3 ปีอีกด้วย การคาดการณ์ตามวิธีนี้จะใช้ในการพยากรณ์แบบระยะกลาง ซึ่งสมการแนวโน้มนี้สามารถทำได้หลายรูปแบบ แต่ในที่นี้จะใช้เฉพาะสมการเชิงเส้นของแนวโน้มเป็นหลักสำคัญ

การสร้างระบบข้อมูลเพื่อการวางแผนบุคลากร

การวางแผนบุคลากรที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากรที่มีทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ ดังนั้น องค์กรต่าง ๆ จึงควรที่จะสร้างระบบข้อมูลบุคลากร (Personal Information System) ซึ่งจะเป็นระบบที่ใช้ในการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ และรายงานข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากรขององค์กรในด้านต่าง ๆ คำว่า “ระบบ” ในที่นี้หมายถึงกระบวนการประมวลกิจกรรมต่าง ๆ ที่แยกกระจัดกระจายให้เป็นระบบระเบียบ

ภาพประกอบ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนบุคลากรระยะต่าง ๆ

ที่มา: ชูชัย สมितिไกร (2552)

ตาราง 1 การวางแผนบุคลากรในองค์การจำแนกตามประเภทของการวางแผน

ประเด็นการ พิจารณา	ประเภทของการวางแผน		
	การวางแผนระยะสั้น	การวางแผนกลาง	การวางแผนระยะยาว
วัตถุประสงค์	<ul style="list-style-type: none"> ดึงดูดผู้มีความสามารถ ประเมินและคัดเลือกบุคลากร จัดวางบุคลากร ปรับปรุงทักษะ 	<ul style="list-style-type: none"> เพิ่มพูน ปรับเปลี่ยนความรู้ ทักษะ และความสามารถ ปรับการจัดการด้านบุคลากร 	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาบุคลากร
การพยากรณ์ อุปสงค์และ อุปทาน	<ul style="list-style-type: none"> มีความแน่นอนระดับหนึ่ง อาศัยการประเมินแนวโน้ม 	<ul style="list-style-type: none"> มีความแน่นอนต่ำ ใช้หลายเทคนิค เช่น เทคนิคเดลฟาย โมเดล การเลื่อนไหล 	<ul style="list-style-type: none"> ไม่แน่นอน ใช้การวางแผนการสืบทอดตำแหน่ง
โครงการและ กิจกรรม	<ul style="list-style-type: none"> การสรรหาและการคัดเลือกบุคลากร การกำหนดค่าตอบแทน การประเมินผลการปฏิบัติงาน การฝึกอบรม 	<ul style="list-style-type: none"> การฝึกอบรม การฝึกอบรมซ้ำ 	<ul style="list-style-type: none"> การพัฒนาอาชีพ การปรับปรุงระบบ

ที่มา: ชูชัย สมितिไกร (2552)

วิธีการ ขั้นตอน กระบวนการวางแผนกำลังคนอาชีวศึกษา

ศูนย์ประสานงานการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (2561) ได้ขับเคลื่อนวิธีการ ขั้นตอน กระบวนการวางแผนกำลังคนอาชีวศึกษาด้วยระบบ Big Data โดยมีรายละเอียดดังนี้

วิธีการจัดทำระบบซอฟต์แวร์ขึ้นมา โดยมี 2 ฝั่งคือ ฝั่งบริษัทเอกชน และฝั่งของวิทยาลัยอาชีวศึกษา โดยทั้งประเทศแบ่งออกเป็น 18 กลุ่มจังหวัด หรือ 18 ศูนย์ Big Data ประจำกลุ่มจังหวัด สำหรับภาคใต้ชายแดน ศูนย์ Big Data ใหญ่ ตั้งอยู่ที่วิทยาลัยเทคนิคปัตตานี โดยรับผิดชอบ จัดเชื่อมข้อมูลกำลังคนในจังหวัดปัตตานี จำนวน 878 บริษัทที่จดทะเบียนกับกรมโรงงานอุตสาหกรรม และบริษัทเฉพาะ อำเภอนงจิก เขตสามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน จำนวน 76 บริษัท จังหวัดยะลาเป็นศูนย์ Big Data สาขาของปัตตานี โดยตั้งอยู่ที่วิทยาลัยเทคนิคปัตตานี รับผิดชอบ

ประสานข้อมูลกำลังคนอาชีวศึกษา จำนวน 303 บริษัท และสำหรับภายในอำเภอเบตง พื้นที่สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน จำนวน 52 บริษัท และศูนย์ Big Data ข้อมูลกำลังคนอาชีวศึกษาในจังหวัดนราธิวาส ตั้งอยู่ที่วิทยาลัยการอาชีพรับผิดชอบประสานข้อมูล จำนวน 419 บริษัท และสำหรับอำเภอสุโขทัย-ลก พื้นที่สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน รับผิดชอบ 61 บริษัท โดยเมื่อบริษัทวางแผนกำลังคนถึงครบตามต้องการแล้ว ส่งข้อมูลมาที่ศูนย์ Big Data ที่อยู่ในเขตจังหวัดนั้น ๆ สำหรับฝั่งของวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่ผลิตกำลังคน จะสำรวจว่าจำนวน และสาขา ในปีนั้น ๆ เพียงพอหรือไม่ หรือต้องวางแผนผลิตทั้งปริมาณ และคุณภาพอย่างไร ถึงจะเสมอพอกับความต้องการ

ขั้นตอนกระบวนการวางแผนกำลังคน สำหรับขั้นตอนที่บริษัทจะให้ข้อมูลแบบเรียลไทม์จะทำโดยอาจารย์ เจ้าหน้าที่ศูนย์ ออกเดินทางทำความเข้าใจกับบริษัท และให้ User Name และ Password กับบริษัท เมื่อวางแผนเสร็จก็ส่งข้อมูลมาในระบบ และเมื่อถึงเวลาที่บริษัทต้องการกำลังคน ศูนย์ Big Data ก็ประสานกับวิทยาลัยต่าง ๆ ในจังหวัด เพื่อให้ให้นักศึกษา หรือนักศึกษาที่จบไปแล้วไปสมัครงานต่อไป

นโยบายการพัฒนาเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

รัฐบาลมีความมุ่งหวังให้จัดดำเนินการให้ประชาชนมีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น ปี พ.ศ. 2557 รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ประกาศเขตเศรษฐกิจชายแดนพิเศษ 10 เขต ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดตาก จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดสระแก้ว จังหวัดตราด จังหวัดสงขลา จังหวัดนราธิวาส เพื่อมุ่งหวังให้ GDP มีอัตราโตขึ้น ซึ่ง $GDP = C+I+G+(X-M)$ ความหมายได้แก่ อัตราผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ เท่ากับการใช้จ่ายใช้สอย อุปโภค บริโภค บวกการลงทุนภาคเอกชน บวกการลงทุนภาครัฐ บวกส่งออก ลบนำเข้า จากนั้นรัฐบาลประกาศนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ได้แก่ จังหวัดปัตตานี อำเภอหนองจิก จังหวัดยะลา อำเภอเบตง จังหวัดนราธิวาส อำเภอสุโขทัย-ลก และในเวลาต่อมา พ.ศ. 2560 ประกาศระเบียบฯ เศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา โดยครอบคลุม 18 เขตอุตสาหกรรม ต่อเนื่องด้วย พ.ศ. 2561 รัฐบาลประกาศเขตเศรษฐกิจ โดยแบ่งออกเป็น 6 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคใต้ และภาคใต้ชายแดน ซึ่งภาคใต้ชายแดน ประกอบด้วย 3 จังหวัด คือ จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส และเมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2561 รัฐบาลได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาในเรื่องยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี 6 ด้าน ได้แก่ 1) ความมั่นคง 2) ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน 3) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ 4) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม 5) ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ 6) ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารภาครัฐ เพื่อการตอบสนองของประชาชน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12

ราชกิจจานุเบกษา 2561 พ.ร.บ. เขตพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออก และมติ ครม. 2560) ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการพัฒนาเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” จะมีความสัมพันธ์กับทุกประเด็นที่กล่าวมาแล้ว

การพัฒนาเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

กระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้มีการแก้ไขปัญหาย่างมีเอกภาพและเบ็ดเสร็จในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ได้เกิดปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา หากไม่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบ จะเป็นปัญหาย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพประชากร ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ประกาศจัดตั้งศูนย์ประสานงานและการบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 และมีการปรับปรุงอำนาจหน้าที่ให้สอดคล้องกับภารกิจ ในปี พ.ศ. 2548 ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นส่วนราชการภายในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งที่สำนักผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ที่ 12 ยะลา หรือสำนักงานศึกษาธิการภาค 8 (ในปัจจุบัน) มีการกำหนดอำนาจหน้าที่และแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มอบหมายให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ สั่งราชการและปฏิบัติงานในพื้นที่ เพื่อบูรณาการและร่วมพัฒนานโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษาและสภาพท้องถิ่นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมถึงพื้นที่สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิด การพัฒนาภายใต้กรอบแนวคิดโครงการเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ 3 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี อำเภอสุไหงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส และอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ให้เป็นเมืองต้นแบบที่มีการพัฒนาในลักษณะพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะ โดยมีความเชื่อมโยงโซ่คุณค่าของพื้นที่ดังกล่าว ให้มีการลงทุนของภาคเอกชนที่สามารถสร้างงาน และสร้างรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น มีการดำเนินงานที่ทุกภาคส่วนร่วมแบบประชารัฐและนำไปสู่การกระจายรายได้ไปยังพื้นที่ใกล้เคียง และเพิ่มพื้นที่ปลอดภัยได้มากยิ่งขึ้น

สำหรับกรอบแนวคิดการศึกษาการพัฒนาเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ทางด้านการศึกษาภาคใต้ชายแดน การจัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนทุกคนทุกช่วงวัยตั้งแต่ปฐมวัย วัยเรียน วัยทำงาน และผู้สูงวัยมีโอกาสด้านการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้แต่ละบุคคลได้พัฒนาความพร้อมและความสามารถให้บรรลุที่สูงสุด มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ

ที่พึงประสงค์ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม เป็นการอยู่ร่วมกันของบุคคลที่ไม่มีความแตกต่างด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม ประเพณี รวมทั้งพัฒนาคติ ความเชื่อ ดังนั้น การเรียนรู้ความแตกต่างและความหลากหลายของสังคมพหุวัฒนธรรม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยมีวิสัยทัศน์ (Vision) ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 และมีพันธกิจ (Mission) 1) เสริมสร้างความมั่นคงแก่สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ปกป้องคุณธรรม จริยธรรมในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคมพหุวัฒนธรรมบนเส้นทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) พัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับสู่มาตรฐานสากลและพัฒนาศักยภาพการแข่งขันสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และ 3) พัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาแบบบูรณาการในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล

เป้าประสงค์หลัก

เป้าประสงค์หลัก เพื่อพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจเฉพาะ โดยนำร่องในพื้นที่ที่มีความพร้อมด้านความมั่นคงปลอดภัย และกระตุ้นให้เกิดการลงทุนนำไปสู่การขยายตัวทางเศรษฐกิจในพื้นที่ได้ขยายผลไปยังพื้นที่ใกล้เคียง สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนจากการสร้างงานสร้างรายได้ที่มั่นคงให้กับประชาชนในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง ทำให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีพื้นที่ปลอดภัยเพิ่มขึ้นซึ่งจะเป็นการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่และความสามารถรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระยะต่อไปได้

เป้าประสงค์การศึกษา

มั่นคง

1. ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม จริยธรรม อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม

มั่งคั่ง

1. ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิต ทักษะการทำงาน รวมทั้งการสื่อสารและเทคโนโลยีสามารถซึมผ่านตนเองได้

2. กำลังคนมีคุณภาพ มีมาตรฐานสำคัญ และมีสมรรถนะตรงความต้องการของตลาดงาน เป็นฐานรองรับการขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0

ยั่งยืน

1. หน่วยงานการศึกษาและสถานศึกษามีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย โปร่งใส มีการบูรณาการการทำงานทุกระดับในพื้นที่ และมีส่วนร่วมจากประชาชน
2. ผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับการบริการทางการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม
3. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พึ่งพาตนเองได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศปบ.จชต.) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ)

เป้าหมาย

เป้าหมายพัฒนาอำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี เป็นเมืองต้นแบบอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร พัฒนาอำเภอสุไหงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส เป็นศูนย์กลางการค้าชายแดนระหว่างประเทศ และพัฒนาอำเภอเบตง จังหวัดยะลา เป็นเมืองต้นแบบการพัฒนาที่พึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายการพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เน้นการพัฒนาการศึกษาเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขอย่างยั่งยืนของชุมชนและท้องถิ่นให้เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะยาว ซึ่งการพัฒนาการศึกษาประกอบด้วยยุทธศาสตร์และมาตรการที่ครอบคลุมมิติการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต การศึกษาต่อและการมีงานทำของเยาวชน การขยายโอกาสการศึกษาไปยังกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ การพัฒนาการสอนศาสนาทุกศาสนาให้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต การส่งเสริมการเรียนรู้อาชีพและเป็นผู้ประกอบการ ตลอดจนการพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการศึกษาที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ ทั้งนี้ มียุทธศาสตร์และมาตรการเร่งด่วนเฉพาะกิจในเรื่องการดูแลรักษาความปลอดภัยของครู ผู้บริหาร บุคลากร นักเรียน นักศึกษาในพื้นที่ให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมั่นคง การจัดการอาชีวศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ยึดหลักแนวทางยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในแผนการพัฒนาการศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ โดยมียุทธศาสตร์ที่สำคัญห้าประการ ได้แก่ ประการแรก การสร้างขวัญกำลังใจและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ประการที่สอง มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมกับสภาพในปัจจุบัน ถัดมาประการที่สาม มีการเพิ่มศักยภาพสถาบันการศึกษา เพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะวิชาชีพติดตัว ประการที่สี่ มีการเสริมสร้างเครือข่ายในชุมชน เพื่อการอยู่ดีมีสุขของชุมชนและสังคม และสุดท้าย ประการที่ห้า มีการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศในการจัดการศึกษาระดับอาชีวะ และกระทรวงศึกษาธิการ โดย พลเอกสุรเชษฐ์ ชัยวงศ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศเป้าหมายการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาว่า ปีแห่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจังหวัด

ชายแดนภาคใต้ จึงเป็นปีแห่งการนำระบบการศึกษาที่เข้มแข็งมาเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เกิดสันติสุขได้อย่างยั่งยืน ตามนโยบายของรัฐบาล โดยบูรณาการพลังความร่วมมือในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาอย่างจริงจังเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนทุกคนบนผืนแผ่นดินปลายด้ามขวาน สมดังปณิธาน “เราจะไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” ทั้งนี้ จังหวัดภาคใต้ชายแดนจะอยู่ภายใต้จังหวัดชายแดนใต้ และเมื่อแรงงานที่ภาคใต้ชายแดนในพื้นที่ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

แนวทาง

แนวทางการพัฒนา กำหนดและประกาศพื้นที่ 3 อำเภอดังกล่าว ให้เป็นพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะโดยแบ่งการพัฒนาเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะเร่งด่วนเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการลงทุนได้แก่ 1) ออกมาตรการและสิทธิประโยชน์การลงทุน มาตรการการคลัง รวมทั้งภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับแรงงานช่างเทคนิคเฉพาะ และมาตรการการเงิน เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ 2) จัดตั้งกองทุนส่งเสริมธุรกิจรุ่นใหม่ของแต่ละอำเภอ 3) พัฒนาและยกระดับศูนย์บริการเบ็ดเสร็จให้มีประสิทธิภาพ 4) กำหนดมาตรการด้านประกันภัยความมั่นคง 5) ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจและการยอมรับของประชาชนในพื้นที่ 6) จัดตั้งกลไกขับเคลื่อนติดตามและประเมินผล โดย ศอ.บต. ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการ 7) สร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน แต่พัฒนาระบบเทคโนโลยีและการสื่อสารที่ทันสมัย และ 8) ศึกษาวิจัยสนับสนุนการพัฒนาเมืองต้นแบบ

ระยะที่ 2 ปีถัดมาเพื่อสนับสนุนการลงทุนระยะแรกให้ความสำคัญกับพัฒนาการแปรรูป ขยายพื้นที่และพัฒนาคุณภาพผลผลิตทางการเกษตรเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้าและวัตถุดิบให้สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดและอุตสาหกรรมการเกษตร รวมทั้งพัฒนาพื้นที่บริเวณด่านชายแดนเพื่อยกระดับกิจกรรมการค้าชายแดนให้ได้มาตรฐานการเพิ่มประสิทธิภาพโครงข่ายคมนาคม และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการรองรับการค้าชายแดนและการท่องเที่ยวโดยมีรูปแบบการให้เอกชนร่วมลงทุนใน 3 พื้นที่ ดังนี้

1. อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ให้เป็นเมืองต้นแบบการพัฒนาเกษตรอุตสาหกรรมก้าวหน้าผสมผสาน (Agricultural Industry City)
2. อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ให้เป็นเมืองต้นแบบการพัฒนาที่พึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน (Sustainable Development City)
3. อำเภอสุไหงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส ให้เป็นเมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศ (International Border City)

ระยะที่ 3 ระยะต่อไป ดำเนินการเชื่อมโยงระบบขนส่งทางบก ทางเรือ ทางอากาศ ไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุตามนโยบาย จะต้องมีการวางแผนผลิต และพัฒนากำลังคน อาชีวศึกษา ซึ่งมีบทบาทสำคัญตอสนองนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

มาตรการการพัฒนาเมืองต้นแบบ

รัฐบาลได้กำหนดมาตรการทางชาติ ก็ถูกนำมาใช้เป็นพื้นที่ดังกล่าว สำหรับมาตรการ การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาไทยภาคใต้ชายแดน รัฐบาลได้จัดตั้งศูนย์ประสานงานและบริหาร การศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปี พ.ศ. 2557 และต่อมาจัดตั้งศูนย์ประสานงานการผลิตและ พัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาซึ่งมี 6 ฝ่าย ได้แก่ 1) ข้อมูลกำลังคนอาชีวศึกษาความต้องการและการผลิต 2) ฝ่ายส่งเสริมสมรรถนะผู้เรียนเข้าสู่มาตรฐานอาชีพ 3) ฝ่ายส่งเสริมการระดมทรัพยากรและความ ร่วมมือ 4) ฝ่ายจัดการศึกษาให้สอดคล้องการมีงานทำ 5) ฝ่ายวิจัยและพัฒนา 6) ฝ่ายประสานงาน โดยเฉพาะฝ่ายที่ 1 เรียกว่าระบบ Big data กำลังคนอาชีวศึกษา (ศูนย์ประสานงานการผลิตและ พัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา, 2561)

สรุปนโยบายการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา เรื่องพัฒนาเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยม มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” การวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาภาคใต้ชายแดน จะต้อง คำนึงถึงตั้งแต่ตัวป้อนที่เป็นนักเรียน ม.3 หรือ ม.6 ซึ่งในภาคใต้ชายแดน ผู้ปกครอง มีความนิยม ไม่มากในการให้บุตรหลานเรียนในระดับอาชีวศึกษา อีกทั้งจำนวนบริษัทและโรงงานที่จะให้ฝึกงาน ก็มีจำกัด จากตัวเลขจดทะเบียนโรงงานกับกรมโรงงานจังหวัดปัตตานี มี 878 โรงงาน จังหวัดยะลา 303 โรงงาน จังหวัดนราธิวาส 419 โรงงาน (กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2561) ประกอบกับเหตุการณ์ไม่สงบในภาคใต้ ครูผู้สอนและนักเรียนจึงมีโอกาที่จะสัมผัสกับโรงงานอุตสาหกรรมใหญ่ น้อยกว่า ภาคอื่น

ดังนั้น แผนการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาภาคใต้ชายแดนจะต้อง ประกอบด้วย

1. การพัฒนาหลักสูตร ให้สามารถทำงานได้ ในภาคใต้ชายแดนและภาคอื่น ๆ ของ ประเทศไทย-ต่างประเทศ จะมุ่งเพียงให้ทำงานในเฉพาะ 3 จังหวัดภาคใต้ชายแดนอย่างเดียวไม่ได้
2. จะต้องมีการร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชนทั้งในจังหวัดและนอกจังหวัดภาคใต้ ชายแดน
3. จะต้องมีการให้แนวคิดการเรียนอาชีวศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมต้น รวมถึงปรับ ทิศนคติผู้ปกครองใหม่ให้มองอาชีวศึกษาในภาพที่ดี
4. ควรมีหน่วยงานที่ดูแลกำกับที่เป็นศูนย์รวมของการเรียนอาชีวศึกษาโดยตรง ซึ่งปัจจุบันในภาคใต้ชายแดนรัฐบาลได้ตั้งศูนย์ประสานงานการบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดน ภาคใต้และศูนย์ประสานงานการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเขตพิเศษเฉพาะชายแดนภาคใต้ ซึ่งมี 6 ภารกิจงาน เช่น มีระบบ Big Data ข้อมูลความต้องการแรงงานอาชีวศึกษา เป็นต้น

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาไทยและต่างประเทศ

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาไทย

การจัดการอาชีวศึกษาดำเนินการเป็น 2 ส่วน คือการศึกษาภาครัฐมีคณะกรรมการอาชีวศึกษาเป็นผู้กำหนดนโยบายและสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เป็นหน่วยงานปฏิบัติ กล่าวคือเป็นผู้กำหนดหลักสูตรและเป็นผู้กำกับดูแลการให้การศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐบาลที่กระจายอยู่ทั่วประเทศจำนวน 515 สถาบัน การจัดการอาชีวศึกษาส่วนที่ 2 ดำเนินการโดยวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนที่มีจำนวนทั้งสิ้น 428 แห่ง การให้การศึกษาใช้หลักสูตรที่กำหนดโดย สอศ. แต่วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนสามารถปรับแต่งให้หลักสูตรมีเนื้อหาที่ต่างจากหลักสูตรของ สอศ. ได้เพื่อความเหมาะสมของแต่ละวิทยาลัย การดำเนินการให้การศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนอยู่ในการกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งนอกจากวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนแล้ว สช. ยังมีหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินการของโรงเรียนเอกชนทุกแห่งอีกด้วย

การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาแบ่งออกเป็น 3 หลักสูตร คือ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และการศึกษานอกระบบ (หลักสูตรวิชาชีพพระยาสัน มีหลายรูปแบบทั้งระยะเวลาและวิชาชีพที่เปิดสอน) ส่วนรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนมี 3 ประเภท คือ การศึกษาในระบบที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาเป็นหลัก การศึกษานอกระบบที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมายรูปแบบวิธีการศึกษา ระยะเวลาและวิธีการวัดผล ประเภทสุดท้าย คือ ระบบทวิภาคี ซึ่งแผนการจัดการเรียนการสอนที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ในเรื่องการจัดหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การวัดผลการศึกษา โดยผู้เรียนจะต้องใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานประกอบการ และเวลาอีกส่วนหนึ่งเรียนตามปกติในสถานศึกษา

ตาราง 2 จำนวนและการกระจายของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

พื้นที่	วิทยาลัยของภาครัฐ	วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน
กรุงเทพมหานคร	21	85
ในภูมิภาค	394	343
รวม	415	428

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2560)

การวางแผนการผลิต

กระทรวงศึกษาธิการได้ออกพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2564) ในการวางแผนการผลิตมีสาระสำคัญจำนวน 11 ข้อ ได้แก่

- 1) ทำให้เกิดความตระหนักในความสำคัญของการอาชีวศึกษา และความสำคัญของแรงงาน ที่จบการศึกษาจากสถานศึกษาของ สอศ. 2) มุ่งคุ้มครองดูแลการอาชีวศึกษาอย่างชัดเจนทำให้มีเอกภาพ ในด้านนโยบาย 3) กำหนดให้มีการศึกษาถึงระดับปริญญา 4) ให้โอกาสภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม ในหลายส่วนที่มีความสำคัญในการจัดการ เป็นการระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศมาใช้ประโยชน์
- 5) มีมาตรการจูงใจให้ภาคเอกชน ได้แก่ การเชิดชูเกียรติ การลดหย่อนภาษี 6) กำหนดให้สถานศึกษา ระดับสถาบันอาชีวศึกษา บริหารตนเองอันเป็นการกระจายอำนาจ 7) ให้โอกาสนักวิชาการสาย อาชีวศึกษา ได้รับตำแหน่งทางวิชาการสูงเช่นเดียวกับสายอุดมศึกษา 8) ให้ความสำคัญต่อการพัฒนา ครูอย่างต่อเนื่อง ทันต่อการพัฒนาของเทคโนโลยี 9) กำหนดอย่างชัดเจนว่าครูฝึกอาชีวศึกษาต้องมี ความรู้ในทางปฏิบัติเป็นพิเศษ ต้องผ่านการฝึกที่เหมาะสมจนมีสมรรถนะเป็นครูฝึกอาชีวศึกษาได้
- 10) การจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาเป็นการแก้ที่ตรงกับปัญหาหลายส่วน ถ้าจะทำให้เป็นการรวม เอาทรัพยากร ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่แต่ละสถาบันการศึกษามีอยู่มาใช้ประโยชน์ รวมทั้งบุคลากรที่แต่ละสถานศึกษาขาดอยู่ อันจะทำให้เพิ่มขีดความสามารถในการจัดการอาชีวศึกษา ของสถาบันที่จัดตั้งให้สูงขึ้นเป็นอย่างมาก แต่ความก้าวหน้าของการจัดตั้งยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ ยังไม่มีสิ่งบอกเหตุว่าการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาตามแนวทางที่ สอศ. ตั้งเป้าหมายจะดำเนินการ สำเร็จลงเมื่อไร 11) สนับสนุนให้มีการศึกษาระบบทวิภาคี ที่ได้เคยมีผู้จัดการให้เกิดขึ้นในประเทศ มาแล้ว แต่ในปัจจุบันขาดการสนับสนุนที่จริงจัง สมควรส่งเสริมให้มีการดำเนินการอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานประกอบการที่ต้องลงทุนใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์ราคาสูงและที่มี เทคโนโลยีสูงในลักษณะโรงเรียนในโรงงาน โดยมีมาตรฐานจูงใจสำหรับผู้ประกอบการที่เข้าร่วม โครงการประโยชน์ของการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี คือ สถานศึกษาไม่ต้องลงทุนจัดหาเครื่องจักร สำหรับงานอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะที่โดยปกติมีราคาแพง นักศึกษาได้สัมผัสกับเครื่องจักรที่ใช้งาน จริงในบรรยากาศทำงานจริง ทันต่อเทคโนโลยี ผู้ประกอบการได้ผลผลิตจากการฝึก และลดต้นทุน ด้านการจ้างแรงงาน

การปฏิรูประบบอาชีวศึกษาไทย

การปฏิรูประบบการอาชีวศึกษาไทยจึงได้ข้อสรุปรวมใน 7 ประเด็นหลัก ที่ต้อง ขับเคลื่อนให้เสร็จภายใน 10 ปี ได้แก่

1. พัฒนาครูอาชีวศึกษาให้เก่งเนื้อหาในสาขาวิชาที่สอนและเก่งวิธีการสอน เนื่องจากในอนาคตครูอาชีวศึกษาที่สอนตั้งแต่ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.), ประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.), ปริญญาตรีเทคโนโลยีสายปฏิบัติการ (ทล.บ.) และการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตร

ระยะสั้น ต้องมีระบบที่เลื่อนไหลให้แก่ครูเช่นเดียวกับประเทศสิงคโปร์ที่ให้ภาคเอกชนมาอยู่ในระบบราชการได้ และให้ระบบราชการไปอยู่เอกชนได้ เช่น อาชีวศึกษาอยากให้ผู้เรียนเป็นคนเก่งในเรื่องอาชีพโดยดึงเซฟฝีมือดีจากฝรั่งเศสหรือช่างรถยนต์จากเยอรมนีมาเป็นครูได้ และไม่จำเป็นต้องต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูอาชีวศึกษา เพราะสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจะเสนอให้มีพระราชบัญญัติครูอาชีวศึกษา โดยกำหนดให้ครูอาชีวศึกษาไม่ต้องมีใบอนุญาตฯ เพื่อความคล่องตัวในการเข้ามาสอนวิชาชีพอย่างเต็มความสามารถ

2. ปรับหลักสูตรการเรียนการสอนอาชีวศึกษา เพื่อผลิตประชากรที่พร้อมจะทำงาน เพื่อตอบสนองความต้องการของประเทศชาติ และผู้ที่จำเป็นต้องมีทักษะอาชีพที่หลากหลายเพื่อให้ประกอบอาชีพอื่น ๆ ได้ เช่น คนเรียนเกษตรต้องเรียนทักษะด้านไฟฟ้าหรือเครื่องยนต์ด้วย ผู้กำหนดหลักสูตรอาจปรับเพิ่มชั่วโมงการเรียนเป็น 18-20 ชั่วโมงและเพิ่มทักษะภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นการเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ตลอดชีวิตและให้มีทักษะการแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลาจนสามารถผลิตแรงงานนักเรียนนักศึกษาออกไปเป็นผู้ประกอบการได้ เช่นเดียวกับนโยบายการปฏิรูปอาชีวศึกษาในทศวรรษที่สองของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552) ที่มุ่งหวังให้มีการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมลงทุน ประกันคุณภาพการมีงานทำตลอดจนสร้างงาน สร้างรายได้ ฝึกให้ผู้เรียนเป็นเจ้าแก่ (เอื้อเงิน, 2555)

3. เพิ่มผู้เรียนโดย สอศ. ตั้งเป้าเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาทุกหลักสูตรทั้ง ปวช. และ ปวส. รูปแบบปกติและทวิภาคี ในอัตราก้าวหน้าทุกปี จบแล้วได้ทำงานทันที และลดอัตราการออกกลางคัน อีกทั้งต้องต่อยอดอาชีพเดิมและเพิ่มอาชีพใหม่ในกลุ่มวัยแรงงาน ปัจจุบันโดยพัฒนาทักษะฝีมือและเพิ่มทักษะด้านภาษาอังกฤษ ซึ่งงานใหญ่ของการปฏิรูปอาชีวศึกษาไทยในปี พ.ศ. 2558 คือ การเจาะกลุ่มหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นนอกระบบ และเพิ่มผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาอีกด้วย โดยที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต้องปรับภาพลักษณ์และเร่งสร้างค่านิยมในการเรียนอาชีวศึกษาแล้วทำงานเป็น มีงานทำ มีรายได้ เมื่อเรียนจบมีงานทำทันที

4. การบริหารจัดการงานบุคคลและงบประมาณ โดยอาชีวศึกษากระจายอำนาจลงสู่สถานศึกษาและสถาบันการอาชีวศึกษาให้มากขึ้น

5. นำเทคโนโลยีสารสนเทศใช้ในการเรียนการสอนอาชีวศึกษาผ่านสื่อไอที

6. สร้างความเข้าใจสื่อสารและประชาสัมพันธ์ด้านการเรียนสายอาชีพมากขึ้น

7. การปฏิรูปโครงสร้างองค์กร แบ่งออกเป็นข้อเสนอเบื้องต้น 2 ทางเลือก คือ สอศ. อยู่ภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) แต่จัดตั้งหน่วยงานระดับกรมในอาชีวศึกษา ซึ่งประกอบด้วย สำนักงานการอาชีวศึกษาเอกชน สำนักงานสถาบันการอาชีวศึกษา สำนักงานการอาชีวศึกษาชุมชน สำนักงานการส่งเสริมอาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานการอาชีวศึกษานอกระบบ สำนักงานพัฒนามาตรฐานและวิจัยอาชีวศึกษา สำนักอำนวยการ หรือแนวทางที่ 2 คือ จัดตั้งกระทรวงอาชีวศึกษา

ซึ่งทั้ง 2 แนวทางจะให้อาชีวศึกษาเอกชนมารวมอยู่ร่วมกัน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2557)

ยุทธศาสตร์การดำเนินงานอาชีวศึกษาไทย

ยุทธศาสตร์การดำเนินงานอาชีวศึกษาตามแผนปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรมีแนวทางการเพิ่มคุณภาพให้ควบคู่ไปกับจำนวนผู้เข้ารับการศึกษา และขยายโอกาสในการจัดการอาชีวศึกษาสำหรับผู้เข้ารับการศึกษาที่เป็นผู้มีงานทำ และ/ หรือผู้ที่มีความต้องการพัฒนาศักยภาพ และ/ หรือผู้ที่ต้องการหางานทำ โดยให้เน้นในเรื่องการพัฒนา การเผยแพร่นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาด้านอาชีพเพื่อให้เกิด ประโยชน์มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์ การดำเนินงานของอาชีวศึกษาไว้ จำนวน 6 ยุทธศาสตร์ ดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา, 2561)

ยุทธศาสตร์การดำเนินงานอาชีวศึกษาที่ 1 ในเรื่องการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพให้มีคุณภาพมาตรฐาน โดยมีเป้าหมายให้ผู้จบการศึกษาระดับอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพมีคุณภาพ มีงานทำและดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในสังคม โดยมีกลยุทธ์หลัก คือ มีการพัฒนาครูและบุคลากรของอาชีวศึกษา อีกทั้งมีการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพและสมรรถนะ ผู้เข้ารับการศึกษาระดับอาชีวศึกษา และมีการสร้างมาตรฐานหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน ในระดับอาชีวศึกษา รวมไปถึงการวัดและประเมินผลด้วย นอกจากนี้ ต้องมีการประกันคุณภาพ สถานศึกษาสม่ำเสมอ รวมไปถึงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพของครูผู้สอน โดยเน้นพัฒนาสถาบันการอาชีวศึกษาให้ได้มาตรฐานมีความเป็นเลิศทางวิชาชีพ และส่งเสริม ประสบการณ์วิชาชีพ ปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ และให้ครูผู้สอนนำเทคโนโลยีและ สารสนเทศ สื่อ นวัตกรรมมาประกอบในการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการศึกษามีทักษะ การเป็นผู้ประกอบการ และเพื่อเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อไป

ยุทธศาสตร์การดำเนินงานอาชีวศึกษาที่ 2 ในเรื่องการสร้างเครือข่ายและส่งเสริม ความร่วมมือ การผลิตและพัฒนากำลังคนให้ตรงตามความต้องการ ต้องได้รับความร่วมมือกับองค์กร ต่าง ๆ ที่มีความต้องการใช้กำลังคน เริ่มตั้งแต่ภาคเอกชน ภาครัฐวิสาหกิจ และภาคชุมชน เพื่อสร้าง เครือข่ายความร่วมมือในการจัดการระดับอาชีวศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ นำไปสู่การ กำหนดหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอนในการผลิตกำลังคนได้ตรงกับความต้องการภาค การผลิตและความต้องการของผู้ใช้ โดยมีกลยุทธ์ ดังนี้ มีการส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือในการ จัดอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพทั้งในและต่างประเทศ และสร้างความเข้มแข็งในการสร้าง เครือข่ายและความร่วมมือในการจัดอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ อีกทั้งมีการพัฒนาฐานข้อมูล

ความร่วมมือ และพัฒนาศูนย์กำลังคนอาชีวศึกษา รวมถึงการประสานงาน ส่งเสริมและสนับสนุน การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพของสถานศึกษาเอกชน สถานประกอบการและเครือข่าย

ยุทธศาสตร์การดำเนินงานอาชีวศึกษาที่ 3 การพัฒนาระบบบริหารจัดการ

อาชีวศึกษา คุณภาพของการอาชีวศึกษา มีระบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดที่จะส่งผลต่อคุณภาพ การปฏิรูประบบราชการ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และนำแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award: PMQA) ซึ่งเป็นเครื่องมือในการพัฒนาองค์กรไปสู่ความเป็นเลิศ ในขณะที่กฎหมายการอาชีวศึกษาได้ระบุถึงการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา ซึ่งต้องมีการพัฒนาระบบการบริหารและจัดการในรูปแบบสถาบันการอาชีวศึกษาควบคู่ไปด้วย อีกทั้งจากการประกาศใช้กฎหมายการอาชีวศึกษาดังกล่าว มีผลให้ต้องสร้างกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้น จึงได้กำหนดกลยุทธ์ไว้ดังนี้ มีการจัดการและพัฒนาโครงสร้างการบริหารงานการอาชีวศึกษา และมีการพัฒนาระบบบริหารจัดการตามตัวชี้วัดด้านหลักเกณฑ์คุณภาพต่าง ๆ และด้านกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับ มีการส่วนเสริมการกระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่สถาบันการศึกษา อีกทั้งส่งเสริมการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา ควบคู่กับการพัฒนาระบบติดตามและประเมินผล และระบบการตรวจสอบภายในให้มีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์การดำเนินงานอาชีวศึกษาที่ 4 ขยายโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตมุ่งเน้นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพให้ประชาชนทุกคนมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาด้านวิชาชีพที่มีคุณภาพมาตรฐานอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีจุดมุ่งหมายให้ครอบคลุมประชาชนทุกเพศ ทุกวัย และกลุ่มเป้าหมายทั้งเด็ก เยาวชน วัยแรงงาน สตรี ผู้สูงอายุ โดยเฉพาะผู้ยากไร้ ด้อยโอกาส คนพิการ ผู้ห่างไกลทุรกันดารและชนกลุ่มน้อย มีกลยุทธ์ดังนี้

- 1) ส่งเสริมและพัฒนาระบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพด้วยรูปแบบที่หลากหลายทั้งในระบบนอกระบบ และทวิภาคี
- 2) ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้ประชาชนในการสร้างงานสร้างรายได้
- 3) จัดการศึกษาวิชาชีพแก่ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ ผู้สูงอายุ
- 4) ส่งเสริมให้มีการสร้างรายได้ระหว่างเรียน

ยุทธศาสตร์การดำเนินงานอาชีวศึกษาที่ 5 จัดอาชีวศึกษาเพื่อสร้างเสริมความมั่นคงของรัฐ ส่งเสริมการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนให้เป็นกลไกเสริมสร้างความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตยบนพื้นฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรมและความเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ มีการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการศึกษา แลกเปลี่ยนความรู้ พัฒนาวิชาการ/ วิชาชีพ เตรียมความพร้อมรองรับการเปิดเสรีการค้าในอนาคต โดยหวังผลให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาวิชาชีพในภูมิภาคโดยเฉพาะสาขาที่มีศักยภาพและความพร้อม ประกอบไปด้วยกลยุทธ์การส่งเสริมและพัฒนาระบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพในเขตชายแดนภาคใต้ และมีการส่งเสริมและพัฒนาระบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพในพื้นที่ชายแดนและเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ

และมีการส่งเสริมและพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพตามโครงการพระราชดำริ รวมไปถึงการส่งเสริมและพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสร้างความเข้าใจอันดี ยุทธศาสตร์การดำเนินงานอาชีวศึกษาที่ 6 สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี มีกลยุทธ์ในการดำเนินงานดังนี้ มีการส่งเสริมพัฒนาด้านงานวิจัย เน้นการสร้างนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ และการวิจัยเชิงที่เป็นนโยบายต่าง ๆ และมีการส่งเสริมในการนำองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมไปใช้พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการและการเรียนการสอน และส่งเสริมให้นำความรู้ เทคโนโลยี สิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรม ไปใช้พัฒนาอาชีพ จดสิทธิบัตร และพัฒนาสู่เชิงพาณิชย์ และมีการพัฒนาระบบบริหารจัดการเครือข่ายงานวิจัยและการจัดการความรู้ อาชีวศึกษาทั้งในประเทศและระดับนานาชาติ

การจัดการอาชีวศึกษาได้ถูกกำหนดให้มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนากำลังคน วิชาชีพครอบคลุมทุกด้าน ไม่เฉพาะแต่เน้นการผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ด้านปริมาณเท่านั้นแต่จะเน้นทางด้านคุณภาพมากยิ่งขึ้น การสร้างภาพลักษณ์และค่านิยมของอาชีวศึกษามีผลทางจิตวิทยาทำให้ประชาชนเข้าใจการอาชีวศึกษามากขึ้น และต้องการให้บุคลากรของอาชีวศึกษาช่วยกันปฏิบัติงานเต็มที่เพื่อที่จะส่งผลให้นักศึกษาอาชีวศึกษามีงานทำ มีรายได้ สร้างครอบครัวให้เข้มแข็ง และในแผนพัฒนาอาชีวศึกษาได้ระบุวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพให้สามารถผลิตกำลังคนสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านอุตสาหกรรมและบริการ โดยเน้นการให้ความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และการปลูกฝังนิสัยในการทำงานเพื่อการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุข ภายใต้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข พร้อมทั้งสนับสนุนและส่งเสริมการวิเคราะห์ วิจัยการบริการวิชาชีพชุมชน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและศิลปวัฒนธรรม โดยใช้คำว่า “อาชีวะสร้างชาติ” เป็นตัวนำ

ทิศทางการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาไทย

1. เร่งขยายปริมาณการผลิตกำลังคนในระดับและสาขาที่ขาดแคลน ขยายโอกาสการศึกษาวิชาชีพให้กว้างขวาง ทั้งนี้ จะขยายระดับอำเภอให้ทั่วถึงยิ่งขึ้น และจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และระบบทวิภาคีให้หลากหลายตามความสนใจและความต้องการของผู้เรียน
2. ส่งเสริมการวิเคราะห์ วิจัย การพัฒนาบทบาทของสถานศึกษาในการเรียนเป็นผู้นำชุมชน การอนุรักษ์พัฒนาและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม
3. ส่งเสริมการประดิษฐ์ คิดค้นเพื่อพัฒนาเทคโนโลยี ปรับการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการผลิตกำลังคนที่เป็นนักคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์งาน และเน้นการผลิตกำลังคนระดับนักเทคโนโลยี

4. ขยายรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาทำความเข้าใจความร่วมมือกับภาคเอกชน หรือ Cooperative Education เป็นการจัดให้นักเรียนนักศึกษาฝึกงานในโรงงานอุตสาหกรรมและทวิภาคี (Dual System) ตามระบบการจัดการศึกษาโรงเรียนในโรงงาน

5. พัฒนาหลักสูตรทุกระยะ 3 ปี ให้ยืดหยุ่นต่อสถานการณ์ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีทั้งแบบกว้างและแบบลึก คือ แบบกว้าง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในงานอาชีพเพียงพอที่จะพัฒนาเข้าสู่งานเฉพาะสาขาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนแบบลึก เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในงานอาชีพเฉพาะสาขาอย่างเพียงพอที่จะออกสู่อำชีพได้ทันที

6. มีการปรับปรุงหลักสูตร ในระดับ ปวช. (ประกาศนียบัตรวิชาชีพ) ระดับ ปวส. (ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง) และระดับปริญญาตรี เน้นด้านเทคโนโลยีสายปฏิบัติการ ให้มีความยืดหยุ่นเพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษาคัดเลือกที่จะศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไป หรือจะไปประกอบอาชีพตามสาขาที่ได้ศึกษามา

7. มีการกระจายอำนาจให้หน่วยงานในระดับภาค รวมไปถึงระดับสถานศึกษา ในเรื่องการพัฒนากำลังคนและการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน

8. มีพัฒนาให้สถาบันการศึกษามีศูนย์ Fixit Center และพัฒนาเครื่องมือและอุปกรณ์เครื่องมือ และเครื่องจักรภายในสถาบันการศึกษา เพื่อให้บริการในชุมชนใกล้สถานศึกษา ตั้งอยู่

ดังเช่น ดร.ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้กล่าวว่า โครงการหลักในการเผยแพร่ค่านิยมอาชีวะสร้างชาติมี 3 โครงการ คือ 1) โครงการเสริมสร้างค่านิยมอาชีวศึกษา โดยจะเผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่าเรียนอาชีวศึกษาแล้วสามารถทำงานเป็น มีงานทำ และมีความก้าวหน้าในอาชีพแน่นอน 2) โครงการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อลดปัญหาการทะเลาะวิวาท ซึ่งจะสอดแทรกการปลูกฝังค่านิยมอาชีวะสร้างชาติเข้าไปด้วย และ 3) โครงการอาชีวะอาสา ซึ่งเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาไปทำโครงการจิตอาสา ออกค่ายอาสาทำประโยชน์ให้แก่สังคม เพื่อเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในสังคมให้แก่นักเรียนอาชีวศึกษา ภายใต้ยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ที่ประกอบด้วย 1) ยกระดับคุณภาพผู้เรียนเข้าสู่มาตรฐานสากล 2) เพิ่มปริมาณผู้เรียนสายอาชีพให้เพียงพอต่อความต้องการของประเทศ 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดอาชีวศึกษา 4) เพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการให้มีมาตรฐานและคุณภาพ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล โดยมีมาตรการ ดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมศักยภาพสถานศึกษา
2. การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

3. ปฏิรูปการเรียนการสอน
4. ปฏิรูปสื่อและหลักสูตร
5. ระเบียบวินัย ความภาคภูมิใจในชาติ
6. ทุนและเงินสนับสนุนการศึกษา
7. การสร้างและกระจายโอกาส
8. สร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในทุกระดับ
9. สร้างเครือข่ายความร่วมมือในระดับภูมิภาคอาเซียนและต่างประเทศ
10. พัฒนาระบบบริหารจัดการ
11. ส่งเสริมสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2561)

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาต่างประเทศ

ประเทศแคนาดา การจัดการศึกษาอาชีพและการฝึกอบรมอาชีพในแคนาดา เป็นภารกิจของรัฐบาลกลาง และภาครัฐระดับจังหวัด หรือเขตการปกครอง โดยมีสถาบันอุดมศึกษา กระทรวงพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทำหน้าที่ดูแลด้านแผนและนโยบายกำลังคนของประเทศ มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายเป็นเอกเทศ และมีการสร้างเครือข่าย ประเทศแคนาดามี สถานศึกษาด้านอาชีพและสถานฝึกอบรมด้านอาชีพที่มีศักยภาพสูง ในการให้การศึกษาด้านอาชีพ การฝึกอบรมอาชีพแก่ประชาชนในระดับจังหวัด ทั้งเยาวชนระดับมัธยมศึกษา และระดับหลังมัธยมศึกษา ตลอดจนผู้ใหญ่ที่มีงานทำ ผู้ว่างงาน ฯลฯ สามารถเข้าถึงการศึกษาด้านอาชีพหรือการฝึกอบรมอาชีพได้ตลอดชีวิต (สวัสดี อุดมโภชน, 2556)

ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ในปี พ.ศ. 2512 เยอรมนี ได้ออกกฎหมายเกี่ยวกับอาชีวศึกษาเป็นครั้งแรก คือ ประเทศเยอรมนีมีกฎหมายด้านการฝึกอบรมอาชีพ โดยในกฎหมายดังกล่าว ได้กำหนดให้มีการฝึกอบรมโดยจะต้องเน้นการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติ (Learning by doing) ให้สถานประกอบการเป็นตัวหลักในการฝึกอบรม จึงได้ดำเนินการเกี่ยวกับการให้ครูผ่านการฝึกฝนด้านอาชีพ โดยให้เกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กับ พ.ร.บ. ที่เกี่ยวกับการศึกษา และ พ.ร.บ. ที่เกี่ยวกับแรงงาน รวมถึงการกำหนดให้การฝึกฝนวิชาการต่าง ๆ ของแต่ละหน่วยเน้นในสัมพันธ์กับอาชีพในหน่วยนั้น ๆ ให้เลือกอย่างเป็นอิสระของแต่ละบุคคล ตามความต้องการของหน่วยประกอบการนั้น ๆ ไม่มีการบังคับ หรือกำหนดจากภาครัฐ อย่างไรก็ตามการดำเนินการตาม พ.ร.บ. ที่เกี่ยวข้องในการให้ความรู้ การฝึกฝนวิชาอาชีพหรือวิชาการ ภาครัฐของเยอรมนียังมี พ.ร.บ. เกี่ยวกับการส่งเสริมการให้วิชาการอาชีพ (Vocational Training Act Promotion) ในปี ค.ศ. 1981 เพื่อส่งเสริมการจัดการแผนงานและการพัฒนาการวิจัยในการให้วิชาการอาชีพ ได้กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อใช้ด้านการฝึกวิชาการภายในประเทศ พ.ร.บ. ดังกล่าว ได้แบ่งประเภทในการให้วิชาการด้านอาชีพ

เป็น 3 ประเภท คือ ฝึกอบรมเบื้องต้น (Initial Training) การฝึกอบรมต่อเนื่อง (Further Training) และการฝึกอบรมอาชีพใหม่ (Retraining) (สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเบอร์ลิน, 2557)

ประเทศสหรัฐอเมริกา กำหนดการศึกษาอาชีพออกเป็น 4 ชั้น ได้แก่ ชั้นการสร้างการรับรู้ (Awareness) อยู่ในหลักสูตรอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 3 (K3) ชั้นเริ่มต้นให้ความรู้ด้านอาชีพ (Orientation) อยู่ในหลักสูตรประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง 6 ชั้นการศึกษาเข้าใจในอาชีพ (Exploration) อยู่ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 7 ถึง 9 การศึกษาชั้นนี้ เน้นการฝึกปฏิบัติหรือฝึกทดลองทำงาน (Hand-on Experience) ในห้องทดลองการปฏิบัติการหรือสถานที่ฝึกงาน ได้มีเป้าหมายสำคัญของการฝึกปฏิบัติเป็นการค้นหาความชอบตามธรรมชาติของนักเรียน พร้อมสนับสนุนต่อเนื่องไปในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือสูงกว่า ชั้นสร้างความพร้อมเข้าสู่อาชีพหรือสร้างทักษะเฉพาะ (Preparation or Specialization) เป็นการสร้างความพร้อมด้านเทคนิค (Technical Preparation Tech Prep) เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนที่ชอบ และสนใจทางเทคนิคเฉพาะได้เข้าสร้างความพร้อมด้านเทคนิค ในชั้นปีที่ 9 ถึง 10 หรือชั้นปีที่ 11 และเมื่อนักเรียนสำเร็จชั้นปีที่ 12 เมื่อได้ศึกษาต่อด้านเทคนิคเฉพาะในระดับอุดมศึกษาของชุมชน หรืออนุปริญญาด้านเทคนิคต่อ 2 ปี หรือเข้าโครงการฝึกหัดทดลองงาน ไม่น้อยกว่าอีก 2 ปี สามารถได้รับอนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรฝึกงาน ในระยะเวลา 2 ปี (ขจรศักดิ์ อินทรโสภา, 2557)

ประเทศราชอาณาจักร เมื่อรัฐได้ออก พ.ร.บ.เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาในปี ค.ศ. 1988 สำนักงานอาชีวศึกษาของประเทศได้พัฒนา เปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ที่ไม่เคยทำมาเป็นระยะเวลา 10 ปี ได้มีการตั้งกลุ่มคณะทำงานในระดับชาติ ที่มาจาก ภาครัฐและเอกชน เน้นจากผู้ประกอบการเป็นหลัก เพื่อให้กลุ่มคณะเหล่านั้นเป็นที่ปรึกษาให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะ ในการจัดทำแนวนโยบายด้านการศึกษากับภาครัฐทุกขั้นตอนและเป็นจริง ซึ่งผลที่ได้รับเป็นที่ได้รับความยอมรับและน่าเชื่อถือเป็นอย่างสูง ทำให้ดึงความเป็นมืออาชีพกลับมาจากความล้มเหลวก่อนหน้านี้ในด้านการพัฒนาอาชีวศึกษาจนเกิดภาวะวิกฤตด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน นักเรียนเรียนจบแล้วมีความสามารถไม่ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการในขณะนั้น เกิดปัญหาแรงงานว่างงานเป็นจำนวนมาก ประกอบกับเศรษฐกิจอยู่ภาวะตกต่ำ ภาครัฐจึงหันมาให้ความสำคัญของการพัฒนาและปฏิรูปการอาชีวศึกษาให้กับผู้ประกอบการและแรงงานที่จะเข้าสู่ระบบ เพราะมองว่า แรงงาน คือ ปัจจัยสำคัญในการนำพัฒนาและปฏิรูปเพื่อให้เกิดสำเร็จในการกอบกู้เศรษฐกิจของประเทศขึ้นมาใหม่ ได้มีการสนับสนุนและส่งเสริมในการเพิ่มแรงงานด้านอาชีวศึกษาให้ครอบคลุมอย่างเพียงพอ ให้มีความหลากหลาย สามารถประสานสัมพันธ์กันได้กับความต้องการของผู้เรียน ไม่ว่าจะในระบบปิดของโรงเรียน หรือระบบนอกโรงเรียน หรือผู้ที่อยู่ในวัยทำงานก็ตาม (ศิริพรรณ ชุมชุม, 2556)

ประเทศอิสราเอล เริ่มต้นด้วยการให้ความสำคัญด้านการอาชีวศึกษาตามแนวทางของ Kibbutzim and Moshavim ซึ่งมีลักษณะแบบคอมมูน (Communal) คือ ทุกคนช่วยกัน

ทำงานแล้วแบ่งส่วนแบ่งเท่า ๆ กัน โดยยึดการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมเป็นหลัก ทั้งผลผลิต และแปรรูป จัดเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับมัธยมศึกษา 2) ระดับอุดมศึกษา และ 3) ระดับการฝึกอบรมวิชาชีพ (ขจรศักดิ์ อินทรโสภา, 2557)

ประเทศออสเตรเลีย ให้ความสำคัญกับการจัดการอาชีวศึกษาอย่างมาก โดยกระทรวงศึกษาธิการจ้างงานและแรงงานสัมพันธ์เป็นเจ้าภาพบริหารจัดการ มุ่งเน้นดำเนินโครงการหรือกิจกรรมเพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษาของออสเตรเลียในทุกรัฐให้มีความแข็งแกร่ง สามารถพัฒนาสู่การเป็นแหล่งจัดการอาชีวศึกษาระดับนานาชาติได้ และทำให้การถ่ายโอนหน่วยกิตมีความยืดหยุ่น และเส้นทางการเรียนรู้ง่ายขึ้น สามารถถ่ายโอนไปยังระดับการศึกษาที่สูงกว่าได้ง่ายและไปทั่วทุกมลรัฐ และยังมีนโยบายการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมในโรงเรียน เป็นโครงการที่ช่วยให้นักเรียนในระดับประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาได้รับเครดิตและคุณวุฒิอาชีวศึกษาภายใต้กรอบคุณวุฒิทางการศึกษาออสเตรเลีย ซึ่งมีการบูรณาการอาชีวศึกษาเข้ากับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยโครงการประกอบด้วยการพัฒนาทักษะความเชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านอุตสาหกรรม ผู้เรียนจะได้รับคุณวุฒิอาชีวศึกษาและหน่วยความสามารถ และคุณวุฒิมัธยมศึกษาตอนปลาย มุ่งเน้นพัฒนาทักษะศักยภาพและความเข้าใจในโลกของการทำงาน เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการทำงาน ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่าสำหรับช่วยในการวางแผนและเลือกประกอบอาชีพต่อไป (ขจรศักดิ์ อินทรโสภา, 2557)

ประเทศฟิลิปปินส์ เน้นการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการเชื่อมโยงข้อมูลหน่วยงานที่ดูแลด้านทักษะและหน่วยงานที่ดูแลด้านกำลังคนให้มีความสอดคล้องกัน และมีการจัดตั้งคณะกรรมการอบรมในด้านอุตสาหกรรม (Industrial Training Board)

ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศอินโดนีเซีย รัฐบาลอินโดนีเซียกำหนดแนวทางการศึกษาไว้ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านอุปสงค์ เน้นขยายการลงทุนในด้านแรงงาน ลดช่องว่างที่เกิดจากตลาดแรงงาน และปรับโครงสร้างนโยบายด้านตลาดแรงงาน 2) ด้านอุปทาน สนับสนุนการพัฒนาทักษะของแรงงานโดยอาศัยช่องทางต่าง ๆ และสนับสนุนให้มีแหล่งข้อมูลในด้านตลาดแรงงาน และโอกาสในด้านการทำงาน และ 3) การส่งเสริมให้แรงงานมีคุณภาพ เน้นการอบรมด้านสมรรถนะแรงงานการส่งเสริมพัฒนาสร้างแนวทางในการอบรมและทดสอบสมรรถนะแรงงาน และการเชื่อมโยงทางด้านการศึกษาและการทำงานเข้าด้วยกัน

ประเทศมาเลเซีย ประเทศมาเลเซีย เน้นเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียนด้านความรู้พื้นฐานเพิ่มช่องทางการเรียนรู้เพื่อให้ผู้ที่ทำงานแล้วสามารถเรียนเพิ่มเติมได้พัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ ในการทำงานสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

กล่าวโดยสรุป การจัดการอาชีวศึกษาในต่างประเทศ มุ่งเน้นต่อจากนักเรียนชั้นมัธยมตอนต้น โดยจัดเป็น 2 ช่วงได้แก่ ช่วง 3 ปี และ ต่อจาก 3 ปี เป็น 2 ปี เน้นให้มีความรู้ทักษะ

ในการทำงานด้านวิชาชีพอย่างแท้จริง ทั้งนี้ นิยมให้โรงงานอุตสาหกรรมและบริษัททางพาณิชย์กรรม เข้าร่วมในการผลิตด้วย ทั้งในด้านหลักสูตร และการฝึกงานจริง

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยเน้นความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน

ความหมายของความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน

Linder (1999) กล่าวว่า ภาคิความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนว่ามีความแตกต่างกัน ระหว่างฐานความคิดทางเสรีนิยมใหม่ (Neo-Liberalism) กับฐานความคิดอนุรักษนิยมใหม่ (Neo-Conservatism) ด้วยการนิยามความหมายที่แตกต่างกันทำให้การนำทฤษฎีไปใช้แตกต่างกันทั้งเชิงบริบททางสังคมและโครงสร้างทางเศรษฐกิจ โดยแนวคิดทางเสรีนิยมใหม่ (Neo-Liberalism) มีพื้นฐานความคิดเกี่ยวกับภาคิความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนว่าควรใช้กลไกทางการตลาดเพื่อสร้างการแข่งขัน ส่วนแนวคิดของทางอนุรักษนิยมใหม่ (Neo-Conservatism) ให้ความสำคัญในการสร้างความร่วมมือร่วมใจของชุมชน (Community Solidarity Civic Virtue) และการฝึกอบรม (Individual Training) เป็นหลัก จากพื้นฐานความคิดที่แตกต่างกัน ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนนั้นจึงมีความหมายในหลายนัยยะ คือ การปฏิรูปการจัดการ (Management Reform) การแปลงปัญหา (Problem Conversion) การสร้างมโนธรรม (Moral Regeneration) การถ่ายโอนความเสี่ยง (Risk Shifting) การปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริการสาธารณะ (Restructuring Public Service) และการแบ่งปันอำนาจ (Power Sharing)

The National Council for Public-Private Partnerships (NCPPT) (2009) ได้นิยามว่า ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนหรือการร่วมงานระหว่างภาครัฐและเอกชน เป็นการทำสัญญาระหว่างภาครัฐ (รัฐบาลกลางและท้องถิ่น) กับบริษัทที่มุ่งหวังกำไร ซึ่งสัญญาที่ทำร่วมกันนี้ทำให้ความสามารถและทรัพย์สินที่แต่ละฝ่ายมีจะถูกนำมาใช้ในการให้บริการสาธารณะและการทำสัญญานี้จะเป็นการแบ่งทรัพยากรและความเสี่ยงในการทำงาน

การจัดการศึกษาโดยเน้นความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน

Patrinos, Barrera, and Guaqueta (2009) กล่าวถึง การจัดการศึกษาโดยเน้นความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ว่าเป็นการพัฒนาหุ้นส่วนทางการศึกษาของภาครัฐและเอกชน คือ การเพิ่มความสามารถในการขยายการเข้าถึงการเรียนรู้ของผู้เรียน และเร่งพัฒนาผลลัพธ์ทางการศึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เน้นในกลุ่มคนชายขอบ การบริการทางการศึกษา มี 7 ประเด็นที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. การบริหารจัดการ ความอ่อนแอในการบริหารจัดการเป็นปัญหาหลักในการเร่งพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนภาครัฐ ปัญหานี้ รัฐบาลมีหาวิธีจัดการกับปัญหาเร่งด่วน วิธีหนึ่ง

ที่ใช้กัน คือ การจ้างหน่วยงานเอกชนภายนอกเข้ามาบริหารจัดการในเรื่อง ความเป็นผู้นำ การจัดการ เจ้าหน้าที่ การบริหารการเงิน และการวางแผนระยะยาว หลักสำคัญในการให้บริษัทเอกชนมาบริหารจัดการ คือ ให้เกิดเป็นความอิสระผู้บริหารในการบริหารจัดการงานหลักของการเรียนสอนได้เต็มที่ เพื่อเสริมสร้างการแข่งขันกันในการทำงานในหน่วยงาน และให้มีการเสริมสร้างทักษะในการทำงานของเจ้าบุคลากรทางการศึกษาได้มากขึ้น และเพื่อการลดความยุ่งยากซับซ้อนในการทำงานด้านการสนับสนุน เป็นต้น

ข้อจำกัดในการดำเนินการ คือ การตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารในหน่วยงาน การสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในโรงเรียนที่บุคลากรบางส่วนไม่เห็นด้วย และไม่ให้ความร่วมมือ โดยเฉพาะการดำเนินงานของโรงเรียนนั้น ๆ ไปขัดกับผลประโยชน์ของกลุ่มคนที่เคยได้รับ

2. การว่าจ้างบริษัทเอกชนให้เข้าช่วยในการมาประกอบอาชีพ เช่น การดำเนินงานเรื่องการฝึกอบรมครู การออกแบบหลักสูตรการสอน การประกันคุณภาพ ซึ่งประสบผลสำเร็จ เนื่องการให้บริษัทเอกชนมาดำเนินงาน ทำให้ผู้เชี่ยวชาญจากองค์กรต่าง ๆ เข้ามารับภาระการพัฒนาองค์กรของรัฐ เพราะฉะนั้นบริษัทเอกชนที่รับสัมปทานนั้นมีการแข่งขันกับบริษัทอื่น ๆ อย่างมากในการแข่งขันกันประมูลงาน เป็นผลทำให้บริษัทนั้นต้องพัฒนาการทำงานของบริษัทให้ตรงกับใจผู้ว่าจ้างที่เป็นผู้จ้าง เพื่อหลีกเลี่ยงการยกเลิกสัญญาไปในที่สุด เพราะไม่สามารถทำตามสัญญาได้ในทางกลับกัน กรณีเจ้าหน้าที่ของสถานศึกษาดำเนินการกันเอง จะขาดการพัฒนาเพราะไม่มีการแข่งขัน และการว่าจ้างดังกล่าวเป็นผลดีอย่างมาก การส่งมอบงานให้บริษัทเข้ามาดำเนินการจะให้ผลลัพธ์เป็นดีเพิ่มขึ้นเสมอ เนื่องจากมีการแข่งขันเพื่อให้ได้อยู่ในงานตลอด และยังเป็นการลดค่าใช้จ่าย ประกอบกับได้งานมีคุณภาพงานที่ดีขึ้น และส่งผลให้บุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษามีเวลามากเพิ่มขึ้นสำหรับไปใช้กับงานหลักของวิชาชีพ คือ การเตรียมงานสอนให้กับนักเรียน

3. งานธุรการ จากรายงานของธนาคารโลกในปี ค.ศ. 2006 กล่าวว่าค่าแรงของบุคลากรด้านธุรการสูงกว่าค่าจ้างครูเสียอีก ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ไม่ได้เกี่ยวกับการสอนเลย ได้แก่ งานด้านเอกสาร การรับส่งหนังสือภายในภายนอก การดูแลทำความสะอาด การจัดรถบริการรับส่ง การซ่อมบำรุง การจัดหาสวัสดิการต่าง ๆ รวมการจัดอาหารกลางวัน ซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูง สถานศึกษามีจำเป็นในการจ้างบริษัทเอกชนให้มารับทำหน้าที่เหล่านี้ ทำให้ครูมีเวลาในการเตรียมงานสอนมากขึ้น ไม่ต้องสนใจงานธุรการ การจ้างบริษัทเอกชนมาดำเนินงานธุรการ มีประโยชน์ ได้แก่ สถานศึกษาได้เจ้าหน้าที่ธุรการที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าใช้บุคลากรที่เป็นครูผู้สอนที่รับผิดชอบมากกว่าหนึ่งหน้าที่ เป็นการลดค่าใช้จ่ายของสถานศึกษา จะเห็นได้ว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว เจ้าหน้าที่ในสถานศึกษาของรัฐบาลจะไม่มีหน้าที่ทางด้านงานธุรการเลย

4. เพื่อให้สถานศึกษาเป็นอิสระ และมีความสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ บางประเทศมีการจ้างบริษัทเอกชนดำเนินแทนในขั้นตอนการทำงานของโรงเรียน

เช่น จ้างบริษัทเอกชนดำเนินงานพัสดุของโรงเรียนและกับบุคลากรของโรงเรียน วัตถุประสงค์เพื่อให้บริษัทเอกชนทำงานในส่วนที่เป็นปัญหา มีขั้นตอนการทำงานยุ่งยาก ใช้เวลาในการทำงานดังกล่าว นานและต่อเนื่องกระทบต่อการทำงานหลักของบุคลากร คืองานการเรียนการสอน เพื่อประโยชน์ไปสู่ กลุ่มบุคคลอื่น ๆ ที่ได้ด้อยโอกาสต้องการมีงานทำได้ทางหนึ่งด้วย

5. บริการทางการศึกษา เป็นลักษณะเพื่อใช้เงินทุนของรัฐเพื่อรับประกันการ ลงทะเบียนเข้าศึกษาต่อของนักเรียนผู้ขึ้น สถานศึกษาของรัฐจะมีการทำสัญญาการลงทะเบียนเข้า ศึกษาของนักเรียนจากโรงเรียนเอกชน ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่มีรายได้น้อย หรือนักเรียนที่ประสบ ปัญหา หรือเป็นผู้ด้อยโอกาสในสังคม การให้บริการทางการศึกษาทำให้นักเรียนที่ได้รับทุนรัฐบาล มีการศึกษาอยู่ในระดับที่สูงขึ้นได้ เงินทุนการศึกษาจะไม่จำกัดอยู่ที่หน่วยงานการศึกษาของรัฐ มีใน หน่วยงานของเอกชนอีกด้วย ซึ่งสามารถลดค่าใช้จ่ายในเรียนของนักเรียนทุนได้ ทำให้เกิดการ ความสัมพันธ์กันเรื่องค่าใช้จ่ายและเงินทุนการศึกษาระหว่างสถานศึกษาของรัฐและเอกชนมากขึ้น ผลที่จะได้รับ คือ เกิดการแข่งขันระหว่างสถานศึกษามากขึ้น และทำให้สถานศึกษามีการปรับตัวเอง สร้างแรงดึงดูดใจ แรงจูงใจให้ผู้เรียนมากขึ้น

6. ความพร้อมด้านสถานที่ เนื่องจากการลงทุนทางนี้ ภาครัฐเป็นผู้รับผิดชอบจึงเกิด ความเสี่ยงเนื่องมาจากปัจจัยทางนโยบายทางการเมืองในแต่ละยุคสมัยไม่แน่นอน การให้ภาคเอกชนเข้า ร่วมงานเป็นการลดความเสี่ยงนี้ได้ ทำให้การลงทุนด้านสถานที่ที่มีความมั่นคงขึ้น ในหลาย ๆ ประเทศ ภาครัฐจะผลักดันภาคเอกชนให้ช่วยสนับสนุนด้านสถานที่และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในสถานศึกษา เพราะมองว่า เป็นการแบ่งเบาภาระของภาครัฐในการลงทุนด้านสถานที่ สัญญาว่าจ้างภาคเอกชนให้มา ดำเนินงานก็จะมีหลากหลายแตกต่างกัน แต่เมื่อหมดสัญญา สถานที่และอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นของ รัฐบาล ผลดี คือ ได้งานรวดเร็วและตรงตามความต้องการ อีกทั้งยังมีการวางแผนเป็นไปตามระบบ

7. ความพร้อมด้านสถานที่และการให้บริการทางการศึกษา ถือเป็นสัญญาประเภท หนึ่งที่หน่วยงานของรัฐทำขึ้นกับบริษัทเอกชน โดยมากจะเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพ เพราะเป็นเรื่อง เกี่ยวกับการให้บริษัทเอกชนมาบริการด้านสาธารณสุขที่จำเป็น

ในการนี้ รัฐบาลจะบังคับใช้สัญญาสองแบบแก่หน่วยงานเอกชนหนึ่งแห่ง นั่นคือ สัญญาการให้ความช่วยเหลือด้านการเงินเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ การพัฒนา และการเตรียมพร้อม กับ สัญญาการให้บริการต่าง ๆ ซึ่งการดำเนินงานนี้เป็นความท้าทายของทั้งภาครัฐและเอกชน เพราะเป็น “แบบปฏิบัติที่ดีเยี่ยม” สำหรับการมีส่วนร่วมของเอกชนที่บริหารและควบคุมโดยรัฐบาล โดยเฉพาะ เรื่องของการเงิน ในด้านอื่น ๆ นั้น ทั้งสององค์กรต้องร่วมงานกันเพื่อผลักดันไปสู่ความสำเร็จ ในส่วน ของการทำสัญญานั้นอาจเสียค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง แต่ในภายหลังมักจะมีผลดีคือ ได้อุปกรณ์และวัสดุ ตรงตามความต้องการ ประหยัดค่าใช้จ่าย และบริการมีคุณภาพสูงแต่ราคาไม่สูง เป็นต้น

การจัดการอาชีวศึกษาในลักษณะความร่วมมือ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ได้กำหนดในมาตรา 8 ว่า หลักการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน คือจัดให้สังคมแต่ละภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดการด้านการศึกษา รวมถึงการพัฒนาวิธีการ กระบวนการเรียนรู้ให้เป็นระบบและต่อเนื่อง ปัจจัยที่สำคัญในการบริหารจัดการด้านการศึกษาประสบผลตามเป้าหมายตามหลักของการศึกษา ได้แก่ หลักสูตรการศึกษา คือ จัดให้มีการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับพัฒนาการกระบวนการเรียนรู้ในองค์กรหรือสถานประกอบการ จัดให้มีการเรื่องเทียบโอนความสามารถตามหลักเกณฑ์ความรู้ และประสบการณ์ ตามมาตรฐานที่กำหนด รวมถึงกำหนดโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาให้รองรับการจัดการได้หลายรูปแบบทำให้การจัดการศึกษาอย่างหลากหลายในศูนย์การเรียนนั้น ๆ ซึ่งจะดำเนินการจากสมาชิก กลุ่มครอบครัว กลุ่มชุมชน กลุ่มองค์กรเอกชน กลุ่มองค์กรวิชาชีพ และสถานประกอบการร่วมกันส่งผลทำให้ประสิทธิภาพมากขึ้น จากกฎกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องสิทธิขององค์กรในการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ. 2547 เป็นการกำหนดให้ผู้ประกอบการสถานประกอบการ มีสิทธิในการจัดการด้านศึกษา มีสิทธิประโยชน์ที่สถานประกอบการพึงได้รับจากการจัดการด้านการศึกษา ได้แก่ สิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุนจากภาครัฐในการจัดการด้านการศึกษา การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการสนับสนุนด้านการศึกษา และสิทธิประโยชน์อื่น ตามรายละเอียดตามที่กฎหมายกำหนด

ตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 ได้ระบุไว้ว่า สถานประกอบการที่ดำเนินการจัดการด้านอาชีวศึกษาใด ได้จัดการด้านการศึกษาฝึกอบรมวิชาชีพ ให้ได้รับการรับรองประโยชน์ตามกฎหมายได้ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 และกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 ซึ่งไม่เป็นการขัดหรือแย้งกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และลักษณะศูนย์การเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยสามารถทำข้อตกลงในการจัดการอาชีวศึกษาของสถานประกอบการกับสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา หรือระดับสถาบัน และผู้ประกอบการในสถานประกอบการ ผู้ประกอบการสามารถจัดการสอนตามหลักสูตรด้านการศึกษาและจัดฝึกอบรมตามวิชาชีพที่ความต้องการ ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือสามารถจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่สถานประกอบการที่เข้าร่วมทำข้อตกลงนั้นร่วมกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่ประสานงานไว้แล้ว หรือสถาบันจัดทำขึ้น และได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไข ในการเข้าร่วมดำเนินการของผู้ประกอบการสถานประกอบการ หรือองค์กรเอกชน ตามข้อบังคับของสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบัน โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นผู้รักษาข้อตกลง ควบคุมการดำเนินการนั้น ๆ

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 ได้ระบุให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีหน้าที่ดำเนินการประสานงาน สนับสนุนและส่งเสริม การจัดการอาชีวศึกษา ให้ความสอดคล้องเชื่อมโยงกับนโยบาย ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา การที่สถานประกอบการ องค์กร เอกชน สมาคมวิชาชีพ หรือภาคส่วนองค์กรอื่นที่ยินดีให้การส่งเสริมสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษา ให้การฝึกอบรมวิชาชีพที่เกี่ยวกับอาชีวะนั้น มีสิทธิได้รับสิทธิและประโยชน์ในการให้ความร่วมมือด้าน วิชาการและทรัพยากรด้านต่าง ๆ ตามเหมาะสม และจัดให้มีการยกย่อง ประกาศกิตติคุณเป็นเอกสาร ให้กับผู้ประกอบการสถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพ หรือภาคส่วนอื่น ที่ให้การส่งเสริมสนับสนุน ดังกล่าว และสำหรับการศึกษาแบบระบบทวิภาคี ที่มีลักษณะความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา ระดับอาชีวศึกษา/ สถาบันลักษณะคล้ายกันกับผู้ประกอบการสถานประกอบการ ให้จัดการตาม ข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษา/ สถาบัน กับผู้ประกอบการสถานประกอบการนั้น ๆ ซึ่งความร่วมมือดังกล่าวมีผลดีและมีประโยชน์ต่อกับ 2 องค์กร ที่ได้ทำข้อตกลงร่วมมือกัน และได้ ส่งผลดีต่อคุณภาพนักเรียนนักศึกษาที่ผ่านโครงการดังกล่าว นั่นคือ แรงงานที่ได้จะมีความรู้ ความสามารถ และมีทักษะตรงความต้องการของผู้ประกอบการสถานประกอบการ รวมถึงทำให้ระบบ การผลิตภาคเอกชน และเศรษฐกิจของประเทศมีการพัฒนามากขึ้น และต่อเนื่อง

การลงนามบันทึกความเข้าใจ MOU (Memorandum Of Understanding) มีวัตถุประสงค์เพื่อ ร่วมกันและต่างกันขององค์กรภาคีทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีหลากหลายวัตถุประสงค์ ยกตัวอย่างเช่น การพัฒนาบุคลากรของสถานประกอบการ การร่างหลักสูตร การรับนักศึกษาฝึกงาน การกำหนดสาขาวิชาที่เปิดสอน การเปิดสอนระบบทวิภาคี การเทียบโอนประสบการณ์ ความร่วมมือ กับสถานประกอบการในการจัดการศึกษานั้น ปัจจุบันมีการทำความร่วมมือกันระหว่างสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทั้งในศูนย์กลางอาชีวะและศูนย์ในระดับส่วนท้องถิ่น เพื่อการบริหาร จัดการอาชีวศึกษาโดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือสถานศึกษาของอาชีวศึกษาที่ ประสานกับผู้ประกอบการแต่ละองค์กร หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในท้องถิ่นนั้น ๆ

พนม เพ็งศิริ (2537, 165-166) ได้กล่าวถึง องค์กรประกอบในการดำเนินการจัดการ ด้านอาชีวศึกษา ในลักษณะการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับองค์กรเอกชน จำนวน 8 ข้อ คือ 1) ด้านหลักการ แนวคิดในหลักการของการจัดการอาชีวศึกษา ได้แก่ การนำทฤษฎี แนวคิด แนวทางการปฏิบัติ ในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนให้เกิดฝีมือแรงงานให้ตรงกับความต้องการ ของตลาดแรงงาน การเตรียมคนให้มีทักษะด้านวิชาชีพช่างและงานด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับวิชา ความรู้ วิชาพื้นฐานด้านอาชีวะทั่วไป 2) ด้านการจัดการและบริหารองค์กร ได้แก่ การกำหนดตำแหน่ง บทบาทและหน้าที่ของแรงงานในการดำเนินการของแต่ละองค์กรที่ต้องร่วมกันจัดการหลักสูตรการเรียนการสอนว่ารูปแบบใดกับอาชีวศึกษากับทั้งภาครัฐและเอกชน 3) ด้านหลักสูตร โดยให้ ความสำคัญนโยบายของรัฐเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งมีคณะกลุ่มคนแต่ละฝ่ายมีส่วนร่วมในการสร้างหลักสูตร

ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาชีพ ผู้ประกอบการสถานประกอบการ ซึ่งแต่ละหลักสูตรควรมีการสอนวิชาการด้านการจัดการและด้านการตลาดด้วย 4) ด้านการเงิน และการงบประมาณ หมายถึง เงินทุนต่าง ๆ ทุกชนิดทุกแหล่งที่มา ที่สามารถนำมาใช้ในการดำเนินการตามโครงการ ดังนั้น ต้องมีโครงการแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน และมีความโปร่งใสตรวจสอบได้ 5) ด้านผู้สอน หมายถึง บุคคลที่เป็นคนสอน ทั้งในสถานศึกษาของอาชีวะและในพื้นที่สถานประกอบการเองด้วย ต้องมีทักษะในการใช้สื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ การเรียนการสอน มีการประเมินผลการสอน มีการแนะแนวในด้านการจัดการ ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในบทบาทความเป็นบุคลากรด้านวิชาชีพครู โดยมีความสามารถในการเข้าใจในระบบการเรียนการสอน มีความสามารถในการสื่อสาร และการสอนอย่างเข้าใจ 6) ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ หรือเครื่องจักร และสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ 7) ด้านการนิเทศ การแนะนำ และการพัฒนาผลการดำเนินงาน เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา 8) ด้านการประเมินผลที่สื่อให้เห็นถึงผลลัพธ์ที่เกิดจากปฏิบัติของผู้เรียน โดยมีการประเมินผลภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติงานจริง หรือฝึกงานในสถานที่จริง ว่าได้ผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร่วมกันตามแผนหรือโครงการหรือไม่

พิมพ์พร ศะริจันทร์ (2552) ได้สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดการอาชีวศึกษา ว่าควรมีจัดให้มีการทำงานร่วมกันช่วยเหลือกันทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอาชีวศึกษา จากการจัดประชุมคณะกรรมการบริหารความร่วมมือผลิตและพัฒนาศักยภาพกำลังคนอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ วันพุธที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 ณ ห้องประชุมสุทธาสิริวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ได้ดังนี้

1. ลักษณะในปัจจุบันของนักเรียน/ นักศึกษาที่จบแล้ว คือ เมื่อเริ่มทำงานครั้งแรกไม่สามารถทำงานได้ ใช้เวลาในการฝึกใหม่ ใช้เวลาจำนวนมากในการฝึก ใช้เวลากับการลงทุนกับต้นทุนนี้ ซึ่งหอการค้าจังหวัด จึงได้เสนอว่าผู้ประกอบการความต้องการแรงงานของอาชีวศึกษาที่มีคุณสมบัติ คือ มีความรู้ ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ มีระดับของความรู้ มีคุณธรรม มีการส่งเสริมจริยธรรมและสำนึกเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน มีตำแหน่งงานในสายวิชาชีพ ดังนี้ ด้านเทคนิคยานยนต์ ไฟฟ้าทั้งระบบอิเล็กทรอนิกส์

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1-6 ได้มีนโยบายเพื่อให้การส่งเสริมโครงการที่เกี่ยวข้องกับอาชีวศึกษา เช่น โครงการสอนน้องก่อนเข้าเมือง โครงการทำดีมีอาชีพ โครงการเด็กดีมีที่เรียน แต่พบว่าการส่งเสริมดังกล่าวมีอุปสรรคด้านต่าง ๆ ได้แก่ การขาดสถานศึกษาที่จะเข้าร่วมในพื้นที่เพื่อจัดการทางด้านอาชีวศึกษาในท้องถิ่นนั้น ๆ ผู้ปกครองของผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่ยอมให้บุตรหลานออกไปอยู่ในเมืองใหญ่ ต้องการให้บุตรหลานเรียนอยู่ในท้องถิ่นตนเอง เพื่อการดูแลใกล้ชิด มีความประสงค์ให้เรียนทางด้านสายอาชีพ เมื่อจบการศึกษาแล้วให้กลับมาพัฒนาท้องถิ่น ปัญหาที่พบอีกเรื่อง คือ บางสาขาอาชีพมีคำถามเรียนเรื่องอะไร เรียนจบแล้วมีงานอะไรรองรับ

ยกตัวอย่างเช่น สาขาโลหการ ดังเขตพื้นที่อาชีวศึกษาต้องเร่งการประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจในการเรียนสายอาชีพ

3. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) ไม่ได้จัดการอาชีวศึกษา ในการจัดการศึกษา ส่วนทางด้านอาชีพนั้นจะจัดอบรมระยะสั้น ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส และคนที่มีงานทำ และจะประสานกับองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นส่วนใหญ่

4. องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวว่า มีนักเรียนสนใจเรียนทางด้านอาชีวศึกษาแต่ไม่มีสถานศึกษาเพียงพอที่เปิดการเรียนสอนในท้องถิ่นนั้น เพราะผู้เรียนมีความคิดว่าการเข้ามาในเมืองหรืออำเภอที่ห่างไกลพื้นที่ทำให้เพิ่มภาระแก่ผู้ปกครองและเกิดความกังวลที่บุตรหลานอยู่ไกลบ้านดูแลยาก ดังนั้น จึงต้องให้คำปรึกษาแนะนำให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นภารกิจแรก ๆ ที่จะต้องดำเนินการ กับผู้ปกครองที่สนใจที่จะจัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพเอง

สรุปได้ว่า ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่มีหน้าที่ตามที่ตนเองถนัด โดยให้สถานศึกษาของอาชีวศึกษาแทรกเนื้อหา การเรียนการสอนเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรม การมีความรับผิดชอบ ตลอดจนเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น การดูแลผืนป่า และการบำรุงรักษา ฟื้นฟูป่าไม้ สอดแทรกในเนื้อหาหลักสูตรตามรายวิชา การปลูกฝังผู้เรียนถึงความสำคัญทางด้านการเกษตร มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตคนในท้องถิ่นอย่างไร ของให้อยู่ในความรับผิดชอบของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลำพูน ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่และวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ จะดำเนินการเปิดสอนสาขาโลหการ โดยให้ออกสกับตัวแทนนักเรียนจากทุกอำเภอในจังหวัดเชียงใหม่ส่งนักเรียนเข้าร่วมโครงการนี้ และเป็นผู้จะรับผิดชอบทุนการศึกษาและเรื่องค่าใช้จ่ายด้านที่พัก

ศูนย์ประสานงานและการบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศปบ.จชต.)

กระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้มีการแก้ไขปัญหาอย่างมีเอกภาพและเบ็ดเสร็จในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ได้เกิดปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา หากไม่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบ จะเป็นปัญหาอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพประชากร

ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ประกาศจัดตั้งศูนย์ประสานงานและการบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 และมีการปรับปรุงอำนาจหน้าที่ให้สอดคล้องกับภารกิจ ในปี พ.ศ. 2548 ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นส่วนราชการภายในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งที่สำนักผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ที่ 12 ยะลา หรือสำนักงานศึกษาธิการภาค 8 (ในปัจจุบัน) มีการกำหนดอำนาจหน้าที่และแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์ประสานงานและการบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

มอบหมายให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ สั่งราชการและปฏิบัติงานในพื้นที่ เพื่อบูรณาการและร่วมพัฒนานโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้อง กับนโยบายการปฏิรูปการศึกษาและสภาพท้องถิ่นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

ศูนย์ประสานงานการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา

นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยภายใต้การนำของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ที่เข้ามาบริหารประเทศภายใต้วิสัยทัศน์ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยมี ภารกิจสำคัญเพื่อการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ ด้วยการสร้างความเข้มแข็งจากภายใน ควบคู่ไปกับการเชื่อมโยงกับประชาคมโลก โดยยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่ขับเคลื่อนผ่านกลไก ของ “ประชารัฐ” รวมถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนไทยทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และพัฒนาตนเองได้อย่าง ต่อเนื่อง รวมทั้งการผลิตกำลังคนอาชีวศึกษา เพื่อสนับสนุน การขับเคลื่อนเศรษฐกิจประเทศ ภายใต้ แนวคิดที่ว่า ประเทศไทยสามารถผลักดันการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (S-Curve) ใน 2 รูปแบบ คือ 5 อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ (First S-Curve) และ 5 อุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve) ที่ได้ จัดทำตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ซึ่งเป็นแผนหลักของการพัฒนาประเทศ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) รวมทั้งการปรับ โครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 และเป็นกลไกเสริมสร้างการพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ สร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ และการแข่งขันได้

วิสัยทัศน์ ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในระดับเทคโนโลยีและนวัตกรรม (Innovative Workforce) สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่

วัตถุประสงค์ ผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานสากล รองรับการพัฒนาในพื้นที่ แต่ละภูมิภาค

1. เสริมสร้างคุณลักษณะผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ นิสัยอุตสาหกรรม คุณธรรม จริยธรรม และความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับการประกอบอาชีพและ ดำรงชีวิตในพื้นที่
2. ส่งเสริมความร่วมมือกับสถานประกอบการ ประชาสังคม ในรูปแบบประชารัฐ เพื่อยกระดับมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาในทุกมิติให้สอดคล้องกับบริบทของภาคการผลิตและ บริการในพื้นที่
3. เพิ่มขีดความสามารถ คณาจารย์ ครู บุคลากรทางการศึกษาและครูฝึกในสถาน ประกอบการ รองรับการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับการพัฒนาภาคการผลิตและบริการในยุค ประเทศไทย 4.0

เป้าหมายการพัฒนา

ผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล รองรับความต้องการกำลังคนในอุตสาหกรรม 4.0 และภาคบริการ โดยดำเนินการภายใต้ความร่วมมือกับสถานประกอบการ และหน่วยงานในพื้นที่ทุกภาคส่วน โดยมีแนวคิดในการพัฒนา ดังนี้

แนวคิดในการพัฒนา

1. วิเคราะห์สภาพปัญหาการผลิตและพัฒนากำลังคนในพื้นที่แต่ละภูมิภาคและประเด็นท้าทาย
2. ประเมินความต้องการของสถานประกอบการ ในการผลิตและพัฒนากำลังคนทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพ โดยเปรียบเทียบอุปสงค์ (Demand) และอุปทาน (Supply) กำลังคนรายกลุ่มและสาขาการลงทุน
3. วางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนในพื้นที่แต่ละภูมิภาคให้ตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ การค้าและการลงทุนในพื้นที่ครอบคลุมสาขาด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
4. กำหนด Road Map การทำงาน แผนงาน โครงการ กิจกรรม โดยจัดลำดับความสำคัญ 1) ระยะสั้น กรกฎาคม-กันยายน พ.ศ. 2561 2) ระยะกลาง พ.ศ. 2561-2562 และ 3) ระยะยาว พ.ศ. 2561-2565
5. จัดอาชีวศึกษาแบบมีส่วนร่วมกับสถานประกอบการในพื้นที่
6. ผลักดันกลไกด้านมาตรฐานอาชีพในแต่ละกลุ่มสาขาอาชีพเพื่อกำกับคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาสายอาชีวศึกษาเชื่อมโยงการมีงานทำและค่าตอบแทน

ยุทธศาสตร์

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 จัดการอาชีวศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 ผลิตและพัฒนากำลังคนระดับอาชีวศึกษา การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศ
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพกำลังคนด้านอาชีวศึกษาทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมกันด้านอาชีวศึกษา
- ยุทธศาสตร์ที่ 5 การสอน การแนะนำทั้งในและนอกระบบการศึกษาเพื่อสร้างการเติบโตของคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การขับเคลื่อนธุรกิจ เศรษฐกิจประเทศด้วยงานวิจัยทุกระดับ
เพื่อการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ภารกิจของศูนย์ประสานงานการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา

1. ส่งเสริมการเพิ่มปริมาณผู้เรียนอาชีวศึกษา
2. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลด้านอุปสงค์ (Demand Side) และอุปทาน (Supply Side) เพื่อวางแผนกำลังคน

ฝ่ายส่งเสริมสมรรถนะผู้เรียนเข้าสู่มาตรฐานอาชีพ มีหน้าที่

1. ส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาผลิตและพัฒนากำลังคนในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการ

2. พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการร่วมกับสถานประกอบการและสถานศึกษา

3. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาสมรรถนะผู้สำเร็จการศึกษาให้สอดคล้องกับประเทศไทย 4.0

ฝ่ายส่งเสริมการระดมทรัพยากรและความร่วมมือ มีหน้าที่

1. สนับสนุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) เพื่อบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วนในพื้นที่

2. ส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและฝึกประสบการณ์ด้านวิชาชีพ

3. บริหารจัดการกำลังคนอาชีวศึกษาในพื้นที่และต่างพื้นที่ เพื่อให้กำลังคนอาชีวศึกษาในพื้นที่แต่ละภูมิภาคมีเพียงพอกับความต้องการของสถานประกอบการ

4. บริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน สวัสดิภาพ และสวัสดิการที่เหมาะสม

5. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

6. จัดตั้งกองทุนช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา

ฝ่ายจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการมีงานทำ มีหน้าที่

1. ส่งเสริมสนับสนุนการมีงานทำและการมีรายได้ระหว่างเรียน

2. ส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการในกลุ่มวิชาชีพที่ใช้นวัตกรรม

3. จับคู่ผู้สำเร็จการศึกษาให้เหมาะสมกับตำแหน่งงานว่างในสถานประกอบการ (Job Matching) เพื่อสนับสนุนนโยบายการพัฒนาประเทศ

ฝ่ายวิจัยและพัฒนา มีหน้าที่

1. ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาในพื้นที่เกี่ยวกับการผลิตและพัฒนากำลังคน

2. ส่งเสริมความร่วมมือการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการผลิตและพัฒนากำลังคน
หน่วยงานในพื้นที่

3. สนับสนุนทุนวิจัยและพัฒนาในพื้นที่เกี่ยวกับการผลิตและพัฒนากำลังคน
ฝ่ายประสานงานและสร้างการรับรู้ มีหน้าที่

1. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการผลิตและพัฒนากำลังคน ทั้งภาครัฐ
และเอกชนเพื่อบูรณาการข้อมูลและการดำเนินการวางแผนงาน โครงการแต่ละหน่วยงานให้เป็นไปใน
ทิศทางเดียวกันและเป็นเอกภาพ ส่งเสริมและสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชน

2. สร้างการรับรู้ให้แก่กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในการผลิตและพัฒนากำลังคน ทั้ง
หน่วยงานราชการ สถานประกอบการ นักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ เพื่อให้เกิดความรู้
ความเข้าใจที่ตรงกัน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความร่วมมือในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนสถาบัน
อาชีวศึกษา สามารถที่จะร่วมมือกับภาครัฐ ทั้งในประเทศและต่างประเทศไทย หากเป็นต่างประเทศ
จะต้องผ่านสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาให้ความเห็นชอบ ด้วยเพราะเป็นองค์กรหลัก
ซึ่งจะต้องรับผิดชอบในความสำเร็จหรือล้มเหลวของความร่วมมือ ทั้งนี้ ความร่วมมือกับต่างประเทศ
มีทั้งที่อาชีวศึกษาของไทยเป็นผู้ให้ฝ่ายเดียว หรือแลกเปลี่ยนกันได้ เช่น ประเทศไทยส่งครูไปช่วยสอน
ส่งเอกสารตำราให้ครูต่างชาติมาฝึก แบบที่ไทยกับต่างชาติแลกเปลี่ยนกันได้แก่ ครูและนักเรียน
ในการร่วมมือกับต่างประเทศ ที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาปฏิบัติอยู่ในปีงบประมาณ
2561 จำนวน 22 ประเทศ และในปีงบประมาณจะร่วมมือกับต่างประเทศ จำนวน 15 ประเทศ แต่
หน่วยงานในต่างประเทศ จะขยายมากกว่าเดิม (สรุปสำนักความร่วมมือ, 2561) และสำหรับความ
ร่วมมือกับภาคเอกชนนั้นจะมีความสำคัญมากในการจัดการอาชีวศึกษา ได้แก่ เรื่องครูพิเศษจาก
ภาคเอกชน ครูผู้สอนในสถานประกอบการที่อาชีวศึกษาส่งนักศึกษาไปฝึกงาน ระบบทวิภาคี ระบบ
ทวิศึกษา การฝึกสอนครูผู้สอนให้มีความชำนาญในเครื่องมือใหม่ ๆ การร่วมมือกับเอกชนในการจับคู่
สิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรม ให้เอกชนรับซื้อสิ่งประดิษฐ์ของอาชีวศึกษา

การวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาภาคใต้ชายแดน

การวางแผนการผลิตกำลังคนอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการผลิตกำลังคน
อาชีวศึกษาโดยมีการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา
ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2555-2569) ดังนี้

นโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาของ
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2555-2569)

นโยบายการวางแผนการผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาที่ 1 มุ่งสร้าง/ผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน มีเป้าหมายในการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาภายใต้บริบทความร่วมมือกับสถานประกอบการให้ได้ตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง และฝึกอบรมวิชาชีพกำลังคนอาชีวศึกษาที่อยู่นอกระบบให้เพิ่มขึ้น ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 มุ่งพัฒนาคุณภาพและปริมาณผู้เรียนให้สัมพันธ์กับความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศและระดับสากล ถัดมายุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มโอกาสการเรียนรู้และการฝึกอบรมวิชาชีพอาชีวศึกษาให้กับกลุ่มผู้อยู่นอกระบบ ส่วนยุทธศาสตร์ที่ 3 เป็นการพัฒนาระบบการประเมินมาตรฐานวิชาชีพตามระบบคุณวุฒิวิชาชีพ และยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างระบบการจูงใจให้เกิดการตัดสินใจเข้าศึกษาต่ออาชีวศึกษา

นโยบายการวางแผนการผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาที่ 2 พัฒนาปริมาณและคุณภาพของครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา มีเป้าหมายในการมีปริมาณครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา พอเพียงต่อการจัดการศึกษาระดับ ปวช. ระดับ ปวส. และระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการและการฝึกอบรมวิชาชีพ และมีการพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยมียุทธศาสตร์ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างเสริมปริมาณครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา ถัดมายุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างเสริมสมรรถนะและประสบการณ์เพื่อคุณภาพของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา และยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างโอกาสและความร่วมมือในการสร้างเสริมคุณภาพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา

นโยบายการวางแผนการผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาที่ 3 พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ใหม่ โดยมีเป้าหมายในเรื่องสถานศึกษาของอาชีวศึกษามีมาตรฐานในด้านการจัดการเรียนการสอน ในระดับ ปวช. ปวส. และปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการและเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน โดยความร่วมมือทางวิชาการระหว่างหน่วยงาน สถานศึกษา สถานประกอบการ ทั้งภายในและต่างประเทศ ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับมาตรฐานสถานศึกษาของอาชีวศึกษาในด้านการจัดการเรียนการสอน ในระดับ ปวช. ปวส. และปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการและเพิ่มศักยภาพให้เป็นแหล่งเรียนรู้วิชาชีพและฝึกอบรมวิชาชีพของชุมชน และยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมและสนับสนุน ให้มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการระหว่างหน่วยงาน สถานศึกษาทั้งภายในและต่างประเทศ

นโยบายการวางแผนการผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาที่ 4 การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ โดยมีเป้าหมายในเรื่องทักษะและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา

อาชีวศึกษาต้องมีทักษะการบริหารอย่างมีคุณภาพโดยมีส่วนร่วม ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ดังนี้
การยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

การพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา

ด้วยสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้รัฐบาลให้ความสำคัญต่อการศึกษาเพื่อจัดการปัญหาในพื้นที่ โดยมีการแถลงนโยบายเพื่อนำการศึกษามาเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหา ด้วยเหตุผลที่ว่าการศึกษาเป็นกลไกในการถ่ายทอดวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อและวิถีการคิด จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง ดังนั้น หากรัฐบาลสามารถขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้สามารถสร้างคนให้เป็นคนดีมีสัมมาอาชีพ สังคมจะอยู่เย็นเป็นสุข ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์พัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาแห่งการเรียนรู้ และให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข ดังนั้น นโยบายรัฐบาลด้านการศึกษาก็จะมีการปฏิรูปโครงสร้างการบริหารจัดการ ปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและระดมทรัพยากรเพื่อปรับปรุงการบริหารจัดการศึกษา โดยเฉพาะนโยบายในการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคนและสังคมบนพื้นฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรม และเร่งรัดให้เกิดการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาในทุกระดับที่สอดคล้องกับความต้องการ วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของพื้นที่อย่างแท้จริง เปิดโอกาสให้ผู้รู้ทางศาสนาและผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่มีส่วนร่วมเสนอแนะการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของคนและสังคมโดยเฉพาะจังหวัดชายแดนภาคใต้

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายการพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้เฉพาะกิจ ที่เน้นการพัฒนาการศึกษาเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขอย่างยั่งยืนของชุมชนและท้องถิ่นให้อุตสาหกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะยาว ซึ่งการพัฒนาการศึกษาประกอบด้วยยุทธศาสตร์และมาตรการที่ครอบคลุมมิติการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต การศึกษาต่อและการมีงานทำของเยาวชน การขยายโอกาสการศึกษาไปยังกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ การพัฒนาการสอนศาสนาทุกศาสนาให้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต การส่งเสริมการเรียนรู้อาชีพและเป็นผู้ประกอบการ ตลอดจนการพัฒนากระบวนการบริหารและการจัดการศึกษาที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ ทั้งนี้มียุทธศาสตร์และมาตรการเร่งด่วนเฉพาะกิจในเรื่องการดูแลรักษาความปลอดภัยของครู ผู้บริหาร บุคลากร นักเรียนนักศึกษาในพื้นที่ให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมั่นคง การจัดการอาชีวศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยยึดหลักแนวทางยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในแผนการพัฒนาการศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ โดยมียุทธศาสตร์สำคัญ 5 เรื่อง คือ

1. สร้างขวัญกำลังใจและความปลอดภัยให้แก่บุคลากรและทรัพย์สินทางราชการ

2. ปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพการณ์
3. เพิ่มศักยภาพสถานศึกษาและประสิทธิภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะ

วิชาชีพ

4. เสริมสร้างเครือข่ายชุมชน เพื่อการอยู่ดีมีสุขของชุมชนและสังคม
5. สร้างความร่วมมือกับองค์กรทั้งในและต่างประเทศในการจัดการอาชีวศึกษา
ภายใต้วิสัยทัศน์ที่ว่า ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ

จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข และยังคงยึดมูลฐานความเสมอภาคทางการศึกษา ด้านสิทธิมนุษยชนในสังคมเสรีประชาธิปไตยในการวางแผนการจัดการอาชีวศึกษา โดยถ่ายทอดเป็นคำพูดเชิงนโยบายสู่การปฏิบัติว่า “ใครอยากเรียนต้องได้เรียน” ส่วนประเด็นการจัดการอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ พ.ศ. 2547 จนมาถึงปีปัจจุบัน พ.ศ. 2557 ยุทธศาสตร์อาชีวศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้มุ่งส่งเสริมการสร้างงาน สร้างรายได้ พัฒนาฟื้นฟูอาชีพให้กลุ่มเป้าหมายเฉพาะกลุ่มพิเศษ ตลอดถึงยกระดับคุณภาพการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน โดยเน้นยุทธศาสตร์เรื่องความเป็นสากลมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะสังคมมุสลิมในประเทศอาเซียนภายใต้ยุทธศาสตร์สร้างความร่วมมือกับองค์กรทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งเป็นไปตามข้อเสนอเพื่อพิจารณาและขออนุมัติในหลักการจากคณะรัฐมนตรีกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ว่าด้วยเรื่องโครงการพัฒนาอาชีวศึกษาไทยเป็นฮับ (HUB) หรือ ศูนย์กลางของอาชีวศึกษาในอาเซียน โดยเป็นแผนดำเนินการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2558-2562) ที่มีเป้าหมายสำคัญ คือ สนองนโยบายความต้องการกำลังคนของประเทศ และเตรียมประเทศเข้าสู่ประชาคมอาเซียน แยกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ประเทศกลุ่มกัมพูชา ลาว สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า เวียดนาม (CLMV) และประเทศในกลุ่มอาเซียนอื่น ๆ ซึ่งอาชีวศึกษามีการจัดระบบที่เชื่อมโยงกัน มียุทธศาสตร์การพัฒนาในเชิงมาตรฐานอาชีพและมาตรฐานอาชีวศึกษาในระดับอาเซียนออกมาโดยใช้กลไกของศูนย์ภูมิภาคองค์การรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือซีมีโอ ด้านการศึกษาด้านเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเป็นแนวทาง (ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์, 2556)

อย่างไรก็ตาม การจัดการอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้มาจากผลการตมหลักการปฏิบัติงานของสถานศึกษาอาชีวศึกษา 18 วิทยาลัย และความร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่สนับสนุนส่งเสริมช่วยเหลือส่วนกลาง โดยศูนย์พัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศพต.) กับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในระดับพื้นที่ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา องค์กรต่าง ๆ ให้เป็นไปตามนโยบายรัฐบาล ที่มุ่งปรับบทบาทให้มีศูนย์การศึกษาตลอดชีวิตเพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมแต่ละพื้นที่ ตลอดถึงการส่งเสริมการกระจายอำนาจให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเป็นไปตามนโยบายการศึกษาของชาติที่เน้นการพัฒนาการศึกษาเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขอย่างยั่งยืนของชุมชนและท้องถิ่น ด้วยยุทธศาสตร์

และมาตรการที่ครอบคลุมมิติการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต การศึกษาต่อและการมีงานทำของเยาวชน การขยายโอกาสการศึกษาไปยังกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ การส่งเสริมการเรียนรู้อาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ โดยจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับวิถีชีวิต อัตลักษณ์ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความต้องการของท้องถิ่น ขยายโอกาสการศึกษาเพื่อ พัฒนาอาชีพและการมีงานทำ ตลอดถึงยกระดับคุณภาพการศึกษาอาชีพเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ซึ่งอาศัยกรอบยุทธศาสตร์หลักของแผนปฏิบัติการสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในการ จัดการอาชีวศึกษาให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์พิเศษในทุกภูมิภาคของประเทศ เพื่อ สร้างความเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนาคน (ศศิธรา พิชัยชาญณรงค์, 2554) เพื่อให้เป็นไปตามนโยบาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประจำปีงบประมาณ 2558 ที่มี 10 นโยบายเร่งด่วน (ดำเนินการ ให้เห็นผลใน 3 เดือน) 5 นโยบายทั่วไป และ 7 นโยบายเฉพาะนั้น (ดำเนินการให้เห็นผลใน 1 ปี) ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงมี 10 ข้อ คือ

1. เร่งสร้างค่านิยมอาชีวศึกษาปรับภาพลักษณ์และกำหนดมาตรการเพื่อการจูงใจให้ ศึกษาในสายอาชีพอาชีวศึกษาเพิ่มมากขึ้น
 2. ทบทวนหลักสูตรการเรียนการสอน
 3. เร่งทบทวนมาตรการความปลอดภัยในการเดินทาง
 4. เร่งดำเนินการตามนโยบายเร่งด่วนของคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษา ให้เห็นผลในทางปฏิบัติตามเป้าหมายและกรอบระยะเวลาที่กำหนด
 5. ยึดหลักการมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจและความต้องการของทุกภาคส่วน ในสังคมสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ
 6. การสร้างโอกาสทางการศึกษาความเท่าเทียมเป็นธรรมและเข้าถึงองค์ความรู้ ในการดำเนินชีวิตได้อย่างต่อเนื่อง
 7. การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรทางการศึกษา
 8. การพัฒนาการศึกษาและสนับสนุนการแก้ไขปัญหาและพัฒนาในพื้นที่จังหวัด ชายแดนภาคใต้
 9. การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและการดำรงความต่อเนื่อง ภายหลังการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และ
 10. การดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติและการปฏิรูปการศึกษา
- ดังนั้น ประเด็นสำคัญของการจัดการอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงจัดให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยเน้น การพัฒนาการศึกษาวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่เป็นหลักในมิติการศึกษาเพื่อความมั่นคง มิติ การศึกษาเพื่อการมีงานทำ (การเรียนรู้เพื่อการมีอาชีพและการมีงานทำ) มิติการศึกษาเพื่อการ

แก้ปัญหาความยากจน และมีจิตความร่วมมือกับต่างประเทศ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2557) ดังนั้น ยุทธศาสตร์การจัดการอาชีวศึกษา จึงเป็นการจัดการศึกษาสายอาชีพ เพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และภูมิภาค และการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคำนึงถึงคุณภาพ จุดเน้นยุทธศาสตร์ ความเป็นเลิศทางวิชาชีพทั้งในประเทศ และจังหวัดชายแดนภาคใต้

อย่างไรก็ตาม พลเอกสุรเชษฐ์ ชัยวงศ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหัวหน้าผู้แทนพิเศษของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้มอบนโยบายให้ “ปี พ.ศ. 2561 เป็นปีแห่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มุ่งเน้นให้เกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรม” โดยน้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร มาเป็นแนวทางการดำเนินงาน ซึ่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทรงมีพระราชปณิธานที่สืบสาน รักษา ต่อยอดและมีพระบรมราโชบายด้านการศึกษามุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน 4 ด้าน ได้แก่ 1) มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง 2) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม 3) มีงานทำ มีอาชีพ 4) เป็นพลเมืองดี

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ดำเนินการขับเคลื่อนตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีภารกิจหลัก 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการแข่งขัน ด้านการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางการศึกษา ด้านการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและด้านการพัฒนาระบบการบริหารจัดการ

ด้านที่ 1 การศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง

ด้านที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการแข่งขัน ตามนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

ด้านที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ทุกช่วงวัยได้พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อรองรับบริบทการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก

ด้านที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางการศึกษา

ด้านที่ 5 การจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ด้านที่ 6 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา มีเป้าหมายให้ผู้เรียน ครู ศึกษานิเทศก์ บุคลากรทางการศึกษามีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จัดโครงการส่งเสริมความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในรูปแบบการสานพลังประชารัฐผ่านกิจกรรมต่าง ๆ (ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้, 2561)

โดยสรุป การวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาภาคใต้ชายแดน จะต้องคำนึงถึงตั้งแต่ตัวป้อนที่เป็นนักเรียน ม.3 หรือ ม.6 ซึ่งในภาคใต้ชายแดน ผู้ปกครอง มีความนิยม ไม่มากในการให้บุตรหลานเรียนในระดับอาชีวศึกษา อีกทั้งจำนวนบริษัทและโรงงานที่จะให้ฝึกงานก็มีจำกัด จากตัวเลขจดทะเบียนโรงงานกับกรมโรงงานจังหวัดปัตตานี มี 878 โรงงาน จังหวัดยะลา 303 โรงงาน จังหวัดนราธิวาส 419 โรงงาน (กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2561) ประกอบกับเหตุการณ์ความไม่สงบในภาคใต้ ครูผู้สอนและนักเรียนจึงมีโอกาสน้อยที่จะสัมผัสกับโรงงานอุตสาหกรรมใหญ่ น้อยกว่าภาคอื่น ดังนั้น แผนการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาภาคใต้ชายแดนจะต้องประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตร ให้สามารถทำงานได้ ในภาคใต้ชายแดนและภาคอื่น ๆ ของประเทศไทย-ต่างประเทศ จะมุ่งเพียงให้ทำงานในเฉพาะ 3 จังหวัดภาคใต้ชายแดนอย่างเดียวไม่ได้ 2) จะต้องมีการร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชนทั้งในจังหวัดและนอกจังหวัดภาคใต้ชายแดน 3) จะต้องมีการให้แนวคิดการเรียนอาชีวศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมตอนต้น รวมถึงปรับทัศนคติผู้ปกครองใหม่ให้มองอาชีวศึกษาในภาพที่ดี 4) ควรมีหน่วยงานที่ดูแลกำกับที่เป็นศูนย์รวมของการเรียนอาชีวศึกษาโดยตรง ซึ่งปัจจุบัน ในภาคใต้ชายแดนรัฐบาลได้ตั้งศูนย์ประสานงานการบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้และศูนย์ประสานงานการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเขตพิเศษเฉพาะชายแดนภาคใต้ ซึ่งมี 6 ภารกิจงาน เช่น มีระบบ Big Data ข้อมูลความต้องการแรงงานอาชีวศึกษา เป็นต้น

บริบทพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน

กระทรวงแรงงานได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านแรงงาน ปี พ.ศ. 2558-2569 ของกระทรวงแรงงาน ทั้งนี้ เพื่อรองรับแนวโน้มกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกที่ส่งผลต่อสถานการณ์ด้านแรงงาน โดยพิจารณาประเด็นกระแสหลักจากการประชุม World Economic Forum ประจำปี ค.ศ. 2015 โดยยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานของประเทศไทย จะมุ่งไปสู่ “คนไทยทุกคนมีงานทำ มีทักษะฝีมือ มีรายได้สูง จัดหาแรงงานต่างด้าวทดแทนการขาดแคลนอย่างสมดุล และแรงงานได้รับการคุ้มครอง” อีกทั้งต้องเกื้อกูลต่อฝ่ายความมั่นคง สามารถควบคุมและจัดระเบียบได้ (พอเหมาะ) และจำนวนแรงงานต่างด้าวดังกล่าว ไม่ส่งผลกระทบต่อสังคมและวัฒนธรรมจนเกินไป (พอดี) ทำให้กระทรวงแรงงานสามารถกำหนดทิศทาง และแนวโน้มบนพื้นฐานข้อมูลที่ถูกต้องต่อไป

การจัดทำยุทธศาสตร์ด้านแรงงาน 3 จังหวัด ชายแดนใต้ (ปัตตานี/ ยะลา/ นราธิวาส) รวมทั้ง จังหวัดสงขลา (อำเภอจะนะ/ เทพา/ นาทวี และสะบ้าย้อย) เป็นการจัดทำเฉพาะกิจ นอกเหนือจากยุทธศาสตร์ในภาพรวมของกระทรวงแรงงานที่ได้จัดทำขึ้นแล้ว ทั้งนี้ เพื่อดำเนินการตามนโยบายของนายกรัฐมนตรี ในการผลักดันเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง

ยั่งยืน” ภายใต้แนวคิด สานพลังประชารัฐผ่านการลงทุนขนาดใหญ่ (Big Push) เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ โดยรัฐบาลจะมีการพัฒนา อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี ขึ้นเป็นเมืองต้นแบบ เกษตรอุตสาหกรรมก้าวหน้า ผสมผสาน พัฒนา อำเภอบัตอง จังหวัดยะลา ขึ้นเป็นเมืองของการพัฒนา ที่พึ่งตนเองด้านพลังงานแบบยั่งยืน และพัฒนา อำเภอสู่โขงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส เป็นศูนย์กลาง การค้าชายแดนระหว่างประเทศ โดยทั้ง 3 เมือง จะยึดโยงกันเป็นสามเหลี่ยม ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้เกิด การพัฒนาอาณาเขตโดยรอบ เพื่อสร้างความเจริญและยกระดับคุณภาพชีวิต เกิดความสันติสุขอย่าง ยั่งยืน

เมื่อมาพิจารณา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดปัตตานี มีการจดทะเบียนโรงงาน กับกรมโรงงานไว้จำนวน 878 โรงงาน จังหวัดยะลา มีการจดทะเบียนโรงงานกับกรมโรงงานไว้จำนวน 303 โรงงาน นราธิวาสมีการจดทะเบียนโรงงานกับกรมโรงงานไว้จำนวน 419 โรงงาน จากการ ประมวล หาก 1 โรงงาน ต้องการแรงงาน 5 คน ใน 3 จังหวัดชายแดน มีทั้งหมด 1,600 โรงงาน ซึ่งจะมีความต้องการแรงงานทั้งหมด 8,000 คน จากข้อมูลในระบบ Big Data ด้านความต้องการ แรงงานปี พ.ศ. 2561 จำนวน 2,232 คน ซึ่งจะพบว่าความต้องการแรงงานช่างจากอาชีวศึกษายังมี ความต้องการอยู่

สรุป จะพบว่า แรงงานอาชีวศึกษาในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน เมื่อจบการศึกษา แล้วจะเข้าทำงานในองค์กรรัฐและเอกชน ในพื้นที่เป็นหลัก ส่วนหนึ่งซึ่งเป็นส่วนมาก ด้วยเพราะ ความคุ้นเคยในเรื่องของประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา และความมั่นใจ อีกส่วนหนึ่งที่เป็นส่วนน้อย จะไปทำงานในต่างประเทศในประเทศใกล้เคียง และทำงานในต่างจังหวัดนอกรวม 3 จังหวัดชายแดน ภาคใต้ ในกรณีทำงานในต่างประเทศ และจังหวัดนอกรวมจังหวัดภาคใต้ชายแดน เป็นเพราะกลุ่ม นักศึกษากลุ่มนี้ ขณะเรียนได้ฝึกงานนอกจังหวัด ต่างประเทศ จึงเกิดความคุ้นเคย มั่นใจ ในการ ปรับตัวเข้ากับสถานประกอบการ จังหวัดข้างนอกได้ อย่างไรก็ตาม หากเว้นไประยะหนึ่ง ผู้ที่ทำงานใน จังหวัด 3 จังหวัดภาคใต้ชายแดน จะเกิดความมั่นใจ ในเรื่องฝีมือ การปรับตัวเข้ากับสังคมแปลกใหม่ ได้แล้ว อีกทั้งพิจารณาว่าค่าตอบแทนในสถานประกอบการจังหวัดอื่น ในต่างประเทศดีกว่า และมี สวัสดิการมากกว่า แรงงานอาชีวศึกษาเหล่านี้ก็จะเคลื่อนย้ายไปทำงานที่อื่น ซึ่งเรามักนิยมเรียกว่า แรงงานสากล

ดังนั้น การจัดการการเรียนการสอน การสร้างประสบการณ์ ให้แก่นักศึกษา อาชีวศึกษาจะต้องคำนึงถึงวิชาเรียน ทักษะประสบการณ์ของภาคธุรกิจอื่น ๆ นอกเหนือจาก ที่ตอบสนองความต้องการในพื้นที่ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

แนวคิด Value Chain และแนวคิดรูปแบบความร่วมมือต่าง ๆ

Porter (1985) ได้แสดงแนวคิด Value Chain โดยกำหนดว่า Value Chain มี 2 กิจกรรมใหม่ ได้แก่ กิจกรรมหลัก และกิจกรรมสนับสนุน ต่อมาสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เสนอแนวทางการเขียนงบประมาณบูรณาการระดับภาค โดยใช้หลักของ Value Chain มาเป็นแนวทางแบ่งกิจกรรมหลัก ของ Value Chain เป็น 3 ส่วน คือ ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง ต้นทาง ได้แก่ การเตรียมการผลิต ประกอบด้วย ปัจจัยวัสดุ อุปกรณ์ วัตถุดิบ หลักสูตร ครูผู้สอน ที่ดิน เครื่องจักร เครื่องยนต์ กลางทาง ได้แก่ การผลิตการเรียนการสอน การฝึกงาน การประกอบเป็นสินค้า ปลายทาง ได้แก่ การตลาด การขาย ทั้งนี้ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้แนะนำให้หน่วยงานต่าง ๆ แม้จะอยู่คนละสังกัดให้สามารถเขียนแผนความร่วมมือนี้ได้ ขึ้นอยู่กับว่าใครจะทำต้นทาง กลางทาง และปลายทาง (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

ในแนวคิดนี้สามารถนำมาเป็นแนวทางรูปแบบความร่วมมือในการจัดการศึกษา อาชีวศึกษาภาครัฐและเอกชนได้ คือ การเรียนการสอนของวิทยาลัยอาชีวศึกษา จัดว่าเป็น กลางทาง ทำหน้าที่ผลิต ส่วนต้นทางและปลายทาง จะเป็นภาคเอกชนหรือภาครัฐก็ได้ที่จะเข้ามา เพื่อให้ระบบ Value Chain ครบระบบ

Porter (1980) ได้เสนอแนวคิด Supply Chain ขึ้นมา หมายถึง ให้แนวคิดว่า ธุรกิจจะมีหลาย ๆ ธุรกิจที่สามารถจะต่อเนื่องเกี่ยวข้องกับธุรกิจอื่น ๆ คือ จะต้องดูว่าธุรกิจใดที่เกิดก่อน ธุรกิจที่กำลังดำเนินการและธุรกิจใดที่จะต่อเนื่องออกไป สอดคล้องกับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ที่ให้แนวคิดการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการอย่างไร และธุรกิจอะไรที่ต่อจากธุรกิจของผู้ประกอบการต้องสร้างความร่วมมือ ความสัมพันธ์กับ Supply Chain นั้นให้ได้ (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.), 2560)

ในแนวคิดนี้ สามารถนำมาเป็นแนวทางแบบความร่วมมือในการจัดการศึกษา อาชีวศึกษาภาครัฐ เอกชน ได้คือ องค์กรใดที่เกิดขึ้นก่อนองค์กรอาชีวศึกษา และองค์กรใด งานใดที่เกิดหลังงานอาชีวศึกษา ซึ่งควรที่จะนำมาแสวงหาความร่วมมือต่อกัน

นิศาชล รัตนมณี, เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นำวิน และนลินณัฐ ดีสวัสดิ์ (2561) ได้แสดงให้เห็นว่า ความร่วมมือมีกลยุทธ์ที่ระบุไว้ 2 วิธี วิธีที่ 1 ได้แก่ กลยุทธ์ที่เรียกว่า กลยุทธ์ร่วมลงทุน หมายถึง 2 ฝ่ายลงทุนร่วมดำเนินการ ผลลัพธ์ที่ได้แบ่งกันตามสัดส่วนข้อตกลง วิธีที่ 2 ได้แก่ กลยุทธ์พันธมิตร หมายถึง 2 ฝ่ายขึ้นไป มีข้อตกลงกันว่า ต่างฝ่ายต่างดำเนินการในงานของแต่ละฝ่าย แต่มีข้อตกลงกันว่า จะช่วยเหลือกันอย่างไร

ในแนวคิดนี้สามารถนำมาเป็นแนวทางหาแบบความร่วมมือภาครัฐ ภาคเอกชน ในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาได้ โดยอาจจะมีทั้งที่ร่วมมือกันผลิตหรือช่วยกันผลิต

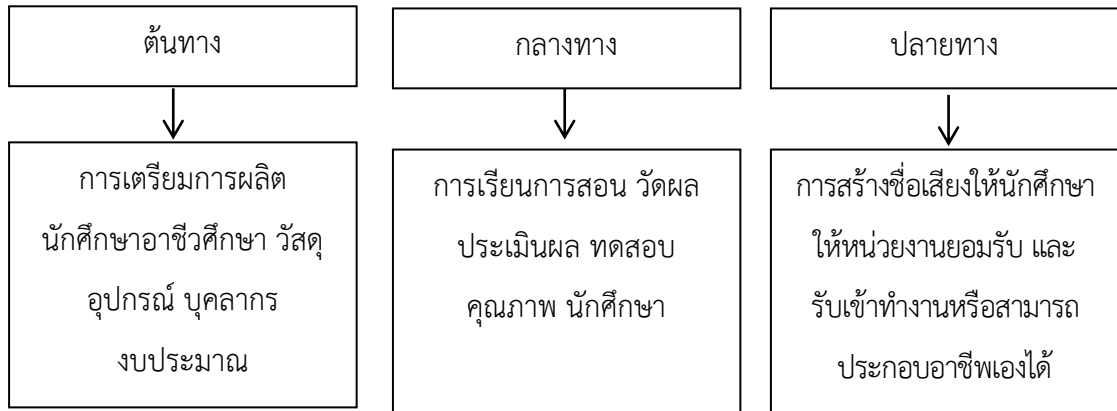
และความร่วมมือภาครัฐและภาคเอกชนในการร่วมกันจัดการเรียนการสอนอาจจะใช้ตามทฤษฎีระบบ ซึ่ง Robbins, Bergman, Stagg, and Coulter (2006) ได้เสนอทฤษฎีระบบไว้ คือ ปัจจัยนำเข้า + กระบวนการดำเนินการ จะได้ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบออกมา

ซึ่งอาจจะนำมาใช้กับความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ในความร่วมมือภาครัฐและภาคเอกชน ที่แต่ละหน่วยงานอาจจะร่วมกันในปัจจัยนำเข้าหรือกระบวนการ

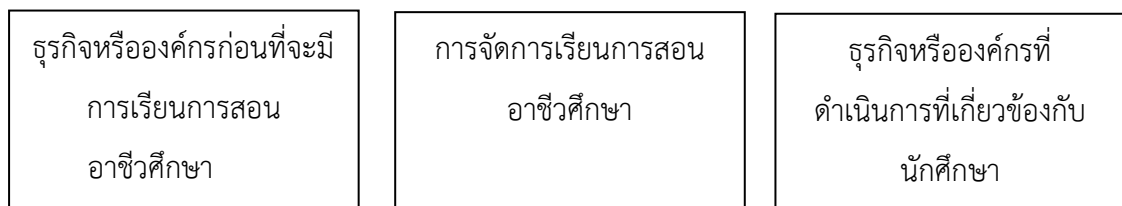
หลักการเรียนการสอนอาชีวศึกษาในประเทศเยอรมนี ที่ถือว่าเป็นต้นแบบของอาชีวศึกษาในประเทศต่าง ๆ เรียกว่า อาชีวศึกษาระบบคู่ขนาน กล่าวคือ นักเรียนที่จบจากโรงเรียนมัธยมศึกษาสามัญ สามารถเข้าเรียนต่อในระบบการศึกษาสายอาชีวศึกษาดังกล่าว ใช้เวลา 3-4 ปี ใน 1 สัปดาห์ จะเรียนในห้องเรียนครึ่งหนึ่ง อีกครึ่งหนึ่งฝึกงานในบริษัทหรือโรงงานเอกชน (ปริตี บัญชี, 2559)

ปัจจุบันการจัดการศึกษามีความร่วมมือจากภาครัฐ และเอกชน ได้แก่ โครงการโรงเรียนประชารัฐ เป็นการผสมผสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาของภาครัฐ เอกชนและภาคสังคม โดยมีหน่วยงานที่รวมพลังขับเคลื่อนและยกระดับการศึกษาของประเทศไทย ประกอบด้วย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ภาคเอกชน 22 หน่วยงาน และภาคประชาสังคม มีเป้าหมายโรงเรียนทั้งสิ้น 7,424 โรงเรียน เริ่มดำเนินการ เมื่อปี พ.ศ. 2559 (สุรัชย์ เทียนขาว, 2562) และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ร่วมกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงานร่วมกับภาคเอกชนที่มีสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยและสมาคมผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ไทย ร่วมกันพัฒนาการอาชีวศึกษาในรูปแบบทวิภาคี ซึ่งเป็นการจัดการอาชีวศึกษาที่ภาคเอกชนมีความพึงพอใจมาก เพราะนักเรียน นักศึกษาต้องไปฝึกอาชีพในสถานประกอบการระยะเวลาไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของหลักสูตร โดยที่นักเรียน นักศึกษาจะได้รับเบี้ยเลี้ยงระหว่างเรียน ได้รับการฝึกเทคโนโลยีใหม่จากสถานประกอบการ ในขณะที่สถานประกอบการก็จะได้เตรียมกำลังคนไว้ในอนาคตและยังได้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ในการช่วยฝึกกำลังคนอีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2558)

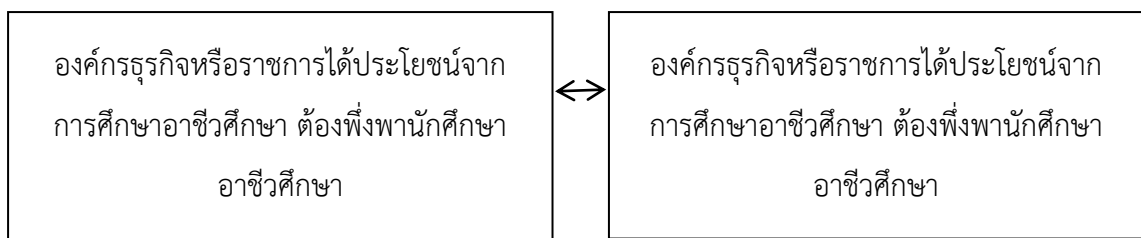
การสังเคราะห์ข้อมูลจากแนวคิด Value Chain และแนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือต่าง ๆ
 ดังภาพประกอบ 4 ถึง 8 ดังนี้

ภาพประกอบ 4 ประยุกต์จาก Value Chain (Porter, 1985; สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ
 และสังคมแห่งชาติ, 2561)

ภาพประกอบ 5 ประยุกต์จาก Supply Chain (Porter, 1980; สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจ
 ขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.), 2560)

ภาพประกอบ 6 ประยุกต์จากกลยุทธ์พันธมิตร (นิศาชล รัตนมณี และคณะ, 2561)

องค์กรอื่น ๆ ที่ลงเงินและทรัพยากรอื่น ๆ ผลิต นักศึกษาอาชีวศึกษา	วิทยาลัยอาชีวศึกษาที่ลงเงินและทรัพยากรอื่น ในการผลิตนักศึกษาร่วมกัน
--	--

ภาพประกอบ 7 ประยุกต์จากกลยุทธ์ร่วมลงทุน (นิศาชล รัตนมณี และคณะ, 2561)

<u>ปัจจัยนำเข้า</u> ได้แก่ นักศึกษา ครูผู้สอน อาคาร สถานที่ ดำรง หนังสือ สถาน ประกอบการ อุปกรณ์ต่าง ๆ	<u>กระบวนการ</u> - การรับสมัคร คัดเลือก - การเรียน-สอน - ประเมินผล - ฝึกงาน - ปรับปรุง หลักการ - ติดตามการ เข้าทำงาน	<u>ผลผลิต</u> นักเรียนที่จบ การศึกษา	<u>ผลลัพธ์</u> ประกอบ ธุรกิจ มีงานทำ เป็นคนดี	<u>ผลกระทบ</u> <u>ทางบวก</u> ธุรกิจที่ได้ นักศึกษา อาชีวศึกษา ไปทำงาน สามารถผลิต สินค้า+บริการ ได้ดี
---	---	--	---	--

ภาพประกอบ 8 ประยุกต์จากทฤษฎีระบบ (Robbins et al., 2006)

แนวคิดการพัฒนาศึกษา

Owens (2001) กล่าวถึง ปัจจัยความสำเร็จที่มีผลต่อความเป็นสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลว่าในการที่จะทำให้บรรลุผลสำเร็จขององค์กรนั้น จะต้องประกอบไปด้วยภาระงาน ต้องมีโครงสร้างในองค์กร มีวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ และมีบุคลากรที่เหมาะสมในการที่จะทำให้บรรลุถึงพันธกิจขององค์กร ดังนั้นสถานศึกษาก็ต้องมีระบบที่ดีในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา รวมไปถึงการมีระบบการขนส่งที่ดี เช่น การอำนวยความสะดวกแก่บุคลากรในสถานศึกษาเพื่อการปฏิบัติงาน มีการให้บริการด้านอาหารที่ดี เป็นต้น ทำให้เห็นว่าสถานศึกษามีภาระงานหลากหลายในการที่จะทำให้สถานศึกษาบรรลุถึงเป้าหมายและเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จที่ต้องการ ดังนั้น สถานศึกษาจะต้องรวมภาระงานย่อย และการปฏิบัติงานที่จำเป็นต่าง ๆ ขึ้นเป็นโครงสร้างในสถานศึกษาเพื่อความมีระบบ และจำแนกคุณสมบัติของงานที่มีลักษณะแตกต่างกัน ซึ่งก็จะมีทั้งโครงสร้างที่เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ โครงสร้างแบบเป็นเพื่อนร่วมงาน โดยโครงสร้างในสถานศึกษายังสามารถบ่งบอกได้ถึงลักษณะของการติดต่อสื่อสารภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นพื้นฐานของการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจน

การตัดสินใจ นอกจากนี้โครงสร้างในองค์การยังสามารถกำหนดระบบการเลื่อนไหลของงานได้ซึ่งก็จะทำให้ผลสำเร็จเกิดขึ้น ดังนั้น ครูจะต้องมีแผนการสอนประจำหลักสูตร มีตารางสอน มีตารางเรียนประจำห้องเรียน เป็นต้น สุดท้ายในสถานศึกษาจะต้องมีบุคลากรเป็นผู้ที่ทำให้ภาระงานในสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ ในที่นี้คือผู้ปฏิบัติงาน

นอกจากนี้ Owens (2001) ได้กล่าวถึง ความเป็นสถานศึกษาด้วยระบบ Input - Process - Output system ว่าสถานศึกษาเป็นระบบเปิดที่ต้องมีความสัมพันธ์กัน ทั้งสิ่งแวดล้อมภายนอกและภายในสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้องเกี่ยวข้องกับกระบวนการต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. Input เป็นสิ่งแวดล้อมทางสังคม ประกอบด้วย ความรู้ ค่านิยม เป้าหมายของสังคม และเงิน
2. Process เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาเป็นกระบวนการทางการศึกษา ซึ่งรวมปัจจัยย่อยในสถานศึกษา เช่น ปัจจัยด้านโครงสร้าง ด้านคน ด้านเทคโนโลยี และด้านภาระงาน
3. Output เป็นผลผลิตจากกระบวนการที่ 2 Process ไปสู่สังคม ได้แก่ การที่บุคคลที่มีความสามารถช่วยเหลือตนเองและสังคม เนื่องจากเขาได้รับการพัฒนาปรับปรุงตนเองมาจากสถานศึกษาในเรื่องของสติปัญญา ความเป็นเหตุเป็นผล และความสามารถในการวิเคราะห์ทัศนคติ ค่านิยม แรงจูงใจ การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ การมีทักษะในการติดต่อสื่อสาร ได้รับการพัฒนาเรื่องวัฒนธรรม ความเข้าใจโลก และความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคม เป็นต้น

Scheerens (2000) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา และได้นำเสนอตัวแบบบูรณาการของสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล กล่าวคือ กลุ่มปัจจัยด้านบริบท (Context) ได้แก่ การที่หน่วยงานต้นสังกัดให้แรงกระตุ้นเพื่อความสำเร็จ และการพัฒนาการศึกษาให้เหมาะสมกับผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง จะส่งผลทางอ้อมต่อผลลัพธ์ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยส่งผ่านกระบวนการดำเนินงานทั้งในระดับสถานศึกษาและระดับห้องเรียน ส่วนกลุ่มปัจจัยป้อนเข้า (Inputs) ได้แก่ ประสิทธิภาพของครู ค่าใช้จ่ายต่อหัวนักเรียน และการสนับสนุนของผู้ปกครอง จะส่งผลทั้งทางตรงต่อด้านผลลัพธ์ (Outputs) ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการทั้งเชิงปริมาณเชิงคุณภาพ สถานะทางเศรษฐกิจสังคม และส่งผลทางอ้อมผ่านกระบวนการดำเนินงานทั้งในระดับสถานศึกษา (School level) ได้แก่ ระดับความเข้มแข็งของนโยบายที่มุ่งผลสำเร็จ ภาวะผู้นำทางการศึกษา การมีส่วนร่วมและการเห็นพ้องต้องการจากครูในการวางแผน คุณภาพของหลักสูตรในด้านเนื้อหาและโครงสร้าง บรรยากาศที่เป็นระเบียบเรียบร้อย ความสามารถในการประเมินผล และในระดับห้องเรียน (Classroom level) ได้แก่ เวลาในการเรียนรู้ ตัวแบบการสอน โอกาสในการเรียนรู้ ความคาดหวังสูงต่อความก้าวหน้าของนักเรียน การกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน และการเสริมแรง เป็นต้น

Scribner (1999) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ว่ามี 4 ปัจจัยดังนี้

1. การสร้างสังคมที่เอื้ออำนวยต่อความสำเร็จของนักเรียน
2. การสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและชุมชนรอบสถานศึกษา
3. การสร้างวัฒนธรรมที่ห่วงใยต่อนักเรียนในด้านการเรียนการสอน
4. การสร้างระบบการประเมินผลที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล

Walsh (1999) ได้กล่าวถึง การที่สถานศึกษาจะประสบความสำเร็จนั้น สถานศึกษาจะต้องมีเป้าหมายสูงสุดคือการบริหารงานร่วมกันระหว่างคณะครูและนักเรียนเพื่อให้สถานศึกษามีประสิทธิผล โดยนักเรียนในสถานศึกษาทุกคนได้รับการเรียนรู้อย่างเต็มที่ โดยมีองค์ประกอบที่ส่งเสริมให้เกิดความมีประสิทธิภาพของสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. การเข้าถึงความสำเร็จที่แท้จริง
2. การเข้าถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ
3. การรับรู้ถึงสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบสถานศึกษา
4. การรู้ถึงจุดอ่อนและจุดแข็งของครูและนักเรียนในสถานศึกษา
5. การรู้ถึงระดับความสามารถของนักเรียนในสถานศึกษา
6. การมีระบบบริหารข้อมูลที่มีประสิทธิผล
7. การรู้ถึงลำดับของงานและการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
8. การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา

Lunenburg and Ornstein (1996) ได้สรุปลักษณะของการบริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จมี 7 ข้อ ดังนี้

1. การมีสภาพแวดล้อมที่เป็นระเบียบและมีความปลอดภัย และไม่ปัญหาอุปสรรคต่อการเรียนการสอน
2. พันธกิจของสถานศึกษาต้องมีความชัดเจน โดยบุคลากรในสถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการระดมทุนของเป้าหมายในการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งต้องสามารถตรวจสอบได้
3. การมีภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยที่ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจและประยุกต์ใช้คุณลักษณะของงานวิชาการที่มีประสิทธิผล
4. การมีบรรยากาศของความคาดหวังที่สูง โดยที่ครูสามารถแสดงออกถึงความรอบรู้ในทักษะเบื้องต้นให้กับนักเรียนได้
5. การทุ่มเทเวลาในการทำงาน เพื่อการวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอนและการพัฒนาทักษะ

6. การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุง
7. การมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผู้ปกครอง โดยให้ผู้ปกครองสนับสนุนพันธกิจของสถานศึกษาและช่วยเหลือในส่วนที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จ

คุณลักษณะแรงงาน

การพัฒนาคุณลักษณะแรงงานให้เป็นที่ต้องการของผู้ประกอบการเป็นสิ่งสำคัญ คำว่า คุณลักษณะ หมายถึง เครื่องหมายหรือสิ่งที่ชี้ให้เห็นความดีหรือลักษณะประจำ ซึ่งบุคคลมีก่อนจะได้อะไร ซึ่งสิทธิและตำแหน่ง (วิลลาวัลย์ สุนทรสิงห์ และจิรัฐ ขวนชม, 2551) สำหรับแนวทางการพัฒนาแรงงาน คือ การปรับปรุงส่งเสริมกระบวนการที่ทำให้ผู้รับ การมีฝีมือ ความรู้ ความสามารถ จรรยาบรรณ แห่งวิชาชีพ และมีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการทำงาน โดยวิธีการฝึกอบรม การพัฒนาฝีมือแรงงาน การกำหนดมาตรฐานฝีมือแรงงาน และมาตรการอื่นที่เกี่ยวข้อง (กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน, 2560) ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 เพื่อให้ นายจ้างหรือผู้ประกอบการ มีส่วนร่วมในการพัฒนาฝีมือแรงงานมากขึ้น

คุณสมบัติของแรงงานในปัจจุบัน ควรมีลักษณะที่สำคัญ 9 ประการ (รุ่งนภา เพ่งรุ่งเรืองวงศ์, 2562) ได้แก่ 1) ทันโลกทันเหตุการณ์ 2) ใช้เทคโนโลยีเป็น 3) มีทักษะด้านภาษา เพราะภาษาที่สองและสามกลายเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับแรงงานที่ต้องการความก้าวหน้าในอาชีพ หากมีทักษะที่ดีจะช่วยในการสื่อสารมีประสิทธิภาพทำงานร่วมกันได้ราบรื่น 4) จัดการข้อมูลได้ตลอดทุกที่ ทุกเวลา เป็นไปได้ในยุคที่ข้อมูลมีมหาศาล ดังนั้น แรงงานต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดี รู้จักเลือกรับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ จัดการกับข้อมูลอย่างรู้คุณค่า ย่อมไม่ได้เกิดจากปริมาณข้อมูลที่มีเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากการรู้จักบริหารจัดการและใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่มีได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย 5) ความสามารถเปิดรับความรู้ใหม่ ใฝ่รู้และพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ รู้จักมีการเพิ่มพูนทักษะเพื่อสร้างโอกาสความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน 6) ปรับตัวได้ดี เนื่องจากสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา คนที่ยอมรับและเตรียมปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงจะได้ ยืนหยัดและฝ่าฟันวิกฤตทั้งในชีวิตและการทำงานได้ 7) มีความสามารถหลากหลาย ในเวลาที่สถานประกอบการขาดแคลนแรงงานหรือมีการโยกย้ายงาน แรงงานที่มีทักษะหลากหลายย่อมได้เปรียบกว่า แรงงานที่ทำได้อย่างเดียว 8) มีความสามารถในการเป็นผู้นำได้ คิดเชิงกลยุทธ์และแก้ปัญหาได้ คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ เพื่อทำให้งานสำเร็จ และ 9) มีความสามารถในการเรียนรู้สิ่งรอบตัวอยู่เสมอตลอดเวลา เพราะการทำงานต้องใช้ความอดทนสูง เปิดใจที่จะเรียนให้มาก

รูปแบบความร่วมมือ

Thomas and Robert (1982) ได้แบ่งรูปแบบและลักษณะของการปฏิบัติงานร่วมกัน เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การตกลงร่วมกัน (Bargaining) คือ การตกลงร่วมกันระหว่างองค์กร 2 องค์กร หรือมากกว่า เพื่อแลกเปลี่ยนผลตอบแทนซึ่งกันและกัน

2. การเข้าร่วมมือกัน (Coordination) คือ การร่วมมือกันปฏิบัติงานระหว่าง 2 องค์กร หรือมากกว่าเพื่อเป้าหมายเดียวกัน

เครือข่ายการสร้างความร่วมมือแห่งชาติ ได้กำหนดขอบเขตของรูปแบบความร่วมมือระดับองค์กร (ศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ, 2550) จำแนกตามโครงสร้างพื้นฐานได้ 5 ประเภท ดังนี้

1. รูปแบบความร่วมมือระดับองค์กรแบบเครือข่าย (Networking) รูปแบบมุ่งหมายเพื่อจัดให้มีเวทีในการสนทนากันระหว่างหน่วยงาน เข้าประชุมสัมมนาทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์เดียวกัน เป็นแหล่งเก็บรวบรวมข้อมูล และสร้างเป็นกลุ่มองค์กรเพื่อส่งเสริมสนับสนุนด้านการจัดการระดับพื้นฐานระหว่างองค์กรของกลุ่มสมาชิก ไม่มีลำดับชั้นหรือชั้นระดับของการบริหารงานมากนัก มีลักษณะเป็นเครือข่ายองค์กรเป็นแบบยืดหยุ่น กำหนดบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบแบบหลวม ๆ มีเครือข่ายติดต่อกันในกลุ่มสมาชิกเป็นแบบขั้นต้น ระดับพื้นฐาน ไม่ซับซ้อนตรงไปตรงมา มีการแสดงภาวะผู้นำของสมาชิกเครือข่ายค่อนข้างน้อย หรือไม่มี ระดับการตัดสินใจไม่ต้องใช้ดุลพินิจมากนัก ปัญหาอุปสรรคการไม่เข้าใจกันจะไม่มี เพราะไม่ขึ้นกับผลประโยชน์ การสื่อสารใช้เป็นแบบกันเองเข้าใจง่าย เพื่อให้ความเชื่อมโยงกันด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย

2. รูปแบบความร่วมมือระดับองค์กรแบบพันธมิตร (Cooperation or Alliance) มีรูปแบบนี้มุ่งหมายเฉพาะในการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความร่วมมือที่เหมาะสมตามความจำเป็น มุ่งเน้นความสำเร็จของงาน ลดความซ้ำซ้อนในงานหรือการบริการของสมาชิกกลุ่ม เน้นการเป็นศูนย์กลาง การติดต่อสื่อสาร ลักษณะการแนะนำเน้นการเพิ่มผลผลิตทางการเงิน ภาวะผู้นำของความสัมพันธ์นี้ ผู้นำจะเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ระดับการตัดสินใจค่อนข้างซับซ้อนและพบที่มีความขัดแย้งกันบ้างเล็กน้อย มีลักษณะการสื่อสารแบบเป็นทางการ

3. รูปแบบความร่วมมือระดับองค์กรแบบหุ้นส่วน (Coordination or Partnership) รูปแบบนี้มุ่งหมายเพื่อแบ่งปันทรัพยากรต่าง ๆ ที่สามารถใช้ร่วมกันได้ในกลุ่มสมาชิกที่มีเป้าหมายเดียวกัน ทำให้เกิดการรวมทรัพยากร เพื่อการคิดค้น เพิ่มและสร้างผลผลิตใหม่ (Productivity) เป็นอับสำหรับการติดต่อประสานกันของระดับกลุ่มผู้บริหาร แบบเป็นทางการ มีการให้อำนาจหน้าที่ที่กำหนดบทบาทชัดเจน เน้นการร่วมใช้พัฒนาทรัพยากรอย่างชัดเจน เช่น การร่วมกันลงทุนด้านการเงิน ร่วมกันใช้ภาวะผู้นำ และมีอำนาจอิสระภายในกลุ่ม โดยจะมีข้อจำกัดตามขอบเขตความร่วมมือที่กำหนดไว้ ระดับการตัดสินใจใช้ดุลพินิจสูง คือ มีการตัดสินใจร่วมกันภายในกลุ่มสมาชิก และยัง

สามารถแยกกลุ่มย่อยเพื่อร่วมกันตัดสินใจเฉพาะทางได้เพื่อประโยชน์สูงสุดของกลุ่มในการตัดสินใจ ส่วนระดับการสื่อสารนั้น จะมีการสื่อสารออกมาเป็นระยะประจำเพื่อไม่ให้ขาดการติดต่อ และในรูปแบบที่ชัดเจน

4. รูปแบบความร่วมมือระดับองค์กรแบบกลุ่มผนึกกำลัง (Coalition) มีวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งปันความคิด และใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพื่อสร้างพันธสัญญาในการพัฒนาร่วมกัน โดยมีระยะเวลาอย่างน้อย 3 ปี และสมาชิกทั้งหมดร่วมกันตัดสินใจ มีการกำหนดบทบาทและระยะเวลาที่ชัดเจน ลักษณะการเชื่อมโยงแบบเป็นทางการ ภายใต้ข้อตกลงร่วมกัน ลักษณะภาวะผู้นำ มีการแบ่งปันกัน ระดับการตัดสินใจแบบเป็นทางการ และการสื่อสารเป็นไปตามลำดับความสำคัญ

5. รูปแบบความร่วมมือระดับองค์กรแบบกลุ่มรวมพลัง (Collaboration) รูปแบบนี้มุ่งหมายเพื่อมุ่งเน้นสู่ความสำเร็จของกลุ่มสมาชิก การกำหนดวิสัยทัศน์ของกลุ่มองค์กรร่วมกัน และเกิดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกำหนดวิสัยทัศน์ การสร้างระบบเพื่อพึ่งพากันและกันระหว่างของสมาชิกร่วมกันในกลุ่ม เป็นการกำหนดประเด็นและสร้างโอกาสที่ดีไปร่วมกัน สมาชิกของกลุ่มสามารถเข้าร่วมตัดสินใจร่วมกันอย่างอิสระ ทำให้เกิดความเป็นเอกฉันท์ (Consensus) รวมถึงได้ให้ร่วมกัน มอบหมายบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่แตกต่างกันไปของสมาชิกภายในกลุ่ม ร่วมกันกำหนดเวลา และวิธีการประเมินผลในแต่ละด้านให้ชัดเจน ลักษณะการประสานงานติดต่อ คือ เป็นองค์กรแบบทางการ มีการใช้ภาวะความผู้นำภายในกลุ่มสมาชิกอยู่ในระดับสูง มีการสร้างความเชื่อมั่นให้กับสมาชิกในกลุ่ม และผลลัพธ์ตัวชี้วัดคือ สามารถสร้างผลิตภาพสูง (Productivity) ให้ความเสมอภาคในการแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจในระดับเท่ากัน ส่วนการสื่อสารเป็นลักษณะเป็นทางการอย่างสูง และจัดให้มีการพัฒนาอย่างเป็นระยะในบริหารจัดการ เพื่อเสริมสร้างให้เกิดมาตรฐานสูงขึ้น

รูปแบบความร่วมมือของบริษัทอุตสาหกรรมและสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา มี 5 ประเภท ดังนี้

1. รูปแบบที่ไร้รูปแบบ (No-Model Model) สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ดำเนินการร่วมมือกับบริษัท/ องค์กรแต่ละหน่วยงานด้วยตัวสถาบันการศึกษาเองในแต่ละรายไป
2. รูปแบบตัวแทนองค์กร (Agency Model) สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาและบริษัทเอกชน/ องค์กรต่าง ๆ ประสานงานผ่านตัวแทนของหน่วยงานที่ตั้งแต่หรือสร้างขึ้น เพื่อให้บริการในการประสานงานด้านกิจกรรม เนื้อหา รูปแบบการทำงานต่าง ๆ ระหว่างสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษา และบริษัทเอกชน/ องค์กรโดยเฉพาะ
3. รูปแบบสมาชิกภาพ (Membership Model) สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา และบริษัท/ องค์กรเอกชนติดต่อผ่านทางองค์กรกลางของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ตั้งขึ้น เฉพาะเพื่อให้กำกับดูแลติดตาม ประเมินผลการทำงานตามความร่วมมือดังกล่าว พร้อมมีหน้าที่ช่วย

ประสานงานในด้านต่าง ๆ ที่เป็นข้อตกลงระหว่างกันในระดับสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา และบริษัทเอกชน/ องค์กรโดยเฉพาะ

4. รูปแบบอุทยานวิจัย (University-Industry Research Oriented Park) การมีความร่วมมือกันเพื่อสนับสนุน หรือพัฒนาด้านการวิจัยพื้นฐาน หรือการวิจัยเชิงประยุกต์ที่อยู่ในภารกิจหลักของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา และบริษัทเอกชน/ องค์กรต่าง ๆ มีการติดต่อประสานงานกันเป็นประจำ การปฏิสัมพันธ์จากกลุ่มสมาชิกนั้น จะมีลำดับของรูปแบบความร่วมมือในระดับที่ง่ายที่สุดไปสู่ระดับที่ซับซ้อนยากมากขึ้นจาก Research Parks, Innovation Center, Science Park, Technology Park และ Business-Oriented Park ตามลำดับ

สรุปได้ว่า รูปแบบของความร่วมมือกันของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา และบริษัทเอกชน/ องค์กรต่าง ๆ ดำเนินการได้ทั้งความร่วมมือในลักษณะของจัดให้มีการประชุมหาข้อตกลงร่วมกัน โดยตกลงในเรื่องการแลกเปลี่ยนผลตอบแทน และการร่วมมือโดยเข้าร่วมทรัพยากรโครงสร้างพื้นฐาน และร่วมดำเนินงาน จนนำไปสู่ผลสำเร็จในเป้าหมายด้วยกัน โดยการปฏิบัติหรือดำเนินการแต่ละรูปแบบนั้นอยู่ที่จุดมุ่งหมายของความร่วมมือนั้น

แนวโน้มอาชีพภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ

เจ็ดดูดี ชินเวโรจน์ (2563) ได้ให้ความเห็นเรื่องมาตรฐานอาชีวศึกษาในการทำธุรกิจ และการบริการ เนื่องได้เป็นหน่วยงานผลิตกำลังคน หรือเป็นกลุ่มต้นน้ำในการผลิตแรงงานเข้าสู่ระบบแรงงานของประเทศ ได้กล่าวก่อนโรคระบาด COVID-19 จะเข้ามาระบาดในประเทศไทยนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มีการพัฒนาหลักสูตรการสอนมาโดยตลอด เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศ และความต้องการแรงงานจากภาคอุตสาหกรรมของประเทศ ที่มีเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย เพราะในอดีตหลักสูตรของอาชีวศึกษา เป็นในลักษณะด้าน Supply Side แต่ปัจจุบันเน้นกับการตอบสนองภาคอุตสาหกรรมด้าน Demand Side เป็นหลักสำคัญมากกว่า หลักสูตรที่เรียกว่า สมรรถนะ (Competency Based) เป็นการฝึกปฏิบัติ มีชั่วโมงการเรียนสูงกว่าภาคทฤษฎี และประกอบในช่วง COVID-19 มีการนำระบบ Automation และ AI มาใช้เพิ่มมากยิ่งขึ้น ตัวเด็กนักเรียนต้องมีความสามารถในการคิดในเชิงการวิเคราะห์ เชิงสังเคราะห์ เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาให้กับอุปสรรคหรือตอบโจทย์ตามที่ภาคอุตสาหกรรมบริการต้องการได้ ดังนั้นแล้ว การสอนโดยใช้ Project Based หรือ Problem Based จึงเป็นสิ่งต้องการสำหรับการพัฒนาผู้เรียน รวมถึงมีการดึงฝ่ายภาคอุตสาหกรรมและบริการที่มีความต้องการแรงงานเข้ามามีส่วนร่วมในหลักสูตร ในการสอนร่วมกัน ทั้งในโรงเรียนเอง หรือในโรงอุตสาหกรรมที่ทำงานก็ตาม คือ ให้ภาคอุตสาหกรรมหรือการบริการที่สนใจเข้ามาร่วมกำหนดหลักสูตรการสอน ตลอดจนการพัฒนาครูผู้สอนด้วย ไม่ใช่เพียงแคร์รับเข้าทำงานเท่านั้น รูปนี้คือ รูปแบบของความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (Public-Private

Partnerships: PPP) ที่สามารถทำได้เห็นผลชัดเจนจากการให้ความร่วมมือกันอย่างต่อเนื่องและจำนวนนักเรียนที่เรียนจบแล้วมีงานทำ

การปรับตัวของกระทรวงแรงงานเพื่อเร่งส่งเสริมการจ้างงาน

ในส่วนของมาตรการภาครัฐ ได้กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของกรมการจัดหางานในการจัดเก็บข้อมูลการลงชื่อของคนว่างงานช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน พ.ศ. 2563 พบว่า ในช่วงเดือนมีนาคมเกิดปัญหาการว่างงานที่เห็นชัดขึ้นมาก ภายหลังจากที่มีมาตรการปิดประเทศ เป็นกระทบทำให้มีแรงงานมาลงชื่อว่างงานเกิน 1 แสนคน ซึ่งก่อนหน้าเดือนกุมภาพันธ์ มาลงชื่อว่างงานประมาณ 7 หมื่นกว่าคน ในเดือนเมษายน ลงชื่อเพิ่มขึ้นเป็น 2 แสนกว่าคน ซึ่งเป็นจำนวนผู้ว่างงานที่มาลงชื่ออย่างเนื่องในแนวโน้มทิศทางที่สูงขึ้นอย่างชัดเจนในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน พ.ศ. 2563 เมื่อนำข้อมูลสถิติการของผู้สมัครงาน พบว่า แรงงานเข้ามาสมัครใหม่ที่มีมากคือกลุ่มวัยทำงานตอนต้น เป็นกลุ่มแรงงานหลักของการให้บริหารจัดการหางานของประเทศ โดยมีสถิติจำนวนผู้มาสมัครงานกับกรมการจัดหางานมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 เป็นต้นมา โดยวัยแรงงานที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปี ถึงอายุ 29 ปี จะมีอัตราผู้มาสมัครงาน จำนวนสูงกว่าร้อยละ 60 ของกลุ่มแรงงานทั้งหมดที่ให้บริการ แม้จะมีตำแหน่งว่างงานอยู่ แต่ก็ไม่สามารถจับคู่คนหางานกับตำแหน่งงานที่มีความต้องการอยู่ได้ เนื่องจากความไม่สัมพันธ์กันของคุณสมบัติ คุณลักษณะของผู้สมัครกับผู้รับสมัครในเรื่องระดับการศึกษา ความรู้ความสามารถ ทักษะที่จำเป็นต่าง ๆ และยังพบปัญหาในเรื่องส่วนบุคคล ที่มี ความชอบในงาน รักในงานที่ตนต้องการ ความอดทน รวมถึงความถนัด เป็นสาเหตุอีกสาเหตุหนึ่งที่จะจับคู่หางานได้ตรงกันแล้ว แต่แรงงานก็ไม่ได้ทำงานนั้น ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการสมัครเข้าทำงาน

การเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงฝั่งอุปทานแรงงาน

1. เร่งยกระดับทักษะแรงงานไทยซึ่งเป็นโจทย์ใหญ่ในยุคเทคโนโลยีเปลี่ยนโลก “Reskill, Upskill, Lifelong Learning” ทั้งในอาชีพแบบเก่าเปลี่ยนสู่อาชีพแบบใหม่ ให้ความสำคัญ การสร้างความสามารถและทักษะเฉพาะโดยการปฏิบัติจริง (Skill Set) ส่งเสริมทักษะในการปฏิบัติ (Employability Skills) และการส่งเสริมนวัตกรรม สนับสนุนให้เกิดขึ้นจริงเป็นการให้เกิดมูลค่าเพิ่ม
2. เร่งปรับหลักสูตรการเรียน โดยสาขาวิชา/ ทักษะที่จำเป็นและต้องการของ ตลาดแรงงานในอีก 2-3 ปีข้างหน้ายังไม่เปลี่ยนไป จะเห็นได้ว่าโควิด-19 เป็นการเร่งให้นำเทคโนโลยี การใช้เครื่องมือเครื่องจักร ระบบอัตโนมัติ หุ่นยนต์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ทดแทนการใช้คน ในทุกระดับ ไม่ว่าจะป็นระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น ชุมชน อย่างรวดเร็วจากเดิมที่ค่อยเปลี่ยน เนื่องจากให้ความสำคัญกับด้านสุขภาพที่ต้องการความปลอดภัย รวมถึงการทำงานแบบรวมกลุ่มทำงาน แบบใกล้ชิดที่มีแนวโน้มลดลง

การปรับตัวเพื่อไปต่อในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี

1. วิทยุแรงงานตอนต้นยุคใหม่ต้องมีทักษะที่แตกต่างจากเดิมตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงอย่างมาก เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว จึงต้องให้ความสำคัญในการเสริมสร้างความรู้อย่างต่อเนื่องในระหว่างการเรียนรู้หรือทำงาน เพราะมีทักษะใหม่ ๆ ปรับปรุงและพัฒนาอย่างรวดเร็วแบบ Informal และ Non-Formal ดังการลงทุนด้านการพัฒนาทักษะในรูปแบบต่าง ๆ ควรเปิดโอกาสให้เข้าถึงได้ง่ายกว่าเดิม

2. พัฒนาตัวเองเพื่อใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลออนไลน์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อหารายได้ที่เพียงพอ และมีงานมั่นคง

การปฏิรูปกลไกภาครัฐและภาคส่วนอื่น ๆ

1. จัดตั้งศูนย์วิจัยหรือศูนย์สำหรับจัดอบรมระดับชาติด้านการพัฒนา ฝึกฝนทักษะด้านวิชาที่มีความต้องการฝีมือแรงงานที่มีความชำนาญสูง ที่มีข้อมูลด้านแรงงานระดับชาติ การอบรมผลิตผลของการทำงาน และค่าตอบแทนจากการเข้าอบรม เป็นต้น และนำข้อมูลดังกล่าวนำมาวิเคราะห์ลักษณะหรือรูปแบบที่เกิดขึ้นว่า นำเป็นแนวทางในดำเนินการของสถาบันการศึกษาของอาชีวศึกษาในระดับประเทศต่อไป

2. สร้างรูปแบบขั้นตอนในการวางแผนร่วมกันระหว่างองค์กรพัฒนาคนกับองค์กรภาครัฐ ได้แก่ กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงอุดมศึกษา

3. สร้างรูปแบบขั้นตอนในการสร้างความร่วมมือไตรภาคี ของภาครัฐ-นายจ้าง-แรงงาน ร่วมกันผลักดันกลไกการคุ้มครองแรงงานให้กับแรงงานในระบบทั้งเก่าและใหม่ และการพัฒนาบุคลากรด้านอื่นด้วย เพื่อผลักดันให้เกิดการยกระดับปัจจัยต่าง ๆ ที่ช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทฤษฎีระบบ

ความหมายของทฤษฎีระบบ

ทฤษฎีเชิงระบบ หรือ System Theory เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาพฤติกรรมขององค์กร โดยเป็นการศึกษาแนวคิดทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งเพียงเท่านั้น อาจจะทำให้ไม่ครอบคลุมทั้งหมด พฤติกรรมองค์กรทั้งระบบ ทฤษฎีระบบจะเอื้อต่อการอธิบายพฤติกรรมองค์กรทุกระดับ ทั้งบุคคลและกลุ่ม และองค์กร ดังนั้น การเอาทฤษฎีระบบเข้ามาใช้ในการบริหารงาน ด้วยเหตุผลที่ว่าสิ่งแวดล้อมด้านเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างตลอดเวลาและอย่างรวดเร็ว องค์กรบางองค์กรอาจมีความซับซ้อนมากขึ้น จึงยากที่จะพิจารณาถึงพฤติกรรมองค์กรได้ทุกแง่มุม โดยหน่วยระบบจะประกอบด้วย 4 ส่วนที่เกี่ยวข้องกัน ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process)

ผลผลิต (Output)และการย้อนกลับ (Feedback) (Bertalanffy, 1972; Miller & Rice, 1967; Kimberly, 1979)

Scott (1967) กล่าวว่า การนำแนวคิดและทฤษฎีระบบหรือที่เรียกว่า System Theory เข้ามาเกี่ยวข้องในระบบการจัดการขององค์การ โดยอาศัยการจัดการบทบาทหน้าที่ การกำหนดกรอบแนวคิด ทฤษฎี หลักการ วิธีการ และเทคนิคต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับองค์การ และการบริหารงาน โดยเน้นให้มองภาพรวมขององค์การในสภาพที่เป็นระบบ

Sehgal and Bharucha-Reid (1972) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีระบบ หรือที่เรียกว่า System Theory หมายถึง การรวมตัวกันของหลาย ๆ สิ่ง เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน หรือความเป็นจุดศูนย์กลางเดียวกัน โดยในแต่ละสิ่งที่น่าสนใจจะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน หรือขึ้นต่อกันและกัน หรือจะต้องมีผลกระทบซึ่งกันและกัน นำมาผ่านซึ่งผลของกระบวนการและเพื่อให้เกิดผลอย่างใดอย่างหนึ่ง นั่นก็คือ ผลลัพธ์

Hicks (1972, p. 461), Semprevivo (1976, p. 1) และ Kindred (1980, p. 6) ได้ให้ความหมายของคำว่าระบบ หมายถึง การสร้างความสัมพันธ์ซึ่งกัน ของสิ่งหลายสิ่งให้เกิดการรวมตัว เพื่อความเป็นหนึ่งเดียว กลุ่มเดียวกัน มีลักษณะขั้นตอนเชื่อมโยงกันและกัน สามารถมีผลกระทบถึงกัน และสุดท้ายได้ผลลัพธ์ออกมาจากการกลุ่มระบบนั้น ๆ

Robbins, Bergman, Stagg, and Coulter (2006, p. 54) ให้ความหมายของระบบ คือ ว่าเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กัน มีการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์เดียวกัน มีการประสานงานเชื่อมโยงกันในระหว่างดำเนินงาน ช่วยกันจนเป็นผลลัพธ์ออกมาบรรลุวัตถุประสงค์นั้น ๆ

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีระบบ หมายถึง สิ่งต่าง ๆ หรือส่วนสำคัญต่าง ๆ ที่มาประกอบกันมีความสัมพันธ์กันและเชื่อมโยงมีผลต่อกันโดยองค์ประกอบ ทำงานร่วมกันประสานงานกันในการทำงาน จนบรรลุถึงเป้าหมายเดียวกันตามวัตถุประสงค์ของระบบนั้น ๆ

ประเภทของระบบ

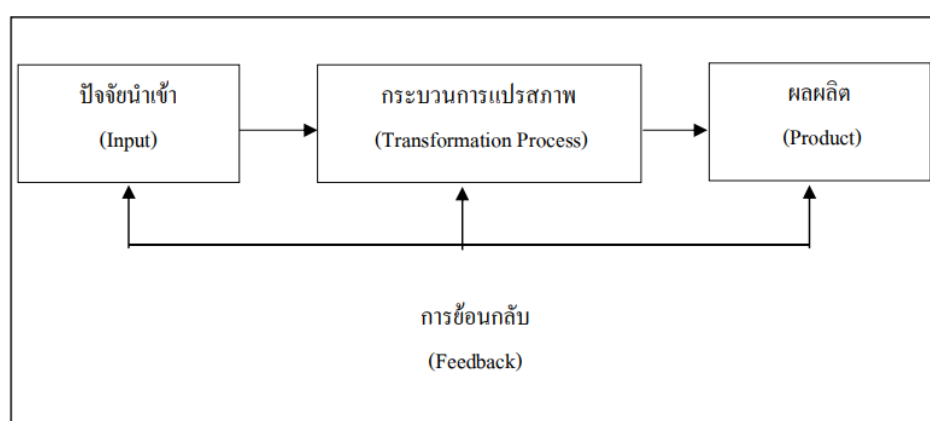
โดยทั่วไประบบกำหนดเป็นประเภทหลักที่พบมากเป็น 2 ประเภท กล่าวคือ ระบบแบบปิดและระบบแบบเปิด ในหน่วยงานหรือองค์กรระบบแบบปิด (Closed System) จะเป็นการดำเนินการกิจกรรมภายในไม่กระทบกับสิ่งแวดล้อมภายนอก ไม่อนุญาตให้สิ่งอื่น ๆ ภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม และหน่วยงานหรือองค์กรแบบเปิด (Open System) นั้นสามารถได้รับแรงกดดันในรูปแบบต่าง ๆ จากสิ่งแวดล้อมภายนอกได้ สรุปได้ว่า ระบบปิด (Closed System) คือ ระบบที่มีพร้อมทำกิจกรรมด้วยตัวระบบเอง หรือภายในตัวเอง ไม่สัมพันธ์หรือผูกพันกับระบบภายนอกอื่นใด และแยกระบบออกมาจากสภาพแวดล้อมไม่เกี่ยวข้องไม่ขึ้นต่อกัน ในทางกลับกันระบบเปิด (Open System) คือ ระบบที่ต้องพึ่งพาการประสานงานติดต่อเชื่อมโยงกับบุคคล องค์กรหรือ

หน่วยงานอื่น ๆ เป็นแบบการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน และผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นมีความสมดุล รวมทั้งสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปก็มีผลหรืออิทธิพลต่อการทำงานขององค์การเช่นกัน

องค์ประกอบของระบบ

Norbert Wiener (1948) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีระบบขององค์การหนึ่งจะเป็นระบบได้ ต้องประกอบไปด้วย

1. สิ่งที่ป้อนเข้าไป (Input) หมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ และองค์ประกอบแรกที่จะนำไปสู่การดำเนินงานของระบบโดยรวมไปถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ อันเป็นที่ต้องการของระบบนั้นด้วยในระบบการศึกษาตัวป้อนเข้าไป ได้แก่ นักเรียน สภาพแวดล้อมของนักเรียน โรงเรียน สมุด ดินสอและอื่น ๆ เป็นต้น
2. กระบวนการ (Process) หมายถึง วิธีการต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่ผลงาน หรือผลผลิตของระบบและในระบบการศึกษา ได้แก่ วิธีการสอนต่าง ๆ เป็นต้น
3. ผลงาน (Output) หรือเรียกอีกอย่างว่า ผลผลิต (Product) ในที่นี้หมายถึงความสำเร็จในลักษณะต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพ หรือประสิทธิผลในระบบการศึกษา

ภาพประกอบ 9 ทฤษฎีระบบ (Kathryn & David, 1998, p. 55)

ทั้งสามส่วนนี้ มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันขาดสิ่งใดไม่ได้ นอกจากนี้ ยังพบว่ามีความเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินการในองค์กร

สรุปได้ว่า ทฤษฎีระบบ ของ Kathryn และ David นั้น มีส่วนสำคัญสามส่วน ได้แก่

- 1) สิ่งที่ป้อนเข้าไป (Input) 2) กระบวนการ (Process) และ 3) ผลงาน (Output) โดยแต่ละส่วนจะต้องมีความเกี่ยวข้องกันเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายขององค์การ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรเทพ ภูมิภักดีพรรณ (2550) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเหนือผู้นำสำหรับผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน และหาประสิทธิภาพของรูปแบบภาวะผู้นำเหนือผู้นำสำหรับผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน พบว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ประกอบด้วย 7 ด้านเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ 1) ด้านสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน 2) ด้านการทำให้เป็นผู้นำตนเอง 3) ด้านอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง 4) ด้านกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง 5) ด้านผู้นำแสดงเป็นแบบฉบับที่เป็นผู้นำตนเอง 6) ด้านอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์ และ 7) ด้านสร้างรูปแบบความคิดทางบวก ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบโดยนำไปใช้ทดลองในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน พบว่า ผู้เข้าอบรมหลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำมีภาวะผู้นำสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่ารูปแบบภาวะผู้นำเหนือผู้นำมีประสิทธิภาพ

มนังค์ อังควาณิช (2553) ได้ศึกษานโยบายการศึกษากับการพัฒนาประเทศมาเลเซีย ค.ศ. 1981-2003 เพื่อศึกษาการกำหนดนโยบายการศึกษาของประเทศมาเลเซียสมัยรัฐบาล นายกรัฐมนตรีมหเดร์ บิน โมฮามัด เป็นผู้นำประเทศ (ค.ศ. 1981-2003) พบว่า นโยบายการศึกษาได้ปรับเปลี่ยนจากการใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างอัตลักษณ์ทางสังคมที่วางอยู่บนฐานความคิดว่า ประเทศมาเลเซียเป็นดินแดนของชาวมลายูเป็นการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับศักยภาพของชาวมลายูโดยรวม เพื่อนำประเทศมาเลเซียไปสู่ความเป็นหนึ่งเดียว ซึ่งจะส่งผลต่อการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ทั้งในระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติในอนาคต

อารีรัตน์ ชูรวง (2554) ได้ศึกษาการประเมินการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 23 จังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยใช้รูปแบบการประเมินรูปแบบซิป (CIPP Model) ศึกษาผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) จำนวน 200 คน ผลการศึกษาพบว่า การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 23 จังหวัดพิษณุโลก มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้านมีผลการประเมิน ดังนี้

- 1) การประเมินบริบทของการจัดการศึกษามีความเหมาะสมมากที่สุด พบว่า การจัดการศึกษาเป็นทางเลือกสำหรับนักเรียนด้อยโอกาสที่มีความประสงค์จะเรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายควบคู่กับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ การจัดการศึกษาเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาอาชีวศึกษาแก่นักเรียนด้อยโอกาสตามความถนัดและความความสนใจ และการจัด

การศึกษาสามารถผลิตนักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถทางด้านวิชาชีพและเหมาะสมกับทิศทางการพัฒนาประเทศ และรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และการจัดการศึกษาระดับสูง 2) การประเมินปัจจัยนำเข้าของการจัดการศึกษา พบว่า ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ด้านความพร้อมของครูผู้สอน ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านงบประมาณมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 3) การประเมินกระบวนการของการจัดการศึกษา พบว่าด้านการจัดการศึกษา และด้านการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 4) การประเมินผลผลิตของการจัดการศึกษา พบว่า นักเรียนทุกคนจบการศึกษาตามหลักสูตรนักเรียนมีความพร้อมในการประกอบอาชีพอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนมองเห็นความก้าวหน้าในวิชาชีพที่ตนเองเลือกปฏิบัติ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีความภาคภูมิใจในอาชีพที่ตนเองเลือกปฏิบัติ

ดวงทิพย์ วิบูลย์ศักดิ์ชัย (2555) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาารูปแบบความร่วมมือด้านการวิจัยระหว่างมหาวิทยาลัยกับภาคอุตสาหกรรม พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานความร่วมมือด้านการวิจัยระหว่างมหาวิทยาลัยกับภาคอุตสาหกรรม พบว่า มีการดำเนินงานความร่วมมือโดยแบ่งตามลักษณะการดำเนินงาน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านหลักการความร่วมมือ ด้านโครงสร้างและกลไกความร่วมมือ ด้านทรัพยากรที่ใช้สนับสนุนความร่วมมือ และด้านกระบวนการดำเนินการความร่วมมือ ส่วนปัญหาที่สำคัญของการดำเนินงานความร่วมมือ คือ มหาวิทยาลัยและภาคอุตสาหกรรมบางส่วนยังไม่เห็นความสำคัญและขาดแรงจูงใจในการดำเนินงานความร่วมมือด้านการวิจัย อีกทั้งยังขาดระบบการดำเนินงานที่ชัดเจน และ 2) รูปแบบการดำเนินงานความร่วมมือด้านการวิจัยระหว่างมหาวิทยาลัยกับภาคอุตสาหกรรม มีองค์ประกอบดังนี้ ด้านหลักการความร่วมมือ 15 ข้อ ด้านโครงสร้างและกลไกความร่วมมือ 12 ข้อ ด้านทรัพยากรที่ใช้สนับสนุนความร่วมมือ 12 ข้อ และด้านกระบวนการดำเนินการความร่วมมือ 15 ข้อ จากการตรวจสอบเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติของร่างรูปแบบความร่วมมือด้านการวิจัยระหว่างมหาวิทยาลัยกับภาคอุตสาหกรรม โดยรวมในแต่ละด้านและแต่ละข้อ พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ธานินทร์ ศรีชมภู, สุกัญญา แซ่ม้อย, วิทยา จันทร์ศิลา และผดุงชัย ภูพัฒน์ (2557) ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อพัฒนาารูปแบบการบริหารงานสถานศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า 1) การบริหารงานดังกล่าวมี องค์ประกอบ เริ่มต้นจากนำปัจจัยนำเข้าและไปสู่กระบวนการผลิตจนได้ผลผลิต มีปัจจัยเงื่อนไขไปสู่ผลสำเร็จ 2) รูปแบบการบริหารงานมี 5 ส่วน ที่เป็นการขับเคลื่อนการบริหารงานสู่ผลความสำเร็จ คือ คณะกรรมการบริหารงานระบบทวิภาคี การสร้างขอบข่ายงานการบริหารงาน ที่มี 8 ภารกิจ กระบวนการวางแผน การจัดองค์กร การนำองค์กร การสั่งการให้ลงมือปฏิบัติ และปิดท้ายด้วยการควบคุมตรวจสอบและ

ประเมินผล เพื่อนำไปการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แก้ไขและพัฒนา การสร้างสมรรถนะเพิ่มให้กับผู้ผ่านระบบการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 3 สมรรถนะ และปัจจัยที่มาจากข้อกำหนดเพื่อผลสำเร็จในการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 3) การประเมินผลรูปแบบการบริหารงาน โดยประเมินพัฒนาขึ้นมีโอกาสเป็นไปได้สูงในการปฏิบัติจริงอยู่ ได้ผลการประเมินในระดับมาก และเป็นประโยชน์ในภาพรวมอย่างมาก

สิริอร สกุลเดช, ญาณภัทร สีหะมงคล และ อนันท์ งามสะอาด (2559) ได้ศึกษาการประเมินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ตามแนวคิดการประเมินที่ใช้ทฤษฎีเป็นฐาน: การวิเคราะห์สมการโครงสร้างพหุระดับ เพื่อ 1) พัฒนาทฤษฎีโปรแกรมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 2) พัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพหุระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพผู้เรียน 3) ประเมินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และ 4) ตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพหุระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพผู้เรียน พบว่า ทฤษฎีโปรแกรมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประกอบด้วย 2 ส่วนหลัก คือ โมเดลการจัดกระทำ และโมเดลการเปลี่ยนแปลงที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์และเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพหุระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีจำนวน 2 ระดับ ได้แก่ ระดับผู้เรียน และระดับกลุ่มผู้เรียน ประกอบด้วย 10 ตัวแปร โดยตัวแปรทุกตัวผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 70 ที่กำหนดไว้ และผลการตรวจสอบตรงของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพหุระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของผู้เรียน พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผู้เรียน คือ คุณภาพของครูฝึก

กิติมา ชุมอาจ และกมลพร กัลยาณมิตร (2560) ได้ศึกษา ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาแรงงาน กรณีศึกษา ด้านการเขียนแบบและผลิตด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการผลิต เพื่อศึกษาปัจจัยปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนเกี่ยวกับการพัฒนาแรงงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเขียนแบบและการผลิตโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และเก็บแบบสอบถาม พบว่า สาเหตุของปัญหาความขาดแคลน ได้แก่ ความล้มเหลว ไม่ต่อเนื่องและความขัดแย้งในการนำนโยบายไปปฏิบัติงบประมาณมีไม่เพียงพอ ภาพลักษณ์ในทางลบของนักศึกษาอาชีวศึกษา ขาดความพร้อมในการสอนและด้านเทคโนโลยี สิ่งที่ค้นพบจากงานวิจัยนี้ คือ นักศึกษาส่วนใหญ่ตัดสินใจด้วยตัวเองในการเลือกเรียน จากเนื้อหาสาระของรายวิชาน่าสนใจ และครูผู้สอน ตลอดจนอาจารย์แนะแนว และยังพบว่า ภาครัฐควรมุ่งเน้นไปในเรื่องปฏิบัติได้จริง จริงใจในการแก้ปัญหา ภาคการศึกษาควรต้องมีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้จริงหลังจากจบการศึกษา ภาคเอกชนต้องการการสนับสนุนด้านมาตรการลดหย่อนภาษี และการฝึกอบรม

ชลธาร สมานธิ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วม หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนในโรงเรียน สบเมยวิทยาคม และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วม หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) จำนวน 21 คน เป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการ แบบการหาประสิทธิภาพของคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า มีปัญหาในด้านการวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน เนื่องจากยังไม่มี การสำรวจสถานประกอบการ ข้อมูลพื้นฐาน ความจำเป็นและความต้องการของชุมชน สาขาวิชาไม่ได้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน และไม่ได้เตรียมความพร้อมของวิทยากรจากวิทยาลัยการอาชีพแม่ฮ่องสอน คู่มือการพัฒนาเมืองประกอบด้วย ตอนที่ 1 แนวทางการดำเนินการจัดการศึกษาวิชาชีพในโรงเรียน สบเมยวิทยาคม ตอนที่ 2 แนวทางการจัดโครงสร้างหลักสูตรของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม และตอนที่ 3 แนวทางการจัดการเรียนการสอน และประสิทธิภาพของการพัฒนาคู่มือ คือ ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีระดับสูงสุด คือ ด้านความเหมาะสม รองลงมา คือ ด้านความเป็นไปได้

ณัฐวิทย์ มุงเมือง และบุญสม วราเอกศิริ (2560) ศึกษาวิจัยการพัฒนาความร่วมมือ การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพในภาคเหนือตอนบน ผลการศึกษาพบว่า ความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพในภาคเหนือตอนบน ตามองค์ประกอบห้าด้าน ได้แก่ ประการแรก การติดตามและประเมินผล ประการที่สอง การตัดสินใจ พัฒนาและแก้ปัญหา ประการที่สาม การทำงานร่วมกัน ประการที่สี่ การค้นหาปัญหา และประการ สดสุดท้าย การวางแผนการพัฒนา มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความร่วมมือ ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามองค์ประกอบ 4 ด้าน พบว่า ปัจจัยที่พยากรณ์ความร่วมมือ ในการจัดการอาชีวศึกษาแบบระบบทวิภาคี ได้แก่ อันดับแรก คือ ด้านบุคลากร ถัดมาคือ การจัดการ เรียนการสอน การบริหารและหลักสูตร

เบญจวรรณ ศรีคานวล, ปัญญา ทองนิล และกาญจนา บุญส่ง (2560) ศึกษาปัจจัยที่ ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในจังหวัดลำปาง สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลในการบริหาร จัดการ ศึกษาระดับความสำเร็จในการจัดการ และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัด การศึกษา ผลการวิจัย สรุปได้ว่า 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลในการจัดการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดคือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือ ด้านนักเรียน ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสถานประกอบการ ด้านชุมชน

ด้านผู้บริหาร และด้านครูผู้สอน ตามลำดับ 2) ระดับความสำเร็จในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก ด้านสมรรถนะวิชาชีพส่งผลมากที่สุด และด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์รองลงมา 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษา คือด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านชุมชน และด้านสถานประกอบการ

ธนิต แข็งขยัน (2560) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการจัดการศึกษาด้วยระบบทวิศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการจัดการศึกษาด้วยระบบทวิศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการจัดการศึกษาด้วยระบบทวิศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า 1) ความคิดเห็นของครูต่อการจัดการศึกษาด้วยระบบทวิศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านงานอาชีวศึกษาระบบทวิศึกษา ด้านงานสื่อการเรียนการสอน ด้านงานวัดผลประเมินผล และด้านงานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู ต่อการจัดการศึกษาด้วยระบบทวิศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 3) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการจัดการศึกษาด้วยระบบทวิศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

อุดมศักดิ์ มีสุข (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาช่างอุตสาหกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาช่างอุตสาหกรรมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาช่างอุตสาหกรรมในสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ พบว่า 1) การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาช่างอุตสาหกรรมในสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลางมีปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร การประชาสัมพันธ์และการประสานงาน การนิเทศการศึกษา และการวัดและประเมินผลทางการศึกษา 2) รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาช่างอุตสาหกรรม ประกอบด้วยปัจจัยการจัดการเรียนการสอนการจัดทำหลักสูตร การประชาสัมพันธ์และการประสานงาน การนิเทศการศึกษา และการวัดและประเมินผล ทางการศึกษา ปัจจัยทั้งหมดสามารถอธิบายความสำเร็จของการพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาช่างอุตสาหกรรมได้ร้อยละ 82.90 โดยปัจจัยที่มีผลสูงสุด ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน รองลงมา คือการวัดและประเมินผลทางการศึกษาการนิเทศ การศึกษาการประชาสัมพันธ์และการประสานงาน และการจัดทำหลักสูตรของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสาขาช่างอุตสาหกรรม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดทำแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการแรงงาน คุณลักษณะแรงงาน แนวโน้มอาชีพภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ และแบบความร่วมมือ เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interviews) และระยะที่ 2 จัดทำแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน ซึ่งมีรายละเอียดการนำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย แบ่งได้เป็น 2 ระยะ และมีขั้นตอนดังตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอน	วิธีการดำเนินการ	ผลผลิต
ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการแรงงาน คุณลักษณะแรงงาน แนวโน้มอาชีพภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ และแบบความร่วมมือ เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”		
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร	การศึกษาเอกสาร แนวคิด	ขอบข่ายเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ
1.1 ความต้องการแรงงาน กำลังคนอาชีวศึกษา	ทฤษฎี และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับ การวางแผน ความต้องการแรงงาน	การวางแผน ความต้องการแรงงาน กำลังคน คุณลักษณะแรงงาน
1.2 คุณลักษณะแรงงาน	กำลังคน แนวโน้มอาชีพ	แนวโน้มอาชีพภาคอุตสาหกรรมและ
1.3 แนวโน้มอาชีพ ภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจ บริการ	ภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ และแบบความร่วมมือทางการศึกษา	ธุรกิจบริการ และแบบความร่วมมือ ทางการศึกษาอาชีวศึกษาตาม
1.4 แบบความร่วมมือทาง การศึกษาอาชีวศึกษา	ต้นแบบ	นโยบายเมืองต้นแบบ

ตาราง 3 (ต่อ)

ขั้นตอน	วิธีการดำเนินการ	ผลผลิต
ระยะที่ 1 (ต่อ)		
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาความต้องการแรงงาน กำลังคน อาชีวศึกษา	การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interviews) เกี่ยวกับการวางแผนความต้องการแรงงานกำลังคน อาชีวศึกษา คุณลักษณะแรงงาน แนวโน้มอาชีวภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ และแบบความร่วมมือทางการศึกษาอาชีวศึกษา ตามนโยบายเมืองต้นแบบ	ความต้องการแรงงานกำลังคน อาชีวศึกษา คุณลักษณะ แนวโน้ม อาชีวภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ และแบบความร่วมมือทางการศึกษาอาชีวศึกษา พื้นที่เมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”
ขั้นตอนที่ 3 พิจารณาความเหมาะสมด้านเนื้อหาโดยวิเคราะห์ข้อมูล และนำแนวคิดความร่วมมือดำเนินการศึกษา และความร่วมมือในเชิงจัดการต่าง ๆ มาโดยสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเทียบเคียงเป็นความร่วมมือการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา และสังเคราะห์จัดอันดับ การดำเนินการง่ายไปยาก	นำขอบข่ายเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความต้องการแรงงาน กำลังคน คุณลักษณะ แนวโน้มอาชีวภาคอุตสาหกรรม ธุรกิจบริการ และแบบความร่วมมือทางการศึกษา อาชีวศึกษาที่มีความสอดคล้องกับพื้นที่เมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา	(ร่าง) ความต้องการแรงงาน กำลังคน คุณลักษณะ แนวโน้มอาชีวภาคอุตสาหกรรม ธุรกิจบริการ และแบบความร่วมมือทางการศึกษา อาชีวศึกษาที่มีความสอดคล้องกับพื้นที่เมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”
ขั้นตอนที่ 4 พิจารณา (ร่าง) ความต้องการแรงงาน กำลังคน คุณลักษณะ แนวโน้มอาชีวภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ และแบบความร่วมมือทางการศึกษาอาชีวศึกษา ที่มีความสอดคล้องกับพื้นที่เมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยผู้ทรงคุณวุฒิ	นำ (ร่าง) ความต้องการแรงงาน กำลังคน คุณลักษณะ แนวโน้มอาชีวภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ และแบบความร่วมมือทางการศึกษา อาชีวศึกษาที่มีความสอดคล้องกับพื้นที่เมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” วิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)	ความต้องการแรงงาน กำลังคน คุณลักษณะ แนวโน้มอาชีวภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ และแบบความร่วมมือทางการศึกษา อาชีวศึกษา ที่มีความสอดคล้องกับพื้นที่เมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

ตาราง 3 (ต่อ)

ขั้นตอน	วิธีการดำเนินการ	ผลผลิต
<p>ระยะที่ 2 จัดทำแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน</p>		
<p>ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา</p>	<p>นำความต้องการแรงงานกำลังคน คุณลักษณะ แนวโน้มอาชีพ ภาคอุตสาหกรรม ธุรกิจบริการ และแบบความร่วมมือทางการศึกษา อาชีวศึกษาที่มีความสอดคล้องกับพื้นที่เมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” มาร่างเป็นแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา และสังเคราะห์ข้อมูลจากการวิเคราะห์ด้านความต้องการแรงงาน กำลังคน คุณลักษณะ แนวโน้มอาชีพ ภาคอุตสาหกรรม ธุรกิจบริการ และแบบความร่วมมือทางการศึกษา อาชีวศึกษา แล้วจัดอันดับดำเนินการภาระงานไปสู่ความซับซ้อน</p>	<p>(ร่าง) แผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน</p>
<p>ขั้นตอนที่ 2 ยืนยันแผน</p>	<p>นำ (ร่าง) พัฒนาอัตราากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน</p> <p>1. สัมภาษณ์ผู้บริหารหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและพัฒนาากำลังคนอาชีวศึกษา และหน่วยงานเอกชนที่ใช้กำลังคนอาชีวศึกษา</p> <p>2. เสนอผู้ทรงคุณวุฒิที่มี</p>	<p>แผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน</p>

ตาราง 3 (ต่อ)

ขั้นตอน	วิธีการดำเนินการ	ผลผลิต
ระยะที่ 2 (ต่อ)	<p>บทบาทให้นโยบายและติดตาม นโยบายการปฏิบัติโดยการจัดทำ แบบประเมินให้ประเมิน ได้แก่ รอง ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ปรึกษา ผู้แทนพิเศษของรัฐบาลภาคใต้ ชายแดน ผู้อำนวยการสำนักงาน พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคใต้ จากนั้นทำการประมวลผล การประเมิน</p>	

ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการแรงงาน คุณลักษณะแรงงาน แนวโน้มอาชีพภาคอุตสาหกรรม และธุรกิจบริการ และแบบความร่วมมือ เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารความต้องการแรงงานกำลังคนอาชีวศึกษา และแบบความร่วมมือทางการศึกษาอาชีวศึกษา โดยศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน ความต้องการแรงงานกำลังคน และแบบความร่วมมือทางการศึกษาอาชีวศึกษาตามนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อให้ได้ข้อบ่งชี้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน ความต้องการแรงงานกำลังคนตามนโยบายเมืองต้นแบบ และแบบความร่วมมือทางการศึกษาอาชีวศึกษา เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดแก่ผู้วิจัยในการเชื่อมโยงกับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อเป็นโครงสร้างให้ผู้วิจัยได้มีกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่มีความครอบคลุม เรื่อง การวางแผน ความต้องการแรงงาน กำลังคน และแผนการจัดการศึกษาที่มีการบูรณาการของแต่ละจังหวัดและของเมืองต้นแบบในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาข้อมูลความต้องการแรงงานกำลังคน ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการวางแผน ความต้องการแรงงาน กำลังคน ตามนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ตามกระบวนการของการวิจัยแบบกรณีศึกษา (Case Study) (Cresswell, 1998 อ้างถึงใน ชาย โพธิ์สิตา, 2554) ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Law et al., 1998) โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคน ประกอบด้วย ประธานอาชีวศึกษาจังหวัด ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา ส่วนที่ 2 บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรมหรือสถานประกอบการ ประกอบด้วย ผู้ประกอบการหอการค้าจังหวัด สมาคมอุตสาหกรรมจังหวัด รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น 10 คน คัดเลือกโดยเจาะจง ผู้ที่เป็นผู้บริหารหอการค้าจังหวัดและผู้บริหารสมาคมอุตสาหกรรมจังหวัด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยในครั้งนี้ใช้การรวบรวมข้อมูล โดยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ตัวผู้วิจัย และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview Protocol) เกี่ยวกับการวางแผนความต้องการแรงงาน คุณลักษณะแรงงาน แนวโน้มอาชีพภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ และแบบความร่วมมือ เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

2.1 ตัวผู้วิจัย การทำวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุด เพราะเป็นผู้ที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์หรือปรากฏการณ์ในการศึกษาข้อมูลนั้น ๆ (Research as a Key Instrument) (ชาย โพธิ์สิตา, 2554)

2.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview Protocol) เกี่ยวกับการวางแผนความต้องการแรงงาน คุณลักษณะแรงงาน แนวโน้มอาชีพ เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยมีวิธีการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือดังนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากำลังคน ตามนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการแรงงาน คุณลักษณะแรงงาน แนวโน้มอาชีพภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ และแบบความร่วมมือ เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยแบบสัมภาษณ์จะไม่มีคำถามคำตอบ ซึ่งจะเป็นการให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เล่าถึงสภาพการดำเนินการ ที่มีความสอดคล้องกับความต้องการและนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยไม่มีการกำหนดกรอบ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลอย่างอิสระตรงไปตรงมา โดยผู้วิจัยจะมีโครงสร้างของกรอบแนวคิดไว้กับผู้วิจัยเอง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการทำหน้าที่เชื่อมโยงกับโครงสร้างทางกรอบแนวคิดและทฤษฎีด้วยตัวผู้วิจัยเอง

2.2.2 นำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อปรับปรุงแก้ไข

2.2.3 นำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบการใช้ภาษา และความครอบคลุมของเนื้อหาของประเด็นข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย ซึ่งมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- 1) เป็นนักวิชาการด้านการวิจัยการศึกษา จำนวน 1 คน
- 2) เป็นนักวิชาการด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ จำนวน 1 คน
- 3) เป็นผู้อำนวยการวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษา จำนวน 1 คน

2.2.4 ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิให้ได้แบบสัมภาษณ์ กิ่งโครงสร้างที่สมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการพรรณารายละเอียดของสิ่งที่ศึกษา โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interviews) การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการศึกษาเอกสาร มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.1 ติดต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประสานงานกำหนดวันและเวลาในการขอเข้าสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยเข้าไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ณ สถานที่ทำงานจริงของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

3.2 ขออนุญาตจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อส่งถึงประธานสภาอุตสาหกรรม ประธานหอการค้า แรงงานจังหวัด และผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน ได้ดำเนินการนัดหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวันเวลาที่แจ้ง

3.3 ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลตามวันเวลาที่ได้นัดหมายไว้ต่อประธานสภาอุตสาหกรรม ประธานหอการค้า แรงงานจังหวัด และผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน โดยเริ่มต้นจากการแนะนำตนเอง แจ้งวัตถุประสงค์ของวิจัย และการสัมภาษณ์ครั้งนี้ขออนุญาตบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์ เน้นเรื่องการรักษาความลับของข้อมูลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รวมถึงหยุดการสัมภาษณ์ทันทีที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญไม่ประสงค์ที่จะให้สัมภาษณ์

3.4 ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้เวลาประมาณ 1.30-2 ชั่วโมง นอกจากนั้นผู้วิจัยจะใช้การเก็บข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนพัฒนากำลังคนเพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วย

3.5 การเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยจะไม่นำข้อมูลสำคัญที่เป็นของผู้ให้สัมภาษณ์ไปแสดงในงานวิจัย เช่น ชื่อ นามสกุล โดยผู้วิจัยจะใช้นามสมมติ เป็นการป้องกันการเกิดผลกระทบต่อการทำงานหรือองค์กรของผู้ให้สัมภาษณ์ เพราะการรักษาความลับของข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นจรรยาบรรณของนักวิจัยเชิงคุณภาพ (นิศา ชูโต, 2551) ทั้งนี้ผู้วิจัยเป็นผู้ใช้ข้อมูลนั้นและจะทำลายข้อมูลดังกล่าวทันทีหลังจากจบงานวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์และตีความที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนความต้องการแรงงาน กำลังคน และแบบความร่วมมือทางการศึกษาอาชีวศึกษา ตามนโยบายเมืองต้นแบบ“สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยผู้วิจัยจะดำเนินการตรวจสอบข้อมูลสามเส้า

(Triangulation) เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในด้านความถูกต้องของข้อมูลที่ทำให้การเก็บรวบรวม และใช้เทคนิคการจำแนกและการจัดระบบข้อมูล (Typology and Taxonomy) และการวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction) เพื่อให้ได้ประเด็นข้อบ่งชี้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความต้องการแรงงาน คุณลักษณะแรงงาน แผนการจัดการศึกษา และแบบความร่วมมือ ที่มีความสอดคล้องกับพื้นที่เมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมด มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินเนื้อหา ผู้วิจัยนำข้อบ่งชี้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน ความต้องการแรงงาน กำลังคน และแบบความร่วมมือทางการศึกษาอาชีวศึกษา ตามนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการแรงงาน คุณลักษณะแรงงาน และแบบความร่วมมือทางการศึกษาอาชีวศึกษา ตามนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

ขั้นตอนที่ 4 พิจารณาข้อบ่งชี้ความต้องการแรงงาน คุณลักษณะแรงงาน และแบบความร่วมมือทางการศึกษาอาชีวศึกษา ตามนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Law et al., 1998) จำนวน 10 คน เพื่อตอบวัตถุประสงค์วิจัย ข้อที่ 1 และวัตถุประสงค์วิจัยข้อที่ 3 และ 6 คน (More, 1985) เพื่อตอบวัตถุประสงค์วิจัย ข้อที่ 2 ดังนี้

1.1 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการโดยเลือกจากผู้มีบทบาท นำนโยบายไปปฏิบัติจริง ได้แก่ ประธานอาชีวศึกษาจังหวัด นราธิวาส ยะลา ปัตตานี และตัวแทนผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาใน 3 จังหวัด ภาคใต้ชายแดน 5 คน เพื่อให้สัมภาษณ์ในวัตถุประสงค์ที่ 1 และวัตถุประสงค์ที่ 3 สำหรับวัตถุประสงค์ที่ 2 ใช้ผู้ให้สัมภาษณ์ 3 คน ทุกคนต้องอยู่ในพื้นที่ไม่ต่ำกว่า 5 ปี

1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชน โดยเลือกจากหอการค้า สภาอุตสาหกรรมจังหวัด นราธิวาส ยะลา ปัตตานี 5 คน เพื่อให้สัมภาษณ์ในวัตถุประสงค์ที่ 1 และวัตถุประสงค์ที่ 3 สำหรับวัตถุประสงค์ที่ 2 ใช้ผู้ให้สัมภาษณ์ 3 คน ทุกคนต้องอยู่ในพื้นที่ไม่ต่ำกว่า 5 ปี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

2.1 เอกสารประกอบการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับข้อบ่งชี้ความต้องการแรงงาน คุณลักษณะแรงงาน และแบบความร่วมมือทางการศึกษาอาชีวศึกษา ตามนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน

2.2 แบบคำถามการสัมภาษณ์

2.3 เทปบันทึกเสียง

2.4 ตัวผู้วิจัย (Research as a Key Instrument) ผู้วิจัยเป็นผู้ที่มีหน้าที่หลักสำคัญในการดำเนินการวิจัย (ชาย โปธิสิตา, 2554) เพราะเป็นผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์โดยตรงต่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการนัดหมายวัน เวลากับผู้ทรงคุณวุฒิ และได้มีหนังสือราชการแนะนำตัวเพื่อขอสัมภาษณ์ที่ลงนามออกจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อส่งถึงผู้ทรงคุณวุฒิพร้อมแนบคำถามสัมภาษณ์เอกสารสรุปขอขบคายความต้องการแรงงาน คุณลักษณะแรงงาน และแบบความร่วมมือทางการศึกษาอาชีวศึกษา ตามนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน ให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาก่อนการจัดสัมมนา 2 สัปดาห์ ดังต่อไปนี้

3.1 ผู้วิจัยทำหน้าที่ดำเนินการสัมภาษณ์

3.2 ผู้วิจัยนำเสนอการสัมภาษณ์เป็น 4 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์

ช่วงที่ 2 ทำความรู้จัก สร้างความสนิทสนมแก่ผู้ให้สัมภาษณ์

ช่วงที่ 3 นำเสนอขอขบคายความต้องการแรงงาน คุณลักษณะแรงงาน และแบบความร่วมมือทางการศึกษาอาชีวศึกษา ตามนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน พร้อมแบบข้อคำถามเพื่อการสัมภาษณ์

ช่วงที่ 4 สัมภาษณ์ตามลำดับของข้อคำถาม

3.3 ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ 1 ชั่วโมง ถึง 1 ชั่วโมง 30 นาที

3.4 จัดพิมพ์ข้อความตามเทปบันทึกเสียงของผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคนที่ให้สัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้วิธีการนับความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction) (ชุมพล เสมอจันทร์, 2553)

ระยะที่ 2 จัดทำแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน

ขั้นตอนที่ 1 การร่างแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ผู้วิจัยนำความต้องการแรงงาน คุณลักษณะแรงงาน และแบบความร่วมมือทางการศึกษาอาชีวศึกษา ตามนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน มาทำการร่างแผนการผลิตและพัฒนาากำลังคนอาชีวศึกษาร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่ง (ร่าง) แผนพัฒนากำลังคน

อาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน

ขั้นตอนที่ 2 ยืนยันแผน ผู้วิจัยนำ (ร่าง) แผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิจากนั้นประมวลคำตอบ จำนวน 10 คน เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 และ 6 คน ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อปรับปรุง เสนอแนะการจัดทำแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน

1. กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างในการให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย กลุ่มผู้ร่วมวิจัยด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Law et al., 1998) ประกอบด้วย ผู้บริหารองค์การราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดภาคใต้ชายแดน ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ประกอบด้วยประธานอาชีวศึกษาจังหวัดและผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษา ที่อยู่ในพื้นที่ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 5 คน เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พร้อมด้วยประธานหอการค้า ประธานสภาอุตสาหกรรม ตัวแทนผู้บริหารโรงงานอุตสาหกรรมจังหวัดภาคใต้ชายแดน จำนวน 5 คน เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 วัตถุประสงค์วิจัยข้อที่ 3 ผู้บริหารองค์การราชการ ประกอบด้วย ประธานอาชีวศึกษาจังหวัดภาคใต้ชายแดนและตัวแทนผู้อำนวยการอาชีวศึกษา ที่อยู่ในพื้นที่ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พร้อมด้วยประธานหอการค้า ประธานสภาอุตสาหกรรม ตัวแทนผู้บริหารโรงงานอุตสาหกรรมจังหวัดภาคใต้ชายแดน จำนวน 3 คน เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

2.1 เอกสารประกอบการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับขอบข่ายความต้องการแรงงาน คุณลักษณะแรงงาน และแบบความร่วมมือทางการศึกษาอาชีวศึกษา ตามนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน

2.2 แบบคำถามการสัมภาษณ์

2.3 เทปบันทึกเสียง

2.4 ตัวผู้วิจัย (Research as a Key Instrument) ผู้วิจัยเป็นผู้ที่มีหน้าที่หลักสำคัญในการดำเนินการวิจัย (ชาย โพธิ์สิตา, 2554) เนื่องจากเป็นผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์โดยตรงต่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการนัดหมายวัน เวลากับผู้ทรงคุณวุฒิ และได้มีหนังสือราชการแนะนำตัวเพื่อขอสัมภาษณ์ที่ลงนามออกจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อส่งถึงผู้ทรงคุณวุฒิพร้อมแนบคำถามสัมภาษณ์ เอกสารสรุป ขอบข่ายความต้องการแรงงาน คุณลักษณะแรงงาน และแบบความร่วมมือทางการศึกษา อาชีวศึกษา ตามนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ ชายแดน ให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาก่อนการจัดสัมมนา 2 สัปดาห์ ดังต่อไปนี้

3.1 ผู้วิจัยทำหน้าที่ดำเนินการสัมภาษณ์

3.2 ผู้วิจัยนำเสนอการสัมภาษณ์เป็น 4 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์

ช่วงที่ 2 ทำความรู้จัก สร้างความสนิทสนมแก่ผู้ให้สัมภาษณ์

ช่วงที่ 3 นำเสนอขอบข่ายความต้องการแรงงาน คุณลักษณะแรงงาน และแบบความร่วมมือทางการศึกษาอาชีวศึกษา ตามนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน พร้อมแนบข้อคำถามเพื่อการสัมภาษณ์

ช่วงที่ 4 สัมภาษณ์ตามลำดับของข้อคำถาม

3.3 ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ 1 ชั่วโมง ถึง 1 ชั่วโมง 30 นาที

3.4 จัดพิมพ์ข้อความตามเทปบันทึกเสียงของผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคนที่ให้สัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยบันทึกเทปการสนทนากลุ่มผู้ร่วมวิจัยและถอดความจากเทป ตรวจสอบข้อมูลกับผู้บันทึกการสัมภาษณ์เพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล และจัดกระทำข้อมูลของการสนทนากลุ่มผู้ร่วมวิจัยด้วยวิธีการจัดกลุ่มข้อมูล (Clustering) จากนั้นหาความคล้ายคลึงของข้อมูล เช่น ความเหมือน หรือความคล้ายคลึงของข้อเสนอแนะของผู้ร่วมวิจัยแต่ละท่าน เมื่อได้ข้อค้นพบความเหมือน ความต่างจากข้อเสนอแนะ จึงทำการประมวลข้อมูลเพื่อสรุปประเด็นการพัฒนา และทำการปรับปรุงแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดนให้มีความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความครอบคลุมมากที่สุด

ยืนยันแผนขั้นสุดท้าย

ดำเนินการนำ (ร่าง) พัฒนาอัตรากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน มาประมวลผลสรุป และให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ประเมินดังนี้

1. นำ (ร่าง) พัฒนาอัตรากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน เสนอผู้ทรงคุณวุฒิที่มีบทบาทให้

นโยบายและติดตามนโยบายการปฏิบัติโดยการจัดทำแบบประเมินให้ประเมิน ได้แก่ รองปลัด
กระทรวงศึกษาธิการ ที่ปรึกษาผู้แทนพิเศษของรัฐบาล (ด้านการศึกษา) ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมภาคใต้

2. ทำการประมวลผลการประเมิน เพื่อนำผลประเมินมารวมเพื่อตอบคำถาม
วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อตอบวัตถุประสงค์วิจัยข้อที่ 2 และเพื่อตอบวัตถุประสงค์วิจัยข้อที่ 3
โดยการนำผลสรุปของวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ข้อที่ 2 และข้อที่ 3 มาเรียงต่อกันเป็นแนวตั้ง

3. ให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ประเมินโดยมีคะแนนประเมิน 5 ระดับ ในการ
ประเมินความสอดคล้องกับนโยบายรัฐและความสามารถในการนำไปใช้ โดยให้ความหมาย 5
หมายถึง มากที่สุด 4 หมายถึง มาก 3 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง น้อย 1 หมายถึง น้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการแรงงาน ประเภทของแรงงาน คุณลักษณะแรงงาน แผนการพัฒนา และแบบความร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาร่วมกับภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนนโยบาย “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” และนำไปสร้างแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดนผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ความต้องการแรงงาน คุณลักษณะแรงงานและแผนจัดการศึกษา เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาความต้องการแรงงาน คุณลักษณะแรงงานและแผนจัดการศึกษา เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” สรุปผลการวิเคราะห์ ดังนี้

สำหรับการหาข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 นี้ ใช้วิธีสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิข้าราชการ 4 คน ภาคเอกชน 6 คน ภาคราชการประกอบด้วย ผู้อำนวยการอาชีวศึกษาจังหวัดนราธิวาส จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และผู้อำนวยการศูนย์ประสานงานการศึกษาจังหวัดชายแดนใต้ ภาคเอกชน 6 คน ได้แก่ ประธานสภาอุตสาหกรรม จังหวัดนราธิวาส จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี โดยมีคำถาม 4 ข้อ คำถามข้อที่ 2.1 ท่านคิดว่าแนวโน้มการเติบโตอุตสาหกรรมของพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดนในอนาคต (ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2563-2568) ในด้านประเภทอุตสาหกรรม และจำนวนแรงงานควรเป็นอย่างไร คำถาม 2.5 ท่านคิดว่าในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน กำลังคนอาชีวศึกษาต้องมีลักษณะอย่างไร จะได้คำตอบของความต้องการแรงงาน คุณลักษณะแรงงาน คำถามข้อที่ 2.2, 2.3 และ 2.4 ได้แก่ 2.2 ท่านคิดว่าในอนาคตอุตสาหกรรมใดมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดน และควรมีการพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมดังกล่าวอย่างไรบ้าง 2.3 ท่านคิดว่าเมื่อมีการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมของพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน จะมีงานหรืออาชีพใดเกิดขึ้นบ้าง 2.4 ท่านคิดว่า ความต้องการแรงงานในพื้นที่ของจังหวัดภาคใต้ชายแดน มีความต้องการแรงงานด้านใดบ้าง จะตอบว่าแผนการศึกษาอาชีวศึกษามีองค์ประกอบสำคัญอะไรบ้าง จากนั้นจะสามารถเขียนแผนการจัดการศึกษาได้

คำถาม 2.1 ท่านคิดว่าแนวโน้มการเติบโตอุตสาหกรรมของพื้นที่จังหวัดภาคใต้ ชายแดนในอนาคต (ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2563-2568) ในด้านประเภทอุตสาหกรรม และจำนวน แรงงาน ควรเป็นอย่างไรบ้าง

คำตอบที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 1 ให้ความเห็นว่า

“เท่าที่ดูแนวโน้มการเติบโตของอุตสาหกรรมในจังหวัดนราธิวาส การลงทุนจะเพิ่มขึ้นและเน้นไปที่ การค้าชายแดน สินค้าเกษตร ซึ่งขณะนี้มีตลาดกลางสินค้าเกษตร เรื่องของการแปรรูปเพิ่มมูลค่าสินค้าของท้องถิ่น ซึ่งมีผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่นอีกมากมาย รวมถึงผลไม้ท้องถิ่นที่ต้องได้รับการพัฒนาแปรรูป ในส่วนของการลงทุนจะเป็นการพัฒนาตลาดค้าส่งและค้าปลีก ซึ่งขณะนี้มีการก่อสร้าง Big C หลายแห่ง การลงทุนดังกล่าวจะกระตุ้นให้เกิดอุตสาหกรรมและการจ้างแรงงานมากขึ้น จำนวนแรงงานจะมีการจ้างเพิ่มขึ้นและต้องพัฒนาแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ และต้องสามารถใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ของสถานประกอบการได้ด้วย รวม ๆ ทุกอุตสาหกรรมที่จะเกิดในอนาคตต้องการช่างอาชีพสาขาที่ตอบสนองงานที่กล่าวมาแล้ว อีก 5 ปี ข้างหน้า ไม่น่าจะต่ำกว่า 500 ตำแหน่ง ในนราธิวาส หรือ 1,500 ตำแหน่ง ของทั้ง 3 จังหวัด

คำตอบที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 2 ให้ความเห็นว่า

“แนวโน้มอุตสาหกรรมของจังหวัดยะลา ใน 5 ปีข้างหน้า กระทบมองในเรื่องของภาคการผลิตเพราะว่า ยะลาเป็นจังหวัดที่เน้นการเกษตร โดยเฉพาะยางพารา ผลไม้เป็นหลัก จากข้อมูลของจังหวัด ร้อยละ 90 จะเป็นอุตสาหกรรมแปรรูปไม้ยางพารา และแปรรูปผลไม้”

“ในส่วนของจำนวนแรงงาน จะมาจากอุตสาหกรรมทั้ง 2 ประเภท รวมถึงอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ก็เป็นส่วนสำคัญของจังหวัดยะลา แรงงานจากทั้ง 3 ส่วนนี้ ร้อยละ 50 มาจากการผลิตกำลังคนของอาชีวศึกษาเอง หรือภายใน 5 ปี แรงงานอาชีวศึกษาอยู่ในช่วง 1,200-1,700 ตำแหน่ง ใน 3 จังหวัด ชายแดน คือ นราธิวาส ยะลา ปัตตานี”

คำตอบที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 3 ให้ความเห็นว่า

“ในส่วนของจังหวัดปัตตานี อุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มจะเติบโต มี 2 ประเด็น คือ อุตสาหกรรมเดิมที่มีอยู่ เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมเกษตร ทั้งยางพารา ปาล์ม เลี้ยงสัตว์ ประมง และอุตสาหกรรมใหม่ จะเป็นอุตสาหกรรมที่กำลังเกิดขึ้น คือ อาหารและโลจิสติกส์ นวัตกรรมทางการแพทย์ และอุตสาหกรรมสุขภาพ”

“จำนวนแรงงานจะสอดคล้องกับแรงงานในพื้นที่ที่เป็นอุตสาหกรรมเดิม ส่วนอุตสาหกรรมใหม่ ก็ต้องเป็นแรงงานชุดใหม่ที่ผลิตโดยสถานศึกษา และที่เคลื่อนย้ายเข้ามาจากภาคอื่น จำนวนที่เป็นตัวเลขที่แน่นอน ไม่สามารถระบุตรง ชัดได้ แต่ประมาณแรงงานอาชีวศึกษา 3 จังหวัด นราธิวาส ยะลา ปัตตานี ประมาณ 2,000 ตำแหน่ง ภายในอีก 5 ปีข้างหน้า”

คำตอบที่ 4 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 4 ให้ความเห็นว่า

“ในอนาคตคาดว่าจะมีการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่มากยิ่งขึ้น และจะส่งผลต่อการรองรับตลาดแรงงานในพื้นที่มากขึ้นด้วยเช่นกัน ในประเภทอุตสาหกรรมต่าง ๆ ทั้งด้านเกษตรอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิต อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมค้าขาย และอุตสาหกรรมอื่น ๆ และหากเป็นสถานการณ์ปกติแรงงานอาชีวศึกษา 3 จังหวัดในเมืองต้นแบบ ไม่ต่ำกว่า 1,500 ตำแหน่งในอีก 5 ปีข้างหน้า”

คำตอบที่ 5 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 1 ให้ความเห็นว่า

“ในด้านการพัฒนากำลังคนในพื้นที่ชายแดนใต้ ก่อนหน้าที่จะมีนโยบายฉบับนี้ขึ้นมาในพื้นที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ในปี พ.ศ.2547 จนถึงปัจจุบัน เป็นเวลา 17 ปี เราก็จะเห็นผลกระทบและผลลัพธ์ทั้งในเชิงต่อชีวิตและทรัพย์สิน ผลกระทบโดยตรงและโดยอ้อมของสังคมและเศรษฐกิจ และดำเนินต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน จะเห็นว่าแนวโน้มก่อนหน้านี้ คนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ นิยมไปทำงานในประเทศมาเลเซีย เมื่อ 20 ปีที่แล้ว แรงงานที่มีการขับเคลื่อนของไทย เป็นแรงงานจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ภาคอีสาน) ซึ่งเป็นการไปทำงานนอกฤดูกาลเกษตรในพื้นที่ ทำให้เราเห็นแนวทางว่าคนไทย 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปทำงานอยู่ในประเทศมาเลเซีย แต่วิธีการเดินทางไปยังเป็นวิธีการใช้มาตรการผ่อนผันทางการท่องเที่ยว จึงเป็นแรงงานนอกกฎหมาย ซึ่งจะทำให้เสียสิทธิและประโยชน์หลายด้าน ดังนั้น วิธีการส่งเสริมให้เกิดการจ้างงานหรือยกเศรษฐกิจพื้นที่ เราเคยคิดวิเคราะห์ในงานวิจัยหลายชุดว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-2550 การแก้ไขปัญหาเป็นการบรรเทาเหตุที่เกิดขึ้นก่อน ขณะเดียวกันเมื่อมีเหตุการณ์ต่อเนื่องมาเกิน 3 ปีขึ้นไป สิ่งที่เราต้องพิจารณา คือ การกลับมาตั้งศูนย์บริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการออกแบกกฎหมายใหม่ เป็นพระราชบัญญัติ 2 ฉบับ คือ

พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2553 ซึ่ง พ.ร.บ. ทั้ง 2 ฉบับ เป็นเหมือนปีกคนละด้าน โดยปีกแรก คือ พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงฯ เป็นหน่วยปฏิบัติ ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี ดูแลชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ปีกที่สอง คือ พ.ร.บ.การบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.2553 เน้นการพัฒนาพื้นที่ ใช้หลักการประสานงานกับพื้นที่ ซึ่งมีราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับภาคเอกชน และภาคประชาสังคมด้วย เป็นหน่วยงานด้านการแก้ไขปัญหาและพัฒนา ซึ่งมีการหารือกับส่วนต่าง ๆ ของภาคเอกชนและภาคประชาสังคมเกี่ยวกับกลไกใดบ้างที่จะช่วยบรรเทาปัญหา ผลกระทบ ซึ่งได้รับทราบหลายประเด็นว่าการขับเคลื่อนแก้ปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ต้องทำไปพร้อม ๆ กัน ไม่ละทิ้งอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่สิ่งหนึ่งที่มุ่งเป้าสำคัญที่สุด คือ ต้องเกิดการสร้างงานใหม่ และการจ้างงานคนในพื้นที่ ที่ทำให้ผู้ที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่พวยพวยออกไปนอกถิ่น โดยที่แรงงานอาชีวศึกษาใน 3 จังหวัดเมืองต้นแบบนี้ คาดว่าไม่ต่ำกว่า 2,000 ตำแหน่ง ภายใน 5 ปี”

คำตอบที่ 6 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 2 ให้ความเห็นว่า

“ในพื้นที่จะเป็นเรื่องของการเกษตร เช่น ยาง หมากรุก ทุเรียน ลองกอง แนนวุ้นของอุตสาหกรรมจึงน่าจะเป็นอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป อีกอย่างหนึ่งคือ การก่อสร้าง เพราะเรามีโรงไม้หิน มีแหล่งหิน การพัฒนาจึงต้องเป็นการต่อยอด ซึ่งอาชีวศึกษาเป็นกำลังสำคัญในการเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรม ส่วนกำลังแรงงาน จริง ๆ ในสภาอุตสาหกรรมของเรามีสมาชิก 38 โรง หากประมาณการต่อปี มีแรงงานเข้าออกโรงงานละ 10 คน โดยเฉลี่ยก็อยู่ที่ 400 คน/ปี โรงงานในจังหวัดยะลามีจำนวน 170 โรง ซึ่งโรงงานที่อยู่ในสภาอุตสาหกรรมส่วนใหญ่จะเป็นโรงอุตสาหกรรมยาง คือ มีแรงงานตั้งแต่ 50 คนขึ้นไป โดยเรื่องที่ยากให้เน้น คือ การเกษตรแปรรูป เพื่อส่งสินค้าออกไปยังพื้นที่อื่น เช่น การแกะเนื้อทุเรียนส่งไปให้โรงงานทำขนม ส่งเปลือกไปทำปุ๋ย หรือพวกน้ำยาง ต้นยางก็สามารถนำไปแปรรูปได้หลายอย่าง เรื่องของการส่งเสริมบางที่โรงงานสามารถคิดได้ แต่เรื่องของนวัตกรรมยังขาดคนมารับช่วงต่อ ดังนั้น จึงต้องให้อาชีวศึกษาฝึกพื้นฐานให้กำลังคนแล้วมารับวัตถุประสงค์จากโรงงานอุตสาหกรรมและทำให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว และจำนวนแรงงานอาชีวศึกษา ใน 3 จังหวัด อีก 5 ปีข้างหน้า จะอยู่ประมาณ 1,500 ตำแหน่ง”

คำตอบที่ 7 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 3 ให้ความเห็นว่า

“หากพูดถึงอุตสาหกรรมในระดับประเทศ 14 จังหวัดภาคใต้มีพื้นที่ติดทะเลทั้ง 2 ด้าน ซึ่งเป็นความได้เปรียบเชิงพื้นที่ ยิ่งเมื่อกล่าวถึง 3 จังหวัดชายแดน ยิ่งได้เปรียบมากขึ้น เพราะมีทั้งการทำประมงและเกษตร หากจะมีการพัฒนาให้เป็นอุตสาหกรรม ก็เป็นเรื่องดีและเราย่อมได้เปรียบในเชิงพื้นที่มากกว่าภูมิภาคอื่น การจะพัฒนาอุตสาหกรรม หากไม่มีปัญหาในเรื่องของข้อกฎหมายการทำประมงที่เข้ามามีบทบาททำให้ได้รับผลกระทบ และเราสามารถผ่านพ้นปัญหาดังกล่าวไปได้ พื้นที่ตรงนี้จะพื้นที่ที่สำคัญและมีบทบาทในเรื่องการเกษตร เพราะเรามีทุเรียนและผลไม้หลายชนิดที่เป็นพืชเศรษฐกิจ ที่สามารถพัฒนาให้เป็นอุตสาหกรรมได้ไม่ยาก เนื่องจากเรามีความอุดมสมบูรณ์ในเชิงพื้นที่อยู่แล้ว เราสามารถขยายพื้นที่การลงทุนเกษตรในอุตสาหกรรมได้ไม่ยาก นอกจากนี้เราต้องมีตลาดเข้ามาเป็นตัวกำหนดด้วย อย่างเช่นในกรณี ปาล์ม น้ำมัน เมื่อในพื้นที่มีการปลูกต้นปาล์ม ก็จะมีโรงงานปาล์มน้ำมันมาตั้ง แต่เมื่อพิจารณาในเชิงลึกแล้ว จะพบว่าเรายังต้องนำเข้าปาล์ม น้ำมัน รวมถึงผลไม้อื่น ๆ ด้วย เช่น มะพร้าว ทุเรียน ซึ่งสามารถนำมาแปรรูปที่ทำให้มีมูลค่าเพิ่มได้ ในส่วนของการประมง หากมีการแก้ปัญหาเรื่องกฎหมาย ปรับแก้ให้สอดคล้องและเป็นธรรม ก็จะสามารถทำให้อุตสาหกรรมประมงเป็นอุตสาหกรรมที่ทำเม็ดเงินที่มีมูลค่าสูง และหากสร้างองค์ความรู้และพื้นที่ให้เป็นเกษตรอุตสาหกรรม ก็จะสามารถประกาศให้พื้นที่เป็นครัวของโลกด้านฮาลาลได้ เพราะเรามีจุดแข็ง เพียงแต่ไม่ได้นำไปใช้เท่าที่ควร ถ้าเรามีการเสริมกำลังคน เสริมองค์ความรู้ นวัตกรรม งานวิจัยต่าง ๆ พัฒนาให้เป็นจุดแข็งจริง ๆ ส่งเสริมด้านวัตถุดิบให้ยั่งยืน ก็จะทำให้เกิดจำนวนแรงงานเพิ่มขึ้น ทั้งแรงงานที่ใช้แรงงาน แรงงานฝีมือด้านวิศวกรรม เทคนิค ดิจิทัล

อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องจักรกล ด้านบริหาร บัญชี Food Sci และอื่น ๆ หากอุตสาหกรรมเกิดขึ้นในพื้นที่ ๆ เป็นจุดแข็ง จำนวนแรงงานอาจไม่เพียงพอ อาจจะต้องเพิ่มจำนวนแรงงานเข้ามาและแรงงานอาชีวศึกษาใน 5 ปีข้างหน้า 3 จังหวัดจะอยู่ประมาณ 1,700-2,000 ตำแหน่ง

คำตอบที่ 8 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 4 ให้ความเห็นว่า

“แนวโน้มการเติบโตของอุตสาหกรรมในพื้นที่ภาคใต้เฉพาะจังหวัดยะลา ตั้งแต่มีเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ทำให้โรงงานบางแห่งต้องปิดตัวลง และที่จะขยายก็ไม่สามารถดำเนินการได้ ด้วยติดปัญหาในเรื่องของผังเมือง และมีการกำหนดกรอบไว้ให้โรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในพื้นที่สีแดง จึงทำให้อุตสาหกรรมเกิดปัญหา เนื่องจากโรงงานไม่กล้าเสี่ยงไปลงทุน นี่คือปัญหาหลักของจังหวัดยะลา ซึ่งถ้าหากโรงงานเหล่านี้ได้เปิดกิจการ จำนวนแรงงานก็จะเพิ่มขึ้นอย่างแน่นอน เพราะเมื่อมีอุตสาหกรรมเกิดขึ้น ความต้องการแรงงานก็ย่อมจะเพิ่มขึ้นด้วยและแรงงานอาชีวศึกษาโดยเฉพาะหากนำมาเป็นผู้ขายด้วย รวมทั้งประจำโรงงาน ใน 5 ปี ไม่น่าต่ำกว่า 1,000 ตำแหน่งใน 3 จังหวัด”

คำตอบที่ 9 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 5 ให้ความเห็นว่า

“เดิมอุตสาหกรรมหลักของจังหวัดปัตตานี คือ อุตสาหกรรมอาหาร โดยเฉพาะอาหารทะเล แต่สืบเนื่องจากหลายปีที่ผ่านมามีปัญหาเกี่ยวกับการประมง ทำให้วัตถุดิบด้านประมงลดลง อุตสาหกรรมการประมงจึงต้องมีการปรับตัว โดยปรับเป็น 2 ด้าน ด้านหนึ่งคือ ใช้วัตถุดิบนำเข้า อีกด้านหนึ่งคือ เปลี่ยนแปลงจากการอาศัยวัตถุดิบด้านประมงไปใช้ด้านอื่นแทน ในระยะเวลา 5 ปี ต่อจากนี้ ต้องดูว่าอุตสาหกรรมการประมงจะกลับมาฟื้นตัวหรือไม่ ถ้ากลับมาเราก็จะยังคงยึดอุตสาหกรรมอาหารที่ผลิตจากการประมงเป็นหลัก ถ้ายังไม่สามารถกลับมาฟื้นตัว ก็จะเป็นอุตสาหกรรมประเภทที่ใช้วัตถุดิบจากการประมงโดยนำเข้าจากต่างประเทศเป็นหลัก ในขณะเดียวกันก็จะมีการเปลี่ยนแปลงอุตสาหกรรมในบางส่วน คือ เป็นอุตสาหกรรมที่ใช้พืชผลทางการเกษตรเข้ามาช่วย เช่น ทูเรียน ปาล์มน้ำมัน สำหรับแรงงานจะแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ Food Sci ควบคุมการผลิตระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และปริญญาตรี และระดับคนงานทั่วไปสำหรับแรงงานอาชีวศึกษา 5 ปี ไม่น่าจะต่ำกว่า 2,000 ตำแหน่ง ใน 3 จังหวัดเมืองต้นแบบ”

คำตอบที่ 10 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 6 ให้ความเห็นว่า

“พื้นที่ 3 จังหวัดชายแดน เป็นพื้นที่สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ซึ่งขณะนี้ ยังมีรูปแบบที่เป็นนามธรรม ยังไม่เป็นรูปธรรมที่แท้จริงชัดเจน กระผมในฐานะที่รับผิดชอบจังหวัด นราธิวาส ก็ได้มีการเสนอยุทธศาสตร์ของจังหวัดนราธิวาสไปแล้ว สำหรับการเจริญเติบโตของ อุตสาหกรรมในจังหวัดนราธิวาส ยังเป็นไปได้ยาก เนื่องจากปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ ทำให้นักลงทุนไม่กล้าที่จะมาลงทุน รวมถึงปัญหาแรงงานของบ้านเราที่ไม่มองถึงอนาคต ทำงานแบบ ไม่ต่อเนื่อง แรงงานไทยไปทำงานในมาเลเซีย แรงงานมาเลเซียก็ไปทำงานในสิงคโปร์ ผลมาจากการ ได้ค่าแรงจำนวนมาก แต่จากสถานการณ์ปัจจุบันค่าแรงลดลง แรงงานก็จะกลับเข้ามาทำงานในไทย จึงเกิดการหางานมากขึ้น แรงงานมีเยอะแต่ไม่มีโรงงานรองรับ และแรงงานอาชีวศึกษา 5 ปี จะอยู่ประมาณ 1,000 ตำแหน่ง ใน 3 จังหวัดเมืองต้นแบบ”

คำถาม 2.5 ท่านคิดว่า ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน กำลังคนอาชีวศึกษาต้องมีคุณลักษณะอย่างไร

คำตอบที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 1 ให้ความเห็นว่า

“ข้อแรก คือ เรื่องการสร้างนักเรียน นักศึกษาให้เคารพกฎระเบียบ และข้อบังคับ ขององค์กรและสังคม ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ

เรื่องที่ 2 การฝึกให้เป็นผู้ที่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

เรื่องที่ 3 มีการแสดงออกซึ่งคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติงานที่เห็นอย่างชัดเจน

เรื่องที่ 4 มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการทำงาน

เรื่องที่ 5 การใช้ภาษาอังกฤษที่ดีในระดับหนึ่ง

เรื่องที่ 6 มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน

เรื่องที่ 7 มีความอดทน ขยัน ซื่อสัตย์”

คำตอบที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 2 ให้ความเห็นว่า

“จริง ๆ แล้วเด็กที่เรียนอาชีวศึกษา จะต้องความรู้ความสามารถเฉพาะทาง เฉพาะ สาขาที่เรียนอยู่แล้ว และต้องมีความรู้เรื่องภาษา ในพื้นที่สามารถใช้ภาษาได้ในระดับหนึ่ง สิ่งที่ยังขาด แคลน คือ ความรับผิดชอบในทุก ๆ เรื่อง สุดท้ายคือ เรื่องของคุณธรรม”

คำตอบที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 3 ให้ความเห็นว่า

“ในภาคใต้ชายแดนทักษะพิเศษพื้นฐาน ก็คือ ทักษะที่เกี่ยวข้องกับอาชีพนั้น ๆ และ ในส่วนของภาษาต่างประเทศ ซึ่งในพื้นที่ใช้ภาษามลายูในการสื่อสารอยู่แล้ว สำหรับภาษาอังกฤษนั้น มีความจำเป็นอยู่บ้างแต่ไม่มาก คุณลักษณะความอดทน ความซื่อสัตย์ต้องใช้อยู่แล้ว และเพิ่มในเรื่อง ของการมีวินัยในการทำงาน เพราะคนภาคใต้ชายแดนยังขาดเรื่องของความมีวินัย ซึ่งเป็นทักษะที่ จะต้องมีการปรับปรุง”

คำตอบที่ 4 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 4 ให้ความเห็นว่า

“กำลังคนอาชีวศึกษาควรจะมีทักษะที่ตอบสนองความต้องการได้โดยเฉพาะด้านทักษะด้านวิชาชีพที่มีมากกว่าระดับพื้นฐาน มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในวิชาชีพของตนเอง เช่น ไฟฟ้า เครื่องจักร อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ซึ่งสุดท้ายแล้วจะต้องสามารถสื่อสารในภาษาอื่น ๆ นอกจากภาษากลางหรือภาษาถิ่น เช่น ภาษาบาฮาซา (มาเลเซีย) เป็นต้น และต้องควบคู่ไปกับความอดทน ความซื่อสัตย์ และความขยันของตนเองมากกว่าแรงงานในพื้นที่อื่น ๆ เนื่องจากสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ในพื้นที่

อีกประเด็นที่สำคัญ คือ การกล้าที่จะออกไปเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ นอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเปิดโลกทัศน์และมุมมองในสิ่งที่แตกต่าง เรียนรู้ทักษะชีวิต และสามารถนำองค์ความรู้กลับมาใช้และพัฒนาตนเองและชุมชนในพื้นที่ต่อไปได้”

คำตอบที่ 5 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 1 ให้ความเห็นว่า

“มี 2 ด้าน คือ

1. Soft Skill หรือนิสสัยอุตสาหกรรม คือ การประกอบอาชีพที่ไม่ได้เน้นการใช้แรงงาน และทำตามวิถีชีวิตดั้งเดิม เช่น การทำสวนยาง ที่ต้องมีการใช้แรงงานเป็นช่วงเวลา คือ กรีดยางในช่วงเช้ามีด และนวดยาง ซึ่งจะใช้เวลาประมาณครึ่งวัน จากนั้นพักผ่อนในช่วงกลางวัน เมื่อต้องเข้าสู่ระบบแรงงานอุตสาหกรรม จะพบปัญหาว่า ต้องทำงานตั้งแต่ 8 โมงเช้า จนถึง 5 โมงเย็น หรือทำงานเป็นกะ ต้องมีการยกระดับความเป็นมาตรฐาน จึงต้องปรับคนในพื้นที่ให้มีนิสสัยอุตสาหกรรมแบบใหม่ ที่ไม่ใช่เกษตรกรรมแบบเดิม รวมถึงการใช้ทักษะภาษา การตรงต่อเวลา การมีประสิทธิภาพในการสร้างงาน การทำงานที่มีความแม่นยำมากขึ้น การสื่อสารเป็นมีส่วนสำคัญ เนื่องจากในพื้นที่มีการใช้ภาษามลายูซึ่งเป็นภาษาท้องถิ่น แต่เมื่อทำงานกับผู้ประกอบการ ก็ต้องใช้ภาษาไทย หรือหากทำงานกับผู้ประกอบการที่เป็นชาวมาเลเซีย ก็ต้องใช้ภาษามลายูกลางในการสื่อสาร

2. Hard Skill ทักษะที่ต้องยกระดับไปเป็น Semi Skill คือ เป็นแรงงานกึ่งฝีมือหรือแรงงานฝีมือ เช่น การทำประมง ก็ต้องรู้ตั้งแต่การคัดแยกปลา กระทั่งสู่การแปรรูปที่ได้มาตรฐานหรืออุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ ที่จะต้องมีความชำนาญ อุตสาหกรรมฮาลาล ก็ต้องมีการนำเอาวิทยาศาสตร์เข้ามาช่วยตรวจสอบคุณภาพ นี่เป็นสิ่งที่ต้องมีการพัฒนาให้แรงงานมีทักษะดังกล่าว แม้ในอนาคตแรงงานชายแดนใต้ได้รับการศึกษาสูงขึ้น แต่ไม่สามารถพัฒนาท้องถิ่นได้ ก็สะท้อนให้เห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญ ดังนั้น จึงต้องมีการสร้างทักษะการบริหารจัดการให้มากขึ้นด้วย”

คำตอบที่ 6 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 2 ให้ความเห็นว่า

“ทักษะที่ต้องการ คือ วินัยอุตสาหกรรม การรู้จักอยู่ในกฎระเบียบ รู้จักการเสียสละ และพร้อมรับสิ่งใหม่ ๆ มีความคิดที่จะก้าวหน้า ซึ่งกำลังคนที่จบใหม่มีความเก่งกว่ากำลังคนยุคเก่า

และต้องมาช่วยงานคนเก่า แต่ได้รับค่าแรงน้อยกว่า ดังนั้น ต้องทำความเข้าใจว่าจะยอมรับเงื่อนไขดังกล่าวได้หรือไม่ และการมีวินัยต้องเข้าใจและทราบถึงเรื่องความปลอดภัยและต้องปฏิบัติตามกฎตามหน้าที่ ๆ โรงงานอุตสาหกรรมกำหนดด้วย”

คำตอบที่ 7 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 3 ให้ความเห็นว่า

“ทักษะพื้นฐานหากเรียนพวกช่างไฟฟ้า วิศวกรรม หรือไฟฟ้ากำลังปกติจะมีทักษะพื้นฐานในสายวิชาที่เรียนจบมาอยู่แล้ว แต่ต้องเน้นให้เรียนจากความเข้าใจและแก้ปัญหาเป็น ในส่วนของประสบการณ์ เป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้เพิ่มเติมของแต่ละคน”

คำตอบที่ 8 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 4 ให้ความเห็นว่า

“ทักษะที่จำเป็นเฉพาะ คือ ในเรื่องของภาษา เพราะในพื้นที่จะต้องใช้ภาษา 2-3 ภาษา ยิ่งเฉพาะมีคนมุสลิมที่เปิดร้านจำนวนมาก รวมถึงแรงงานต่างด้าวที่เป็นพม่า ถ้าพูดภาษาไม่ได้ก็จะทำให้เกิดปัญหาในการสื่อสารกัน ภาษาจึงมีความจำเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ก็จะเป็นเรื่องของความอดทน โดยเฉพาะในกลุ่มของแรงงานก่อสร้างที่ต้องทำงานกลางแจ้ง ต้องมีความอดทนสูงมาก ความซื่อสัตย์ของกลุ่มแรงงานที่ต้องปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการเงิน ความขยัน คือ มาทำงานให้ตรงต่อเวลา และไม่ขาดงานบ่อย รวมถึงต้องเป็นคนที่มีความรับผิดชอบไปด้วย”

คำตอบที่ 9 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 5 ให้ความเห็นว่า

“จากประสบการณ์ คุณลักษณะในพื้นที่ยังมีระดับต่ำ ในด้านความขยันและความรับผิดชอบตนเอง ต้องพัฒนาให้ดีขึ้นเป็นหลัก ประการที่ 2 แนวโน้มภาคอุตสาหกรรมระหว่างประเทศและภาคอุตสาหกรรม มีแนวโน้มที่ประเทศจีนจะเข้ามาลงทุนมากขึ้น จึงควรให้มีการสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาจีนให้มากขึ้น”

คำตอบที่ 10 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 6 ให้ความเห็นว่า

“เมื่อมีแรงงานเกิดขึ้น แรงงานก็อยากจะอยู่ใกล้บ้านมากกว่าจะไปทำงานที่อื่น สำหรับทักษะด้านภาษา ส่วนใหญ่คนในพื้นที่ก็จะใช้ภาษาท้องถิ่น ภาษามุสลิม แต่ถ้าหากมีอุตสาหกรรมเกิดขึ้นก็ต้องมีการใช้ภาษาไทยกลางในการสื่อสาร รวมถึงภาษาอังกฤษ ภาษาจีนกลางด้วย

ตาราง 4 สรุปความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน (ตอนที่ 1) นำคำตอบของคำถาม 2.1 และ 2.5 มาสังเคราะห์ จัดกลุ่ม

ผู้ทรง คุณวุฒิ	ประเภทอุตสาหกรรม- จำนวนแรงงานอาชีวศึกษา	คุณลักษณะแรงงานที่มาจากอาชีวศึกษา			
		ร่างกาย	จิตใจ	สังคม	ความรู้ ทักษะ
1.	แปรรูปยางพารา/ คน แปรรูป ผลไม้/ คน แรงงาน อาชีวศึกษาอีก 5 ปี 1,500 ตำแหน่ง ทั้ง 3 จังหวัดภายใน 5 ปี		คุณธรรม		ทักษะพื้นฐาน ภาษา
2.	การค้าชายแดน/ คน แปรรูป สินค้าท้องถิ่น/ คน แปรรูป ผลไม้ท้องถิ่น/ คน ค้าส่ง ค้าปลีก/ คน แรงงาน อาชีวศึกษาอีก 5 ปี 1,500 ตำแหน่งทั้ง 3 จังหวัดภายใน 5 ปี	อดทน ขยัน	ซื่อสัตย์		ทักษะเฉพาะ ทางภาษา
3.	ยานยนต์ อาหาร การเกษตร ยางพารา ปาล์ม เลี้ยงสัตว์ ประมง โลจิสติกส์ นวัตกรรม การเกษตร อุตสาหกรรม สุขภาพ และภายใน 5 ปี นราธิวาส ยะลา ปัตตานี จะมี ความต้องการแรงงาน อาชีวศึกษา ประมาณ 2,000 ตำแหน่ง	อดทน	ซื่อสัตย์	มีวินัย	ภาษาอังกฤษ และภาษา มลายู

ตาราง 4 (ต่อ)

ผู้ทรง คุณวุฒิ	ประเภทอุตสาหกรรม- จำนวนแรงงานอาชีวศึกษา	คุณลักษณะแรงงานที่มาจากอาชีวศึกษา			
		ร่างกาย	จิตใจ	สังคม	ความรู้ ทักษะ
4.	อุตสาหกรรมการเกษตร จะเป็นที่นิยม และทำประมง แปรรูปผลไม้ อาหารฮาลาล ก้าวหน้ามากทั้ง 3 จังหวัด ภาคใต้ชายแดน โดยมีความ ต้องการแรงงานอาชีวศึกษา 5 ปี ประมาณ 2,000 ตำแหน่ง	ด้าน วิทยาศาสตร์	-	ตรงต่อ เวลา	ทักษะภาษา ภาษาไทย ภาษามลายู
5.	เกษตรอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิต อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมค้าขาย แรงงาน 3 จังหวัดภาคใต้ชายแดนมีความ ต้องการแรงงานอาชีวศึกษา ภายใน 5 ปี 1,500 ตำแหน่ง	อดทน	ซื่อสัตย์	เปิดโลก ทัศน์	ไฟฟ้า- อิเล็กทรอนิกส์ ภาษาไทย ภาษาบาฮาซา
6.	อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป ก่อสร้าง โรงไม้หิน เกษตรแปรรูป ทุเรียนส่งออก โรงงานขนม โรงงานปุ๋ยอินทรีย์ 5 ปีข้างหน้า แรงงานอาชีวศึกษาระหว่าง 1,500 ตำแหน่ง	กฏความ ปลอดภัย	เสียสละ มีวินัย	เข้ากับ แรงงาน ยุคเก่าได้	รับรู้สิ่งใหม่ ๆ

ตาราง 4 (ต่อ)

ผู้ทรง คุณวุฒิ	ประเภทอุตสาหกรรม- จำนวนแรงงานอาชีวศึกษา	คุณลักษณะแรงงานที่มาจากอาชีวศึกษา			
		ร่างกาย	จิตใจ	สังคม	ความรู้ ทักษะ
7.	อุตสาหกรรมพืชเศรษฐกิจ เช่น น้ำมันปาล์ม มะพร้าว ทุเรียน แปรรูป การประมง อาหารฮา ลาลอุตสาหกรรมที่ใช้ วิทยาศาสตร์อาหาร ตำแหน่ง งานอาชีวศึกษา 3 จังหวัด ภาคใต้ชายแดน 5 ปีข้างหน้า ต้องการ 2,000 ตำแหน่ง	แก้ปัญหา เป็น	มุ่งมั่น เข้าใจสิ่ง ต่าง ๆ	แสวงหา การ เรียนรู้ จาก สังคม	ไฟฟ้า วิศวกรรม
8.	อุตสาหกรรมทั่วไปประจำถิ่น จังหวัดชายแดนภาคใต้ 5 ปี มี ความต้องการแรงงาน อาชีวศึกษา 1,000 ตำแหน่ง	อดทน ขยัน	ตรงเวลา มีคุณธรรม	ไม่ขาด งานบ่อย	ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย ภาษาบาฮาซา ภาษาพม่า
9.	อุตสาหกรรมอาหารทะเล อุตสาหกรรมการประมง อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน อุตสาหกรรมที่ใช้วิทยาศาสตร์ การอาหาร ตำแหน่งงาน อาชีวศึกษา 5 ปีข้างหน้า ใน 3 จังหวัดภาคใต้ชายแดน ต้องการ 2,000 ตำแหน่ง	ขยัน รับผิดชอบ ตนเอง	-	เข้ากับ เพื่อน ร่วมงาน ในพื้นที่ ได้ดี	ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน
10.	อุตสาหกรรมในพื้นที่ประจำ ทั่วไป ใน 5 ปีข้างหน้า คาดว่า จะต้องการแรงงาน อาชีวศึกษาทุกรูปแบบ 1,000 ตำแหน่ง	-	-	-	ภาษาบาฮาซา ภาษาไทย ภาษาจีนกลาง ภาษาอังกฤษ

จากตาราง 4 จากคำถามข้อ 2.1 และคำถามข้อ 2.5 สามารถสรุปได้ 3 ส่วน
ส่วนที่ 1 ประเภทอุตสาหกรรม ใน 3 จังหวัดภาคใต้ชายแดน “สามเหลี่ยมมั่นคง
 มั่งคั่ง ยั่งยืน”

อันดับ 1 ได้แก่ อุตสาหกรรมแปรรูปยางพารา อุตสาหกรรมแปรรูปปาล์ม
 อุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ เช่นทุเรียน

อันดับ 2 ได้แก่ อุตสาหกรรมอาหารฮาลาล

อันดับ 3 ได้แก่ อุตสาหกรรมประมง

อันดับ 4 ได้แก่ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว โรงแรม หิน ปูนอินทรีย์ เลี้ยงสัตว์ ค้าปลีก และ
 อุตสาหกรรม S-Curve และ New S-Curve ในจำนวนเฉลี่ยเท่า ๆ กัน

ส่วนที่ 2 จำนวนแรงงานอาชีพศึกษาภายใน 5 ปี ที่ภาคอุตสาหกรรมดังกล่าว
 ในส่วนที่ 1 ต้องการอยู่ที่ 1,620 ตำแหน่ง หรือปีละ 324 ตำแหน่ง

ส่วนที่ 3 คุณลักษณะแรงงานอาชีพศึกษาที่พึงประสงค์

อันดับ 1 ด้านความรู้ทักษะ ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาบาฮาซา
 ภาษาพม่า ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ วิศวกรรม

อันดับ 2 ด้านร่างกาย ได้แก่ อดทน แก้ปัญหาเป็น ขยัน รับผิดชอบตนเอง ทำงาน
 คิดแบบวิทยาศาสตร์ ปฏิบัติงานปลอดภัย

อันดับ 3 ด้านจิตใจ ได้แก่ มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ มุ่งมั่น เข้าใจสิ่งต่างๆ เสียสละ

อันดับ 4 ด้านสังคม ได้แก่ มีวินัยในสังคม ตรงต่อเวลา เข้ากับแรงงานยุคเก่าและ
 คนในพื้นที่ได้ เปิดโลกทัศน์ ไม่ขาดงานบ่อย

คำถาม 2.2 ท่านคิดว่า ในอนาคตอุตสาหกรรมใดมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่
 จังหวัดภาคใต้ชายแดน และควรมีการพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมดังกล่าว อย่างไรบ้าง

คำตอบที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 1 ให้ความเห็นว่า

“อุตสาหกรรมที่จะเกิดในอนาคต ตอบไว้ในข้อ 2.1 แล้ว ส่วนการส่งเสริม
 อุตสาหกรรมน่าจะต้องจูงใจภาคเอกชนให้มาลงทุนในภาคใต้ชายแดนให้มาก รวมทั้งพัฒนากำลังคนที่มี
 มีอยู่ ทั้ง New Skill, Re Skill และ Up Skill ให้มีทักษะและสอดคล้องกับความต้องการของแรงงาน”

คำตอบที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 2 ให้ความเห็นว่า

“อุตสาหกรรมที่จะเกิดในอนาคต ตอบไว้ในข้อ 2.1 แล้ว สำหรับการส่งเสริมพัฒนา
 ต้องส่งเสริมให้เข้าใจบริบทของแต่ละพื้นที่”

คำตอบที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 3 ให้ความเห็นว่า

“สอดคล้องกับประเด็นข้อ 2.1 สำหรับอุตสาหกรรมใหม่ ในส่วนของการพัฒนา

1. เป็นเรื่องของการเตรียมคน เตรียมความรู้ที่สอดคล้องกับอุตสาหกรรมนั้น ๆ

2. เตรียมโครงสร้างพื้นฐานที่จะต้องสอดรับ

3. เตรียมประชาสัมพันธ์ให้คนในพื้นที่ที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบจากการเกิดอุตสาหกรรมใหม่

4. เตรียมด้านสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่และเรื่องของความมั่นคงด้วย”

คำตอบที่ 4 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 4 ให้ความเห็นว่า

“อุตสาหกรรมในอนาคตกล่าวไว้ในคำตอบข้อ 2.1 แล้ว โดยในการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมดังกล่าว ควรเริ่มตั้งแต่การจัดการเรียนการสอนที่สร้างทักษะเฉพาะทางของหน่วยงาน/ สถานศึกษาในพื้นที่ การสร้างช่องทางในการจำหน่ายที่มีความหลากหลายและสอดคล้องกับรูปแบบการบริโภคในปัจจุบันที่มุ่งเน้นด้านการขายออนไลน์ เป็นต้น”

คำตอบที่ 5 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 1 ให้ความเห็นว่า

“อนาคตมีอุตสาหกรรมอะไรบ้างตอบไว้ในข้อ 2.1 แล้ว สำหรับการส่งเสริมอุตสาหกรรม ควรดำเนินการ 1) อำนวยความสะดวกเรื่องการขนส่ง สนามบิน รถไฟ 2) ภาครัฐบรรจข้าราชการที่เป็นคนท้องถิ่นจะไม่ย้ายบ่อย ทำให้การทำงานสนับสนุนต่อเนื่อง 3) ช่วยกันชักชวนคนมาลงทุน 4) ช่วยกันพัฒนาฝีมือแรงงาน 5) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและส่งออกด้วย จะเป็นหวังโช่ของอุตสาหกรรม 6) ภาครัฐควรทำให้เกิดนโยบายต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลชุดใดก็ตาม”

คำตอบที่ 6 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 2 ให้ความเห็นว่า

“อุตสาหกรรมในอนาคตเช่นเดียวกับคำตอบข้อ 2.1 โดยให้มีการจัดตั้งศูนย์วิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์ เป็นศูนย์การเรียนรู้ มีแนวทางให้เข้าใจเรื่องการผลิต ให้นักเรียน นักศึกษาได้เรียนรู้ถึงกระบวนการตั้งแต่ผลิตจนถึงแปรรูป และเข้าใจถึงการจัดเก็บ การขนส่งถึงลูกค้าอย่างเป็นระบบในรูปแบบของคลังสินค้า”

คำตอบที่ 7 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 3 ให้ความเห็นว่า

“อุตสาหกรรมในอนาคตตอบไว้แล้วในคำตอบข้อ 2.1 และการส่งเสริมควรปฏิบัติแบบ Zero Waste คือ นำเอาทรัพยากรธรรมชาติจากทะเลมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมองจุดแข็งของพื้นที่เป็นหลักก่อน และใช้นวัตกรรมมาเสนอแนะให้เห็น เช่น ในพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน จะต้องมีการนำงานวิจัยมาชี้แนะให้เห็นว่าทำอย่างไรจึงจะได้ผลผลิตที่สูง เพื่อจูงใจให้คนมาปลูก และต้องมีโรงงานปาล์มน้ำมันรองรับวัตถุดิบของพวกเขาด้วย”

คำตอบที่ 8 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 4 ให้ความเห็นว่า

“อุตสาหกรรมในอนาคตเช่นเดียวกับคำตอบข้อ 2.1 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนา ก็ต้องมีการลดกรอบของข้อจำกัดต่าง ๆ ลง แต่ที่ผ่านมาจะเกิดปัญหาของการคิดและมองต่างมุมกัน ดังนั้น อาจจะต้องมีการตกลงทำความเข้าใจให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน”

คำตอบที่ 9 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 5 ให้ความเห็นว่า

“อุตสาหกรรมในอนาคตเช่นเดียวกับคำตอบในข้อ 2.1 สำหรับการส่งเสริมอุตสาหกรรม ต้องมีการกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนว่าจะเปลี่ยนแปลงไปในอุตสาหกรรมใด โดยต้องสื่อสารให้คนในพื้นที่เข้าใจ เน้นว่าจะต้องใช้วัตถุดิบที่สามารถผลิตขึ้นเองได้”

คำตอบที่ 10 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 6 ให้ความเห็นว่า

“อุตสาหกรรมในอนาคตตอบไว้ในข้อ 2.1 สำหรับการส่งเสริมควรใช้แรงงานควรจะเป็นคนท้องถิ่น แรงงานมีความพร้อมที่จะทำงาน และไม่มีข้อจำกัดเรื่องของค่าแรงซึ่งขณะนี้ได้มีการประสานไปยังศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดนราธิวาส มาจัดอบรมทักษะให้แก่แรงงานในด้านอาชีพต่าง ๆ เพื่อเข้าสู่ระบบตลาดแรงงาน ส่วนการพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมนั้น มีตลาดรองรับอยู่แล้ว เพียงแต่ไม่มีโรงงานรองรับแรงงาน”

คำถาม 2.3 ท่านคิดว่า เมื่อมีการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมของพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน จะมีงานหรืออาชีพใดเกิดขึ้นบ้าง

คำตอบที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 1 ให้ความเห็นว่า

“อาชีพแรกซึ่งอาชีพหลักของคนภาคใต้ชายแดน นั่นก็คือเกษตรกร ทั้งปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรรมเพื่อการค้าขายก็น่าจะเพิ่มขึ้น ต่อไปเป็นช่างอุตสาหกรรมที่จะต้องมีความรู้ที่มากทำงานในอุตสาหกรรมใหม่ที่จะเกิดขึ้น รวมถึงนักเทคโนโลยีการยางต่าง ๆ จะมีการจ้างงานเพิ่มขึ้น เรื่องอาหารโภชนาการก็น่าจะเพิ่มขึ้น และที่จะเพิ่มขึ้นอย่างแน่นอน นั่นก็คือ ธุรกิจค้าปลีก เนื่องจาก Big C กำลังก่อสร้างเพื่อลงทุนในพื้นที่”

คำตอบที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 2 ให้ความเห็นว่า

“งานด้านบริการมีแน่นอน ซึ่งเป็นอาชีพที่สอดคล้องกับอุตสาหกรรม และที่เพิ่มเติมคือ เทคโนโลยีการท่องเที่ยว อาชีพใหม่ คือ การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวทางออนไลน์ ซึ่งถ้าหากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) คลี่คลายขึ้น การท่องเที่ยวของจังหวัดยะลา ก็มีความเข้มแข็งมากขึ้น”

คำตอบที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 3 ให้ความเห็นว่า

“อุตสาหกรรมในพื้นที่ทำให้สภาพเศรษฐกิจในพื้นที่ขยายตัว ซึ่งอาชีพที่เพิ่มขึ้น ก็คือ อาชีพค้าขาย อาชีพการขนส่ง อาชีพเกี่ยวกับยานยนต์ รวมถึงเรื่องของการทำบรรจุภัณฑ์ต่าง ๆ แรงงานอาชีพการรักษาความปลอดภัย ก็เป็นอาชีพที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ ซึ่งจะทำให้ประชาชนในพื้นที่มีอาชีพ มีงานทำมากขึ้น”

คำตอบที่ 4 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 4 ให้ความเห็นว่า

“ในอนาคตคาดว่าเมื่อมีการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมของพื้นที่มากขึ้น จะทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์โดยตรง ทั้งการขายสินค้า/ ผลผลิตทางการเกษตรที่แต่ละคนเป็น

เจ้าของ และถัดมา คือ การเป็นแรงงานในอุตสาหกรรมในระดับต่าง ๆ ทั้งระดับแรงงานพื้นฐาน แรงงานฝีมือ และแรงงานที่มีทักษะความรู้ด้านเครื่องจักรกล รวมถึงสายงานสนับสนุนด้านต่าง ๆ เช่น งานสนับสนุนบริหาร (Back Office)”

คำตอบที่ 5 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 1 ให้ความเห็นว่า

“อุตสาหกรรมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังเป็นอุตสาหกรรมแบบที่ใช้แรงงานเป็นจำนวนมากเป็นหลัก คือ เป็นอุตสาหกรรมแปรรูปขั้นต้นและกึ่งครัวเรือน แต่สิ่งที่ภาคอุตสาหกรรมต้องการจริง ๆ คือ อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ซึ่งในพื้นที่ที่มีอุตสาหกรรมแปรรูปไม่เพียงพอ ดังนั้น อาชีพที่จะเกิดขึ้น ก็น่าจะเป็นเรื่องของสายพาน การแปรรูป การทำเฟอร์นิเจอร์ ไม้ยางพารา เป็นต้น อาชีพที่จะเกิดขึ้น ก็น่าจะเป็นเรื่องของสายพาน การแปรรูป การทำเฟอร์นิเจอร์ ไม้ยางพารา แปรรูปผลิตภัณฑ์ เช่น การทำหมอนยางพารา และอุตสาหกรรมอีกประเภทหนึ่ง คือ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว”

คำตอบที่ 6 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 2 ให้ความเห็นว่า

“การลงทุนเกิดขึ้นอย่างแน่นอนและเป็นจำนวนมากด้วย เนื่องจากจังหวัดยะลาเป็นเมืองแคบ แต่วัตถุดิบมีจำนวนมาก เพียงแต่การเกษตรแปรรูปต้องพึ่งพาฤดูกาล ซึ่งมีฝนเป็นอุปสรรคส่งผลกระทบต่อการทำงานอุตสาหกรรมไม่ต่อเนื่อง การลงทุนจึงเกิดความล่าช้า แต่อาชีพที่จะเกิดขึ้น ผมคิดว่าจะเป็นในเรื่องของการขนส่งและคลังสินค้าจะมีเพิ่มขึ้น”

คำตอบที่ 7 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 3 ให้ความเห็นว่า

“อาชีพที่จะเกิดขึ้น ก็คือ ค้าขาย ช่างกลึง ช่างซ่อม ธุรกิจร้านอาหาร เกิดการจ้างงานในโรงงานอุตสาหกรรมเช่น ช่างไฟฟ้ากำลัง ช่างเครื่องจักร งานบริหาร งานบัญชีต้นทุน วิทยาศาสตร์การอาหาร(Food Science) ซึ่งจะต้องอยู่ในระดับที่มีคุณภาพ คือสามารถปฏิบัติงานได้ทันที โดยเน้นในเรื่องของการเรียนการสอนให้กำลังคนมีกระบวนการคิด มีชั่วโมงการปฏิบัติงานด้านบัญชีก็ต้องมีความเข้มแข็ง สามารถช่วยงานฝ่ายบริหารตรวจสอบการทำงานของแต่ละส่วนได้ ช่างเชื่อม ช่างยนต์ ก็มีความสำคัญในการช่วยคอยดูแลสนับสนุนให้โรงงานอุตสาหกรรมดำเนินงานไปได้”

คำตอบที่ 8 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 4 ให้ความเห็นว่า

“ทุกอุตสาหกรรมเมื่อเกิดขึ้นมาแล้ว ความต้องการแรงงานก็จะเกิดขึ้นตามมาด้วย โดยปกติ ตัวอย่างเช่น Big C เป็นอุตสาหกรรมภาคการบริการ ก็จะมีแรงงานเข้าสู่ระบบประมาณ 3,000 คน คนว่างงานก็จะมียานพาหนะ เกิดการไหลของแรงงาน แต่ก็ยังมีปัญหาเกิดแรงต้านจากผู้ประกอบการด้วย จึงต้องมีการพูดคุย กำหนดข้อตกลงร่วมกัน เช่นในเรื่องของการเสียภาษี อาจจะเสียภาษีมากกว่าร้านขายของชำ เพื่อนำเม็ดเงินเหล่านั้นมาบำรุงท้องถิ่น โดยตกลงพูดคุยกันระหว่างภาคเอกชนด้วยกันเพื่อให้เป็นการเปิดการค้าเสรี”

คำตอบที่ 9 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 5 ให้ความเห็นว่า

“แนวโน้มาชีพประมงก็ยังคงเดิม อาชีพใหม่ก็คือ ด้านการเกษตร ที่จะผลิตวัตถุดิบป้อนโรงงานดังกล่าว”

คำตอบที่ 10 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 6 ให้ความเห็นว่า

“ก็จะมีการทำผ้าปาเต๊ะ การทำผ้าคลุมฮิญาบของมุสลิม อาชีพการเย็บปักถักร้อยทำเครื่องแต่งกายมุสลิม การทำขนมและอาหารที่เป็นอาหารพื้นเมือง”

คำถาม 2.4 ท่านคิดว่า ความต้องการแรงงานในพื้นที่ของจังหวัดภาคใต้ชายแดน มีความต้องการแรงงานด้านใดบ้าง

คำตอบที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 1 ให้ความเห็นว่า

“แรงงานที่ต้องการน่าจะเป็นเกษตรกรที่ปลูกพืชสวน พืชไร่เพื่อการค้าขาย แต่คงไม่ใช่การปลูกพืชแบบเดิม แต่จะเป็นพืชผักสลัด ไม่ใช่ยางหรือปาล์ม ต่อไปคือ ผู้จำหน่ายสินค้าทั้งในร้านค้าและออนไลน์ ที่มีทักษะรองรับอุตสาหกรรมใหม่ที่จะเกิดขึ้น”

คำตอบที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 2 ให้ความเห็นว่า

“ภาพรวมของจังหวัดยะลา หลัก ๆ เรื่องการซ่อมแซมยานยนต์ เป็นแรงงานที่ทางจังหวัดต้องการและการบริการด้านการท่องเที่ยว แต่เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อนาคตเมื่อสถานการณ์ดังกล่าวคลี่คลาย ความต้องการแรงงานน่าจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น”

คำตอบที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 3 ให้ความเห็นว่า

“แรงงานของภาคใต้ชายแดนที่มีความจำเป็น คือ แรงงานในด้านการขนส่ง การทำบัญชี และแรงงานที่สอดคล้องกับอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นใหม่”

คำตอบที่ 4 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 4 ให้ความเห็นว่า

“ในอนาคตคาดว่าแรงงานที่เป็นที่ต้องการมากที่สุดของตลาดแรงงาน คือแรงงานพื้นฐานซึ่งจะเป็นที่ต้องการในทุกอุตสาหกรรม แต่แรงงานฝีมือและแรงงานที่มีทักษะความรู้ด้านเครื่องจักรกล จะสามารถตอบโจทย์แก่ผู้ประกอบการในพื้นที่ได้มากกว่า เนื่องจากสามารถขับเคลื่อนอุตสาหกรรมได้ตั้งแต่เริ่มกระบวนการจนถึงสิ้นสุดกระบวนการผลิต (การซ่อมบำรุง/ ดูแลบำรุงรักษาเครื่องจักรกล)”

คำตอบที่ 5 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 1 ให้ความเห็นว่า

“ปัญหาสำคัญที่เราพบ คือ แรงงานที่มีมาตรฐานฝีมือแรงงาน หรือสามารถใช้เทคโนโลยีได้”

คำตอบที่ 6 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 2 ให้ความเห็นว่า

“คงเป็นแรงงานภาคการผลิต เพราะการเกษตรในพื้นที่ที่มีความเจริญเติบโต เป็นอย่างดี โดยไม่จำเป็นต้องใช้ยาฆ่าแมลง แต่ที่ขาดแคลน คือ การขนส่ง แรงงานภาคการผลิต ช่างซ่อมบำรุง ช่างเทคนิคที่จะสร้างนวัตกรรมที่เหมาะสมกับอุตสาหกรรมนั้น ๆ”

คำตอบที่ 7 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 3 ให้ความเห็นว่า

“แรงงานด้านการตัดแต่งก็มีความสำคัญและจำเป็นต้องใช้แรงงานจำนวนมาก ซึ่งขณะนี้มีการแรงงานต่างด้าวแทนแรงงานไทย”

คำตอบที่ 8 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 4 ให้ความเห็นว่า

“ความต้องการแรงงาน ไม่ใช่แรงงานในภาคบริการเพียงอย่างเดียว แต่ต้องการ แรงงานภาคอื่นด้วย เช่น ในธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ก็ต้องการแรงงานช่างไฟฟ้า ช่างเชื่อม ช่างชำนาญการ ช่างประปา คนขับรถเครน คนขับรถแม็คโค รถตัก ซึ่งแรงงานดังกล่าวมีรายได้จำนวนมาก แต่หาที่เรียนที่ศึกษาไม่ได้ แรงงานเหล่านี้เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานมาก รวมถึงช่างแอร์ ช่างซ่อมรถจักรยานยนต์หรือรถยนต์ เพียงแต่ขณะนี้มีการผลิตกำลังคนออกมาไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด ในส่วนของอุตสาหกรรมก็ต้องการกำลังคนที่เรียกว่า “นายม้า” คือ คนผ่าไม้ และ “หางม้า” คือ คนที่คอยลับไม้ และแรงงานอีกประเภทหนึ่งที่กำลังเป็นที่ต้องการ คือ แพทย์ ทั้งแพทย์ ช่างชำนาญการและแพทย์เฉพาะทาง ซึ่งเป็นแรงงานภาคบริการ”

คำตอบที่ 9 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 5 ให้ความเห็นว่า

“แรงงาน 3 ระดับข้างต้น”

คำตอบที่ 10 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 9 ให้ความเห็นว่า

“ในพื้นที่ไม่ขาดแคลนแรงงาน เพียงแต่ไม่มีนักลงทุนในพื้นที่ สำหรับฝีมือแรงงานก็สามารถฝึกอบรมได้ไม่ยาก”

ตาราง 5 สรุปความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน (ตอนที่ 1) นำคำตอบของคำถาม 2.2, 2.3 และ 2.4 มาสังเคราะห์ จัดกลุ่ม

ผู้ทรง คุณวุฒิ	การส่งเสริมอุตสาหกรรม ใน 3 จังหวัดภาคใต้ ชายแดน	งานหรืออาชีพที่จะเกิดขึ้น เมื่อมีการลงทุน อุตสาหกรรม	ความต้องการแรงงาน ด้านต่าง ๆ พื้นที่ 3 จังหวัด ภาคใต้ชายแดน นอกจาก แรงงานอุตสาหกรรมใน 2.1
1.	จัดการเสริมทักษะให้ แรงงานอุตสาหกรรม New Skill, Re skill และ Up skill ตามที่ทำงานใน หน้าที่นั้น ๆ	นอกจากเป็นพนักงาน ในแรงงานอุตสาหกรรม ดังกล่าวแล้ว จะมีอาชีพ อื่น ๆ คือ นักเทคโนโลยี นักโภชนาการ พนักงาน ธุรกิจค้าปลีก	แรงงานที่ต้องการเพิ่มจาก อุตสาหกรรม ได้แก่ เกษตรกรที่ปลูกพืชสวน พืช ไร่ ปลูกผักสด จำหน่าย สินค้าร้านค้าและออนไลน์
2.	ส่งเสริมให้ผู้ลงทุนเข้าใจ บริการของแต่ละพื้นที่	อาชีพประชาสัมพันธ์ทาง ออนไลน์ การท่องเที่ยว	ซ่อมแซมยานยนต์ บริการ ด้านการท่องเที่ยว
3.	เตรียมคนให้ภาคอุตสาหกรรม เตรียมโครงสร้างพื้นฐาน ประชาสัมพันธ์ประชาชน ในพื้นที่ทราบผลกระทบที่ เกิดจากอุตสาหกรรม เตรียมเรื่องสภาพแวดล้อม และความมั่นคง	การขนส่ง ค้าขาย ยานยนต์ บรรจุภัณฑ์ รักษาความปลอดภัย	การขนส่ง การทำบัญชี
4.	1. อำนวยความสะดวก เรื่องการขนส่ง 2. บรรจุข้าราชการเป็น คนท้องถิ่น เพื่อการ บริการต่อเนื่อง 3. ชักชวนให้เกิดการลงทุน 4. พัฒนาฝีมือแรงงาน 5. ส่งเสริมการท่องเที่ยว และการส่งออก	อาชีพใช้แรงงานเป็นหลัก ในอุตสาหกรรมแปรรูปไม้ ยางพารา อาชีพที่ตามมา ได้แก่ ช่างเลื่อย ช่างทำ เฟอร์นิเจอร์ อาชีพทำ หมอนยางพารา ท่องเที่ยว	แรงงานที่มีฝีมือและสามารถ ใช้เทคโนโลยี

ตาราง 5 (ต่อ)

ผู้ทรง คุณวุฒิ	การส่งเสริมอุตสาหกรรม ใน 3 จังหวัดภาคใต้ ชายแดน	งานหรืออาชีพที่จะเกิดขึ้น เมื่อมีการลงทุน อุตสาหกรรม	ความต้องการแรงงาน ด้านต่าง ๆ พื้นที่ 3 จังหวัด ภาคใต้ชายแดน นอกจาก แรงงานอุตสาหกรรมใน 2.1
5.	1. การเรียนการสอนที่ สร้างทักษะตรง อุตสาหกรรม 2. สร้างช่องทางจัด จำหน่ายให้หลากหลาย	1. อาชีพขายสินค้า ผลผลิตทางการเกษตร 2. ช่างซ่อมเครื่องจักร อุตสาหกรรม	แรงงานที่รู้เรื่องเครื่องกล ได้แก่ ช่อมบำรุง ดูแลรักษา
6.	1. จัดตั้งศูนย์วิจัยพัฒนา ผลิตภัณฑ์ 2. จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ใน เรื่อง การผลิต การตลาด	1. อาชีพขนส่ง 2. อาชีพคลังสินค้า	การขนส่ง แรงงานด้านการ ผลิต ชุกรการ ช่างซ่อมบำรุง ช่างเทคนิคที่สามารถสร้าง นวัตกรรม
7.	1. ผลิตแบบ Zero Waste 2. ใช้ทรัพยากรจากทะเล ให้คุ้มค่า 3. มีศูนย์วิจัยอุตสาหกรรม ในพื้นที่ เช่น ศูนย์วิจัย ปาล์ม	1. ช่างไฟฟ้ากำลัง 2. ช่างกลึง ช่างเชื่อม 3. ช่างซ่อม ช่างยนต์ 4. ธุรกิจร้านอาหาร 5. บัญชีต้นทุน	แรงงานด้านการตัดแต่งกิ่ง พืช ผลไม้
8.	ลดรอบหรือเงื่อนไข ข้อตกลงให้เหลือน้อยลงที่ ปฏิบัติได้ง่าย สะดวก แต่ยัง ปลอดภัย	1. พนักงานในห้าง เช่น Big C 2. ร้านขายของชำ	ช่างเชื่อม ช่างไฟฟ้า ช่างประปา คนขับรถ คนขับรถแม่โค ช่างแอร์ ช่างซ่อมจักรยานยนต์ แพทย์ แพทย์เฉพาะทาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ผู้ทรง คุณวุฒิ	การส่งเสริมอุตสาหกรรม ใน 3 จังหวัดภาคใต้ ชายแดน	งานหรืออาชีพที่จะเกิดขึ้น เมื่อมีการลงทุน อุตสาหกรรม	ความต้องการแรงงาน ด้านต่าง ๆ พื้นที่ 3 จังหวัด ภาคใต้ชายแดน นอกจาก แรงงานอุตสาหกรรมใน 2.1
9.	1. กำหนดเป็นเป้าหมาย การเกิดของอุตสาหกรรม ให้ชัดเจนว่าจะเกิด อุตสาหกรรมใดก่อน-หลัง 2. ให้มีการใช้วัตถุดิบใน พื้นที่	อาชีพด้านการเกษตรมาก ขึ้น เพื่อผลิตป้อน อุตสาหกรรม	-
10.	1. ส่งเสริมแรงงานใน พื้นที่ 2. จัดอบรมฝีมือแรงงาน ให้ต่อเนื่อง	1. ผลิตผ้าปาเต๊ะ 2. ผลิตผ้าคลุมฮิญาบของ มุสลิม 3. อาชีพเย็บปักเสื้อผ้า 4. การทำขนม 5. การทำอาหารพื้นเมือง	-

จากตาราง 5 จากคำถามข้อ 2.2, 2.3 และคำถามข้อ 2.4 สามารถสรุปได้เป็น
3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การส่งเสริมอุตสาหกรรมในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้ชายแดน มีแนวทางดังนี้
ด้านแรงงานภาครัฐและเอกชนที่มีหน้าที่ช่วยกันส่งเสริมทักษะแรงงาน ทั้ง New Skill,
Re Skill และ Up Skill

ด้านโครงสร้างพื้นฐานภาครัฐจัดทำสร้างโครงสร้างพื้นฐานและบริหาร
สภาพแวดล้อมให้เหมาะสม

ด้านความเข้าใจระหว่างประชาชนในพื้นที่กับโรงงานอุตสาหกรรม ต้องสร้างให้
โรงงานอุตสาหกรรมเข้าใจพื้นฐาน สภาพสังคมของพื้นที่ และสร้างให้คนในพื้นที่เข้าใจโรงงาน
อุตสาหกรรม

ด้านการบริการ ภาครัฐควรบรรจุข้าราชการคนท้องถิ่น เพื่อการบริการที่ต่อเนื่อง

ด้านการพัฒนางานที่ต่อเนื่องกับอุตสาหกรรมภาครัฐควรจัดตั้งศูนย์วิจัยพัฒนา
วัตถุดิบและสินค้าต่อเนื่องจากอุตสาหกรรม

ส่วนที่ 2 งานหรืออาชีพที่จะเกิดขึ้นหลังมีการลงทุนภาคอุตสาหกรรม หากแบ่งเป็น
3 กลุ่มงาน ตามระบบ Value Chain สามารถแบ่งเป็น

อาชีพต้นทาง ได้แก่ ช่างซ่อมเครื่องจักร นักบัญชีต้นทุน อาชีพเกษตรผลิตวัตถุดิบ
ต่าง ๆ ป้อนโรงงาน ช่างไฟฟ้า ช่างเชื่อมโลหะ

อาชีพกลางทาง ได้แก่ อาชีพแปรรูปไม้ยางพารา ช่างผลิตเฟอร์นิเจอร์ อาชีพผลิต
หมอน อาชีพนำเที่ยว อาชีพขนส่ง อาชีพคลังสินค้า ธุรกิจร้านอาหาร ร้านขายของชำ ผลิตเสื้อผ้า
ทำขนม ทำอาหารพื้นเมือง

อาชีพปลายทาง ได้แก่ ประชาสัมพันธ์ พนักงานขาย และอาชีพกิจกรรมสนับสนุน
ได้แก่ นักเทคโนโลยี นักคอมพิวเตอร์ รับจ้างบริหารจัดการ

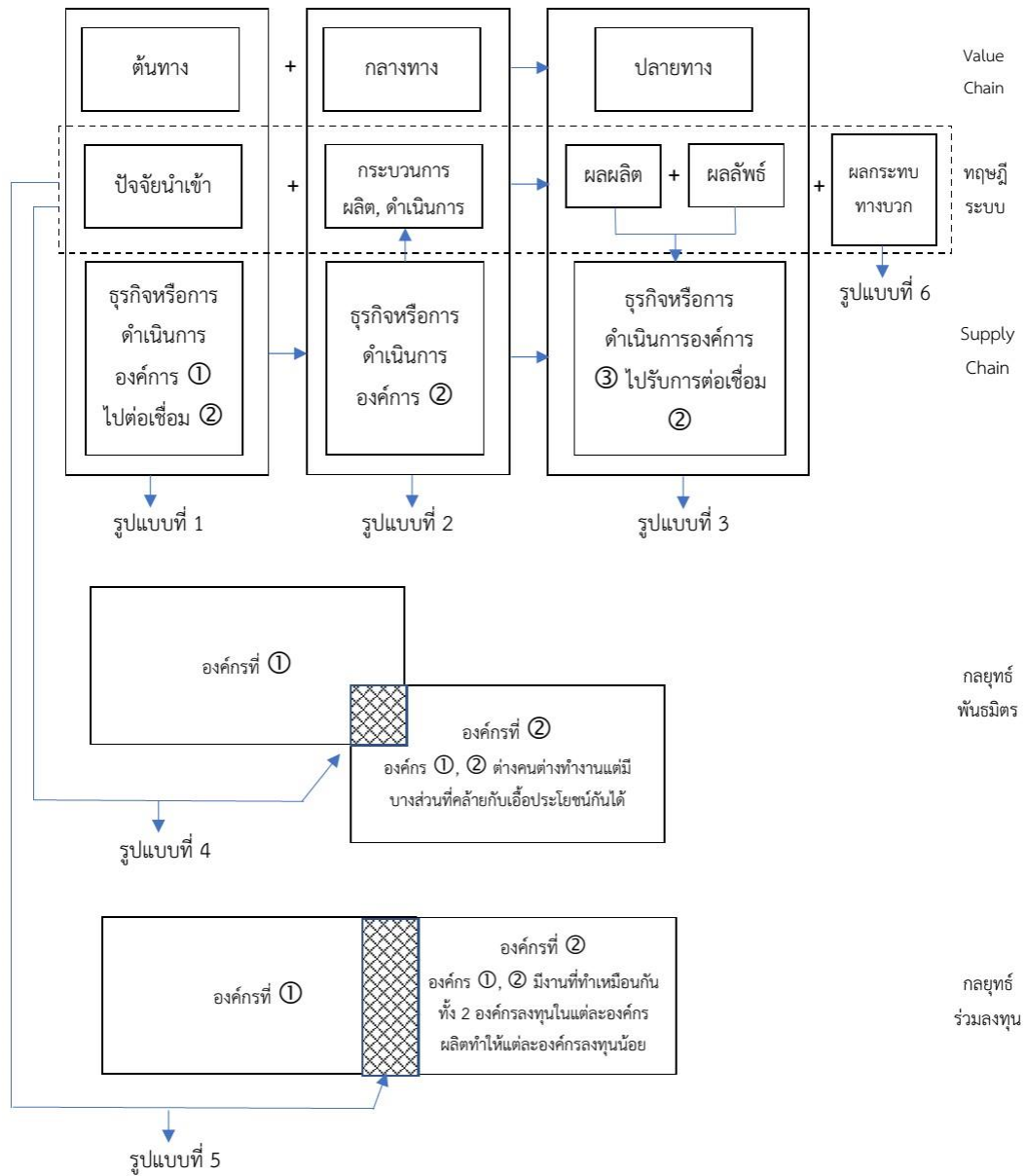
ส่วนที่ 3 ความต้องการแรงงานที่ต่อเนื่องจากอุตสาหกรรมในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้
ชายแดน ได้แก่ แรงงานด้านการเกษตร แรงงานด้านช่าง แรงงานด้านนักคอมพิวเตอร์ แรงงานด้าน
ร้านอาหาร แรงงานด้านนักบัญชี

ตอนที่ 2 แบบความร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาร่วมกับภาครัฐและเอกชน เพื่อ
สนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาแบบความร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา
ร่วมกับภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ใน
พื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน ในจุดประสงค์นี้ มี 2 ขั้นตอน คือ สักเคราะห์รูปแบบจากวรรณกรรม
จากนั้นนำไปสัมภาษณ์ขอความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการนำไปใช้เป็นแบบความร่วมมือในการจัดการศึกษา
อาชีวศึกษาร่วมกับภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง
ยั่งยืน” โดยวิธีการสังเคราะห์ประเด็นที่เหมือนหรือคล้ายไว้ด้วยกันในลักษณะอุปมาน

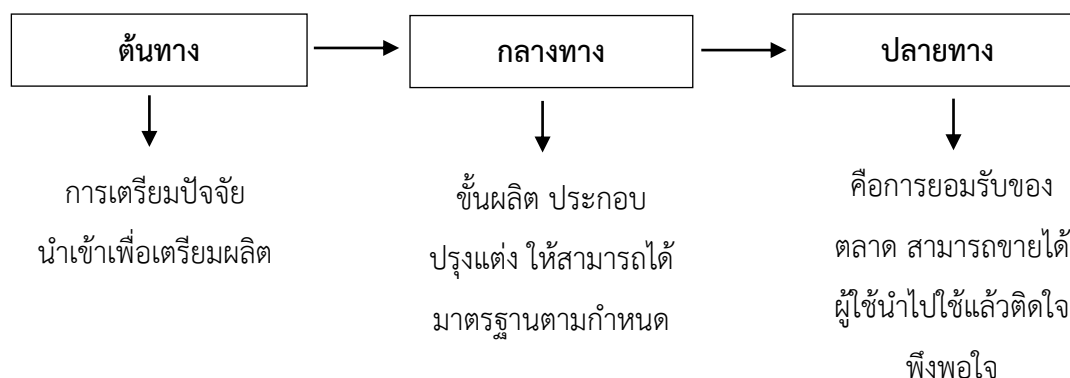
จากวรรณกรรมในหน้า 67-68 ตามที่ผู้วิจัยทบทวนมา เมื่อนำมาสัมภาษณ์
ผู้ทรงคุณวุฒิจะได้แบบความร่วมมือตามการประยุกต์จากแนวคิดและทฤษฎี ดังนี้

ภาพประกอบ 10 แบบความร่วมมือตามการประยุกต์จากแนวคิดและทฤษฎี

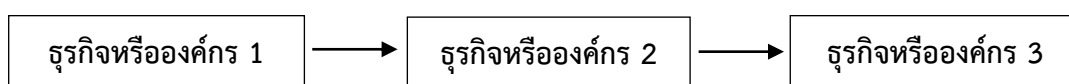
จากภาพประกอบ 10 เป็นที่มาของความร่วมมือทั้ง 6 แบบ สามารถขยายความเพิ่มเติม ได้ดังภาพประกอบ 11-18

Value Chain

ภาพประกอบ 11 แบบความร่วมมือ แบบ Value Chain

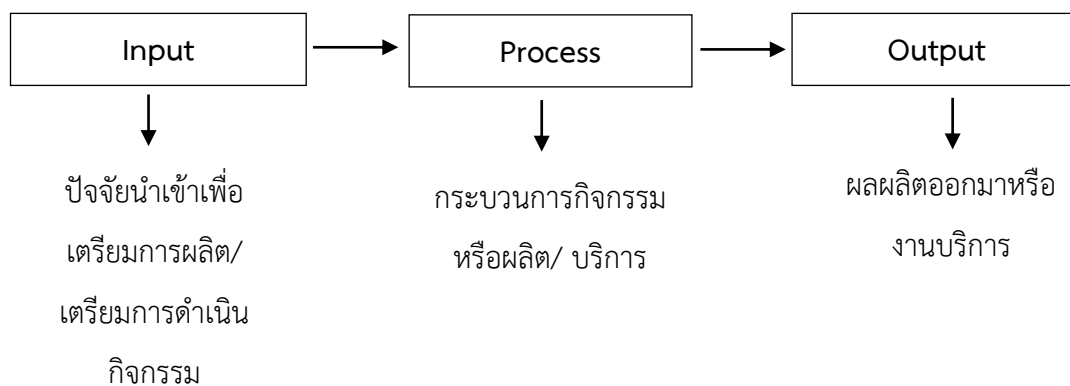
Supply Chain

ภายใต้ธุรกิจหรือการจัดการองค์กร จะต้องมืองค์กรดำเนินกิจกรรมที่ 1 เชื่อมไปยังกิจกรรมที่ 2
กิจกรรมที่ 2 เชื่อมไปยังกิจกรรมที่ 3

ภาพประกอบ 12 แบบความร่วมมือ แบบ Supply Chain

ทฤษฎีระบบ

ภาพประกอบ 13 แบบความร่วมมือ แบบทฤษฎีระบบ

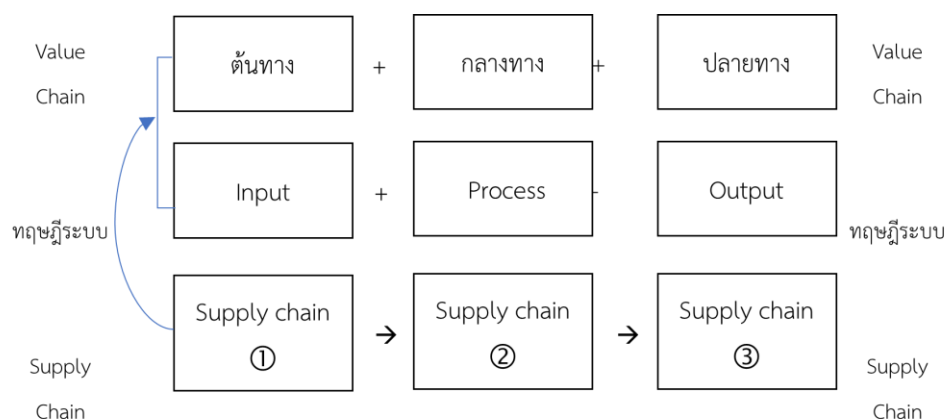
กลยุทธ์พันธมิตร คือ การที่องค์กรตั้งแต่ 2 องค์กร มีข้อตกลงว่าจะทำการช่วยเหลือกัน หากงานมาเกี่ยวข้องกัน โดยต่างคนต่างลงทุนทำงานไป แต่อะไรเกี่ยวข้องและช่วยเหลือกันได้ ประโยชน์ทั้ง 2 ฝ่าย

กลยุทธ์การร่วมลงทุน คือ การที่แต่ละองค์กร ต่างลงทุนขององค์กรใด องค์กรนั้นได้ ประโยชน์ชัดเจนทั้ง 2 ฝ่าย

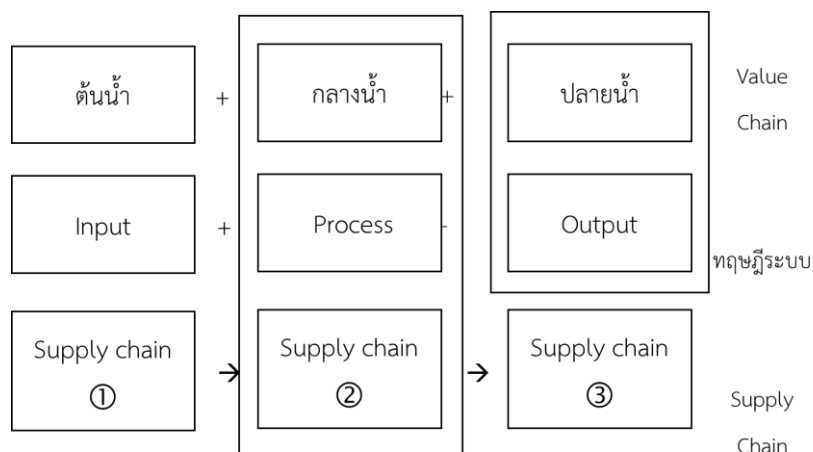
รูปแบบที่ 1

Value Chain + Supply Chain + ทฤษฎีระบบ นำส่วนที่ 1 ของแต่ละแนวคิด และทฤษฎีออกมา Value Chain ส่วนที่ 1 คือ การเตรียมปัจจัยนำเข้าสู่การผลิต

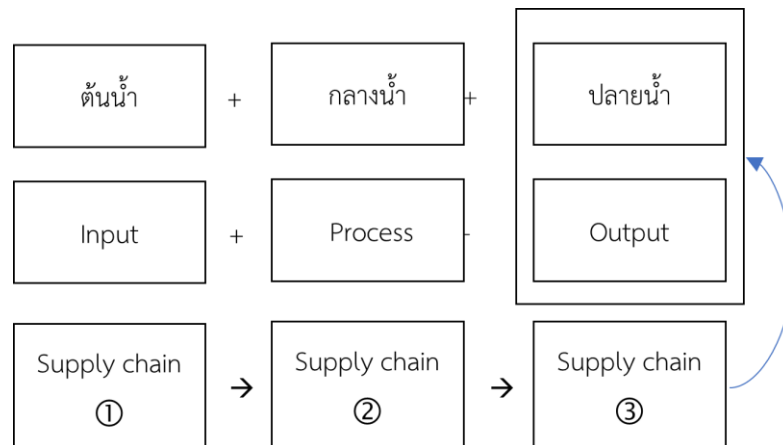
Supply Chain ในส่วนขององค์กรที่จะนำปัจจัยนำเข้ามาต่อกับ Value Chain ตอนที่ 1 ทฤษฎีระบบ เช่นเดียวกับ ตอนที่ 1 Input ของแนวคิด Value Chain หรือสามารถอธิบาย ด้วยภาพประกอบ 14

ภาพประกอบ 14 ความสัมพันธ์ของความร่วมมือแบบที่ 1

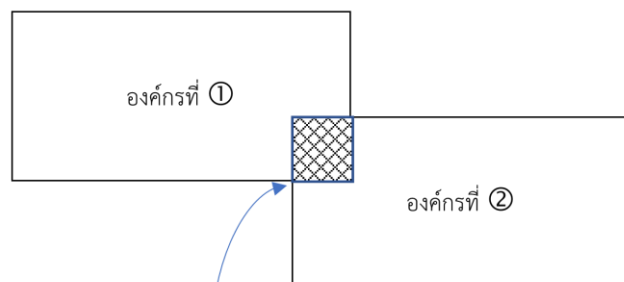

ภาพประกอบ 15 ความสัมพันธ์ของความร่วมมือแบบที่ 2

ภาพประกอบ 16 ความสัมพันธ์ของความร่วมมือแบบที่ 3

กลยุทธ์พันธมิตร

มีงานบางส่วนเอื้อเพื่อกัน

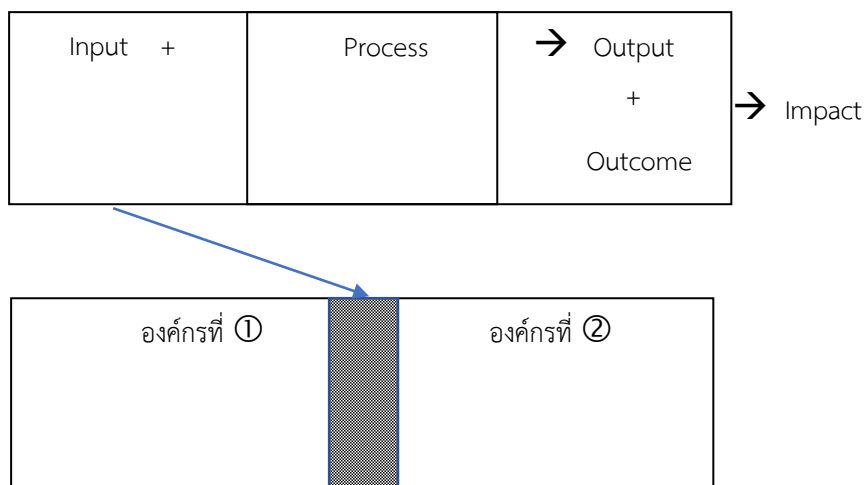
ทฤษฎีระบบ

ภาพประกอบ 17 ความสัมพันธ์ของความร่วมมือแบบที่ 4

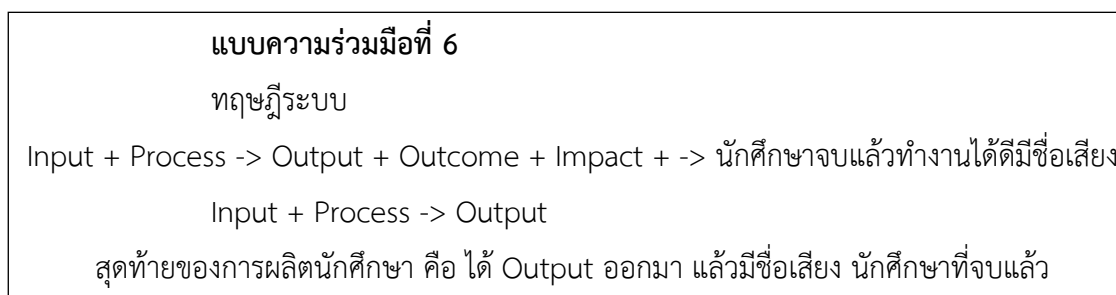
ในแต่ละองค์กรต่างมีระบบการทำงาน (ทฤษฎีระบบ) แต่จะมีบางงานที่สนับสนุนกันได้ จึงนำกลยุทธ์พันธมิตรมารวมกับทฤษฎีระบบจึงกลายเป็นรูปแบบที่ 4

กลยุทธ์การลงทุน

ภาพประกอบ 18 ความสัมพันธ์ของความร่วมมือแบบที่ 5

องค์กร 1 องค์กร 2 มีภารกิจงานที่เหมือนกัน คือ ทั้ง 2 องค์กร ต้องร่วมกันลงทุน
ได้ประโยชน์ทั้ง 2 ฝ่ายชัดเจน

ภาพประกอบ 19 ความสัมพันธ์ของความร่วมมือแบบที่ 6

จากความร่วมมือภาครัฐและภาคเอกชน 6 แบบ ดังแสดงในตาราง 6 จากนั้นทำการ
สอบถามว่า จาก 6 แบบ ท่านเห็นด้วยเพราะเหตุใดและความร่วมมือจากง่ายสุดไปยากสุดได้แก่
ความร่วมมืออะไร ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 6 แบบความร่วมมือตามแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ

แบบที่ 1	แบบที่ 2 Value	แบบที่ 3 Value	แบบที่ 4	แบบที่ 5	แบบที่ 6
Value chain	chain Supply	chain Supply	กลยุทธ์	กลยุทธ์การ	ทฤษฎีระบบ
Supply chain	chain ทฤษฎี	chain	พันธมิตร	ลงทุน	
ทฤษฎีระบบ	ระบบ	ทฤษฎีระบบ	ทฤษฎีระบบ	ทฤษฎีระบบ	
แสวงหาความร่วมมือกับ	แสวงหาความร่วมมือกับ	แสวงหาความร่วมมือกับ	องค์กรธุรกิจหรือราชการ	องค์กรภาครัฐและเอกชนช่วย	ร่วมมือกับหน่วยงาน
ภาครัฐและเอกชน	ภาครัฐและเอกชน	ภาครัฐและเอกชน	ร่วมมือกับวิทยาลัย	วิทยาลัย	ภาครัฐและเอกชนในการ
ด้าน	ด้านการศึกษา	ด้านการศึกษา	วิทยาลัย	อาชีวศึกษาผลิต	เอกชนในการ
การสนับสนุน	เรียนการสอน	สร้างชื่อเสียง	อาชีวศึกษา	นักศึกษา เช่น	ติดตาม
การเตรียมการผลิต	วัดประเมินผล	ให้นักศึกษา	ต่างคนต่างทำ	อบจ. เทศบาล	นักศึกษาที่จบ
ได้แก่	สร้างคุณภาพ	ให้หน่วยงาน	ดำเนินการ	อบต. เป็นต้น	แล้ว ทำงาน
เตรียมหา	นักศึกษา	ยอมรับและ	ในภารกิจของ	ทำให้เป้าการผลิต	หรือประกอบ
นักศึกษา วัสดุ	ทั้ง Hard Skill	รับเข้าทำงาน	องค์กร	อาชีวศึกษามาก	ธุรกิจที่โดดเด่น
อุปกรณ์	และ Soft Skill	หรือสามารถ	แต่อาจจะมีบาง	ขึ้น และเงินลงทุน	มาเป็นตัวอย่าง
บุคลากร ผู้สอน	สนับสนุนครูสอน	ประกอบอาชีพ	ลักษณะ	ของสำนักงาน	สร้างชื่อเสียง
งบประมาณ	ขณะฝึกงานหรือ	ได้ โดยแหล่งเงิน	สนับสนุนกันได้	คณะกรรมการ	
สนับสนุน จะ	มีครูพิเศษในวิชา	ให้ความเชื่อถือ	เช่น โรงเรียน	การอาชีวศึกษา	
ให้เปล่าหรือมี	ต่าง ๆ	ให้กู้เงินลงทุน	เอกชน	ลดลง จะได้ไป	
เงื่อนไขขึ้นอยู่			โรงเรียนรัฐ	พัฒนาด้านอื่นมาก	
จะตกลงกัน			ส่งเด็ก ม.3	ขึ้น หรือเอกชนมา	
(ต้นทาง)	(กลางทาง)	(ปลายทาง)	มาเรียนต่อ	ช่วยผลิตนักศึกษา	
			อาชีวศึกษา	อาชีวศึกษา หรือ	
			โดยรับโควตา	เอกชนให้ทุน	
			ได้ประโยชน์ทั้ง	นักศึกษาใน	
			2 ฝ่าย	อาชีวศึกษาของรัฐ	

จากตาราง 6 แบบความร่วมมือภาครัฐและเอกชนในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” มีทั้งหมด 6 แบบ 1. แบบ Value Chain, Supply Chain และทฤษฎีระบบ มี 3 แบบย่อย (คือ แบบที่ 1, 2, 3) แบบที่ 4 กลยุทธ์พันธมิตรผสมกับทฤษฎีระบบ แบบที่ 5 กลยุทธ์การร่วมลงทุนผสมกับทฤษฎีระบบ แบบที่ 6 ใช้แบบทฤษฎีระบบ

ตาราง 7 แบบความร่วมมือทั้ง 6 แบบ

คนที่	แบบความร่วมมือ		ความ ร่วมมือแบบ ชั้น	เรียงลำดับความร่วมมือ ที่ดำเนินการง่ายสุดไป หายาก
	เห็นด้วย: สาเหตุ	ไม่เห็นด้วย: สาเหตุ		
เอกชน 1 นราธิวาส	เห็นด้วย มีประโยชน์ 3 ฝ่าย วิทยาลัยอาชีวศึกษาทำหลักสูตร ถูกต้อง สถานประกอบการได้ คนทำงานตรงความต้องการ นักศึกษามีงานทำ	-	ไม่มีการเพิ่ม	1, 2, 3, 4, 5, 6 และ ขอให้นำการสัมมนา ร่วมกันทุก 3 เดือน เพื่อ ทบทวน
เอกชน 2 ยะลา	เห็นด้วย มีประโยชน์เพราะ แรงงานหลักมาจากอาชีวศึกษา จะ ทำให้เข้มแข็ง และมีคุณภาพมาก ขึ้น	-	ไม่มีการเพิ่ม	4, 3, 1, 2, 5, 6
เอกชน 3 ปัตตานี	เห็นด้วย มีประโยชน์เพราะ แรงงานมาจากนักศึกษา อาชีวศึกษา ซึ่งจะทำให้เข้มแข็งมี คุณภาพตามต้องการ	-	ไม่มีการเพิ่ม	4, 3, 1, 2, 5, 6
อาชีวศึกษา 1 นราธิวาส	เห็นด้วย มีประโยชน์ลดความ ขัดแย้ง และเปลี่ยนประสบการณ์ เกิดการทำงานร่วมกัน	-	ไม่มีการเพิ่ม	4, 3, 1, 2, 5, 6
อาชีวศึกษา 2 ยะลา	เห็นด้วย มีประโยชน์ เพราะเอื้อ ประโยชน์ต่อกันและกันทุกฝ่ายที่ ร่วมมือกัน สุดท้ายส่งผลต่อ เศรษฐกิจ สังคม	-	ไม่มีการเพิ่ม	4, 6, 1, 3, 2, 5
อาชีวศึกษา 3 ปัตตานี	เห็นด้วย มีประโยชน์ เกิดความ ร่วมมือภาครัฐและเอกชนแน่นอน	-	ไม่มีการเพิ่ม	1, 2, 3, 4, 5, 6

จากตาราง 7 คือการนำแบบความร่วมมือทั้ง 6 แบบ มาสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็น
ผู้เชี่ยวชาญภาครัฐและเอกชนถึงความเหมาะสมต่าง ๆ สังเคราะห์ความเห็นจากการสัมภาษณ์เชิงลึก
ผู้เชี่ยวชาญภาครัฐและภาคเอกชนด้านละ 3 คน รวม 6 คน (Morse, 1985) ถึงความเห็นความ
ร่วมมือระหว่างวิทยาลัยอาชีวศึกษาและบริษัทเอกชนในพื้นที่สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

พบว่า มี 6 แบบ ที่ร่วมมือง่ายสุดไปสู่ปฏิบัติยาก เรียงลำดับดังนี้ 4, 1, 2, 3, 5, 6
และเสนอให้มีการสัมมนาความร่วมมือทุก 3 เดือน เพื่อทบทวน

ตอนที่ 3 แผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อสร้างแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

สำหรับการหาข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 นี้ ใช้วิธีสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิข้าราชการ 4 คน ภาคเอกชน 6 คน องค์กรประกอบเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างของวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ทั้งนี้ มีคำถาม 5 ข้อ คือ 4.1, 4.2, 4.3, 4.4 และ 4.5

คำถามที่ 4.1 ท่านคิดว่า การสร้างแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ต้องคำนึงถึงเรื่องใดเป็นสำคัญ

คำตอบที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 1 ให้ความเห็นว่า

“ในการสร้างแผนฯ สิ่งที่ต้องคำนึงถึง คือ

1. แนวโน้มตลาดแรงงานในอนาคต ต้องการแรงงานด้านใด จะได้วางแผนให้ตรงจุด
2. คาดคะเนถึงเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง แรงงานต้องตามเทคโนโลยีให้ทัน
3. สถานการณ์เศรษฐกิจในอนาคตเป็นอย่างไร ต้องสอดคล้องกัน”

คำตอบที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 2 ให้ความเห็นว่า

“ในพื้นที่จังหวัดยะลาเป็นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ต้องดูบริบทเป็นหลักว่าจะดำเนินการอย่างไร มีหน่วยงาน สถานประกอบการที่เกี่ยวข้องมากน้อย ความต้องการของผู้เรียน เทคโนโลยีที่ต้องนำมาใช้ในการจัดทำแผนฯ ”

คำตอบที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 3 ให้ความเห็นว่า

“ในส่วนของความสำคัญแรก คือ ทรัพยากรพื้นฐานที่มีในพื้นที่ ทักษะพื้นฐานความพร้อมของหน่วยงานที่จะพัฒนากำลังคน สถานศึกษามีความพร้อม มีศักยภาพระดับใด และวิธีการพัฒนา จะพัฒนาอย่างไรให้การจัดทำแผนฯ ประสบความสำเร็จ”

คำตอบที่ 4 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 4 ให้ความเห็นว่า

“ในการสร้างแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา จะต้องยึดหลักหรือจุดมุ่งเน้นตามกรอบแนวคิดการเป็นเมืองต้นแบบ 3 แห่ง ประกอบด้วย

1. อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี เป็นเมืองต้นแบบ “เกษตรอุตสาหกรรมก้าวหน้าผสมผสาน”
2. อำเภอเบตง จังหวัดยะลา เป็นเมืองต้นแบบ “การพัฒนาที่พึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน”

3. อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส เป็นเมืองต้นแบบ “การค้าขายชายแดนระหว่างประเทศ”

ซึ่งหากสามารถเน้นประเด็นดังกล่าวได้สำเร็จจะสามารถสื่อสารและขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ภายในพื้นที่ได้ตามเป้าประสงค์มากยิ่งขึ้น

คำตอบที่ 5 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 1 ให้ความเห็นว่า

“แผนการพัฒนากำลังคนของอาชีวศึกษา ต้องพัฒนาเรื่องของการใช้เทคโนโลยี โดยปรับตั้งแต่บุคลากรผู้สอน ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาสิ่งที่เรียนไปเป็นอาชีพได้ รวมถึงสถานการณ์ปัจจุบันที่ต้องมีการเรียนแบบออนไลน์ ซึ่งมีทั้งคนที่ปรับตัวได้และปรับตัวไม่ได้ อาจจะทำให้เกิดปัญหา ดังนั้น เรื่องของวินัย จึงเป็นสิ่งสำคัญ และต้องดูเรื่องของการวัดผลว่า จะวัดผลด้วยระบบใด ซึ่งปัจจุบันจะเห็นได้ว่าการวัดผลเป็นชิ้นงาน อาจจะทำให้ไม่ได้ดีเท่ากับการนำเสนอเป็นคลิปวิดีโอ เนื่องจากมีการเรียนรู้ผ่านช่องทาง YouTube ดังนั้น อาชีวศึกษาควรจะมีการปรับแผนการพัฒนา กำลังคนตั้งแต่บุคลากรผู้สอนให้เท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว”

คำตอบที่ 6 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 2 ให้ความเห็นว่า

“เริ่มจากวัตถุประสงค์ที่มีในพื้นที่เป็นหลัก ให้ความสนใจ วางแผนระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ให้กระบวนการมีความสมบูรณ์แบบ มีการส่งเสริมตั้งแต่การเตรียม ผลิต จัดเก็บ ขนส่ง ช่องทางการตลาดให้ถึงผู้ซื้อ รวมถึงควบคุมคุณภาพให้เป็นมาตรฐาน”

คำตอบที่ 7 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 3 ให้ความเห็นว่า

“คำนึงถึงอุตสาหกรรมที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่และเป้าหมายที่เราวางไว้เป็นหลัก”

คำตอบที่ 8 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 4 ให้ความเห็นว่า

“สิ่งที่ต้องคำนึงถึง คือ ความต้องการของภาคอุตสาหกรรมที่อยู่ในพื้นที่ ว่ามีความต้องการอะไรมากที่สุด จึงจะกำหนดออกมาเป็นแผนได้”

คำตอบที่ 9 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 5 ให้ความเห็นว่า

“ให้มีการพัฒนาตามปกติ ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับตัวนักศึกษาและความต้องการในพื้นที่ ในระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี และปัญหาอีกส่วนหนึ่งคือ ค่านิยมของคนไทยที่ยึดติดกับปริญญาตรี และจะทิ้งวิชาชีพที่เรียนมาในสายอาชีวศึกษา จึงต้องมีการพัฒนาให้นักศึกษาสามารถศึกษาได้จนจบระดับปริญญาตรีภายใต้สถานศึกษาเดียวกัน”

คำตอบที่ 10 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 6 ให้ความเห็นว่า
 “การปูพื้นฐานความรู้ คุณธรรม จริยธรรมให้นักเรียน นักศึกษา สร้างการศึกษาให้
 คนในพื้นที่”

**คำถาม 4.2 ท่านคิดว่า การสร้างแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาพื้นที่จังหวัด
 ภาคใต้ชายแดน เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ควร
 สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานภายนอกประเทศอย่างไร**

คำตอบที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 1 ให้ความเห็นว่า
 “ต้องสอดคล้องกับประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศที่คนนิยมไปทำงานด้วย โดย
 จะต้องพัฒนาทักษะทางภาษา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะออกไปสู่ภายนอกประเทศ ทั้งภาษาจีน
 อังกฤษ ญี่ปุ่น สำหรับจังหวัดนราธิวาส กำลังคนที่ไม่ทำงานในประเทศมาเลเซีย เป็นผู้ช่วยกูก ซึ่งต้อง
 ใช้ภาษาท้องถิ่นได้ ถ้าเป็นแรงงานที่ไม่ในประเทศได้วัน ซึ่งเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องจักร จะต้องมี
 ทักษะภาษาอังกฤษ ในประเทศฟิลิปปินส์ที่ต้องการแรงงานด้านเทคโนโลยีออนไลน์ ก็ต้องมีทักษะ
 ภาษาอังกฤษ”

คำตอบที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 2 ให้ความเห็นว่า
 “ส่วนหนึ่งบริบทจะคล้ายกับประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย การจัดทำแผนฯ ต้องเน้น
 ในส่วนที่สอดคล้องกับประเทศใกล้เคียง สามารถนำไปต่อยอดต่างประเทศได้ และเน้นทักษะ ฝีมือ
 ความสามารถทั้งภาคอุตสาหกรรมและภาคการผลิตที่จะต่อยอดไปต่างประเทศ และที่ขาดไม่ได้คือ
 ทักษะภาษา โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ”

คำตอบที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 3 ให้ความเห็นว่า
 “มองในส่วนของประเทศที่เกี่ยวข้อง ทั้งประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และอื่น ๆ ที่
 รองรับแรงงานของเราได้ ต้องดูทักษะที่สอดคล้อง พัฒนาภาษาที่จำเป็นต้องใช้ เช่น ภาษาอังกฤษ จีน
 ญี่ปุ่น อาหรับ มลายูกลาง และทักษะวิชาชีพที่สอดคล้องกัน ค่านิยมพื้นฐานของประเทศนั้น ๆ ที่ต้อง
 พัฒนาให้ตรงและสอดคล้องกับประเทศที่เราจะส่งแรงงานไป”

คำตอบที่ 4 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 4 ให้ความเห็นว่า
 “ต้องศึกษาความต้องการและจุดมุ่งเน้นของต่างประเทศด้วยว่า จะสามารถขยายผล
 และพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานของประเทศไทยได้อย่างไรบ้าง โดยเฉพาะประเด็นการเป็นเมืองต้นแบบ
 “การค้าชายแดนระหว่างประเทศ” ของจังหวัดนราธิวาส”

คำตอบที่ 5 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 1 ให้ความเห็นว่า
 “แนวโน้มก่อนหน้านี้ คนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ นิยมไปทำงานในประเทศ
 มาเลเซีย เมื่อ 20 ปีที่แล้ว แรงงานที่มีการขับเคลื่อนของไทย เป็นแรงงานจากภาค
 ตะวันออกเฉียงเหนือ (ภาคอีสาน) ซึ่งเป็นการไปทำงานนอกฤดูกาลเกษตรในพื้นที่ ทำให้เราเห็น

แนวทางว่าคนไทย 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปทำงานอยู่ในประเทศมาเลเซีย แต่วิธีการเดินทางไปยัง เป็นวิธีการใช้มาตรการผ่อนผันทางการท่องเที่ยว จึงเป็นแรงงานนอกกฎหมาย ซึ่งจะทำให้เสียสิทธิ และประโยชน์หลายด้านดังนั้น วิธีการส่งเสริมให้เกิดการจ้างงานหรือยกเศรษฐกิจพื้นที่ซึ่งที่เราต้อง พิจารณา คือ การกลับมาตั้งศูนย์บริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการออกแบบกฎหมายใหม่” “ในปี พ.ศ. 2559 ได้มีการนำเสนอเป็นมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งเห็นชอบเป็นโครงการพัฒนาเศรษฐกิจโดยใช้แนวทางสามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เน้นวิธีการว่าจะต้องพัฒนาเป็นบางพื้นที่ ที่เป็นลักษณะการ สร้างงานเฉพาะ เราก็คงกำหนดว่า เมืองต้นแบบหรือนำร่อง ควรจะเกิดที่ 3 เมืองของ 3 จังหวัด ชายแดนภาคใต้ ซึ่งเกิดจากการมองว่าเป็นประตูหรือ Gateway ของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดย ประตูที่หนึ่ง คือ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ซึ่งมีพื้นฐานทรัพยากรที่เป็นศูนย์กลางในการแปรรูป อุตสาหกรรมได้ ดังนั้น โรงงานที่จะเกิดขึ้นใน จังหวัดปัตตานี ควรเน้นไปที่การแปรรูป รวมถึง อุตสาหกรรมฮาลาล ประตูที่สอง เป็นประตูจากประเทศมาเลเซีย ทางฝั่งตะวันออกของแหลมมลายู ที่เรียกว่า ปาตาตีโม จะมีโครงการพัฒนาที่สำคัญของประเทศมาเลเซียหลายโครงการ เช่น โครงการ พัฒนาเส้นทางรถไฟใหม่ เชื่อมต่อระบบขนส่งของสุโหงโก-ลกไปทางใต้ ทำให้สุโหงโก-ลก เป็นเมือง แห่งการค้าชายแดน และเสนอแนวทางให้เป็นพื้นที่การค้าระหว่างประเทศ เพราะเส้นทางเชื่อมต่อฝั่ง ตะวันออกของมาเลเซียเชื่อมต่อลงไปถึงประเทศสิงคโปร์ จึงเป็นทิศทางในการส่งออกและนำเข้าผลไม้ และอุตสาหกรรมแปรรูปที่เกิดขึ้นใน จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ประตูสุดท้าย คือ อำเภอ เบตง จังหวัดยะลา เป็นเมืองที่ต่อรัฐทางตอนเหนือของมาเลเซีย ซึ่งมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามา ท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก โดยเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงเล็งเห็นว่า เราต้องสร้างจุดเด่นให้จังหวัด คือ การพัฒนาสวนเกษตรที่เป็นเกษตรเกี่ยวกับทุเรียน ซึ่งเป็นสินค้าส่งออกสำคัญไปยังประเทศจีน รวมถึงการท่องเที่ยวเชิง Healthness หรือการท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ ที่ทำให้เกิดการดูแลสุขภาพ ด้วย ดังนั้น การสร้างแผนพัฒนาฯ จึงต้องสอดคล้องกับอุตสาหกรรมในพื้นที่ เพื่อผลิตกำลังคนออกมา รองรับกับความต้องการของสถานประกอบการทั้งในพื้นที่และตลาดแรงงานภายนอกด้วย”

คำตอบที่ 6 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 2 ให้ความเห็นว่า

“ต้องมองถึงวัตถุดิบในพื้นที่กับวัตถุดิบของภายนอกประเทศที่จะมาเชื่อมโยง ระบบโลจิสติกส์”

คำตอบที่ 7 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 3 ให้ความเห็นว่า

“ต้องดูว่าเรามีจุดแข็งอะไรในพื้นที่เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากจะเกิด การไหลของแรงงาน จึงต้องทำให้การจ้างงานมีความมั่นคงมากกว่า รายได้ดีกว่า ทำให้แรงงานที่เรา ผลิตออกมาอยู่ในพื้นที่ ให้รู้สึกว่ามี ความมั่นคง”

คำตอบที่ 8 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 4 ให้ความเห็นว่า

“ประเทศมาเลเซียต้องการแรงงานไทยเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะการไปเป็นก๊วกหมอนวดสปา นอกจากนี้ยังมีแรงงานที่ไปแบบผิดกฎหมายที่ไปรับจ้างทำงานอยู่ในประเทศมาเลเซีย เนื่องจากค่าเงินที่ได้รับจำนวนมากเมื่อนำกลับมาแลกเป็นเงินไทย แต่เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้เกิดการไหลกลับของแรงงานไทย แต่สิ่งที่ตลาดแรงงานภายนอกต้องการ ก็คือ ต้องสร้างให้แรงงานมีความรู้เกี่ยวกับความต้องการภายนอกประเทศ ว่าต้องการแรงงานด้านใดบ้าง และต้องศึกษาขนบธรรมเนียม ประเพณีของประเทศที่เราจะส่งแรงงานไปด้วย”

คำตอบที่ 9 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 5 ให้ความเห็นว่า

“โดยปกติประเทศเรานำเข้าแรงงานจากต่างประเทศ แต่หากจะออกไปนอกประเทศ คงจะเป็นประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ แต่ประเทศเหล่านี้ไม่ได้ใช้แรงงานไทยด้านอาชีวศึกษา ยกเว้นในอนาคตประเทศที่แรงงานจะออกไป คือ ประเทศแถบตะวันออกกลาง ประเทศเกาหลีใต้ เป็นต้น อาจจะต้องเตรียมในเรื่องภาษาของประเทศนั้น ๆ ที่เราจะไป”

คำตอบที่ 10 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 6 ให้ความเห็นว่า

“ดังที่กล่าวมาแล้ว ว่าแรงงานไทยเข้าไปทำงานในประเทศมาเลเซีย แรงงานมาเลเซียเข้าไปทำงานในสิงคโปร์ ดังนั้น ต้องมองความต้องการของตลาดแรงงานของภายนอกประเทศเป็นหลัก ว่าขณะนี้แรงงานที่เป็นที่ต้องการของตลาด คือ แรงงานด้านใด ซึ่งในปัจจุบันผมมองว่า แรงงานที่เป็นที่ต้องการคือ แรงงานที่มีความสามารถด้านคอมพิวเตอร์ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งจะเชื่อมโยงกับการพัฒนาทักษะด้านภาษาด้วย”

4.3 ท่านคิดว่า แนวทางการสร้างแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ควรสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ภาคการผลิตและบริการในพื้นที่อย่างไรบ้าง

คำตอบที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 1 ให้ความเห็นว่า

“ในส่วนของตลาดแรงงานต้องดูความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งในเรื่องของการท่องเที่ยว การค้าขาย ภาคผลิต ช่างต่าง ๆ เกษตรกร และประมง”

คำตอบที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 2 ให้ความเห็นว่า

“แนวทางการสร้างแผนฯ ถ้าไม่ได้สำรวจความต้องการในพื้นที่ เราอาจจะผิดพลาดผิดประเด็น ดังนั้น ต้องมีข้อมูล มีเครือข่ายในพื้นที่ ซึ่งจะทำให้สอดคล้องกับบริบทความต้องการของแรงงาน โดยเน้นในเรื่องของพื้นที่ ว่าพื้นที่ของเราบริบทหลักเป็นอย่างไร”

คำตอบที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 3 ให้ความเห็นว่า

“ต้องมีการสำรวจความต้องการของแรงงานที่ต้องผลิตกำลังคน ทรัพยากรในพื้นที่ ทั้งที่ภาครัฐและเอกชนดูแล เพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างแผนพัฒนากำลังคน”

คำตอบที่ 4 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 4 ให้ความเห็นว่า

“ในการจัดทำแนวทางหรือแผนพัฒนาฯ ต้องจัดทำมุ่งเน้นให้สอดคล้องกับประเด็น การเป็นเมืองต้นแบบ และการจัดการศึกษาที่เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ความร่วมมือด้านการพัฒนา แรงงานในพื้นที่ จชต. ที่สอดคล้องความต้องการโดยความร่วมมือของหน่วยงานในพื้นที่ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน มีการร่วมมือกันอย่างเป็นรูปธรรม โดยเริ่มตั้งแต่การจัดการหลักสูตรการจัดการ การศึกษาที่สอดคล้องและตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่”

คำตอบที่ 5 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 1 ให้ความเห็นว่า

“การพัฒนากำลังคนจะต้องสอดคล้องกับอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยต้องมอง ถึงกลไกด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ด้วย”

คำตอบที่ 6 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 2 ให้ความเห็นว่า

“ต้องมุ่งเน้นผลสำเร็จแบบองค์ความรู้รวมทุกด้าน จากพื้นฐานคุณภาพชีวิตของ แรงงาน คือ จะทำอย่างไรก็ได้ให้เกิดผลสำเร็จ แต่คุณภาพชีวิตของแรงงานจะต้องดีด้วย จึงจะ สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานในพื้นที่”

คำตอบที่ 7 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 3 ให้ความเห็นว่า

“สร้างกำลังคนอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการแรงงานของ ภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่”

คำตอบที่ 8 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 4 ให้ความเห็นว่า

“ต้องมองตลาดแรงงานและความต้องการภาคบริการ ภาคอุตสาหกรรมเป็นหลัก”

คำตอบที่ 9 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 5 ให้ความเห็นว่า

“ดูแนวโน้มภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการที่จะเกิดขึ้นว่าไปในทิศทางใด หลังจาก ที่สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) คลี่คลายขึ้น”

คำตอบที่ 10 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 6 ให้ความเห็นว่า

“ต้องมองว่าในพื้นที่เรามีวัตถุดิบเพียงพอหรือไม่ ที่จะป้อนเข้าสู่โรงงานอุตสาหกรรม เช่น ไม้ยางพาราที่จะส่งเข้าแปรรูป ผลไม้ที่จะส่งเข้าอุตสาหกรรมอาหารกระป๋อง ดังนั้น การสร้าง แรงงานจะสร้างแผนพัฒนากำลังคน โดยเชิญชวนให้คนในพื้นที่ที่มีความสนใจในการศึกษาสายอาชีพ ด้านต่าง ๆ ให้มากขึ้น”

คำถาม 4.4 ท่านคิดว่า ทางการสร้างแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาพื้นที่ จังหวัดภาคใต้ชายแดน เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ควรจัดทำแผนพัฒนาฯ เป็นกี่ระยะ อะไรบ้าง

คำตอบที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 1 ให้ความเห็นว่า

“โดยพื้นฐาน มี 3 ระยะ คือ ระยะสั้น 1 ปี ระยะปานกลาง 1-5 ปี และระยะยาว 5 ปีขึ้นไป แผนพัฒนาฯ ไม่ควรเกิน 5 ปี เนื่องจากเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้น ควรจัดทำแผนระยะสั้น 1 ปี ในการฝึกอบรมพนักงานที่มีทักษะ และระยะปานกลาง 1-5 ปี เพื่อผลิตช่างเทคนิคระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)”

คำตอบที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 2 ให้ความเห็นว่า

“ควรทำเป็น 2 ระยะ คือ ระยะเร่งด่วน ว่าพื้นที่ที่ต้องการเรื่องใด ด้านใด ระยะเวลา ไม่เกิน 2 ปี และระยะทั่วไป คือ ทำรองรับอนาคตที่จะมีอุตสาหกรรมใดเกิดขึ้น ระยะเวลา 3-5 ปี”

คำตอบที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 3 ให้ความเห็นว่า

“ควรจัดเป็น 4 ระยะ คือ 1) สำรวจความต้องการ ความพร้อม 2) ระยะการลงทุน การดำเนินการ 3) การขยายผล 4) การดำเนินการอย่างเต็มรูปแบบ”

คำตอบที่ 4 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 4 ให้ความเห็นว่า

“ระยะสั้น (1-3 ปี) เพื่อให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของหน่วยงานในระดับพื้นที่ ระยะกลาง (5 ปี) เพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ระยะยาว (20 ปี) เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี”

คำตอบที่ 5 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 1 ให้ความเห็นว่า

“การพัฒนาากำลังคนจะต้องสอดคล้อง โดยเปิดสาขาวิชาที่สอดคล้องกับการลงทุนในอนาคต แผนจะต้องกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบ ระยะเวลา มีตัวชี้วัดและเป้าหมายที่ชัดเจน”

คำตอบที่ 6 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 2 ให้ความเห็นว่า

“แรงงานในพื้นที่จะอยู่ในช่วงอายุ 30-60 ปี ดังนั้น จะต้องแบ่งเป็น 3 ระยะ ๆ ละ 10 ปี โดยช่วง 10 ปีแรก จะเป็นการเตรียมความพร้อมที่เข้าสู่ระบบอุตสาหกรรมเพื่อเรียนรู้ เข้าใจ เครื่องจักรเครื่องมือ กลไก ระเบียบ วิธีการ ช่องทางต่าง ๆ ที่โรงงานกำหนด เพื่อให้เข้าใจวัฒนธรรมองค์กร และระยะ 10 ปีต่อมา คือ การใช้ความสามารถพัฒนาตนเองและพัฒนาองค์กร ช่วงระยะสุดท้ายเป็นช่วงของการบริหาร”

คำตอบที่ 7 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 3 ให้ความเห็นว่า

“ควรจะต้องมีการเริ่มต้นในระยะสั้นคือ แก่ไขให้สามารถเดินหน้าได้ ระยะกลาง คือ การเพิ่มเติม และระยะยาว คือ การทำให้เกิดความมั่นคง”

คำตอบที่ 8 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 4 ให้ความเห็นว่า
“ควรมี 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษา ระยะที่ 2 คือ การทดลอง และระยะที่ 3 คือ การฝึกปฏิบัติจริง”

คำตอบที่ 9 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 5 ให้ความเห็นว่า
“เป็น 3 ระยะ คือ
1. ระยะสั้น โดยดูจากขณะนี้ว่าสถานการณ์โรคระบาดมีผลกระทบกับแรงงานอย่างไร และต้องการแรงงานด้านใดมาทดแทนแรงงานนำเข้า
2. ระยะกลาง ดูแนวโน้มอุตสาหกรรมที่จะเกิดขึ้น
3. ระยะยาว ควรวางแผนพัฒนาคนของเราเองโดยไม่ต้องอาศัยแรงงานต่างด้าว”

คำตอบที่ 10 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 6 ให้ความเห็นว่า
“กำหนดแผนแต่ละแผนตามความเหมาะสมในแต่ละหลักสูตร อาจจะเป็น 3-5 ปี หรือ 6 ปี ขึ้นอยู่กับความยากง่ายของหลักสูตร”

คำถาม 4.5 ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการสร้างแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”อย่างไรบ้าง

คำตอบที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 1 ให้ความเห็นว่า
“มีข้อเสนอ 3 ข้อ คือ
1. ต้องทราบข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง ที่บ่งชี้แนวทางในการพัฒนากำลังคนในระดับจังหวัด
2. การพัฒนาขีดความสามารถของครูให้มากขึ้น ทั้งด้านวิชาชีพและภาษา
3. ยกกระตือรือร้นการเรียนการสอนให้สอดคล้องเชื่อมโยงกับสถานประกอบการ เช่น เพิ่มการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาคี เน้นการฝึกงาน ฝึกอาชีพ”

คำตอบที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 2 ให้ความเห็นว่า
“ต้องมองบริบทของพื้นที่ ตามนโยบายของจังหวัด นโยบายของภาครัฐ ต้องการอะไรเป็นสำคัญ จึงจะดำเนินการไปได้”

คำตอบที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 3 ให้ความเห็นว่า“ข้อเสนอแนะ 3 ข้อคือ
1. สสำรวจความต้องการที่ตรงกับปัจจัยพื้นฐาน
2. สร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ให้มากที่สุดและทั่วถึง
3. ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ให้ทำงานในเมืองต้นแบบให้มากที่สุด”

คำตอบที่ 4 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคราชการคนที่ 4 ให้ความเห็นว่า

“ควรมีการพัฒนาแรงงานฝีมือและแรงงานที่มีทักษะความรู้ด้านเครื่องจักรกล และทักษะที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการได้ รวมถึงทักษะและความสามารถทางภาษาที่ใช้สื่อสารได้ และประเด็นสำคัญ คือ การฝึกให้กำลังคนกล้าที่จะออกไปเรียนรู้สิ่งใหม่ เปิดโลกทัศน์และมุมมองที่แตกต่าง”

คำตอบที่ 5 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 1 ให้ความเห็นว่า

“มีการนำเอาวิทยาศาสตร์เข้ามาช่วยตรวจสอบคุณภาพ นี่เป็นสิ่งที่ต้องมีการพัฒนาให้แรงงานมีทักษะดังกล่าว แม้ในอนาคตแรงงานชายแดนใต้ได้รับการศึกษาสูงขึ้น แต่ไม่สามารถพัฒนาท้องถิ่นได้ ก็สะท้อนให้เห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญ ดังนั้น จึงต้องมีการสร้างทักษะการบริหารจัดการให้มากขึ้นด้วย”

คำตอบที่ 6 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 2 ให้ความเห็นว่า

“ต้องจัดการศึกษาดูงานตามแนวทางของรัฐบาล ต้องการพัฒนาอะไร ต้องพหุบุคลากรทั้งของอาชีวศึกษา ภาคเอกชนและที่เกี่ยวข้องไปศึกษาดูงาน และประชุม กำหนดแผนงาน ติดตามผลและวัดผลร่วมกัน”

คำตอบที่ 7 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 3 ให้ความเห็นว่า

“ควรทบทวนหลักสูตรใหม่ทั้งหมด โดยดูความต้องการของตลาดแรงงานเป็นหลัก เพื่อให้แรงงานอยู่ในพื้นที่”

คำตอบที่ 8 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 4 ให้ความเห็นว่า

“ขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐ เพราะมีการเปลี่ยนแปลงตลอด ดังนั้น แผนพัฒนาจึงต้องเป็นแผนที่ใช้อย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่แผนที่เปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โดยให้มีการกำหนดระยะเวลาของแผนที่แน่ชัด ดำเนินการให้แล้วเสร็จตามแผนเดิม แม้จะมีการเปลี่ยนตัวผู้บริหาร หากไม่ประสบความสำเร็จ จึงค่อยนำแผนใหม่มาใช้ แก้ไข เพิ่มเติม เสริมให้แข็งแรง จึงจะทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืน”

คำตอบที่ 9 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 5 ให้ความเห็นว่า

“มองให้ออกว่าหลังจากสถานการณ์โรคระบาดคลี่คลายดีขึ้น ให้นั้นไปที่ประเทศจีนที่จะเข้ามาลงทุนมากขึ้นในอุตสาหกรรมด้านอาหาร และมองแนวโน้มว่า นอกจากภาคเกษตรกรรม และภาคอุตสาหกรรมแล้ว เราจะมีภาคอื่นมารองรับนักลงทุนได้หรือไม่ อาจจะต้องดูหลังจากนี้ประมาณ 3-6 เดือน”

คำถาม 10 ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนคนที่ 6 ให้ความเห็นว่า

“ควรให้มีความเป็นรูปธรรมชัดเจนมากขึ้น”

ตาราง 8 สรุปความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน นำคำตอบของคำถาม 4.1, 4.2, 4.3, 4.4 และ 4.5 มาสังเคราะห์ จัดกลุ่ม

ผู้ทรง คุณวุฒิ	คำตอบ 4.1	คำตอบ 4.2	คำตอบ 4.3	คำตอบ 4.4	คำตอบ 4.5
	แผนพัฒนา กำลังคน อาชีวศึกษา ต้องคำนึงถึง อะไรบ้าง	แผนพัฒนา กำลังคน อาชีวศึกษา ต้องสอดคล้องกับ ความต้องการ แรงงานภายนอก ประเทศอย่างไร	แผนพัฒนา กำลังคน อาชีวศึกษา ต้องสอดคล้อง ความต้องการ ตลาดแรงงาน ภาคผลิต บริการ ในพื้นที่อย่างไร	แผนพัฒนา กำลังคน อาชีวศึกษา ควรจัดออกเป็น กี่ระยะ	ข้อเสนอแนะ อื่น ๆ เกี่ยวกับ การสร้าง แผนพัฒนา กำลังคน อาชีวศึกษา
1.	1. ตลาดแรงงาน ในอนาคต 2. เทคโนโลยีที่ เปลี่ยน 3. เศรษฐกิจ	สอดคล้องกับ เช่น มาเลเซีย ไต้หวัน ฟิลิปปินส์ ทั้งนี้ ต้องพัฒนา ภาษาอังกฤษ ควบคู่ไปด้วย	ดูการท่องเที่ยว การค้าชาย ภาค ผลิต ช่าง เกษตรกรรม ประมง	3 ระยะ สั้น 1 ปี ปานกลาง 1-5 ปี ยาว 5 ปีขึ้นไป	1. สร้าง สารสนเทศ 2. พัฒนาครู 3. ยกระดับการ เรียนการสอนให้ สอดคล้อง เชื่อมโยง
2.	ดูบริบทของพื้นที่ หากเป็นยะลาเน้น ท่องเที่ยว	ฝึกต่อยอดไปยัง ต่างประเทศให้ได้	พิจารณาจาก เครือข่ายในพื้นที่ให้ ตรงกับความต้องการ แรงงาน	เร่งด่วน ไม่เกิน 2 ปี ทั่วไป 3-5 ปี	มองบริบทพื้นที่ นโยบายจังหวัด ต้องการอะไร สำคัญ
3.	1. ทรัพยากร พื้นฐาน 2. แหล่งที่ทำการ พัฒนา 3. วิธีการพัฒนา	ฝึกภาษาที่ใช้ สื่อสารในประเทศ นั้น และค่านิยม ของคนในประเทศ นั้น ๆ	สำรวจความ ต้องการในพื้นที่	4 ระยะ 1. สำรวจความ ต้องการ ความพร้อม 2. การลงทุน ดำเนินการ 3. ขยายผล 4. การดำเนินการ อย่างเป็นรูปธรรม	1. สำรวจความ ต้องการ 2. สร้างความ เข้าใจประชาชน ในพื้นที่ 3. ส่งเสริมคน ท้องถิ่นทำงาน ในเมืองต้นแบบ

ตาราง 8 (ต่อ)

ผู้ทรง คุณวุฒิ	คำตอบ 4.1	คำตอบ 4.2	คำตอบ 4.3	คำตอบ 4.4	คำตอบ 4.5
	แผนพัฒนา กำลังคน อาชีวศึกษา ต้องคำนึงถึง อะไรบ้าง	แผนพัฒนา กำลังคน อาชีวศึกษา ต้องสอดคล้องกับ ความต้องการ แรงงานภายนอก ประเทศอย่างไร	แผนพัฒนา กำลังคน อาชีวศึกษา ต้องสอดคล้อง ความต้องการ ตลาดแรงงาน ภาคผลิต บริการ ในพื้นที่อย่างไร	แผนพัฒนา กำลังคน อาชีวศึกษา ควรจัดออกเป็น กี่ระยะ	ข้อเสนอแนะ อื่น ๆ เกี่ยวกับ การสร้าง แผนพัฒนา กำลังคน อาชีวศึกษา
4.	ตามที่เคยกล่าว มาแล้ว	ตามที่เคยกล่าว มาแล้ว	ตามที่เคยกล่าว มาแล้ว	ตามที่เคยกล่าว มาแล้ว	-
5.	1. พื้นฐานความรู้ 2. คุณธรรม จริยธรรม	เข้าสู่มาเลเซีย สิงคโปร์ ต้องใช้ คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยี สารสนเทศ และ ทักษะภาษา	สร้างตาม อุตสาหกรรมใน พื้นที่	3-5 ปี หรือ 6 ปี	สร้างความเป็น รูปธรรม
6.	ให้สามารถพัฒนา แต่แรกเข้า ปวช.- จนจบปริญญาตรี ในสถาบัน เดียวกัน	ประเทศที่ต้อง เตรียม คือ ตะวันออกกลาง เกาหลี	อุตสาหกรรมและ บริการว่าจะไป ทิศทางใด	3 ระยะ 1. ระยะสั้น ปัจจุบันต้องการ อะไร 2. ระยะกลาง ดูจากแนวโน้ม อุตสาหกรรม 3. ระยะยาว วางแผนทดแทน คนต่างชาติ	เน้นดูประเทศ จีนว่ามาลงทุน อะไรในธุรกิจ อาหาร เกษตรกรรม และ อุตสาหกรรม อะไรอีกที่จะมา เตรียมการ ล่วงหน้า
7.	ความต้องการ ภาคอุตสาหกรรม	ประเทศมาเลเซีย ที่ไปกันมาก คือ กูก สปา ต้องรู้ ขนบธรรมเนียม ประเพณีของ ประเทศนั้น ๆ	ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ เป็นหลัก	3 ระยะ 1. ศึกษา 2. ทดลอง 3. ฝึกปฏิบัติจริง	ขึ้นนโยบายรัฐ ใช้แผนเดิมก่อน หากไม่สำเร็จทำ แผนใหม่มาใช้

ตาราง 8 (ต่อ)

ผู้ทรง คุณวุฒิ	คำตอบ 4.1	คำตอบ 4.2	คำตอบ 4.3	คำตอบ 4.4	คำตอบ 4.5
	แผนพัฒนา กำลังคน อาชีวศึกษา ต้องคำนึงถึง อะไรบ้าง	แผนพัฒนา กำลังคน อาชีวศึกษา ต้องสอดคล้องกับ ความต้องการ แรงงานภายนอก ประเทศอย่างไร	แผนพัฒนา กำลังคน อาชีวศึกษา ต้องสอดคล้อง ความต้องการ ตลาดแรงงาน ภาคผลิต บริการ ในพื้นที่อย่างไร	แผนพัฒนา กำลังคน อาชีวศึกษา ควรจัดออกเป็น กี่ระยะ	ข้อเสนอแนะ อื่น ๆ เกี่ยวกับ การสร้าง แผนพัฒนา กำลังคน อาชีวศึกษา
8.	ความต้องการ ภาคอุตสาหกรรม	นำจุดแข็งไปเสนอ ต่างชาติ	ภาคอุตสาหกรรม ในพื้นที่	ระยะสั้น เพื่อ เดินหน้าได้ ระยะกลาง เพื่อ เพิ่มเติม ระยะยาว เพื่อ เกิดความมั่นคง	ทบทวน หลักสูตรใหม่ ทั้งหมด
9.	พัฒนาให้รู้ เตรียม ผลิต จัดเก็บ ขนส่ง การตลาด และควบคุม คุณภาพ	พิจารณาวัตถุประสงค์ ภายนอกที่ เชื่อมโยงกับ ระบบโลจิสติกส์	คุณภาพชีวิตที่ดี ควรนำมาพิจารณา คู่กับอุตสาหกรรม ในพื้นที่	3 ระยะ 10 ปี 10 ปีแรก เตรียมพร้อมเข้า สู่อุตสาหกรรม เพื่อการเรียนรู้ 10 ปีที่สอง พัฒนาตนเอง 10 ปีที่สาม รักษาระดับ สามารถ	ให้ครู อาชีวศึกษาและ ภาคเอกชน ศึกษาดูงาน ร่วมกัน
10.	เน้นใช้เทคโนโลยี โดยพัฒนาผู้สอน ก่อน ปรับเปลี่ยน วิธีการเป็นระบบ ออนไลน์ด้วย	ตามที่เคยกล่าว มาแล้ว	ตามที่เคยกล่าว มาแล้ว	ตามที่เคยกล่าว มาแล้ว	-

จากตาราง 8 มีประเด็นสำคัญ ได้แก่ แผนพัฒนากำลังอาชีวศึกษา ให้ค้ำถึงภาคอุตสาหกรรม ทั้งนี้ ให้พิจารณาความต้องการแรงงานอาชีวศึกษาต่างประเทศด้วย โดยเฉพาะประเทศที่นำเข้าหรือเป็นระบบ Supply Chain ของอุตสาหกรรม ทั้งนี้ ภายในประเทศปัจจุบันเน้นภาคประมง เกษตร การบริการมาอันดับต้น ๆ และการพัฒนาควรพัฒนาทั้งครู นักศึกษา โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ

เมื่อได้ข้อสรุปของการดำเนินการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1, 2 และ 3 ขั้นตอนสุดท้าย นำข้อสรุปตามวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ ไปสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิในด้านการศึกษาอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิระดับสูง มีบทบาทในการกำหนดนโยบายการศึกษาระดับอาชีวศึกษาจังหวัดภาคใต้ชายแดน จำนวน 3 คน สอบถามถึงความสอดคล้องของข้อค้นพบว่า สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดภาคใต้ชายแดนเพียงใด และสามารถนำไปปฏิบัติให้เห็นผลได้จริงเพียงใด

ตาราง 9 นำผลการค้นพบข้อสรุปของวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 มาประเมินผล โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ที่มีบทบาทสูงในการกำหนดนโยบาย แนวทางการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดภาคใต้ชายแดน

รายการข้อสรุปที่ตอบวัตถุประสงค์ข้อ 1 เพื่อศึกษาความต้องการแรงงานคุณลักษณะแรงงานและแผนการจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”	ความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ		ความสามารถนำไปวางแผนปฏิบัติ	
	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
1. ภายใน 5 ปี (2563-2568) พื้นที่สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ต้องการแรงงานอาชีวศึกษาทั้งหมดปีละ 324 ตำแหน่ง (ไม่รวมแรงงานอาชีวศึกษาที่เป็นงานต่อเนื่องจากอุตสาหกรรม)	4.67	มากที่สุด	4.67	มากที่สุด
2. อุตสาหกรรมที่จะขยายมากอันดับ 1 คือ แปรรูปยางพารา ปาล์ม แปรรูปผลไม้ เช่น ทูเรียน	4.00	มาก	4.00	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

รายการข้อสรุปที่ตอบวัตถุประสงค์ ข้อ 1 เพื่อศึกษาความต้องการแรงงาน คุณลักษณะแรงงาน และแผนการจัดการศึกษา เพื่อ สนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”	ความสอดคล้องกับ นโยบายของรัฐ		ความสามารถนำไป วางแผนปฏิบัติ	
	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
3. อุตสาหกรรมที่จะขยายมากอันดับ 2 คือ อุตสาหกรรมอาหารฮาลาล	3.67	มาก	3.67	มาก
4. อุตสาหกรรมที่จะขยายมากอันดับ 3 คือ อุตสาหกรรมประมง	4.00	มาก	4.00	มาก
5. อุตสาหกรรมที่จะขยายมากอันดับ 4 คือ ท่องเที่ยว โรงแรม หิน ปูนอินทรีย์ เลี้ยงสัตว์ ค่าปลีกอื่น ๆ ใน S-Curve และ New S-Curve	3.67	มาก	3.67	มาก
6. แรงงานอาชีพอื่น ๆ ที่เป็นระบบ อาชีพต่อเนื่องกับอุตสาหกรรมในข้อ 2-5 ได้แก่ ช่างซ่อมเครื่องจักร นักบัญชีต้นทุน อาชีพเกษตรผลิตวัตถุดิบป้อนโรงงาน อุตสาหกรรม ช่างไฟฟ้า ช่างเชื่อมโลหะ แปรรูปไม้ยางพารา ช่างผลิตเฟอร์นิเจอร์ อาชีพผลิตหมอน ร้านขายของชำ ผลิต เสื้อผ้า ทำขนม ทำอาหารพื้นเมือง นัก ประชาสัมพันธ์ พนักงานขาย นัก เทคโนโลยี นักคอมพิวเตอร์	4.33	มากที่สุด	4.33	มากที่สุด
7. คุณลักษณะแรงงานอาชีพศึกษาที่พึง ประสงค์ของภาคอุตสาหกรรม เรียงความ สำคัญ 4 อันดับ ดังนี้				

ตาราง 9 (ต่อ)

รายการข้อสรุปที่ตอบวัตถุประสงค์ ข้อ 1 เพื่อศึกษาความต้องการแรงงาน คุณลักษณะแรงงาน และแผนการจัดการศึกษา เพื่อ สนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”	ความสอดคล้องกับ นโยบายของรัฐ		ความสามารถนำไป วางแผนปฏิบัติ	
	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
7.1 อันดับที่ 1 คุณลักษณะด้านความรู้ ทักษะ ได้แก่ ทักษะภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาบาฮาซา ภาษาพม่า ทักษะด้านไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ วิศวกรรม	4.33	มากที่สุด	4.33	มากที่สุด
7.2 อันดับที่ 2 คุณลักษณะด้าน ร่างกาย ได้แก่ มีความอดทน แก้ปัญหาเป็น รับผิดชอบงานตนเองทำงานคิดแบบ วิทยาศาสตร์ ปฏิบัติงานปลอดภัย	4.67	มากที่สุด	4.67	มากที่สุด
7.3 อันดับที่ 3 คุณลักษณะด้านจิตใจ ได้แก่ มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ มุ่งเข้าใจสังคม เสียสละ	4.33	มากที่สุด	4.33	มากที่สุด
7.4 อันดับที่ 4 คุณลักษณะด้านสังคม ได้แก่ มีวินัยในสังคม ตรงต่อเวลา เข้ากับ แรงงานยุคเก่าได้ เป็นคนเปิดโลกทัศน์ ไม่ขาดงานบ่อย	4.33	มากที่สุด	4.33	มากที่สุด
8. สำหรับแผนการศึกษาระดับ อาชีวศึกษาในจังหวัดภาคใต้ชายแดนเพื่อ สนับสนุนสามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน จะยึดตามหลักการจัดการศึกษา ตาม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ปัจจัยส่งออก ดังนี้				

ตาราง 9 (ต่อ)

รายการข้อสรุปที่ตอบวัตถุประสงค์ ข้อ 1 เพื่อศึกษาความต้องการแรงงาน คุณลักษณะแรงงาน และแผนการจัดการศึกษา เพื่อ สนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”	ความสอดคล้องกับ นโยบายของรัฐ		ความสามารถนำไป วางแผนปฏิบัติ	
	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
8.1 ปัจจัยนำเข้าของแผนการศึกษา อาชีวศึกษา ครูอาชีวศึกษาควรสำรวจ ความพร้อม สำรวจเครื่องมือ อุปกรณ์ การสอน สำรวจความต้องการ ภาคอุตสาหกรรม และงานอาชีพต่อเนื่อง อุตสาหกรรม ตลอดจนหลักสูตรต่าง ๆ	4.67	มากที่สุด	4.67	มากที่สุด
8.2 กระบวนการวางแผนการศึกษา ระดับอาชีวศึกษา สถาบัน วิทยาลัย อาชีวศึกษา ทั้ง 13 แห่ง ในจังหวัด ภาคใต้ชายแดน มีความร่วมมือจัด การศึกษากับภาครัฐ และภาคเอกชน ตกลงกันว่าใครมีบทบาททำอะไร มีบทบาทอย่างไร และเรียน สอน ฝึก ประกอบการตามหลักสูตร	4.67	มากที่สุด	4.67	มากที่สุด
8.3 ปัจจัยส่งออกของการวางแผน การศึกษาระดับอาชีวศึกษา 1) กลุ่มแรงงานทักษะที่ทำงานใน อุตสาหกรรมพื้นที่สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ปีละ 324 คน 2) ได้แก่ กลุ่มแรงงานอาชีวศึกษาที่ ประกอบอาชีพอื่นที่ต่อเนื่อง	4.33	มากที่สุด	4.33	มากที่สุด

จากการที่ผู้ทรงคุณวุฒิระดับสูงที่มีบทบาทกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาระดับ อาชีวศึกษาได้ประเมินในประเด็นข้อค้นพบที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐและความสามารถนำไป วางแผนปฏิบัติจริงในพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นด้วยทั้ง 2 กรณี คือ ความสอดคล้องและการนำไป ปฏิบัติทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด นั้นหมายถึง เห็นด้วยกับคำตอบของวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 อย่างมาก ที่สุด แต่มี 4 ข้อ ที่อาจจะดำเนินการได้ช้า หรือเห็นผลน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ด้วย อยู่ในระดับมาก ได้แก่

1. อุตสาหกรรมที่จะขยายตัวมากอันดับ 1 คือ แปรรูปยางพารา ปาล์ม แปรรูปผลไม้ เช่น ทูเรียน
 2. อุตสาหกรรมที่จะขยายตัวมากอันดับ 2 คือ อุตสาหกรรมอาหารฮาลาล
 3. อุตสาหกรรมที่จะขยายตัวมากอันดับ 3 คือ อุตสาหกรรมประมง
 4. อุตสาหกรรมที่จะขยายตัวมากอันดับ 4 คือ ท่องเที่ยว โรงแรม ห้างสรรพสินค้า
- เลี้ยงสัตว์ คำปลีก อุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพในการต่อยอด (S-Curve) และอุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve)

ทั้ง 4 ข้อ ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความสอดคล้องและสามารถนำไปวางแผนปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก ไม่ถึงมากที่สุด นั้นย่อมหมายถึง ความโดดเด่นของทั้ง 4 ข้อ อุตสาหกรรมอาจจะจะมีปริมาณ ไม่ต่างกันมากนักเอง

ตาราง 10 นำผลการค้นพบข้อสรุปของวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 มาประเมินผล โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ที่มีบทบาทสูงในการกำหนดนโยบาย แนวทางการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัด ภาคใต้ชายแดน

รายการข้อสรุปที่ตอบวัตถุประสงค์ ข้อ 2 เพื่อศึกษาแบบความร่วมมือ ในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาร่วมกับ ภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”	ความสอดคล้องกับ นโยบายของรัฐ		ความสามารถนำไป วางแผนปฏิบัติ	
	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา ร่วมกับภาครัฐและเอกชน มี 6 แบบ ที่สามารถปฏิบัติได้				
1. แบบความร่วมมือที่ใช้กลยุทธ์พันธมิตร และทฤษฎีระบบ ได้แก่ องค์กรธุรกิจ องค์กรราชการ	4.67	มากที่สุด	4.67	มากที่สุด

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการข้อสรุปที่ตอบวัตถุประสงค์ ข้อ 2 เพื่อศึกษาแบบความร่วมมือ ในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาร่วมกับ ภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”	ความสอดคล้องกับ นโยบายของรัฐ		ความสามารถนำไป วางแผนปฏิบัติ	
	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
ต่างคนต่างดำเนินการตามภารกิจของ องค์กร แต่อาจจะมีบางอย่างสนับสนุนกัน ได้ เช่น โรงเรียนเอกชน โรงเรียนรัฐส่ง นักเรียนจบ ม.3 มาเรียนต่ออาชีวศึกษา โดยได้รับโควตา จะได้ประโยชน์ทั้ง 2 ฝ่าย (เรียกว่า แบบ A)				
2. แบบความร่วมมือที่ใช้แนวคิด Value Chain, Supply Chain และทฤษฎีระบบ ได้แก่ แสวงหาความร่วมมือกับภาครัฐและ เอกชนด้านการสนับสนุน การเตรียมการ ผลิต ได้แก่ เตรียมหานักศึกษา วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร ผู้สอน งบประมาณ สนับสนุน จะให้เปล่าหรือมีเงื่อนไขขึ้นกับ ข้อตกลง (เรียกว่า แบบ B)	4.33	มากที่สุด	4.33	มากที่สุด
3. แบบความร่วมมือที่ใช้ Value Chain, Supply Chain และทฤษฎีระบบ ได้แก่ แสวงหาความร่วมมือภาครัฐและเอกชน ด้านการเรียนการสอน วัดประเมินผล สร้างคุณภาพนักศึกษา ทั้ง Hard Skill, Soft Skill สนับสนุนครู ขณะฝึกคน หรือ มีครูพิเศษในวิชาต่าง ๆ (เรียกว่า แบบ C)	4.67	มากที่สุด	4.67	มากที่สุด

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการข้อสรุปที่ต่อบัณฑิตผู้ประสงค์ ข้อ 2 เพื่อศึกษาแบบความร่วมมือ ในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาร่วมกับ ภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”	ความสอดคล้องกับ นโยบายของรัฐ		ความสามารถนำไป วางแผนปฏิบัติ	
	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4. แบบความร่วมมือใช้ Value Chain, Supply Chain และทฤษฎีระบบ ได้แก่ แสวงหาความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน ด้านการสร้างชื่อเสียงให้นักศึกษาให้หน่วยงาน ยอมรับรับเข้าทำงาน หรือสามารถประกอบอาชีพได้ โดยแหล่งเงินให้ความเชื่อถือให้กู้เงินลงทุน (เรียกว่า แบบ D)	4.33	มากที่สุด	4.33	มากที่สุด
5. แบบความร่วมมือใช้กลยุทธ์การร่วมลงทุนทฤษฎีระบบ ได้แก่ องค์กรภาครัฐและเอกชนช่วยวิทยาลัยผลิตนักศึกษา เช่น อบจ. เทศบาล อบต. เป็นต้น ทำให้เป้าการผลิตอาชีวะมากขึ้น และเงินลงทุนของสำนักคณะกรรมการการอาชีวศึกษาลดลง จะได้นำไปพัฒนาด้านอื่นมากขึ้น หรือเอกชนมาช่วยผลิตนักศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ (เรียกว่า แบบ E)	4.00	มาก	4.00	มาก
6. แบบความร่วมมือใช้ทฤษฎีระบบ ได้แก่ หน่วยงานของรัฐและเอกชนในการติดตามนักศึกษาที่จบแล้ว ทำงานหรือประกอบธุรกิจที่โดดเด่นมาเป็นตัวอย่างสร้างชื่อเสียง (เรียกว่า แบบ F)	4.00	มาก	4.00	มาก

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินให้ความสอดคล้องกับนโยบายและสามารถนำไปปฏิบัติในแบบความร่วมมือการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐและเอกชนทุกข้อ ที่ดำเนินการยากสุด คือ ความร่วมมือแบบข้อ 5 และ 6 นั้นหมายถึง ความร่วมมือภาครัฐและเอกชนในการจัดการศึกษา ทั้ง 6 แบบ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน เห็นชอบว่าสอดคล้องและสามารถนำไปวางแผนปฏิบัติได้ทั้ง 6 แบบ แต่ที่ยากสุดให้ปฏิบัติหลังสุด คือ แบบที่ 5 และ 6 ซึ่งตรงกับข้อค้นพบในงานวิจัย

ตาราง 11 นำผลการค้นพบข้อสรุปของวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 มาประเมินผล โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ที่มีบทบาทสูงในการกำหนดนโยบาย แนวทางการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดภาคใต้ชายแดน

รายการข้อสรุปที่ต่อวัตถุประสงค์ข้อ 3 เพื่อสร้างแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน	ความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ		ความสามารถนำไปวางแผนปฏิบัติ	
	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
ประเด็นปัจจัยที่จะนำมาสร้างแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ได้แก่				
1. แผนพัฒนากำลังอาชีวศึกษาควรคำนึงถึงความต้องการของอุตสาหกรรมมาเป็นอันดับแรก และให้พิจารณาเรื่องเทคโนโลยีที่จะพัฒนาให้กำลังคนอาชีวศึกษา ทั้งนี้ ให้เน้นให้ความรู้พื้นฐานดังกล่าวทุกคน และเน้นให้มีคุณธรรม จริยธรรม อีกทั้งควรมีแผนพัฒนาครูอาชีวศึกษา ก่อนพัฒนา นักศึกษา การพัฒนาครูอาชีวศึกษาอาจใช้ระบบออนไลน์	4.33	มากที่สุด	4.33	มากที่สุด
2. แผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาต้องสอดคล้องกับความต้องการแรงงานอาชีวศึกษาต่างประเทศด้วยต่างประเทศเป็นตลาดใหญ่	4.67	มากที่สุด	4.67	มากที่สุด

ตาราง 11 (ต่อ)

รายการข้อสรุปที่ตอบวัตถุประสงค์ ข้อ 3 เพื่อสร้างแผนพัฒนากำลังคน อาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมือง ต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน	ความสอดคล้องกับ นโยบายของรัฐ		ความสามารถนำไป วางแผนปฏิบัติ	
	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
3. แผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาควร สอดคล้องกับตลาดแรงงานภาคผลิต บริการในพื้นที่ โดยมีหลักพิจารณาว่าใน พื้นที่เป็นฐานกำลังคนอาชีวศึกษา ที่ควร ตอบสนองภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะ อุตสาหกรรม ให้มีเกษตร ประมง การบริการเป็นหลัก	4.67	มากที่สุด	4.67	มากที่สุด
4. แผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาควรมี 2 ประเภท				
4.1 ประเภท 1 พัฒนาครูควรพัฒนาให้ ได้ทั้งภายใน 1-3 ปี ให้รู้จักและมีทักษะ การสอนเทคโนโลยีใหม่ ๆ	4.00	มาก	4.00	มาก
4.2 ประเภท 2 พัฒนานักศึกษา อาชีวศึกษา ภายใน 1 ปี ใช้กับนักศึกษา ที่จบแล้วหรือกำลังจะจบ เพื่อให้ได้ เทคโนโลยีใหม่ ๆ ภายใน 3 ปี พัฒนา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ภายใน 5 ปี พัฒนาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	4.67	มากที่สุด	4.67	มากที่สุด

จากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 3 คน ในด้านความสอดคล้องและสามารถนำไปปฏิบัติในการสร้างแผนกำลังคนอาชีวศึกษา ให้ความเห็นด้วยมากที่สุดทุกข้อ ยกเว้นข้อ 4.1 อยู่ในระดับมาก คือ พัฒนาครูควรพัฒนาให้ได้ทั้งหมดภายใน 1-3 ปี ให้รู้จักและมีทักษะการสอน

เทคโนโลยีใหม่ ๆ นั้นหมายถึง ให้ดำเนินการตามข้ออื่น ๆ แต่สำหรับ 4.1 หากพัฒนาครูอาชีวศึกษาทั้งหมดไม่ได้ภายใน 1-3 ปี ก็ยังไม่มีปัญหา ขอให้เน้นในข้ออื่น ๆ ให้มากที่สุดก่อน

สำหรับการจัดทำแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ สามารถแบ่งได้เป็น 3 ระยะ คือ

1. ระยะสั้น คือ ระยะเวลา 1 ปี หรือระยะเร่งด่วน เป็นช่วงของการศึกษาทดลอง เพื่อให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของหน่วยงานในระดับพื้นที่

2. ระยะปานกลาง คือ ระยะเวลา 1-5 ปี หรือระยะทั่วไป เป็นช่วงของการปฏิบัติเพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. ระยะยาว คือ ระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป เป็นช่วงของการปฏิบัติให้เกิดความมั่นคง ยั่งยืน เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

ซึ่งทั้ง 3 ระยะ ต้องมีการกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบ ระยะเวลา มีตัวชี้วัด และเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อให้แผนพัฒนาฯ ดังกล่าว สามารถนำไปปฏิบัติให้เห็นผลได้จริง

เมื่อนำการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาทั้ง 3 ระยะ มาจัดความสัมพันธ์กับ Reskill Upskill และ New Skill ที่ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นไว้ในตารางที่ 5 Reskill ควรนำไปใช้ในการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาระยะที่ 1 Upskill ควรนำไปใช้กับการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาระยะที่ 2 และ New Skill ควรนำไปใช้กับการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาระยะที่ 3

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการแรงงาน คุณลักษณะแรงงาน แนวโน้มอาชีพภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ และแบบความร่วมมือ เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” และนำไปสร้างแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ ได้ดังนี้

การสรุปผลการวิจัย

1. สรุปผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาความต้องการแรงงาน คุณลักษณะแรงงาน และแผนการจัดการศึกษา เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” สรุปได้ดังนี้

ภายใน 5 ปี คือ ระหว่าง พ.ศ. 2563-2568 ในพื้นที่สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ต้องการแรงงานอาชีวศึกษาทั้งหมด 1,620 ตำแหน่ง หรือเฉลี่ยปีละ 324 ตำแหน่ง ทั้งนี้ แรงงานอาชีวศึกษานี้ จะไปทำงานในอุตสาหกรรม อันดับที่ 1 อุตสาหกรรมแปรรูปยางพารา ปาล์ม อุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ เช่น ทุเรียน อันดับ 2 อุตสาหกรรมอาหารฮาลาล อันดับ 3 อุตสาหกรรมประมง อันดับ 4 อุตสาหกรรมท่องเที่ยว โรงโม่หิน ปุ๋ยอินทรีย์ เลี้ยงสัตว์ ท่องเที่ยว ค้าปลีก และ อุตสาหกรรม S-Curve และ New S-Curve ทั้งนี้ ภายใน 5 ปีแรก แรงงานอาชีวศึกษาจะเป็นแรงงานที่ทำงานในมิติด้าน S-Curve มากกว่า New S-Curve ในอัตรา 2:1

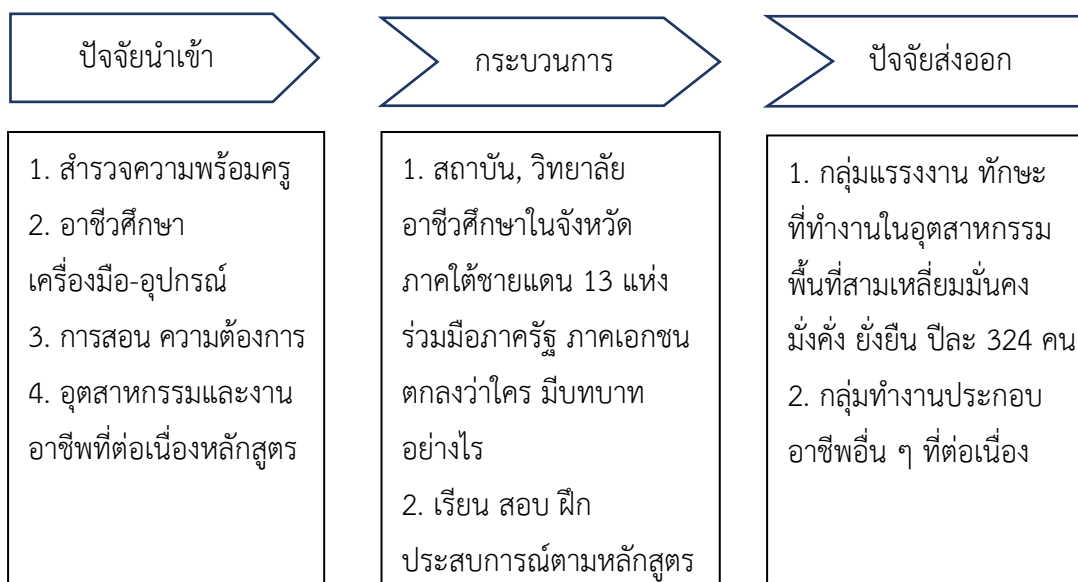
ทั้งนี้ ยังไม่รวมแรงงานอาชีวศึกษาที่ประกอบอาชีพที่ต่อเนื่องจากอุตสาหกรรมดังกล่าว ยังมีแรงงานอาชีวศึกษาที่จะทำงานต่าง ๆ อีก ได้แก่ ช่างซ่อมเครื่องจักร นักบัญชีต้นทุน อาชีพเกษตร ผลิตวัตถุดิบป้อนโรงงานอุตสาหกรรม ช่างไฟฟ้า ช่างเชื่อมโลหะ อาชีพแปรรูปไม้ยางพารา ช่างผลิตเฟอร์นิเจอร์ อาชีพผลิตหมอน ร้านขายของชำ ผลิตเสื้อผ้า ทำขนม ทำอาหารพื้นเมือง นักประชาสัมพันธ์ พนักงานขาย นักเทคโนโลยี นักคอมพิวเตอร์

ทั้งนี้ คุณลักษณะแรงงานอาชีวศึกษาที่เป็นที่พึงประสงค์ของภาคอุตสาหกรรม ได้แก่ อันดับที่ 1 คุณลักษณะด้านความรู้ ทักษะ ประกอบด้วย ทักษะการใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาบาฮาซา ภาษาพม่า ทักษะด้านไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ วิศวกรรม อันดับ 2 คุณลักษณะ

ด้านร่างกาย ประกอบด้วย มีความอดทน แก้ปัญหาเป็น ขยัน รับผิดชอบตนเอง ทำงาน คิดแบบหลักวิทยาศาสตร์ ปฏิบัติงานปลอดภัย อันดับ 3 คุณลักษณะด้านจิตใจ ประกอบด้วย มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ มุ่งมั่น เข้าใจสิ่งต่าง ๆ เสียสละ อันดับ 4 คุณลักษณะด้านสังคม ประกอบด้วย มีวินัยในสังคม ตรงต่อเวลา เข้ากับแรงงานยุคเก่าได้ เป็นคนเปิดโลกทัศน์ ไม่ขาดงานบ่อย

แผนการศึกษาระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดภาคใต้ชายแดน เพื่อสนับสนุนสามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ควรมีแผนการจัดการศึกษาโดยยึดหลัก

1. สำรวจต้นทุนทางด้านบุคลากร เครื่องมือ อุปกรณ์การเรียนการสอน ว่าวิทยาลัยอาชีวศึกษาใด มีบุคลากรและเครื่องมือ อุปกรณ์ที่จะเปิดสอนหลักสูตรวิชาและรายวิชาอะไรได้บ้าง ทั้งที่ป้อนโรงงานอุตสาหกรรมและสำหรับอาชีพที่ต่อเนื่องกับอุตสาหกรรม ดังที่กล่าวมาข้างต้น
2. นอกจากจะสอบด้านวิชาการและฝึกปฏิบัติแล้ว ควรนำคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ใช้แรงงานอาชีวศึกษามาพิจารณาด้วย
3. ในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาแบบทวิศึกษา ต้องพิจารณาโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่นอกเขตภาคใต้ชายแดน เช่น ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) ด้วย เพราะนักศึกษาจะได้เรียนรู้ในเทคโนโลยีใหม่ และนำกลับมาใช้กับแรงงานใน 3 จังหวัดภาคใต้ชายแดน หรือนำมาประกอบอาชีพให้ทันสมัย หรือเท่าเทียมกับเขตพัฒนาอุตสาหกรรมก่อนพื้นที่สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ซึ่งสามารถสรุปเป็นแผนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา ดังนี้

ภาพประกอบ 20 แผนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา

ทั้งนี้ อ้างอิงกรอบของ นโยบายยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2555)

แต่ปริมาณอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้นจนเห็นชัดเจนว่า อันดับ 1, 2, 3, 4 ดังกล่าว ในช่วงแรก ๆ อาจจะยังไม่ชัดเจนจนแยกปริมาณให้เห็นโดดเด่น

2. สรุปผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาเกี่ยวกับแบบความร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาร่วมกับภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” สรุปได้ดังนี้

แบบความร่วมมือจากการนำเสนอแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการนำไปใช้เป็นแบบความร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาร่วมกับภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยวิธีการสังเคราะห์ประเด็นที่เหมือนหรือคล้ายไว้ด้วยกัน ในลักษณะอุปมาอุปไมย ได้แบบความร่วมมือ 6 แบบ ดังแสดงในตารางที่ 12 แสดงวิธีการร่วมมือและกิจกรรมที่ดำเนินการ

ตาราง 12 วิธีการร่วมมือและกิจกรรมที่ดำเนินการ

แบบที่ 1	แบบที่ 2	แบบที่ 3	แบบที่ 4	แบบที่ 5	แบบที่ 6
แนวคิด	แนวคิด	แนวคิด	กลยุทธ์	กลยุทธ์การ	ทฤษฎีระบบ
Value Chain Supply Chain และ ทฤษฎีระบบ	Value Chain Supply Chain และ ทฤษฎีระบบ	Value Chain Supply Chain และ ทฤษฎีระบบ	พันธมิตร ทฤษฎีระบบ	ลงทุน ทฤษฎีระบบ	
แสวงหาความร่วมมือกับ ภาครัฐและ เอกชน ด้านการ สนับสนุนการ เตรียมการผลิต ได้แก่ เตรียมหา นักศึกษา วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร ผู้สอน	แสวงหาความร่วมมือกับ ภาครัฐและ เอกชนด้านการ เรียนการสอน วัตถุประสงค์ สร้างคุณภาพ นักศึกษา ทั้ง Hard Skill และ Soft Skill	แสวงหาความร่วมมือกับ ภาครัฐและ เอกชน ด้าน การสร้าง ชื่อเสียง ให้นักศึกษา ให้หน่วยงาน ยอมรับและ รับเข้าทำงาน	องค์กรธุรกิจ หรือราชการ ร่วมมือกับ วิทยาลัย อาชีวศึกษา ต่างคนต่างทำ ดำเนินการใน ภารกิจของ องค์กร แต่อาจจะมี	องค์กรภาครัฐ และเอกชนช่วย วิทยาลัยอาชีว ะผลิตนักศึกษา เช่น อบจ. เทศบาล อบต. เป็นต้น ทำให้ เป้าการผลิต อาชีวะมากขึ้น และเงินลงทุน	ร่วมมือกับ หน่วยงาน ภาครัฐและ เอกชนในการ ติดตาม นักศึกษาที่จบ แล้ว ทำงาน หรือประกอบ ธุรกิจที่โดดเด่น มาเป็น

ตาราง 12 (ต่อ)

แบบที่ 1	แบบที่ 2	แบบที่ 3	แบบที่ 4	แบบที่ 5	แบบที่ 6
แนวคิด	แนวคิด	แนวคิด	กลยุทธ์	กลยุทธ์การ	ทฤษฎีระบบ
Value Chain	Value Chain	Value Chain	พันธมิตร	ลงทุน	
Supply Chain และ	Supply Chain และ	Supply Chain และ	ทฤษฎีระบบ	ทฤษฎีระบบ	
ทฤษฎีระบบ	ทฤษฎีระบบ	ทฤษฎีระบบ			
งบประมาณ	สนับสนุน	หรือสามารถ	บางลักษณะที่	ของสำนักงาน	ตัวอย่างสร้าง
สนับสนุน จะ	ครูสอนขณะ	ประกอบ	สามารถ	คณะกรรมการ	ชื่อเสียง
ให้เปล่าหรือมี	ฝึกงานหรือมี	อาชีพได้ โดย	สนับสนุนกัน	การอาชีวศึกษา	
เงื่อนไขขึ้นอยู่	ครูพิเศษใน	แหล่งเงินให้	ได้ เช่น	ลดลง จะได้ไป	
จะตกลงกัน	วิชาต่าง ๆ	ความเชื่อถือ	โรงเรียน	พัฒนาด้านอื่น	
		ให้กู้เงินลงทุน	เอกชน	มากขึ้น หรือ	
			โรงเรียนรัฐ	เอกชนมาช่วย	
			ส่งเด็ก ม.3	ผลิตนักศึกษา	
			มาเรียนต่อ	อาชีวศึกษา	
			อาชีวศึกษา	หรือเอกชนให้	
			โดยรับโควตา	ทุนนักศึกษาใน	
			ได้ประโยชน์	อาชีวศึกษาของ	
			ทั้ง 2 ฝ่าย	รัฐ	

และเมื่อมาพิจารณาผลการวิจัยในการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิแบบมีส่วนร่วม เพื่อแสดงความคิดเห็นถึงแบบความร่วมมือและความยากง่าย พบว่า ความร่วมมือภาครัฐและเอกชนใน “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” มี 6 แบบ ไม่มีอะไรเพิ่มจากนี้ และเรียงจากปฏิบัติง่ายไปสู่ปฏิบัติยาก สามารถเรียงลำดับ ดังนี้ แบบ 4, 1, 2, 3, 5 และแบบที่ 6 ตามลำดับ จากนั้นสัมมนาร่วมกัน เพื่อพัฒนาความร่วมมือและแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นทุก ๆ 3 เดือน

3. สรุปผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อสร้างแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน มีประเด็นปัจจัยที่จะนำมาสร้างแผนพัฒนา สรุปได้ดังนี้

1. แผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา คำนึงถึงความต้องการของอุตสาหกรรมมาเป็นอันดับแรก และให้พิจารณาเรื่องเทคโนโลยี หมายถึง ในแผนต้องมีการระบุจะพัฒนากำลังคนให้รู้จักทำเป็นเรื่องเทคโนโลยี โดยเน้นให้มีความรู้พื้นฐาน มีคุณธรรม จริยธรรม และควรมีแผนพัฒนาผู้สอนก่อน และวิธีการพัฒนาอาจจะใช้ระบบออนไลน์ ช่วยในการเป็นเครื่องมือการพัฒนา

2. แผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ต้องมีความสอดคล้องกับความต้องการแรงงานภายนอกประเทศ ประเด็นปัจจัยที่สนับสนุน คือ การดำเนินอุตสาหกรรมจะมีระบบจัดหาวัตถุดิบ เมื่อผลิตเป็นสินค้า ก็ต้องอาศัยตลาดใหญ่ในต่างประเทศ เชื่อมโยงด้วยระบบโลจิสติกส์ ประเทศที่ต้องดูแลเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาให้ทำงานในประเทศนั้น ๆ ได้แก่ ตะวันออกกลาง เกาหลี มาเลเซีย ไต้หวัน ฟิลิปปินส์ โดยที่จะต้องพัฒนาภาษาควบคู่ไปกับทักษะในการทำงานในประเทศดังกล่าว

3. แผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ควรมีความสอดคล้องกับความต้องการตลาดแรงงานภาคผลิต บริการในพื้นที่ โดยมีหลักพิจารณาว่า ในพื้นที่เป็นฐานของกำลังคนที่ควรจะต้องสนองภาคอุตสาหกรรมได้โดยมีภาคเกษตร ประมง การบริการเป็นหลัก ทั้งนี้ในการพิจารณาจะต้องคำนึงถึงความสุขในการทำงาน และควรมีการสำรวจว่ามีความต้องการในปริมาณเท่าไร

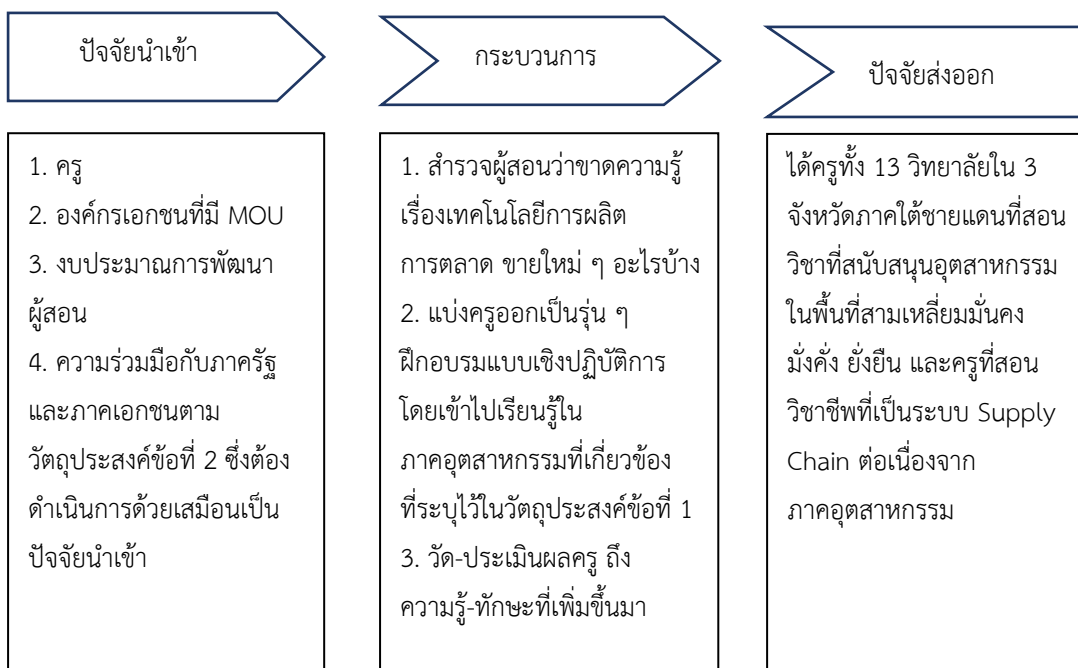
4. แผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ควรจัดแบ่งเป็น 2 ประเภท

ประเภทที่ 1 พัฒนาครูให้สามารถมีความรู้ ทักษะด้านเทคโนโลยีการผลิต การตลาด การขายใหม่ ควรมีระยะเดียวภายใน 1-3 ปี ท่อย่อยพัฒนาเป็นรุ่น ๆ

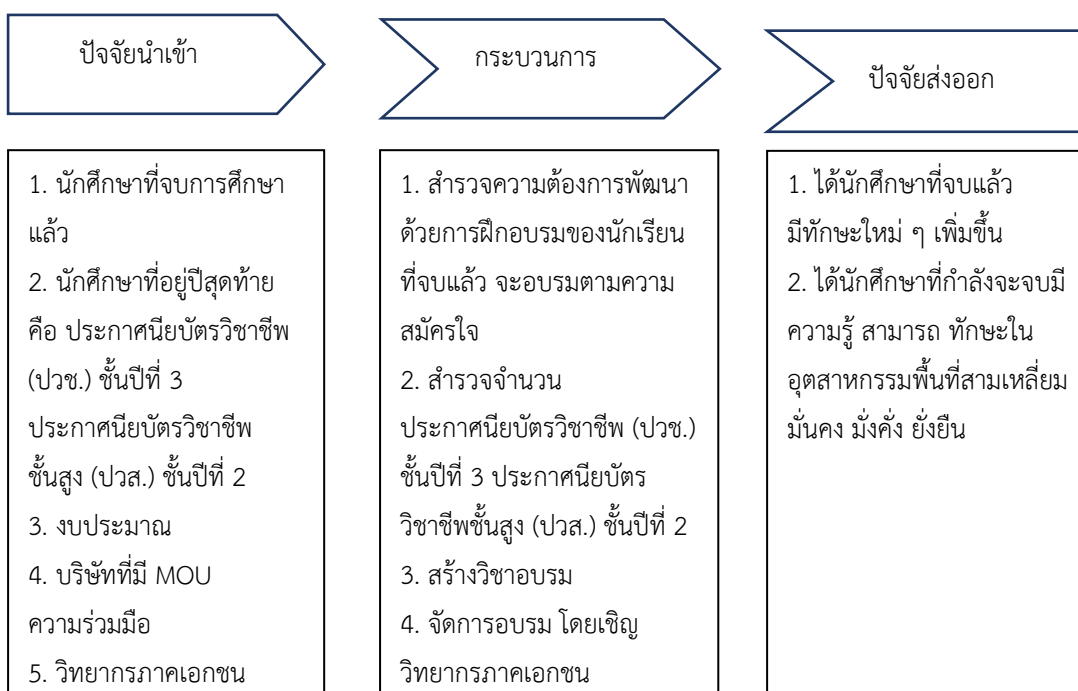
ประเภทที่ 2 พัฒนานักศึกษาอาชีวศึกษาโดยแบ่งเป็น 1 ปี 3 ปี และ 5 ปี 1 ปี คือ สำหรับนักศึกษาที่จบแล้ว หรือกำลังจะจบมาพัฒนาความรู้ทักษะใหม่ ๆ ด้วยการฝึกอบรมเพิ่มเติม 3 ปี พัฒนาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 5 ปี พัฒนาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

5. สำหรับข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่สำคัญ คือ สำรวจให้ชัดเจน และพัฒนาครูด้วยควบคู่ไปกับพัฒนานักศึกษา

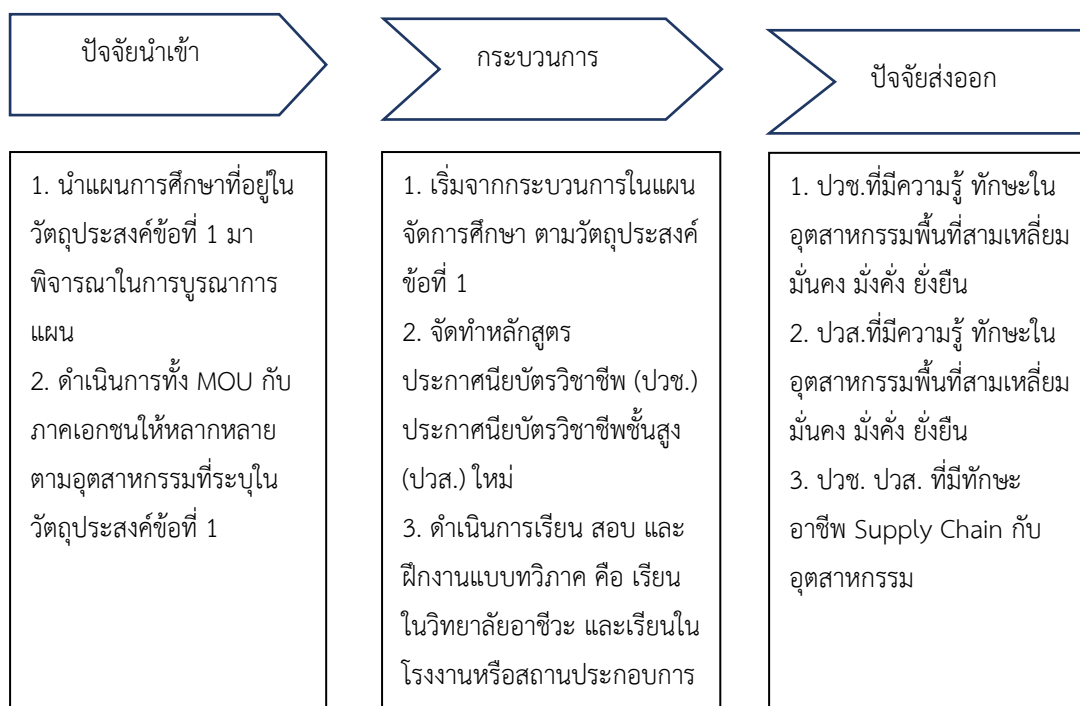
ทั้งนี้ สามารถสรุปแผนการพัฒนาคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยนำข้อมูลจากวัตถุประสงค์ที่ 1 และวัตถุประสงค์ที่ 2 มาร่วมในการเขียนด้วย ดังภาพประกอบ 21

ภาพประกอบ 21 สรุปแผนการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยม มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

ภาพประกอบ 22 แผนพัฒนานักศึกษาระยะสั้นด้วยการฝึกอบรม

ภาพประกอบ 23 แผนพัฒนาแบบเรียน สอบ

สำหรับองค์ประกอบของแผนพัฒนากำลังอาชีวศึกษาด้านครูที่ต้องดำเนินการให้หมดภายใน 1-3 ปี เป็นประเด็นที่มีความสำคัญน้อยกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ แต่ยังคงอยู่ในระดับมาก

โดยสรุปแล้ว จากบทสรุปทั้งหมดของวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ จะสามารถสรุปในภาพรวมได้ ดังนี้

1. แผนการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาภาคใต้ชายแดน ระยะที่ 1 เป็นเวลา 1 ปี สำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษาที่จบแล้วนำมาพัฒนาทักษะต่าง ๆ ในอาชีพอุตสาหกรรมเดิมที่ยังมีอนาคต ด้วยเพราะอุตสาหกรรมเดิมเริ่มมีการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ ถ้ามาใช้ได้แก่ อาชีพอุตสาหกรรมแปรรูปยางพารา แปรรูปปาล์ม อุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ เช่น ทูเรียน โดยมีความต้องการอยู่ที่ 324 ตำแหน่ง และสำหรับความร่วมมือกับภาคราชการและเอกชน ในการพัฒนานักศึกษาอาชีวศึกษาในระยะนี้ ควรเป็นแบบที่ 4 คือ ความร่วมมือแบบกลยุทธ์พันธมิตร ได้แก่ ประสานบริษัทเอกชน ที่เกี่ยวกับอาชีพผลิตสินค้าที่กล่าวมาข้างต้น ที่นำเครื่องจักร เทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในโรงงาน ให้นักศึกษาอาชีวศึกษาที่จบการศึกษาแล้ว ได้เข้าฝึกอบรบระยะสั้นเพิ่มเติมเป็นรุ่น ๆ ไป

2. แผนการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาภาคใต้ชายแดน ระยะที่ 2 เป็นเวลา 3 ปี สำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษาที่เข้าใหม่เรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 3 ปี โดยทำการพัฒนาตั้งแต่ทฤษฎีและภาคปฏิบัติในโรงงานอุตสาหกรรม อาชีพที่ควรพัฒนาทักษะต่าง ๆ ได้แก่ อาชีพอุตสาหกรรมแปรรูปยาง แปรรูปปาล์ม อุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ เช่น ทูเรียน อุตสาหกรรมอาหาร ฮาลาล

อุตสาหกรรมประมง โดยใน 3 ปี มีความต้องการแรงงานรวม 972 ตำแหน่ง และสำหรับความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนในการพัฒนา นักศึกษาอาชีวศึกษาในขณะนี้ ได้แก่ ความร่วมมือแบบที่ 4 กลยุทธ์พันธมิตร โดยโรงเรียนส่งนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 มาเรียนต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และภาคเอกชนให้สถานที่ฝึกงาน ความร่วมมือแบบที่ 1 ความร่วมมือที่ใช้ระบบ Value Chain Supply Chain และทฤษฎีระบบ คือ ความร่วมมือกับภาครัฐหรือเอกชนในการให้เครื่องมือฝึกงาน สนับสนุนผู้สอน จะให้เปล่าหรือมีเงื่อนไขแล้วแต่จะตกลงกัน ความร่วมมือแบบ 2 โดยยังยึดระบบ Value Chain Supply Chain และทฤษฎีระบบโดยที่ความร่วมมือ ภาครัฐ ภาคเอกชน มาช่วยในการสอนทั้ง Hard Skill และ Soft Skill มาสอนประจำวิชา หรือเป็นครูพิเศษมาสอนเพิ่ม

3. แผนการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาภาคใต้ชายแดน ระยะที่ 3 เป็นเวลา 5 ปี สำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษาที่เข้าเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ถึงประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ต่อเนื่อง โดยทำการพัฒนาตั้งแต่ทฤษฎีและภาคปฏิบัติในโรงงานอุตสาหกรรม อาชีพที่ควรพัฒนาทักษะต่าง ๆ ได้แก่ อาชีพในระบบ NEW S-Curve ที่เน้นในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) ด้วย เพราะจะมีอาชีพเหล่านั้นขยายต่อลงมาที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน พร้อมทั้งอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โรงโมหิน ปุ๋ยอินทรีย์ ค่าปลีก ช่างซ่อมเครื่องจักร นักบัญชีต้นทุน อาชีพเกษตร ผลิตวัตถุดิบป้อนโรงงานอุตสาหกรรม ช่างไฟฟ้า ช่างเชื่อมโลหะ ร้านค้าขายของชำผลิตเสื้อผ้า ทำขนม ทำอาหารพื้นเมือง นักประชาสัมพันธ์ พนักงานขาย นักเทคโนโลยี นักคอมพิวเตอร์ โดย 5 ปีนี้ มีความต้องการ 1,620 ตำแหน่ง สำหรับความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน ใช้ความร่วมมือครบทั้ง 6 รูปแบบ

การอภิปรายผลการวิจัย

ข้อค้นพบวัตถุประสงค์ที่ 1

แรงงานอาชีวศึกษาใน 3 จังหวัดภาคใต้ชายแดน พื้นที่ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” อุตสาหกรรมอันดับที่ 1 ที่จะเกิดขึ้นก่อนอุตสาหกรรมอื่น ๆ ได้แก่ อุตสาหกรรมแปรรูปยางพารา ปาล์ม อุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ เช่น ทูเรียน เนื่องจาก ทูเรียนสามารถส่งออกเป็นลูกได้ แต่ทุเรียนที่ถูกคัดเกรดออกสามารถนำไปแปรรูปอื่น ๆ ได้อีก ด้วยมีราคาแพงและเป็นที่ยอมรับของตลาดในเอเชีย เช่น ประเทศจีนเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับหลักการจัดตั้งโรงงานที่นิยม จัดตั้งอยู่ในท้องถิ่นหรือสถานที่ที่มีวัตถุดิบเพียงพอ เพื่อสะดวกต่อการขนย้าย และมีปริมาณเพียงพอต่อการผลิตและมีตลาดรองรับ และอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล เป็นอุตสาหกรรมที่จะมีขึ้นอย่างกว้างขวางในอนาคต สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารที่จะยกระดับการผลิตให้ได้มาตรฐานระดับโลก ด้วยอาหารฮาลาล ผู้ที่รับประทาน คือ มุสลิมทั่วโลกที่มีจำนวนมาก (แผนการพัฒนากลุ่มใต้ พ.ศ. 2500-2565)

สำหรับแรงงานอาชีวศึกษา พบว่า มีคุณลักษณะอันดับ 1 ด้านความรู้ อันดับ 2 ด้านร่างกาย อันดับ 3 ด้านจิตใจ อันดับ 4 ด้านสังคม สอดคล้องกับคุณสมบัติของแรงงานคุณภาพ อาชีวศึกษาสู่เศรษฐกิจไทยแลนด์ 4.0 (พีรพล ไทยทอง, 2560)

ข้อค้นพบวัตถุประสงค์ที่ 2

แบบความร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาร่วมกับภาครัฐและเอกชนที่มีความเหมาะสมสำหรับนำไปปรับประยุกต์ใช้ตามลักษณะของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษาที่มีความสามารถในการดำเนินการเกี่ยวกับแบบความร่วมมือทั้ง 6 แบบ แตกต่างกันไป เพื่อให้สามารถดำเนินการสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยสามารถเลือกดำเนินการตามแบบที่ปฏิบัติง่ายไปสู่ปฏิบัติยาก ได้แก่ 4, 1, 2, 3, 5, 6 ดังนี้

อันดับ 1 แบบที่ 4 ความร่วมมือภาครัฐและเอกชน เพื่อประโยชน์ในการท่องเที่ยว ธุรกิจหรือราชการ ร่วมมือกับวิทยาลัยอาชีวศึกษา ต่างคนต่างดำเนินการในภารกิจขององค์กรแต่อาจจะมีบางลักษณะที่สามารถสนับสนุนกันได้ เช่น โรงเรียนมัธยมต้น หาที่เรียนต่อให้ลูกศิษย์โดยส่งนักเรียนให้วิทยาลัยอาชีวศึกษา ได้ประโยชน์ทั้ง 2 ฝ่าย สอดคล้องกับลิขิต ธีรเวคิน (2547) ที่พบว่า แนวทางสร้างความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐและเอกชนที่ดำเนินกิจกรรมสนับสนุนซึ่งกันและกัน ได้ประโยชน์ทั้ง 2 ฝ่าย

อันดับ 2 แบบที่ 1 ความร่วมมือภาครัฐและเอกชน เพื่อประโยชน์ในการแสวงหาความร่วมมือภาครัฐและเอกชน ด้านการสนับสนุน การเตรียมการผลิต ได้แก่ เตรียมหานักศึกษา วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร ผู้สอน งบประมาณสนับสนุน จะให้เปล่าหรือมีเงื่อนไขขึ้นอยู่กับตกลงกัน และธุรกิจหรือองค์กรภาครัฐและเอกชนที่ดำเนินธุรกิจที่ต่อเชื่อมกันก่อนที่จะมีการเรียนการสอนอาชีวศึกษา เช่น ต้องการนักศึกษาไปทำงานก็ตกลงก่อนแต่แรก เพื่อให้วิทยาลัยอาชีวศึกษาได้สอนให้แก่นักศึกษา และแสวงหาความร่วมมือภาครัฐและเอกชนในการแสวงหาปัจจัยนำเข้า บุคลากรที่จะเข้าเรียน บุคลากรที่จะช่วยสอนพิเศษ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ จะให้เปล่าหรือมีเงื่อนไขตามที่ตกลงกัน สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2562) ที่พบว่า หลักการมีส่วนร่วมของเอกชนหรือประชาชนที่มีส่วนร่วมกับราชการตั้งแต่ต้นน้ำ คือ ปัจจัยนำเข้า

อันดับ 3 แบบที่ 2 ความร่วมมือภาครัฐและเอกชน เพื่อประโยชน์ในการแสวงหาความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนด้านการเรียนการสอน วัตถุประสงค์ ประเมินผล สร้างคุณภาพนักศึกษาทั้ง Hard Skill และ Soft Skill สนับสนุนครูสอนขณะฝึกงานหรือมีครูพิเศษในวิชาต่าง ๆ และการจัดการเรียนการสอนที่ต้องอาศัยความร่วมมือภาครัฐและเอกชนในการดำเนินการสอน การสนับสนุน บุคลากร การบริจาควัสดุอุปกรณ์ และร่วมมือในกระบวนการสอน การประเมินผล การฝึกงาน การเสริมสร้างการคิดค้นสิ่งประดิษฐ์ Hard Skill และ Soft Skill จบตามเป้าหมาย สอดคล้องกับ

Agranoff and Guire (2003) ที่พบว่า แนวทางความร่วมมือภาครัฐและเอกชนว่า สร้างการเรียนรู้ร่วมกัน การร่วมกันหาข้อตกลง การร่วมสรรสร้าง การพึ่งพาอาศัยกัน การปฏิบัติงานร่วมกัน

อันดับ 4 แบบที่ 3 ความร่วมมือภาครัฐและเอกชน เพื่อประโยชน์ในการแสวงหาความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน ด้านการสร้างชื่อเสียงให้นักศึกษา ให้หน่วยงานยอมรับและรับเข้าทำงาน หรือสามารถประกอบอาชีพได้ โดยแหล่งเงินให้ความเชื่อถือ ให้อุปเงินลงทุน และองค์กรภาครัฐและเอกชนที่ดำเนินกิจกรรมอื่นต่อจากการเรียนการสอนอาชีวศึกษา เช่น ร่วมมือในการวิจัย สิ่งประดิษฐ์ เมื่อได้สิ่งประดิษฐ์เป็นสิทธิร่วมของอาชีวศึกษากับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน หรือนำนักศึกษาอาชีวศึกษาสู่ระบบบริการจัดหางาน และนักศึกษามีงานทำหรือประกอบอาชีพได้ โดยมีองค์กรภาครัฐหรือเอกชน สนับสนุน สอดคล้องกับ อูมา ศรีสุข (2561) ที่พบว่า ความร่วมมือที่เรียกว่า Public Private People Partnership เป็นการร่วมมือของภาคเอกชนที่มีต่อภาครัฐ เพื่อให้เอกชนเข้าใจและช่วยเหลือซื้อผลิตภัณฑ์

อันดับ 5 แบบที่ 5 ความร่วมมือภาครัฐและเอกชน เพื่อประโยชน์ในการที่องค์กรภาครัฐและเอกชนช่วยวิทยาลัยอาชีวศึกษาผลิตนักศึกษาอาชีวศึกษา เช่น อบจ. เทศบาล อบต. เป็นต้น ทำให้เป้าการผลิตอาชีวศึกษามากขึ้น และเงินลงทุนของสำนักคณะกรรมการการอาชีวศึกษาใช้จ่ายลดลง หรือเอกชนมาช่วยผลิตนักศึกษาอาชีวศึกษา หรือโรงงานหรือองค์กรภาครัฐส่งบุคลากรมาเรียนต่อ สอดคล้องกับ Kline (2005) ที่พบว่า ความร่วมมือในกรณีการแข่งขัน กันเพื่อให้ลูกค้าพึงพอใจสูงสุด

อันดับ 6 แบบที่ 6 ความร่วมมือภาครัฐและเอกชน เพื่อประโยชน์ในการร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการติดตามนักศึกษาที่จบแล้วทำงานหรือประกอบธุรกิจที่โดดเด่นมาเป็นตัวอย่างสร้างชื่อเสียง สอดคล้อง Kotler (2012) ที่พบว่า หลักในการที่ผู้ผลิตเจ้าของสินค้าจะต้องมีการสร้างคุณค่าที่แท้จริง หมายถึง ในการผลิตหรือร่วมผลิต เพื่อพูดหรือประชาสัมพันธ์สินค้าไปแล้ว จะต้องติดตามว่าสินค้านั้นมีคุณค่าตามที่แจ้งไว้หรือไม่

ข้อค้นพบวัตถุประสงค์ที่ 3

ในการพัฒนากำลังอาชีวศึกษา ต้องพัฒนาครูก่อน สอดคล้องกับหลักการที่ว่า คุณภาพของนักเรียนขึ้นอยู่กับคุณภาพของครู (McKinsey & Company, 2007) ดังนั้น ภาคอุตสาหกรรมที่เกิดในพื้นที่ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เป็นอุตสาหกรรมใหม่ ๆ ที่พึ่งพาเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาก ส่วนครูก็จบการศึกษามานาน ดังนั้น จึงต้องพัฒนาครูก่อน เพื่อเป็นปัจจัยนำเข้าไปในระบบการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา

สำหรับการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาที่เป็นนักศึกษานั้น มีทั้งระยะสั้นและระยะยาวด้วย ระยะสั้น เป็นความรับผิดชอบต่อนักศึกษาเก่าที่จบไปก่อนหน้านี้ที่ภาคอุตสาหกรรมจะเข้ามาในพื้นที่ และที่กำลังจะจบระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

(ปวส.) ที่หลักสูตรยังปรับปรุงไม่ทัน กลุ่มนี้ก็ควรที่จะได้รับการพัฒนา ก่อนจบ สอดคล้องกับโรงงาน ปกติในจังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส ที่มีจำนวนโรงงาน 878 โรงงาน 303 โรงงาน และ 419 โรงงาน ตามลำดับ ซึ่งมีนักศึกษาเก่าและที่กำลังจะเข้าไปทำงาน ประมาณโรงงาน ละ 1 คน นักศึกษาเก่า 2,232 คน และนักศึกษาจบใหม่ ที่จะเข้าไปทำงาน จะมีถึง 3,832 คน (กรม โรงงานอุตสาหกรรม, 2561) แรงงานอาชีวศึกษาที่ควรพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ และหลักสูตรอาชีวศึกษาที่จะ สอดคล้องในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ก็ต้อง ปรับเปลี่ยนให้ทันสมัยกับอุตสาหกรรมที่จะเกิดใหม่ และอุตสาหกรรมอาชีพต่อเนื่องในระบบ Supply Chain กับอุตสาหกรรมพื้นที่ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” สอดคล้องกับโครงการพัฒนากำลังคน ระดับกลางของประเทศไทย ระยะที่ 2 ปี พ.ศ. 2502-2509 ที่เน้นนวัตกรรม และการผลิตกำลัง อาชีวศึกษาให้สนองความต้องการของตลาดแรงงาน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2555)

สำหรับในประเด็นที่เมื่อดำเนินการวางแผนพัฒนากำลังอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุน นโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน จะเกิดเช่นที่ กล่าวมาได้ด้วยเพราะจะมีความมั่นคงได้ กล่าวคือ กำลังคนอาชีวศึกษาที่ทำงานใน 3 จังหวัดภาคใต้ ชายแดน หากถูกพัฒนาดังกล่าวได้จะมีความมั่นคงในหน้าที่การงานในอาชีพนั้น ๆ ได้อย่างดี จะไม่ถูก แย่งงานจากผู้มาจากนอกจังหวัด ด้วยจะไม่ค้นพื้นที่ และโรงงานอุตสาหกรรมเองก็จะไม่รับผู้มาจาก นอกจังหวัด เพราะคนนอกจังหวัดภาคใต้ชายแดน จะเสียเวลาในการปรับตัว ทำให้ประสิทธิภาพการ ทำงานลดลง

เกิดความมั่งคั่งได้ กล่าวคือ การที่แรงงานอาชีวศึกษามีอาชีพ มีรายได้ ความมั่งคั่ง จะเกิดในตนเอง และครอบครัว และเมื่อแรงงานไม่ย้ายถิ่น ความมั่งคั่งของเศรษฐกิจในพื้นที่จังหวัด ภาคใต้ชายแดนตามมาอีกด้วย

และเกิดความยั่งยืนได้ กล่าวคือ ในช่วงวัยทำงานของคนเมื่อจบการศึกษา อาชีวศึกษา อายุ 20-22 ปี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)จะมีงานทำจนถึงอายุ 50-55 ปี เกษียณงานของเอกชน จากนั้นยังสามารถประกอบอาชีพเองได้ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม ดังที่ กล่าวมาข้างต้น มีงานทำ มีรายได้ แบบต่อเนื่องยั่งยืนและส่งต่อไป ยังคนรุ่นต่อ ๆ ไป สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) ที่ให้ความหมาย มั่นคง ไว้ว่า ประชาชนมีความมั่นคงในงาน ประชาชนสร้างรายได้ มีรายได้จะเกิดความมั่งคั่งและ ประชาชนสามารถพัฒนา ความเจริญ งาน รายได้-ยึดถือปฏิบัติต่อเนื่อง คือ ความยั่งยืน และยัง สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศไทย 17 ข้อ (สหประชาชาติ ประเทศไทย, 2558) ได้แก่ การพัฒนาที่ยั่งยืนในหัวข้อที่ 4 การศึกษาที่เท่าเทียม ข้อที่ 8 การจ้างงานที่มีคุณค่าและการ เติบโตทางเศรษฐกิจข้อที่ 11 เมืองและถิ่นฐานมนุษย์ที่ยั่งยืน และข้อที่ 17 ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. เชนนโยบาย

1.1 ประธานอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา, ยะลา และปัตตานี ควรหารือร่วมกัน โดยจัดทำแผนการศึกษาในภาพของ 3 จังหวัดภาคใต้ชายแดน จากนั้นพิจารณาต้นทุนเดิมและโอกาสที่จะมีใหม่ของต้นทุน หรือปัจจัยนำเข้า จากนั้นแบ่งกันจัดหลักสูตรที่มีวิทยาลัยอาชีวศึกษา ทั้งหมด 13 แห่ง

1.2 ในการจัดหลักสูตร นอกจากจะเน้นส่งแรงงานทักษะสู่ระบบอุตสาหกรรมแล้ว ควรคำนึงถึงสร้างผู้ประกอบการหรือสำหรับอาชีพอื่นที่เป็น Supply Chain กับอุตสาหกรรมด้วย

1.3 สำหรับความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน เมื่อสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้จัดทำ ก็ให้รวมความหมายถึง 13 วิทยาลัยอาชีวศึกษา ใน 3 จังหวัดภาคใต้ชายแดนทำความร่วมมือ หากเป็นเช่นนี้ได้ วิทยาลัย 1 แห่งจะมีความร่วมมือจัดการศึกษาจำนวนหลายองค์กร

1.4 ฝ่ายบริหารสามารถนำหลักเกณฑ์ความร่วมมือภาครัฐและเอกชน 6 แบบ สร้างความเข้าใจกับครูอาชีวศึกษา เพื่อจะได้มีมุมมองสอดคล้องกันและแสวงหาความร่วมมือช่วยกัน ไม่ยกภาระให้แก่ฝ่ายบริหารฝ่ายเดียว แสวงหาความร่วมมือจัดการศึกษา

1.5 ฝ่ายบริหารควรใช้ศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพที่มีอยู่ใน 3 จังหวัดภาคใต้ชายแดน เป็นแหล่งหรือสถานที่ฝึกพัฒนานวัตกรรมความรู้ใหม่ ๆ แก่นักศึกษาเก่าที่ทำงานแล้ว

1.6 ฝ่ายบริหารควรทำการขึ้นทะเบียนครูพิเศษอาชีวศึกษาตามที่อธิบดีรัฐมนตรี ช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการทำไว้ เข้ามาช่วยสอนในหลักสูตรที่ปรุงปรุงใหม่ ๆ

2. สำหรับผู้ปฏิบัติงาน

2.1 ขณะที่ยังมีงานที่จะผลิตทักษะฝีมือแรงงานอาชีวศึกษา ครูควรที่จะพัฒนาตนเองเช่นกัน เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่สอนนักศึกษา

2.2 ครูอาชีวศึกษาควรที่จะหาโอกาสเข้าไปทำงานหรือฝึกงานช่วงวันหยุดกับภาคอุตสาหกรรม ดังเช่นที่ต่างประเทศนิยมปฏิบัติกันอยู่

2.3 ครูอาชีวศึกษาควรที่จะสำรวจอาชีพหรืองานที่เป็น Supply Chain ของอุตสาหกรรม เพื่อจะได้พัฒนาผู้เรียนที่จะได้รับโอกาสนั้น ๆ

2.4 ครูอาชีวศึกษา หากรู้ว่าตนเองขาดความรู้ ทักษะใหม่ ๆ ในภาคอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้น จำเป็นจะต้องขอให้ฝ่ายบริหารดำเนินการพัฒนาความรู้ทักษะใหม่ ๆ

ประเด็นที่น่าจะดำเนินการวิจัยต่อจากนี้ คือ แผนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อตอบสนองอาชีพ และงาน Supply Chain ของภาคอุตสาหกรรม 3 จังหวัดภาคใต้ชายแดน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยความต้องการของภาคธุรกิจอื่น ๆ ที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่ “สามเหลี่ยม มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพราะสำหรับปริมาณกำลังคนอาชีวศึกษาที่อุตสาหกรรมในภาคใต้ชายแดนที่ได้จากการวิจัย จัดว่าเป็นพื้นฐานที่ทำให้ทราบความต้องการในเบื้องต้น ในอาชีพต่าง ๆ แต่ถ้าจะให้ดียิ่งขึ้น ผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาควรมีการสำรวจโรงงานอุตสาหกรรมทุกแห่ง ในจังหวัดภาคใต้ชายแดน ระยะ 1 ปี 2 ปี 3 ปี สลับไปเรื่อย ๆ ว่ามีความต้องการแรงงานอาชีวศึกษา สาขาใด ปีละเท่าไร ในลักษณะ Big Data อาจจะเป็นระบบ การป้อนข้อมูล จากบริษัทหรือโรงงาน มาที่ศูนย์ประสานงานกำลังคนอาชีวศึกษา ที่ตั้งอยู่ที่จังหวัดวิทยาลักษณ์กาญจนาภิเษก ปัตตานี ซึ่งจะ สามารถนำข้อมูลนั้นมาวางแผนกำลังอาชีวศึกษาในระยะสั้น 1 ปี ระยะปานกลาง 3 ปี และระยะยาว 5 ปี ได้อย่างแม่นยำยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน. (2560). *การส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน*. กรุงเทพฯ: กองวิชาการและแผนงาน.
- กรมโรงงานอุตสาหกรรม. (2561). *ข้อมูลการจดทะเบียนโรงงาน*. เข้าถึงได้จาก <https://www.diw.go.th/hawk/content.php?mode=data1search>
- กิติมา ชุมอาจ และกมลพร กัลยาณมิตร. (2560). ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาแรงงาน กรณีศึกษา ด้านการเขียนแบบและผลิตด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการผลิต. *วารสารสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ*, 8(3), 103-110.
- ขจรศักดิ์ อินทรโสภณ. (2557). *รูปแบบการบริหารการศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนสู่ประชาคมอาเซียน*. คุษณินิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เจ็ดฤดี ชินเวโรจน์. (2563). *โจทย์ใหญ่แรงงานจบใหม่ในโลกที่เรียกร้องทักษะใหม่*. เข้าถึงได้จาก https://thaipublica.org/2020/08/discussion-on-labour-market-after-covid-19_3/
- ชลธาร สมานธิ. (2560). *การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์. (2556). *การจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร*. สืบค้นเมื่อ 8 สิงหาคม 2561 เข้าถึงได้จาก <http://www.kruwandee.com/news-id5921.html>
- ชาย โพธิสิตา. (2554). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ชุมพล เสมาศันต์. (2553). *วิธีการวิจัย*. พิษณุโลก: คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ชูชัย สมितिไกร. (2552). *การสรรหาคัดเลือกและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐวิทย์ มุงเมือง และบุญสม วราเอกศิริ. (2560). การพัฒนาความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพในภาคเหนือตอนบน. *พินเนศวร์สาร*, 13(1), 133-146.
- ทวีศักดิ์ สุทกวาทิน. (2549). *การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาองค์การเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพฯธุรกิจรายวัน.

- ธนพงศ์ ไกรศรีวรรณ. (2548). *การบริหารวิชาการของโรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในเขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.*
- ธนิต แข็งขยัน. (2560). *ความคิดเห็นของครูต่อการจัดการศึกษาด้วยระบบทวิศึกษาของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด. เข้าถึงได้จาก <http://www.edu-journal.ru.ac.th/index.php/abstractData/viewIndex/1885.ru>*
- ธานินทร์ ศรีชมภู, สุกัญญา แซ่ม้อย, วิทยา จันทร์ศิลา และผดุงชัย ภูพัฒน์. (2557). *การพัฒนา รูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 16(3), 120-131.*
- นิตา ชูโต. (2551). *การวิจัยเชิงคุณภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: พรินต์โพร.*
- นิตาชล รัตนมณี, เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิน และนลินณัฐ ดีสวัสดิ์. (2561). *การพัฒนางานองค์การโดยใช้ พันธมิตรเชิงกลยุทธ์. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี, 12(27), 175-186.*
- ดวงทิพย์ วิบูลย์ศักดิ์ชัย. (2555). *การพัฒนา รูปแบบความร่วมมือด้านการวิจัยระหว่างมหาวิทยาลัย กับภาคอุตสาหกรรม. คุษุณิพนธ์การศึกษาคุษุณิบัณฑิต, สาขาวิชาการอุดมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- บรรพต วิรุณราช. (2560). *แนวทางการจัดการทรัพยากรมนุษย์. ฉะเชิงเทรา: MN กราฟฟิก.*
- เบญจวรรณ ศรีคานวล, ปัญญา ทองนิล และกาญจนา บุญสง. (2560). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในจังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา. Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts) ฉบับภาษาไทย มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 10(2), 2,535-2,548.*
- ประคัลภ์ ปันทพลังกูร. (2561). *เทคนิคการวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังคนอย่างมีประสิทธิภาพ. HR Society magazine, 16(182), 3-6.*
- ปรีดี บุญชื้อ. (2559). *อาชีวศึกษา “ระบบคู่ขนาน” ของเยอรมัน ความสำเร็จที่กลายเป็นแบบอย่าง แก่นานาประเทศ. เข้าถึงได้จาก <https://thaipublica.org/2016/10/pridi13/>*
- ปิยะพงศ์ เสนีย์รัตนประยูร, นิกร ศิริวงศ์ไพศาล, และเสกสรร สุธรรมานนท์. (2559). *กลยุทธ์การจัดการโซ่คุณค่าอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล: กรณีศึกษาอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล. วารสารหาดใหญ่วิชาการ, 14(1), 27-42.*
- พนม เพ็งศิริ. (2537). *แนวโน้มการจัดการอาชีวศึกษาโดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐบาลและ ภาคเอกชน. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาอุตสาหกรรม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*

- พิมพร ศะริจันทร์. (2552). *การบริหารความร่วมมือผลิตและพัฒนาศักยภาพกำลังคนอาชีวศึกษา จังหวัดเชียงใหม่*. เข้าถึงได้จาก <http://www.nsdv.go.th/pr/tex2009/pimpornco/operate.htm>
- พีรพล ไทยทอง. (2560). *รายงานคุณภาพอาชีวศึกษาสู่เศรษฐกิจไทยแลนด์ 4.0*. วารสาร มจร. *สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 6(2), 635-646.
- มิ่งค์ อังควาณิช. (2553). *นโยบายการศึกษากับการพัฒนาประเทศมาเลเซีย ค.ศ. 1981-2003*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการพัฒนาอาชีพ, คณะอักษรศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รุ่งนภา เฟ่งรุ่งเรืองวงษ์. (2562). *คุณลักษณะของแรงงานไทย 4.0 ตามทัศนะของผู้ประกอบการในจังหวัดนครปฐม*. ใน *The 11th NPRU National Academic Conference Nakhon Pathom Rajabhat University | Nakhon Pathom มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม 11-12 July 2019*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ลิขิต อีระเวทิน. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐและเอกชน*. เข้าถึงได้จาก <https://mgronline.com/daily/detail/9470000015477>
- วรเทพ ภูมิภักดีพรรณ. (2550). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน*. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 1(2), 23-36.
- วิลาวัลย์ สุนทรสิงห์ และจิรัฐ ชวนชม. (2551). *คุณลักษณะของบุคลากรฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ตามทัศนะของผู้ประกอบการกรณีศึกษาเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร*. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ. (2550) *การพัฒนากลยุทธ์ความร่วมมือด้านการวิจัยทางสังคมศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาอุดมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิธรา พิชัยชาญณรงค์. (พฤศจิกายน 2554). *ยุทธศาสตร์ 2555 กระทรวงศึกษาธิการ ด้านการอาชีวศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 18 สิงหาคม 2561 เข้าถึงได้จาก <http://www.svsc.moe.go.th/httpdoc/>,
- ศิริพรรณ ชุมชุม. (2556). *การปฏิรูปการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพประเทศสหราชอาณาจักร*. สืบค้นเมื่อ 12 สิงหาคม 2561 เข้าถึงได้จาก <http://lms.bks.ac.th/lms/ebook/pdf/4308008/pdf.pdf>

ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ กระทรวงศึกษาธิการ. (2560).

แผนยุทธศาสตร์การศึกษา เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ 20 ปี (พ.ศ. 2570-2579). ปัตตานี: ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ กระทรวงศึกษาธิการส่วนหน้า.

ศูนย์ประสานงานการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา. (2561). *สรุปผลการดำเนินงาน ประจำปี 2561*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ประสานงานการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้. (2561). *การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้*. ปัตตานี: ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ กระทรวงศึกษาธิการส่วนหน้า.

ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้. (2563). *ศปบ.จชต.รวมพลังขับเคลื่อนการจัดการศึกษาชายแดนใต้*. เข้าถึงได้จาก <https://www.dailynews.co.th/article/802379/>

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเบอร์ลิน. (2557). *อาชีวศึกษาในเยอรมนี*. เข้าถึงเมื่อ 20 ตุลาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaibizgermany.com/de/vocational>

สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2539). กรอบความคิดในการจัดอัตรากำลังคน. *วารสารพัฒนบริหารศาสตร์*, 36(2), 129-158.

สวัสดิ์ อุดมโภชน. (2556). *รายงานการวิจัยเอกสาร การปฏิรูปการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพประเทศแคนาดา*. เข้าถึงเมื่อ 20 ตุลาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <http://lms.bks.ac.th/lms/ebook/pdf/4308010/pdf.pdf>

สหประชาชาติ ประเทศไทย. (2558). *เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สหประชาชาติ ประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2552). *ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ 2552*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2555). *โครงการพัฒนากำลังคนระดับกลางของประเทศ ไทย ระยะที่ 2 ปี พ.ศ. 2502-2509*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2557). *ผลการประชุมผู้บริหารองค์กรหลักศษ. เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2557*. เข้าถึงได้จาก <https://www.kroobannok.com/72084>

- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2558). *ความร่วมมือภาครัฐและเอกชนในการจัดการอาชีวศึกษา*. เข้าถึงได้จาก <http://www.vec.go.th/ข่าว/บริหารจัดการข่าว/รายละเอียดข่าว/tabid/103/ArticleId/3182/language/th-TH/Default.aspx>
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2561). *วิสัยทัศน์ พันธกิจ ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (ปีพ.ศ. 2561-ปีพ.ศ. 2564)*. เข้าถึงได้จาก [https://www.vec.go.th/th-th/เกี่ยวกับสอศ/วิสัยทัศน์พันธกิจยุทธศาสตร์\(ปีพศ2561-ปีพศ2564\).aspx](https://www.vec.go.th/th-th/เกี่ยวกับสอศ/วิสัยทัศน์พันธกิจยุทธศาสตร์(ปีพศ2561-ปีพศ2564).aspx)
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2564). *พระราชบัญญัติการอาชีวะ พ.ศ. 2551*. เข้าถึงได้จาก https://www.vec.go.th/Portals/0/ITA64/Doc_P_VEC_2551.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2552). *ความรู้ความสามารถ ทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับตำแหน่ง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2556). *เศรษฐกิจไทย*. เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/prathesthiyniprathesxaseiyn/sersthkic-thiy>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2562). *การบริหารงานภาครัฐแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ.2560-2564*. วันที่ค้นข้อมูล 1 พฤษภาคม 2560, เข้าถึงได้จาก http://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนบูรณาการการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ครั้งที่ 1/2557*. ม.ป.ท.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)*. เข้าถึงได้จาก <http://www.bpp.mua.go.th/main/download/plan/EducationPlan12.pdf>
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *คำสั่งมอบหมายให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ สั่งราชการและปฏิบัติงานในพื้นที่เพื่อบูรณาการและร่วมพัฒนานโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการการพัฒนาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *ศธ.สร้างความเข้มแข็งการศึกษาทุกพื้นที่ ขับเคลื่อนแผนบูรณาการด้านการศึกษา 6 ภาค*. เข้าถึงได้จาก <https://www.egov.go.th/th/content/10301/6633/>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *รายงานการสัมมนา เรื่อง การพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). *รายงานการวิจัย แนวทางส่งเสริมการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพตามเป้าหมายในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *การเขียนแผนความร่วมมือด้านการศึกษาของภาครัฐและเอกชน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.). (2560). *แนวทางการส่งเสริมกลุ่มธุรกิจ SMEs ที่มีการเติบโตสูงของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม.
- สิริอร สกุลเดช, ญาณภัทร สีหะมงคล และอนันท์ งามสะอาด. (2559). การประเมินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ตามแนวคิดการประเมินที่ใช้ทฤษฎีเป็นฐาน: การวิเคราะห์สมการโครงสร้างพหุระดับ. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 22(1), 339-354.
- สุรัชย์ เทียนขาว. (2562). *เดิหน้าประเทศไทย นโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต่อกันเป็นสะพาน*. เข้าถึงได้จาก https://www.matichon.co.th/article/news_1627611
- โสภณ ภูเกล้าวัน และจิตติวรณ สิ้นจุนอก. (2547). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์ สำหรับผู้จัดการในสายงานในทศวรรษหน้า*. กรุงเทพฯ: อีเทอร์เน็ตไอเดีย 168.
- อนิวัช แก้วจำนงค์. (2552). *การจัดการทรัพยากรมนุษย์*. สงขลา: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อัมพร วิจิตรพันธ์. (2546). *เศรษฐศาสตร์แรงงาน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อารีรัตน์ ชูรวง. (2554). *การประเมินการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 23 จังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ*. เข้าถึงได้จาก <https://www.scribd.com/document/383994713/bbade816e690d4f998ca>
- อุดมศักดิ์ มีสุข. (2560). *การพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาช่างอุตสาหกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง*. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 11(3), 221-235.

- อุมา ศรีสุข. (2561). *การบริหารจัดการแบบร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ และภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม*. เข้าถึงได้จาก http://wiki.ocsc.go.th/_media/อุมา_ศรีสุข15.pdf
- เอื้อน ปิ่นเงิน. (2555). *วิสัยทัศน์ พันธกิจ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา*. เข้าถึงได้จาก <http://www.idis.ru.ac.th/report/index/php?=557.0;wap2>
- Agranoff, R., & McGuire, M. (2003). *Collaborative public management: New strategies for local governments*. Washington, DC: Georgetown University Press.
- Bertalanffy, L. (1972). General systems theory. *The Academy of Management Journal*, 15(4), 407-426.
- Chartered Institute of Personnel and Development. (2018). *Workforce planning practice*. United Kingdom: Cover Image.
- Heizer & Render. (1999). *Human capital*. New York: Nation Bureau of Economic Research Columbia University Press.
- Hicks, H. G. (1972). *The management of organization: A systems and human*. New York: Resources Approach.
- Kathryn, B. M., & David, M. C. (1998). *Management* (3rded.). New York, McGraw-Hill.
- Kimberly, J. R. (1979). Issues in the creation of organizations: Initiation Innovation and Institutionlization. *Academy of Management Journal*, 22, 437-457.
- Kindred, A. R. (1980). *Data system and management: Introduction to systems analysis and design* (2nd ed.). New Jersey: Prentice Hall
- Kline, R. B. (2005). *Principles and practice of structural equation modelings* (2nd ed.). NJ: Prentice-Hall Inc.
- Kotler, P. (2012). *Marketing management*. New Jersey: Prentice Hall.
- Law et al., (1998). *Guidelines for critical review of qualitative studies*. Retrieved from https://tbzmed.ac.ir/Uploads/3/cms/user/File/10/Pezeshki_Ejtemaei/conference/dav.pdf
- Linder, S. (1999). Coming to terms with the public-private partnership-a grammar of multiple meaning. *American Behavioral Scientist*. 43(1), 35-51.
- Lunenburg, F., & Ornstein, A. C. (1996). *Educational administration: Concepts and practices* (2nd ed.). New York: Wadsworth.
- Lunenburg, F. C. & (2012). *Educational administration*. (6thed). Wadsworth: Cengage Learning.

- McKinsey & Company. (2007). *How the world's best-performing school systems come out on top*. New York: Author.
- Miller, E. J., & Rice, A. K. (1967). *Systems of organization*. London: Tavistock Publications.
- Moodie, G. F. (2008). *From vocational to higher education an international perspective*. New York: McGraw-Hill.
- Nigro, F. A. (1914). *Modern public administration* (5th ed.) New York: Harper & Row.
- Norbert Wiener. (1948). *Annals of the New York academy of sciences*. Volume 50, 197-220.
- Owens, R. G. (2001). A descriptive study of meaning of illness in chronic renal disease. *Journal of Advanced Nursing*, 33(6), 716-727.
- Patrinos, H. A., Barrera, O. F., & Guaqueta, J. (2009). *The role and impact of public-private partnerships in education*. Retrieved from <http://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/library/role-and-impact-public-private-partnerships-education>
- Porter, M. E. (1980). *Competitive strategy: Techniques for analyzing industries and competitors*. New York: The Free Press.
- Porter, M. E. (1985). *Competitive advantage: Creating and sustaining superior performance*. New York: The Free Press.
- Robbins, S., Bergman, R., Stagg, I., & Coulter, M. (2006). *Management*. (4th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Scheerens, J. B. (2000). *Improving school effectiveness*. Retrieved from <http://unesdoc.uneco.org/images/0012/001224/122424e.pdf>
- Scott, W. A. (1967). *Introduction to psychology research*. New York: Wiley and Son.
- Scribner, A. P. (1999). High performing hispanic school: An introduction. In P. Reyes, J. D. Scribner and A. P. Scribner (Eds), *Lessons from high performing Hispanic schools: Creating learning communities* (pp. 1-18). New York: Teachers College Press.
- Sehgal, V. M., & Bharucha-Reid, A. T. (1972). Fix points of contraction mappings in probabilistic metric space math. *Systems Theory*. 19, 97-102.
- Semprevivo, P. C. (1976). *System analysis: Definition, process, and design*. Chicago: Science research Associates.

- Sherman, A. W., & Bohlander, G. W. (1992). *Managing human resources* (9th ed.). Cincinnati, Ohio: South-Western.
- Tambunlertchai, S., & Loohawechit, C. (1980). Labour Intensive and small scale Manufacturing Industries in Thailand. In *Paper Presented at Seminar on ASEAN Comparative Study of the Development of Labour Intensive Industry (28-31 Oct)*. Pataya: ARTEP, ILO.
- The National Council for Public-Private Partnerships (NCPPP). (2009). *Public and private partnership*. Retrieved from <http://www.ncppp.org/>
- Thomas, J., & Robert, H. (1982). *In search of excellence*. New York: Harper & Row
- Walker, J. W. (1981). *Human resource planning*. New York: McGraw-Hill.
- Walsh, M. (1999). *Building a successful school*. London: Kogan Page.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ที่ อว ๖๘๒๐๒/๖๔-ว ๕๓๕

คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

๒๖ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ประธานกรรมการอาชีวศึกษา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการสัมภาษณ์

จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายราตรีสวัสดิ์ ธนานันต์ นักศึกษาระดับปริญญาเอก กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน โดยมี ดร.เดชา ชูสุวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขออนุญาตเก็บข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นผู้บริหารองค์กรหรือผู้แทน จำนวน ๑ ท่าน โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้ประสานในการสัมภาษณ์ผ่านแอปพลิเคชัน ZOOM และจะแจ้งรายละเอียด วัน เวลา ให้ทราบ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เอกรินทร์ สังข์ทอง)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

เบอร์ติดต่อผู้วิจัย ๐๘๔-๖๔๐๘๐๕๑

โทรสาร ๐๗๓-๓๓๗๓๘๔

ที่ อว ๖๘๒๐๒/๖๔-ว ๕๓๕

คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

๒๖ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ประธานสภาอุตสาหกรรม ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการสัมภาษณ์

จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายราตรีสวัสดิ์ ธนานันต์ นักศึกษาระดับปริญญาเอก กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน โดยมี ดร.เดชา ชูสุวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขออนุญาตเก็บข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นผู้บริหารองค์กรหรือผู้แทน จำนวน ๑ ท่าน โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้ประสานในการสัมภาษณ์ผ่านแอปพลิเคชัน ZOOM และจะแจ้งรายละเอียด วัน เวลา ให้ทราบ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เอกรินทร์ สังข์ทอง)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

เบอร์ติดต่อผู้วิจัย ๐๘๔-๖๔๐๘๐๕๑

โทรสาร ๐๗๓-๓๓๗๓๘๔

ที่ อว ๖๘๒๐๒/๖๔-ว ๕๓๕

คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

๒๖ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการสัมภาษณ์

จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายราตรีสวัสดิ์ ธนานันต์ นักศึกษาระดับปริญญาเอก กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน โดยมี ดร.เดชา ชูสุวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขออนุญาตเก็บข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นผู้บริหารองค์กรหรือผู้แทน จำนวน ๑ ท่าน โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้ประสานในการสัมภาษณ์ผ่านแอปพลิเคชัน ZOOM และจะแจ้งรายละเอียด วัน เวลา ให้ทราบ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เอกรินทร์ สังข์ทอง)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

เบอร์ติดต่อผู้วิจัย ๐๘๔-๖๔๐๘๐๕๑

โทรสาร ๐๗๓-๓๓๗๓๘๔

ที่ อว ๖๘๒๐๒/๖๔-ว ๕๓๕

คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

๒๖ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ประธานหอการค้า ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายราตรีสวัสดิ์ ธนานันต์ นักศึกษาระดับปริญญาเอก กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน โดยมี ดร.เดชา ชูสุวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขออนุญาตเก็บข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นผู้บริหารองค์กรหรือผู้แทน จำนวน ๑ ท่าน โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้ประสานในการสัมภาษณ์ผ่านแอปพลิเคชัน ZOOM และจะแจ้งรายละเอียด วัน เวลา ให้ทราบ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เอกรินทร์ สังข์ทอง)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

เบอร์ติดต่อผู้วิจัย ๐๘๔-๖๔๐๘๐๕๑

โทรสาร ๐๗๓-๓๓๗๓๘๔

ที่ อว ๖๘๒๐๒/๖๔-ว ๕๓๕

คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

๒๖ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้จัดการสาขาภาคใต้ตอนล่าง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการสัมภาษณ์

จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายราตรีสวัสดิ์ ธนานันต์ นักศึกษาระดับปริญญาเอก กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน โดยมี ดร.เดชา ชูสุวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขออนุญาตเก็บข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นผู้บริหารองค์กรหรือผู้แทน จำนวน ๑ ท่าน โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้ประสานในการสัมภาษณ์ผ่านแอปพลิเคชัน ZOOM และจะแจ้งรายละเอียด วัน เวลา ให้ทราบ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เอกรินทร์ สังข์ทอง)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

เบอร์ติดต่อผู้วิจัย ๐๘๔-๖๔๐๘๐๕๑

โทรสาร ๐๗๓-๓๓๗๓๘๔

แบบสัมภาษณ์

หัวข้อการวิจัย : แผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน (จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัด นราธิวาส)

ผู้วิจัย : นายราตรีสวัสดิ์ ธนานันต์ นักศึกษาหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ที่ปรึกษา : ดร.เรชา ชูสุวรรณ

วัตถุประสงค์การวิจัย :

1. เพื่อศึกษาความต้องการแรงงาน คุณลักษณะของแรงงานเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน
2. เพื่อศึกษาแบบความร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาร่วมกับภาครัฐและเอกชนเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน
3. เพื่อสร้างแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์.....ตำแหน่ง.....

เพศ.....อายุ.....ปี..... จังหวัด.....

วันเดือนปีที่ให้สัมภาษณ์.....เริ่มสัมภาษณ์เวลา.....น จบสัมภาษณ์เวลา.....

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการแรงงานกำลังคนอาชีวศึกษาและคุณลักษณะของแรงงานในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน

2.1 ท่านคิดว่า แนวโน้มการเติบโตอุตสาหกรรมของพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดนในอนาคต (ระยะ 5 ปี พ.ศ.2563 – พ.ศ. 2568) ในด้านประเภทอุตสาหกรรม และจำนวนแรงงาน ควรเป็นอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 ท่านคิดว่า ในอนาคตอุตสาหกรรมใดมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน และควรมีการพัฒนา ส่งเสริมอุตสาหกรรมดังกล่าว อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 ท่านคิดว่า เมื่อมีการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมของพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน จะมีงานหรืออาชีพใดเกิดขึ้นบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

2.4 ท่านคิดว่า ความต้องการแรงงานในพื้นที่ของจังหวัดภาคใต้ชายแดน มีความต้องการแรงงาน
ด้านใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

2.5 ท่านคิดว่า ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน กำลังคนอาชีวศึกษาต้องมีคุณลักษณะอย่างไร
(เช่น ทักษะพื้นฐาน ทักษะเฉพาะทาง ภาษาต่างประเทศ ความอดทน ความซื่อสัตย์ ความขยัน เป็นต้น)

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ในการจัดทำ
แผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน เพื่อรองรับนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยม
มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน

3.1 ท่านคิดว่าการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดนควรมีแบบ
ความร่วมมืออย่างไร จึงจะพัฒนากำลังคนได้ตามความต้องการของตลาดแรงงาน

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 ท่านคิดว่าต้องมีปัจจัยอะไรบ้างที่จะทำให้ความร่วมมือภาครัฐและเอกชนในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ขยายแดนประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

.....

.....

.....

.....

.....

3.3 การพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาควรกำหนดระยะเวลาเท่าใด จึงจะสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ขยายแดน

.....

.....

.....

.....

.....

3.4 ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ภาคใต้ขยายแดน อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาพื้นที่จังหวัดภาคใต้
ชายแดนเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

4.1 ท่านคิดว่า การสร้างแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดนเพื่อสนับสนุน
นโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ต้องคำนึงถึงเรื่องใดเป็นสำคัญ

.....

.....

.....

.....

.....

4.2 ท่านคิดว่า การสร้างแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดนเพื่อสนับสนุน
นโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ควรสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน
ภายนอกประเทศ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

4.3 ท่านคิดว่า แนวทางการสร้างแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดนเพื่อ
สนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ควรสอดคล้องกับความต้องการของ
ตลาดแรงงาน ภาคการผลิตและบริการในพื้นที่อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

4.4 ท่านคิดว่า การสร้างแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดนเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ควรจัดทำแผนพัฒนาฯ เป็นกี่ระยะ อะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

4.5 ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการสร้างแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน เพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

การตรวจสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (IOC)

ที่ อว ๖๘๒๐๒/๖๔-ว ๙๔๗

คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาผลการวิจัย

เรียน ผู้ทรงคุณวุฒิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สรุปลงการวิจัย

จำนวน ๑ ฉบับ

๒. แบบพิจารณาผลการวิจัย

จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายราตรีสวัสดิ์ ธนานันต์ นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์(วิทยาเขตปัตตานี) ได้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง แผนพัฒนากำลังคน อาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยม มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ ชายแดน The development plan of vocational education to support the policy on the Triangle of Stability Sustainability and Wealth in the southern border provinces โดยมี ดร.เรชา ชูสุวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณา ผลการวิจัย (Connoisseurship) โดยมีประเด็นในการพิจารณาดังนี้

๑. ประเด็นพิจารณาความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐในการดำเนินงานโครงการเมือง ต้นแบบ “สามเหลี่ยม มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ”

๒. ความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติ

๓. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.วรภาคย์ ไมตรีพันธ์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิต นวัตกรรมและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

เบอร์ติดต่อผู้วิจัย ๐๘๔-๖๔๐๘๐๕๑

โทรสาร ๐๗๓-๓๓๗๓๘๔

แบบพิจารณาผลการวิจัย ของผู้ทรงคุณวุฒิ

เรื่อง แผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน

ของ นายราตรีสวัสดิ์ ธนานันต์

อาจารย์ที่ปรึกษา ๑. ดร.เรชา ชูสุวรรณ

๒. รศ.ดร. วุฒิชัย เนียมเทศ

ผู้พิจารณาผลการวิจัย ชื่อ ตำแหน่ง

ด้วยนายราตรีสวัสดิ์ ธนานันต์ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์(วิทยาเขตปัตตานี) ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง แผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน

บัดนี้ ได้ค้นพบงานวิจัยเสร็จสิ้นแล้ว เหลือกระบวนการสุดท้ายที่ผู้ทรงคุณวุฒิระดับนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดภาคใต้ชายแดน ในพื้นที่สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน จะเห็นด้วยกับผลการวิจัยที่สามารถนำไปปฏิบัติได้เพียงใด ดังนั้น การประเมินผลการวิจัยครั้งนี้ของท่านจะมีคุณค่าต่อการนำผลวิจัยไปเสนอให้ผู้เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติมากหรือน้อยตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ต่อไป

ทั้งนี้ การประเมินจะแบ่งเป็น ๕ ระดับ ได้แก่

- **ประเด็นความสอดคล้องกับนโยบาย** (นโยบาย หมายถึง นโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส)

๑. เห็นด้วย มีความสอดคล้องกับนโยบายน้อยที่สุด	หมายถึง เห็นด้วย ระดับ ๑
๒. เห็นด้วย มีความสอดคล้องกับนโยบายน้อย	หมายถึง เห็นด้วย ระดับ ๒
๓. เห็นด้วย มีความสอดคล้องกับนโยบายปานกลาง	หมายถึง เห็นด้วย ระดับ ๓
๔. เห็นด้วย มีความสอดคล้องกับนโยบายมาก	หมายถึง เห็นด้วย ระดับ ๔
๕. เห็นด้วย มีความสอดคล้องกับนโยบายมากที่สุด	หมายถึง เห็นด้วย ระดับ ๕

- **ประเด็นการนำไปวางแผนสู่การปฏิบัติ**

๑. เห็นด้วย สามารถนำไปวางแผนปฏิบัติได้น้อยที่สุด	หมายถึง เห็นด้วย ระดับ ๑
๒. เห็นด้วย สามารถนำไปวางแผนปฏิบัติได้น้อย	หมายถึง เห็นด้วย ระดับ ๒
๓. เห็นด้วย สามารถนำไปวางแผนปฏิบัติได้ปานกลาง	หมายถึง เห็นด้วย ระดับ ๓
๔. เห็นด้วย สามารถนำไปวางแผนปฏิบัติได้มาก	หมายถึง เห็นด้วย ระดับ ๔
๕. เห็นด้วย สามารถนำไปวางแผนปฏิบัติได้มากที่สุด	หมายถึง เห็นด้วย ระดับ ๕

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ (ของงานวิจัย) (ต่อ)

ผลการค้นพบของงานวิจัย ที่ตอบวัตถุประสงค์	ประเด็นความสอดคล้องกับนโยบาย					ประเด็นการนำไปวางแผนปฏิบัติ				
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)
๘.๓ ปัจจัยส่งออกของการ วางแผนการศึกษาาระดับ อาชีวศึกษา ๑) กลุ่มแรงงานทักษะที่ ทำงานในอุตสาหกรรมพื้นที่ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ปีละ ๓๒๔ คน ๒) ได้แก่ กลุ่มแรงงาน อาชีวศึกษาที่ประกอบอาชีพ อื่นที่ต่อเนื่อง										

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ (ของงานวิจัย) (ต่อ)

ผลการค้นพบของงานวิจัย ที่ตอบวัตถุประสงค์	ประเด็นความสอดคล้องกับนโยบาย					ประเด็นการนำไปวางแผนปฏิบัติ				
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)
๕) แบบความร่วมมือใช้กลยุทธ์การร่วมลงทุน ทฤษฎีระบบ ได้แก่ องค์กรภาครัฐและเอกชน ช่วยวิทยาลัยอาชีวศึกษาผลิตนักศึกษา เช่น อบจ. เทศบาล อบต. เป็นต้น ทำให้เป้าการ ผลิตอาชีวศึกษามากขึ้น และเงินลงทุนของ สำนักคณะกรรมการการอาชีวศึกษาลดลง จะ ได้นำไปพัฒนาด้านอื่นมากขึ้น หรือเอกชนมา ช่วยผลิต นักศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ (เรียกว่าแบบ E)										
๖) แบบความร่วมมือใช้ทฤษฎีระบบ ได้แก่ หน่วยงานของรัฐและเอกชนในการติดตาม นักศึกษาที่จบแล้ว ทำงานหรือประกอบธุรกิจ ที่โดดเด่นมาเป็นตัวอย่างสร้างชื่อเสียง (เรียกว่าแบบ F)										

๗) จากแบบ A ถึง F ท่านคิดว่า แบบใดปฏิบัติได้ง่ายสุด ไปหา ยากสุด โดยขอความอนุเคราะห์ ใส่ตัวอักษรภาษาอังกฤษ A ถึง F
ลงในช่อง หมายเลข ๑ ถึง หมายเลข ๖ (ง่ายสุด ไปหา ยากสุด)

๑	๒	๓	๔	๕	๖

ข้อเสนอแนะ.....

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ (ของงานวิจัย) เพื่อสร้างแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนนโยบาย
เมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน

ผลการค้นพบของงานวิจัย ที่ตอบวัตถุประสงค์	ประเด็นความสอดคล้องกับนโยบาย					ประเด็นการนำไปวางแผนปฏิบัติ				
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)
ประเด็นปัจจัยที่จะนำมาสร้างแผนพัฒนา กำลังคนอาชีวศึกษา ได้แก่ ๑) แผนพัฒนากำลังอาชีวศึกษาควรคำนึงถึง ความต้องการของอุตสาหกรรมมาเป็นอันดับ แรก และให้พิจารณาเรื่องของเทคโนโลยีที่จะ พัฒนาให้กำลังคนอาชีวศึกษา ทั้งนี้ ให้นั้นให้ ความรู้พื้นฐานดังกล่าวทุกคน และเน้นให้มี คุณธรรม จริยธรรม อีกทั้งควรมีแผนพัฒนา ครูอาชีวศึกษาพัฒนาคณาจารย์ การพัฒนาครู อาชีวศึกษาใช้ระบบออนไลน์										
๒) แผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ต้อง สอดคล้องกับความต้องการแรงงาน อาชีวศึกษาต่างประเทศด้วย ด้วยต่างประเทศเป็นตลาดใหญ่										
๓) แผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ควร สอดคล้องกับตลาดแรงงานภาคผลิต บริการ ในพื้นที่ โดยมีหลักพิจารณาว่า ในพื้นที่เป็น ฐานกำลังคนอาชีวศึกษา ที่ควรตอบสนอง ภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรม ให้มีเกษตร ประมง การบริการเป็นหลัก										
๔) แผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาควรมี ๒ ประเภท ๔.๑ ประเภท ๑ พัฒนาคู่มือสอน ควรพัฒนา ให้ได้ทั้งภายใน ๑ - ๓ ปี ให้รู้จักและมีทักษะ การสอนเทคโนโลยีใหม่ ๆ										
๔.๒ ประเภท ๒ พัฒนาคณาจารย์อาชีวศึกษา ภายใน ๑ ปี ใช้กับนักศึกษาที่จบแล้วหรือ กำลังจะจบ เพื่อให้ได้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ภายใน ๓ ปี พัฒนาระดับ ปวช. ภายใน ๕ ปี พัฒนาระดับ ปวส.										

ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก ค
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. นายสุทิน แก้วพนา
ตำแหน่ง รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ
2. นายการุณ สกุลประดิษฐ์
ตำแหน่ง ที่ปรึกษาผู้แทนพิเศษของรัฐบาล (ด้านการศึกษา)
สำนักงานคณะกรรมการการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหา
จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนหน้า สภาความมั่นคงแห่งชาติ
3. นางวินัส นาคสุวรรณ
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมภาคใต้ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ
4. นายเสริมศักดิ์ นิลวิสัย
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสตูล
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
วุฒิสภาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ศษ.ด.)
สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (วิทยาเขตปัตตานี)
5. นายภิรมย์ จินธาดา
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปัตตานี เขต 1
วุฒิสภาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ศษ.ด.)
สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (วิทยาเขตปัตตานี)
6. นางสาวนิตา หมั่นดี
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหัวคลอง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1
วุฒิสภาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ศษ.ด.)
สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (วิทยาเขตปัตตานี)

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นายราตรีสวัสดิ์ ฌานันต์

รหัสประจำตัวนักศึกษา 5820130006

วุฒิการศึกษา

วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
ครุศาสตรบัณฑิต (คบ.) (อุตสาหกรรมศิลป์)	สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง	2537
ประกาศนียบัตรบัณฑิต (ป.บัณฑิต) (การบริหารการศึกษา)	มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	2551
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) (พัฒนาสังคม)	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	2543
หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม (นบส.1) รุ่นที่ 89	สำนักงาน ก.พ.	2562

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

ผู้อำนวยการสำนักความร่วมมือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน

ราตรีสวัสดิ์ ฌานันต์, เรชา ชูสุวรรณ และ ขวลิต เกิดทิพย์. 2564. “บทบาทอาชีวศึกษากับการพัฒนาทักษะแรงงานสู่การพัฒนาเมืองต้นแบบศูนย์กลางการค้าชายแดนระหว่างประเทศ”. *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 13(4), 287 - 302.

ราตรีสวัสดิ์ ฌานันต์, เรชา ชูสุวรรณ และ ขวลิต เกิดทิพย์. 2564. “รูปแบบความร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อรองรับนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”. *วารสารวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์บูรพาปริทัศน์*, 16(2), 85 - 98.